

۳۴

۶۹۲

س

موسم

574/73

2105

R

عَنْدَ الذِّكْرِ الصَّالِحِينَ تَبَرُّكًا

تأليفه آیتا کیجیہ فیوض الہیہ النفع بخش طالبان باصدق و عفا الموسوم بہ

ذکر الایضاً

(معرف)

کتاب الایضاً

منقبت مسالک

من تصنیف بدہ عارفان کمال قد وہ محققان اصل منظر اسرار حضرت عابد کمال محمد احمد پوری

مطبعہ دارالریاض و معر مطبوعہ

فہرست کتب نایاب جو دہ مطبع رضوی اجناس خواہ عام دہلی

تفسیر معالمات الاسرار عون تفسیر حضرت شاہی

تمام قرآن مجید کی عجیب و غریب تفسیر للہ

افضل الفوائد ملفوظ حضرت محبوب الہی جملہ خواہ

سیر العارفین مناقبات مقامات بزرگ حضرت حامی

کی تصنیف کچھ فیوں میں نہایت معتبر و مشہور کتاب ہے

بزرگان چشت و سہروردیہ کے حالات من ابتداء حضرت

خواجہ معین الدین چشتی رح تا بہ حضرت چراغ دہلی و دیگر

بزرگان مثل حضرت سید جلال بخاری و حضرت بھاء الدین

ذکر یا ملتانی وغیرہ کی سوانح عمری مفصل طور پر درج ہے

اور مصنف نے اپنی سیر و سیاحت و ملاقات بمعصوم بزرگان کا ذکر

بھی ضمن میں کیا ہے اصل کتاب باضافہ ۳۲ نقوش مقامات

بزرگ کے طبع ہوئی ہے قیمت ۱۰

بحر الحیات مصنفہ حضرت محمد غوث رح شکر دہ با فارسی

باب اول در معرفت عالم صغیر باب دوم در معرفت تاثیرات عالم

باب سوم در معرفت و حقیقت غیزہ ذلک باب چہارم در معرفت

ریاضت و جگہ کی حالات آں باب پنجم در معرفت ایجاد انسانی

و انواع و مہاسیات آں باب ششم در معرفت چگونگی جسد

و محافظت آں باب ہفتم در معرفت و ہفتم باب ہشتم در معرفت

جسد و ظاہر شدن علامات مرگ باب نہم در بیان تسخیرات

روحانیات باب دہم در حکایات ایجاد عالم قیمت ۱۰

جہان خواہ حسن الاعمال متضمن اعمال و اعمال و اعمال

حضرت محمد غوث گویا ری رح و فوائد حسینہ شکر دہ خواہ

جس میں فوائد رباعی حضرت سلطان ابوسعید ابوالخیر رح

سلب امراض و استخراج کواکب متعلقہ اعمال و غیرہ درج ہیں

مرقدہ شریف حضرت شیخ کلیم اللہ جہان آبادی رح

رحمانی اعمال و ادویہ مجربہ و فوائد نفوس و موت اسرار

مجموعہ سایل مہترکہ یہ اردو کے بارہ سالہ میں

محب البی مولانا فخر الدین ضا و صراط الصالحین ترجمہ ادب الطائین

حضرت شیخ محمد چشتی و سلسلہ بزرگان چشت متذکرہ شامل

مہ نصیاح حضرت خواجہ عبد الخالق عجز دانی رح و گلدستہ فضائل

غوثیہ فیوض القادری مشتمل چھل ایک فیض معین الارواح

حالات حضرت خواجہ بزرگ مہ خلفاء و اولاد حضرت مشاہد

خواجہ مقامات فقر و گلدستہ و قصائد بہار چشت نیزہ شامل ہیں

قیمت کل مجموعہ ۱۲

روح الارواح ترجمہ ملفوظ حضرت خواجہ عثمان ہارونی

مفتاح الحائین ملفوظ حضرت رشید الدین اودھ پور

کلمات طیبات جس میں حضرت غوث پاک و مظہر علان

شاہ ولی اللہ شاہ غلام علی و قاضی شہار الدین پانی پتی کے

مکتوبات ملفوظات و غیرہ صریح ہیں قیمت ۳

اسرار ربانی ترجمہ نفس رحمانی قیمت ۳

ملکات حضرت قطب جمال دہلوی قیمت ۳

صدائے چارباغ بہار صحابہ رضی اللہ عنہم و غیرہ

۱-۲

۲۹۴۹۱۲۴

۵۵

329

۳

۳۲۹

۳۲۹

۳۲۹

۳۲۹

۳۲۹

۳۲۹

۳۲۹

۳۲۹

۳۲۹

۳۲۹

۳۲۹

۳۲۹

غلط نامہ تکلمہ شریف سیر الاولیاء مرتبہ فقیر محمد الدین احمد لوری منقولی علیہ الفاء شریف
 و نیز حضور حضرت مصنف کتاب ہذا مقام ملتان شریف محلہ قاضیا آباد لکھنؤ ۱۳۱۲ھ

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح	
۲۵	۱۵	پس	بس	۱۴۷	۸	مراد	مرد	
۲۹	۱۸	دہن ربے	دہب ربے	۱۵۶	۲	در فصل چہارم	در فصل چہارم	
۲۹	۱۹	شب خمین	شب خمین	۱۵۷	۲۲	بود	توجہ	
۳۷	۱۲	بشا و بشت	بشا و بشت	۱۵۸	نہایتہ			
۴۰	۷	میر	پیر	۱۶۳	۱۶۳	وصل سیر دہم	وصل چہار دہم	
۴۴	۱۲	بانکے	باند کے	۱۶۴	۲۰۶	وصل سیر دہم	باب دوم	
۵۱	۱۴	نبتہ	لبتہ	۱۷۰	۶	مکمل	مکمل	
۵۷	۱۱	سنا باؤ	بلاد	۱۷۷	۱۰	نتھی	نبھی	
۵۹	۶	بیت ہفتم	بیت ہفتم	۲۰۵	۱	لقوع	تطوع	
۶۳	۴	خال	حال	۲۰۵	۱۵	اب من	رب من	
۷۰	۱۰	فیوض الحکم	فصوص الحکم	۲۰۶	۸	چیرے غیب	چیرے ہست	
۷۲	۶	کما ین معنی	کما ین معنی	۲۱۰	۱۸	پیدا وید	پیداوار	
۹۶	۱۷	میدارد	میداد	۲۱۲	۱۰	پس	واپس	
۱۰۰	۷	لود	نود	۲۱۶	۱۲	بردار	پرہوار	
۱۱۴	۱	کنیت	کننت	۲۱۶	۱۳	رنگذار	زنگذار	
۱۲۶	۲۱	کہ فلای	کہ فلان	۲۲۱	۲	بنی عامر	بنی عامر	
۱۳۳	۲۰	ولانی	ولادی	۲۳۲		عن حضرت ابو الخبیب	عن حضرت ابو الخبیب	
۱۴۰	۱	متعبر	متبحر			ینا خ ۱۲ جمادی الثانی غلط درج صحیح ۲ جمادی الاول		
۱۴۲	۳	پنجبار	پنجپار			۲۳۵-۲۳۳-۲۳۲-۲۳۱-۲۳۰-۲۲۹-۲۲۸-۲۲۷-۲۲۶-۲۲۵-۲۲۴-۲۲۳-۲۲۲-۲۲۱-۲۲۰-۲۱۹-۲۱۸-۲۱۷-۲۱۶-۲۱۵-۲۱۴-۲۱۳-۲۱۲-۲۱۱-۲۱۰-۲۰۹-۲۰۸-۲۰۷-۲۰۶-۲۰۵-۲۰۴-۲۰۳-۲۰۲-۲۰۱-۲۰۰-۱۹۹-۱۹۸-۱۹۷-۱۹۶-۱۹۵-۱۹۴-۱۹۳-۱۹۲-۱۹۱-۱۹۰-۱۸۹-۱۸۸-۱۸۷-۱۸۶-۱۸۵-۱۸۴-۱۸۳-۱۸۲-۱۸۱-۱۸۰-۱۷۹-۱۷۸-۱۷۷-۱۷۶-۱۷۵-۱۷۴-۱۷۳-۱۷۲-۱۷۱-۱۷۰-۱۶۹-۱۶۸-۱۶۷-۱۶۶-۱۶۵-۱۶۴-۱۶۳-۱۶۲-۱۶۱-۱۶۰-۱۵۹-۱۵۸-۱۵۷-۱۵۶-۱۵۵-۱۵۴-۱۵۳-۱۵۲-۱۵۱-۱۵۰-۱۴۹-۱۴۸-۱۴۷-۱۴۶-۱۴۵-۱۴۴-۱۴۳-۱۴۲-۱۴۱-۱۴۰-۱۳۹-۱۳۸-۱۳۷-۱۳۶-۱۳۵-۱۳۴-۱۳۳-۱۳۲-۱۳۱-۱۳۰-۱۲۹-۱۲۸-۱۲۷-۱۲۶-۱۲۵-۱۲۴-۱۲۳-۱۲۲-۱۲۱-۱۲۰-۱۱۹-۱۱۸-۱۱۷-۱۱۶-۱۱۵-۱۱۴-۱۱۳-۱۱۲-۱۱۱-۱۱۰-۱۰۹-۱۰۸-۱۰۷-۱۰۶-۱۰۵-۱۰۴-۱۰۳-۱۰۲-۱۰۱-۱۰۰-۹۹-۹۸-۹۷-۹۶-۹۵-۹۴-۹۳-۹۲-۹۱-۹۰-۸۹-۸۸-۸۷-۸۶-۸۵-۸۴-۸۳-۸۲-۸۱-۸۰-۷۹-۷۸-۷۷-۷۶-۷۵-۷۴-۷۳-۷۲-۷۱-۷۰-۶۹-۶۸-۶۷-۶۶-۶۵-۶۴-۶۳-۶۲-۶۱-۶۰-۵۹-۵۸-۵۷-۵۶-۵۵-۵۴-۵۳-۵۲-۵۱-۵۰-۴۹-۴۸-۴۷-۴۶-۴۵-۴۴-۴۳-۴۲-۴۱-۴۰-۳۹-۳۸-۳۷-۳۶-۳۵-۳۴-۳۳-۳۲-۳۱-۳۰-۲۹-۲۸-۲۷-۲۶-۲۵-۲۴-۲۳-۲۲-۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰		

سلسلہ عالیہ چشتیہ برشتیہ تنظیم

فخر گیل محلیہ

اللہ محمد

حق موجود

بسم اللہ الرحمن الرحیم

اہم صل علی محمدن الذی کان علیا فی ذواتہ حسنا فی صفاتہ واحد فی تجلیاتہ با الفضل
فی افادۃ ابراہیم فی تسلیمہ سید الدین فی محبتہ امین الدین فی شیعۃ علو الدین
فی مقاربتہ ابا اسحاق فی حقیقتہ قدوة الدین فی رسالتہ ناصر الدین فی ولایتہ ابا یوسف
فی وجاہتہ مودودا فی خلقہ شیرفانی نسبتہ مفتدی اہل عرفان فی معرفتہ
معین الدین فی حد ذاتہ قطب الدین فی احکامہ فرید الدین فی رضائہ -
نظام الدین فی اسرارہ نصیر الدین فی ابرارہ کمال الدین فی تعظیمہ سراج الدین
فی رضائہ علم الدین فی امتہ محمودا فی سیرتہ جمالا فی صورتہ حسنا فی افعالہ محمدا فی
احوالہ بحیثی فی احیاء القلوب کلیم اللہ فی القلوب والطور نظام الاسلام و المسلمین
فی ارشادہ محمد فخر الدین فی خلقہ وحبہ نور محمد فی اکوانہ محمد عاقل فی احکام
شرعیۃ سلطان محمود فی معرفتہ گل محمد فی حد ذاتہ محمد شریف فی ابرارہ
تاج محمود فی اسرارہ محمود بخش فی رضائہ - الہی بکسرت و غربت خاکراہ
دروندان گل محمد و محمود بخش عاقبت و عافیت ابن الدین ایشاں محمد
خبر الدین سجادہ نشین احمد پوری و محمد سیف الدین و جمیع پیراؤں
و جمیع اہل اسلام گردان آمین ثم آمین - سجادہ اولی الاولیاء امیر

بسم الله الرحمن الرحيم

لا اله الا الله المحض في كل لسان، لا اله الا الله المعبود في كل زمان، لا اله الا الله الموجود في كل مكان، لا اله الا الله الذي لا يشغل شأن عن شأن، لا اله الا الله الذي يصل على نوره الساري في كل شأن بكل ان محمد بن الذي رايض الملوك بزهر جمال مؤنقة وحياض الجبروت بفيض الغابر متدفقة ولا شيء الا وصوبه منوط اذ لولا الواسطة كما قيل لذهب موسوط

اوسط ایجادِ جهان را واسطہ
شاہباز لاکمان نے حبان باو
عارف اطوار وجود سبند و کل
علت عنائی امر کن و منکان

در میان خلق و خالق رابطه
رحمت اللطیفین در شان او
خلق اول روح اعظم عقل کل
نیست غیر از ذات الصاب قرآن

صلواته یلیق به من الیه وعلی آله واصحابه المتتاد بین بادایه من لایه اما بعد
می گوید بے هیچ هیچدان بے حد خاک راه دروستان گل محمد که چون کتاب

سیر الاولیاء کا الشمس فی الفیاض تصنیف خلاصہ لاد مصطفیٰ نقا وہ احسن و تفسیر
 سید محمد المعروف بامیر خور دین سید کمال الدین احمد بن حضرت سید محمد
 کرمانی قدس اللہ بار و اہم در بیان اسرار و احوال پیران حقیقت اہل بہشت خصوصاً
 در مناقب حضرت سلطان المشائخ و الاولیاء و خلفائے آن حضرت وافی و کافی
 بود و رنگار و حشت و کلفت از سیمتہ صافی دلان می زدود و ابواب مفتوح بر روی
 محبان می گشود و سرد مزاجان را آتش شوق می انداخت و غش و کسل و کاپلی را
 پاک می سوخت و ساکنان گرم رونده را بصاعت بوارق مقصود می انداخت
 شعر و صفت از حد بیان من غایت ہائش ہمہ بس دلیل و برهان
 و بعد از آن در ہر قرن شعبان یک شجرہ عظیم کہ اصلہا ثابت و فرعہا فی السماء است
 سرفعت و ارتفاع آنہا از اوج ثریا بلکہ از عرش اعلیٰ در گذشتہ و در دریا
 حقیقتہ گشتہ یعنی مشائخ خلف نامدار کہ از سلف کبار یادگار اند و ہر یک در محبت
 جل و علی آفتابے بودہ است و در اتباع جناب حضرت رسالت مآب صلی اللہ
 علیہ و آلہ وسلم از مقام محبت ترقی کردہ بہ تمام محبوبیت رسیدہ اند خصوصاً شیخنا
 صدر الشیخ صفیہ صدق و صفا قطب المشائخ و الاولیاء سلطان المشائخ ثانی کامل مکمل
 حضرت شیخ قاضی محمد عامل قدس اللہ سرہ کہ این خاک راہ در دندان از زبان
 رہوق در سلاک غلامان آن شاہنشاہ منسلک گشتہ و تا وصال آن شیخ کامل کہ
 نہایت سربلای غلام بود بنسب صحبت صوری و معنوی او شان غنچہ دل شیر مرد
 را آب حیات میداد و تا دور قیامت الہی جاری باد بالنون و الصادق خواست کہ
 از قول و روایح نسیم ملفوظات آنحضرت دماغ مستفیضان را معطر گرداند و از شعلہ
 شوق آن قبیلہ الواصلین دود و با فلک سازد و احوال مشائخ سابقہ ازین
 حضرت را تا حضرت شیخ کمال الدین عسلامہ بر خے مذکور گرداند و تذکرہ خلفاء

شیخ خود خصوصاً سراج الواسعین و تلمذ العاشقین سید محبوبین حضرت سلطان الملک
والدین محمود رضی الله تعالی عنه که این خاک راه در دست اندان نخواست از خاک برداشته
اوست نیز بر طرز دلپس بجای این داعیه وزی چند در گوشه نشستم و آن صالح
محمد یوسف بن محمد یعقوب بن محمد اسحاق بن ابراهیم عفی عنهم را برای ترسیم
همراه گرفتم و بجا آن هر چه عبارت از یاد خود یا از کتب معتبره می گفتم حرف بحرف
بکلمه و کاست می نگاشت و در تهذیب ترکیب و تزیین سین و شین پیوسته و این
را تذکر الاصفیائی تکمله سیر الاولیاء در نقبت شمس الهدی موسوم شستم و این
کتاب ششم است بر یک مقدمه و دو باب و یک خاتمه مقدمه متضمن است
بر دو تبصره - تبصره اول در حلیه مبارک جناب سالت ماب صلی الله علیه و سلم
تبصره دوم در ذکر اسامی خواجگان چشتیه مع تاریخهای وصال آنها
تا حضرت حمید و بلوی رضی الله تعالی عنهم -

باب اول - در ذکر چهارده مشایخ محفوظ الهی که قدم بر قدم چهارده معصومند
در چهارده وصل چون هر یک شیخ را با دیگر اتصال است بلکه بمنزله تفصیل و اجمال است
لهذا بجای فصل لفظ وصل مرقوم شده -

باب دوم - در ملفوظات حضرت قبله و شیخی رضی الله عنه -
خاتمه - در فوائد اعراس مع ذکر آنها در کجا و با الله التوفیق و هو الموفق
مقدمه - مشتمل بر دو تبصره تبصره اول در حلیه مبارک آن سرور کائنات
مفخر موجودات سید المرسلین محبوب رب العالمین احمد مصطفی محمد مجتبی صلی الله علیه و سلم

شعر

کشف الدجج بحاله	بلغ العبد بحاله
صلوات علیہ و آله	حسنت جمیع خصاله

کاسه سر مبارک آن سرور صلی الله علیه وسلم بزرگ بود و موی سر مبارک دراز
 مستوی و نه سخت ملتوی پاره پیچیدگی و دوتائی داشت تا بنا گوش مابین بنا گوش
 و دوش تا دوش هر سه مروی است و آن بر حسب اختلاف در مقدار و بر حسب اختلاف
 احوال دنان عدم دها و امتشاط و عدم امتشاط است و حلق موی سر از آن سر و چرخ
 و ریح و عمره نیامد و آن سرور صلی الله علیه وسلم موی سر را یک مدت سدل
 کرده بود یعنی فرومی بهشت از جوانب راس و من بعد فرق کرد و آن عبارت از
 بیشتر گافتن موهاست از پیشانی تا تارک چنانچه خطی پیدا آید و آن خط را مفرق
 نامند و نزد علماء هر دو جایز است با مزید استجاب در جانب مشرق و نزد
 اکثر محدثین خضاب موی از آن سرور ثابت نشده و محدثان روایت این
 عمر را که در صحیحین واقع شده است که دید موهای آن سرور را ملون بلون زرد و تا
 تاویل کنند و گویند مراد از آن شش مو است نیز عفران که در تنطیف موی
 وارد بر روایت انس آن چند موی سفید منقسم بود در راس و صد غنیم و عنقیه در
 روایت ابو جحیفه عبیده منحصرو در عنقیه و بر روایت دیگر از انس آن همه موی
 سفید زیاده از هفده و هیزده موی نبوده است و بر روایت امیر المومنین
 قریب بیست و بر روایت جابر رضی بنیادی از بیست کان اذا دهن لهم
 یشیبین و وجه منور آن سرور صلعم گرد بود یا نحو از استطالته که ناشی از سیلان
 خدین و تانی تکلم و اطهام است تکلم عبارت از قصر و قن است که مستوجب کمال
 تدویر و اطهام پیر بر آیدن رخسار را گویند و این هر دو از قاعده حسن بیرون
 اند و روی مبارک آنحضرت صلعم اسطوت و لمعان و لطافت و ملاحظت بر کمال بود

شعر

قَدَرُ الْمَلَكَةِ حُسْنُ

وَالْحُسْنُ مَنَازِقُ رِيَّةٍ

صلی علیہا النہا صاحب مواہب اللذنب می گوید کہ چون سرور عیش آنحضرت
منموده میشد و جہ منور او مانند آئینہ و نمودہ میشد مثال درود یوار در روی آنحضرت
صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم برون آورسہ از بردیانی کہ روی است صبح
زندگانی و بر جبین مبین آن سرور کائنات ہر گاہ شکن می افتاد بشکن چون ماہ نور
مینمودہ ہوتاں چون نہ بدیدار تو حیران باشند بہ ہست روشن بچہاں آئینہ
سیمائے تو۔ اما لون شریف وے بافتن ق جہور سپید بود شرب بجمرة و اُمت
و ہمت کہ در بعض روایات آمدہ مراد از آن ہمان حمرت است و اطلاق اسم بر
ابيض مشرب در عرب شائع است اذا كانت الحمرة مشبعًا و جبین مبارک
روشن و وسیع بود و حواجب دراز و کشیدہ و خمیدہ و موہائے حواجب ابنو
و مجتمع و بین الحاجبین برہنہ مطلق نبود موہے چند داشت نظر بدان اگر
مقرون الحاجبین گویند گنجایش دارد و در مفصل حاجبین رگے بود باریک
کہ ہنگام خم شدن کی متحرک میگشت چشمان مسورہ مبارک آنحضرت منور نمودہ تر
و کشیدہ تر بود و برآمدگی و فرو رفتگی و تدویر از چشمان منور آنحضرت منفی
است و سپیدی چشم بایل ہجرت بود مراد از آن رگہای سرخ است کہ در
سپیدی چشم نمودار باشد و آن را بزبان عرب شکل العین خوانند و سیاہی
چشم مبارک بر کمال بود مژگان دراز و لبہا و پلک سرمہ ناک مینمود با عدم
استعمال سرمہ و کیسان میدید آنحضرت در شب تاریک در روز روشن
نیز از قدام و خلف و میدید آنحضرت در روز کوکب شریارہ
در آن نگر سین حرف کان مانع داشت بگر چشم او کجسل مانع داشت
و نظر مبارک او بسوئے تحت بیشتر می بود کہ آن بجای و تواضع اقرب
است و نظر بسوئے آسمان مخصوص زمان ورود و جی می بود و ساموئیل

او نیز احکام بصرداشت و الف شریف آنحضرت از مجمع الحاجبین همواره و سائل بود
 با نوعی ارتفاع در وسط و دهن شریف آنحضرت وسیع و منبج بود و دندان مبارک
 درست و تمام تا یان و درخشان بودند در میان دندانهای پیش و سرجهای دقیق
 بود که لون و ضیاء دندانهای شریف در آن لامع می بود و لبهای مبارک باریک و نرم
 بودند بشت و انبساط و تقسیم بر چهره مبارک آنحضرت همیشه ملازم بود و لب مبارک
 آنحضرت انبوه دار و بزرگ بود و چنانکه فرو میگرفت سینه را و از طول و عرض موی
 که خارج ضبط میبود میگرفت و در جانب طول مائل بارسال بود این چنین محفوظ و
 مشهور آمده است از شوارب آنچه بر لب میبود و میگرفت و لباله یا معترض
 نمیشد و در حلق و ترک غنقه که مراد ازین موی لب زیرین است چیزی بصورت معلوم
 نشد و لیکن ظاهر ترک السنه و هم در چین موی گلو ازین شرفین آنحضرت تمام بودند
 گلو و گردن مبارک افراخته و همواره و مصفا بود چنانکه گوی گاردن آهو بره مایلین
 منکبین آن سرور دراز بود سینه مبارک عریض **مصرعه ز رسته سینه اش**
جامی الم شرح یک بر خوان و شکم مبارک با سینه برابر و یک لخت بود و چون
 می نشست چین در شکم می افتاد و خطی بود از فوق سینه تا ناف از موی ریزه ها
 و جز این خط مذکور در شکم و سینه موی دیگر نداشت و ساعدین و کتفین و ساقین
 شریف آنحضرت موی دراز بود اما نخبه اندک سواد موی بیاض بدن مبارک را بپوشاند
 بغلها و جمیع مفاصل آنحضرت لطیف و مطهر و مصفا بود و در بغل منوره موی چند بود
 که بعد از مدتی لطف میکردند یعنی بر میکنند و پشت مبارک پاک و صاف و
 روشن مانند نقره گذاشته بود در میان کتفین نزدیک کتف چپ بر عنق و در
 کتف چپ خاتم نبوت بود بر اندازه مردارید بزرگ و بعضی کبوتر تریکمه خیز
 گفته اند **لونه خاتم النبوت علی الصیحه شرح** و سفید بود گلو و بدن **صلی الله علیه و سلم**

مکتوب درویشی الله وحده لا شریک له و در روایتی از ترمذی آمده که بران
 عضو شریف موئیها هم بود استخوانها جمیع مفاصل آنحضرت بزرگ بود دست و بازو
 و ساق و ران شریف همه درست و تمام منظم و نظم بوده است و نرم و خوش بدن
 که ماسن را راحت می بخشید و کفهای دست و پا نرم و پر گوشت و وسیع
 بود و انگشتان مبارک دراز و نرم بود و کفهای پائے عرش سائے آنحضرت صلی
 الله علیه و سلم در پیری و همواری مثل کف دست بود یک نخ عاز خلود میان کف پا
 مبارک بود که چون بطور خود میگذاشت خلوند کوز طاهر می شد و چون بر زمین قدم مبارک
 می نهاد و می استاده آن خلونیز نمی ماند و دست تمام بر زمین می سپید آمد و در وصف شریف
 میح القدین نوشته اند و سبابه اصابع قدین شریفین بر آمده تر دراز تر بود و تنه
 سابقین مبارک نسبت باعضاء کم گوشت و باریک و قامت زیبایی آن سرور
 کمال اعتدال بود نه کوتاه و نه دراز و مع ذلک با هر دراز قد که برابری استاد
 یا برابری نشست بلند و وسیع می نمود و سایه آنحضرت را نبود چنانکه حکیم ترمذی
 در نوادر الاصول آورده در رفتار آنحضرت و قدم بقوت بر می گرفت و تمام
 بر میداشت و هنگام وضع قدم میلان می فرمود مثل شمال سرد در و زیدن نسیم
 عرق آن سرد و رگبده خوشبوئی بود که در عروسها می بردند و قطره ازان در
 عطربائی آینه بکار می بردند و آن عطر بوی خاص میداد که هیچ شامه بخوبی و
 دلپذیری آن نه بوئیده باشد و بهر خانه و کوچه که آنحضرت صلعم می گذشت تا دیر
 بوئی خوش در آن موضع می آمد و بول و غائط آنحضرت صلعم را زمین نشد و می برد ازان
 موضع بوئی خوش فایز میشد و تناول بول و خون آن سرد و لطیف تبرکات و بیهوده
 صحابه ثبوت پیوسته است و نیز بثبوت پیوسته که شارب آن فضیلات
 طیبه مبارک از امراض مامون گشته و فوایح طیبه از و تا چند لطن محسوس عالج کننده

بوده است اکثر علماء شافعیه قائل اند لطهارت فضلات آنحضرت و بکذا بعض
 الخفیه بکذا قال فی الموابیب اللذیه عرس مبارک آنجناب رسالت مآب
 صلی الله علیه وسلم را حضرت شیخ غیب پرور بتاریخ دوازدهم ماه ربیع الاقل
 میگردند باقی تحقیق در سلسله قادریه مذکور خواهد شد

تبصره دوم در ذکر خواجگان - از جناب مرتضوی تاحضرت
 چراغ دهلوی بطریق اجمال مع تاریخ الوصال حضرت جناب مرتضوی

شعر

مرتضائی که کرد یزدانش	همه جهان مصطفی جانش
هر دو یک قبله و جزو شان دو	هر دو یک روح کالبد شان دو
هر دو یک در یک صدف بودند	هر دو پیرایه شرف بودند
دورونده چو اختر گردون	دو برادر چو موسی و هارون

ذکر وصال ایشان نیز در سلسله قادریه مذکور خواهد شد
 دیگر آن پرورده نبوت آن کان فتوت بحر علم گنج حسم متفق علیه بصا
 صدری حضرت خواجه حسن بصری رضی الله تعالی عنه وصال ایشان پنجم
 ماه ربیع و قیل در غره ماه ربیع و در آداب الطالبین تاریخ چهارم
 نوشته اند والله اعلم بالصواب در سال یکصد و ده هجری و مرقد ایشان
 در بصره است دیگر آن رئیس افراد آن پیشوای اوتاد آن گنج هدایت
 کان ولایت قطب زمانه زاهد ماجد حضرت خواجه عبد الواحد رضی الله
 عنه وصال ایشان در ربیع هفتم ماه صفر در سال یکصد و هفتاد و هفت
 هجری بود و دیگر آفتاب کرم و احسان ابنزیان جوو و اقلان در دریای
 حقیقه و عرفان حضرت مرتاض و فیاض خواجه فضیل بن عیاض رضی الله

الجب الفاضل
 قیل و قال یوحنا
 فضیل بن عیاض
 سمرقند
 و بصره
 ماه ربیع
 یکصد و ده
 و هفت
 مرقد منور
 و بیت احمد
 ذلت العظمی
 و فضل خدیجه
 الکبیر بکذا
 شجرة الانوار
 و غیره
 فقیه
 احمد
 فقه

کنیت او ابوعلی وصال او شان در ماه محرم سال یکصد و هشتاد و هفت هجری بود -
مقری سوره قارعه میخواند و حاجه زوجه جان بحق تسلیم کرد و دیگر سلطان الساکین و حضرت
رب العالمین خلیفه الله فی العالم خواجہ خواجگان خواجہ ابراهیم ادبم رضی الله عنه کنیت
ایشان ابواسحاق و نام ایشان ادبم بن سلیمان بن منصور بلخی است و وصال ایشان در
شمار دهم جمادی الاول و بقول در غزه شوال و نزد بعضی تاریخ نیست و ششم ماه جمادی
الاول در سنه یکصد و شصت و دو یا یک و بقول یکصد و هشتاد و هفت و دیگر ملک
امام الفقراء سلطان الاصفیاء خواجہ خواجگان حضرت خواجہ خذیفه مرغشی رضی الله عنه
مرغش شهرست از توابع شام کذا فی الرشیدی وصال ایشان تاریخ چهار دهم ماه شوال است
و در آداب الطالبین تاریخ نیست و پنجم ماه مذکور و دیگر سلطان اهل طریقه سر حلقه و اصلا
حقیقه تاج العارفین مقتدای دین و تاج مناج ربیری حضرت خواجہ میره بصره
رضی الله عنه وصال ایشان در شهر دهم ماه شوال است و نزد بعضی هفتم ماه شوال و بنا
به صحیح و دیگر شمس الفقراء بدرالافتاء و سید الواصلین سید الکاملین معزز بخلعت سروری خود
ابو ممشاد علود میوزی رضی الله عنه دیوزی بکسر ال و فتح نون منسوب است بدینور که نام
شهرست بکوهستان در میان همدان و بغداد بعضی نوشته علو مختصر علاء الدین است بدانکه
بعضی نوشته اند که ممشاد دیوزی و شیخ علود میوزی که در سلسله شصتیا است یکاست کذا
فی تذکره الاصفیاء لیکن از نفحات شریف و سفینه الاولیا و مرآة الاسرار بتحقیق پیوسته
که حضرت شیخ علود میوزی غیر ممشاد دیوزی است و صاحب سیر الاولیا و علود میوزی را
کنیت ابو ممشاد نوشته است **فالح** ممشاد دیوزی از اصحاب شیخ جنید است رضی الله عنه
و وصال ایشان یعنی علود میوزی تاریخ چهار دهم ماه محرم است و دیگر تاج الاولیا سراج الاصفیاء
ملک المشایخ بالاتفاق قطب الآفاق خواجہ ابواسحاق رضی الله عنه اصل ایشان از شام
است در لطایف اشرفی آورده که حضرت خواجہ علود میوزی از ایشان پرسید خاتم داری

تفسیر شیخ
میرزا محمد باقر

تفسیر شیخ
میرزا محمد باقر

تفسیر شیخ
میرزا محمد باقر

تفسیر شیخ
میرزا محمد باقر

تفسیر شیخ
میرزا محمد باقر

گفتند ابواسحاق شامی گویند خواجه فرمود ترا از امر و زبوا اسحاق چشتی خوانند که خلایق به
و آن دیار از تو هدایت یابند و هر که در سلسله تو خواهد آمد و را نیز چشتی خوانند کذا فی مرآة الار
وصال ایشان در چهارم ربع الآخر کذا فی السفینة و مرآة الاسرار و آداب الطالبین و دیگر آن
سید الاسرار قدوة الاخیار ملک الاولیاء سلطان الاتقیاء برهان الاصفیاء محبوب بارگاه محمد
خواجه ابوالاحمد ابدال چشتی رضی الله عنه سر حلقه سلسله چشتیان اند و والد شریف ایشان
سلطان فرشتا نه است مولو لیصاحب مکرم امجد مولوی محمد حبیب الله تعالی بحقیق این لفظ
ما قل از حضرت قیلید عالم و عالمیان قطب دائرة زمان حضرت خواجه نور محمد صاحب مهاروی
رضی الله عنه این چنین می آرد که خود بدولت فرمود که از حضرت مولو لیصاحب و قبله رضی الله
عنه فرشتا نه بفتح فاء و کسر را و همایه سکون شین معجزة تاء فوقانیة مثناة و فاء را فرستند
رسیده است و در عهد الغفور نفحات بفتح فاء و اولی و فتح را و سکون سین همزه و نون استاده وفا
تحقق مرقوم است منقول است که پدر ایشان را خم خانه بود روزی فرصت یافته خواجه ابو محمد
وران درآمد و در رابسته چهار اشکستن گرفتند پدر ایشان را خبر کردند بام برآمد و از غایت
سنگ بزرگ برداشت که از روزنه بالای بام برایشان زنده روزنه فلان آمد و سنگ گرفت
و سنگ را به اسطوق بستاد چون پدر آن حالت را مشاهده نمود بر دست ایشان توبه
کرد و وصال ایشان در دهم جمادی الآخر کذا فی السفینة سال صد و پنجاه و پنج هجری قمر
منور ایشان در چشت است و دیگر قطب المشایخ و الفقهاء ملک الایمة و العلماء ملجأ اوتاد
اولیاء پیشوای خلق خدا محبوب ملک لاحد خواجه ابو محمد بن خواجه ابوالاحمد ابدال چشتی وصال
ایشان در غره رجب سال چهار صد و یازده هجری کذا فی السفینة و دیگر علم العلماء سند
الاولیاء سید الاتقیاء پیشوای اهل الصوف حضرت خواجه ابویوسف چشتی رضی الله عنه
بن محمد سمعان است خواهرزاده حضرت خواجه ابو محمد بن خواجه ابوالاحمد چشتی است لقب
ایشان ناصر الدین وصال ایشان چهارم ربع الآخر کذا فی السفینة در پنجاه و نه

خواجه ابوالاحمد

سید ابوالحسن

سید ابوالحسن

دیگر سرور مشایخ کبار بادشاه اولیاء نامدار ظل الله فی الخلق و العالمین خواجه خواجگان
 خواجه قطب الدین مودود چشتی رضی الله عنه بن حضرت ابو یوسف چشتی رضی الله عنه فرزند
 ایشان حضرت خواجه احمد است که سجاد نشین ایشان شده و میگویند تا حال سجادگی در
 خاندان ایشان مسلسل می آید و در هر طبقه یک صاحب معنی از فرزندان ایشان ظاهر شود
 الحمد لله علی ذلک وصال ایشان در غره رجب سال پنصد و بیست و هفت هجری و مرقد جمیع صاحبان
 در حقیقت است دیگر قطب الاولیاء قدوة الاصفیاء ملک المشایخ و العلماء خواجه حاجی شریف
 زند فی رضی الله عنه ایشان خلیفه حضرت خواجه مودود چشتی اند و سلسله چشتیه حضرت خواجه
 بزرگ باین واسطه حضرت خواجه مودود چشتی پیوسته وصال ایشان در ششم رجب است
 کذا فی سفینه و در مرآة الاسرار بتاریخ سوم و در آداب الطالبین تاریخ سیزدهم ماه مذکور
 دیگر صاحب کشف کرامات بادشاه عالم مشاهدات خلیفه کامل حاجی شریف زند فی
 حضرت خواجه عثمان مارونی مارون لفتح راء جمله و او مفتوحه نام مولد حضرت خواجه عثمان
 است کذا نقله مولد صاحب اکرم محمد مولوی محمد حسن حضرت قبله بهاروی رضی الله عنهم و
 اخبار الاخیار نقل از حضرت چراغ دهلوی می آرد که مولد آنحضرت بهر قون است لفتح با افتاد
 و سکون راء و ششم و او وصال ایشان در شانزدهم شوال و مرقد مبارک ریکه موقوف است کذا فی
 السفینه و در مرآة الاسرار می آرد تاریخ ششم ماه شوال است در سن سبع و ست مائة و در
 آداب الطالبین پنجم ماه شوال است دیگر شیخ الشیوخ طریقه راه نای حقیقه غوث العالمین و ارث
 الانبیاء و المرسلین خواجه بزرگ غریب نواز ظل الله فی الارضین حضرت خواجه معین الدین بنجرمی
 مولد و اصل ایشان سجستان است و تشو و نمای ایشان در خراسان و پدید بزرگوار ایشان
 خواجه غیاث الدین حسن است که از سادات حسینی بود و ظلمت دیار هندوستان از ماه طلعت
 ایشان بنور اسلام منور گشته که حضرت غریب پرور بنجرمی فرمودند که هر سائیلی که بدرگاه سلسله
 ایشان برود خالی نمی آید ضرورتاً حال پر طلال تبدیل می یابد این نغمه از خوهن مجرب است

حضرت خواجه بزرگوار
 در سن ۷۰۰ هجری

حضرت خواجه بزرگوار
 در سن ۷۰۰ هجری

حضرت خواجه بزرگوار
 در سن ۷۰۰ هجری

حضرت خواجه بزرگوار
 در سن ۷۰۰ هجری

سلطان المشایخ آمدند و از اژدها م خلقت جاوید شد در صف نیافت

پس حضرت سلطان المشایخ رضی الله عنه فرمود که بیا پیش من بنشین حضرت چراغ دهلوی
عرض کردند که برادران مسلمانان پشت میشود سلطان المشایخ فرمود بنشین که پشت تو کیست
خواهد شد به صرف حضرت سلطان المشایخ هیچکس پشت ایشان نبود با وجود آنکه در میان
مخلفان مستند از آن فرس ایشان را لقب چراغ دهلوی شد و بعضی بطور دیگر مینویسند و این
اعلم بصواب وصال ایشان بهر دهم ماه مبارک رمضان قمری چشت در سن سبع و عسین و سبعمائة
واقع شد باید دانست که لفظ المشایخ که درین کتاب رکلام حضرت مولوی صاحب
نحر الاولین الاخرین شیخ فخرالدین محمد رضی الله عنه واقع است مراد از آن حضرت چراغ دهلوی است
مراد از لفظ شکر یا حضرت خواجه ساجد دهنی و خواجه بزرگ غریب از مراد از خواجه معین الدین حسن
سجودی است و سلطان المشایخ کنایه از خواجه نظام الدین محمد دباوی است و لفظ غریب و لفظ
منظور معنی الحاجات و لفظ سلطان المشایخ ثانی و سلطان الاولیاء درین رساله تعبیر حضرت
شیخ و مرشدی و مولای قطب الدین لیا و شیخ محمد عقیل رضی الله تعالی عنه و لفظ منظر جمال الهی مراد
حافظ صاحب تیسیر العائین سند الکاملین حافظ محمد جمال ملکانی است رضی الله تعالی عنه
باب اول مشتمل بر چهارده وصل در ذکر چهارده مشایخ رضوان الله علیهم و وصل
اول در ذکر آن شیخ فیوض سبحانی و منبع علوم روحانی و درویدی معرفه گوهر کان حقیقه حاجی
الحرمین الشریفین حضرت خواجه شیخ جمال الحق والدین علامه رضی الله عنه و هو المستفید ظاهر
و باطن من خصال تحقیقی قطب الاقطاب علم یزوال محبوب حضرت لایزال و ارث رسول العالین
حضرت شیخ رضی الدین محمود دهلوی چراغ دهلوی رضی الله عنه و الا نصیرت و دین و دوا که
راست با نعم النصیر از پس برادران بدوین است نقل است از مجالس تصنیف
حضرت شیخ المشایخ منظر الله التام الصمد حضرت شیخ محمد بن حضرت شیخ حسن محمد رضی الله
تعالی عنهما که شیخ کمال الدین از حضرت سلطان المشایخ شیخ نظام الدین محمد دباوی

بزرگوار
شیخ
جمال
الحق
والدین
علامه
رضی
الله
عنه

رضی الله عنهم خلافت داشت و از حضرت شیخ نصیر الحق والدین هم خلافت داشت بکرت
 نظر ایشان تا حضرت شیخ یحیی مدنی سجاوگی میشت و اولاد حضرت شیخ کمال الدین رضی الله
 عنه معترف و مسلسل آمدن والی یومنا در خلفا جاری است و تا یوم القیام قائم خواهد بود
نقل است از مجالس حسنی که حضرت چراغ دهاوی بسیار تعظیم حضرت شیخ کمال الدین
 میفرمودند از بهر آنکه دستار شیخ کمال الدین در نظر چراغ دهاوی می افتاد قائم میشد
 و سید السادات بنده نواز سید محمد گیسو در آن بسیار مناقب شیخ کمال الدین در تالیف خود
 آورده اند و عهد خود مقتدای عصر بود ابو المنظر سلطان فیروز شاه انار الله برپا شد و
 امراء و وزراء بسیار توجه بر حضرت شیخ کمال الدین داشتند - **نقل است** از مجالس حسنی که
 چون حضرت شیخ کمال الدین را اشتیاق زیارت خانه کعبه و روضه مطهره رسول علیه الصلوة
 والسلام غالب آمد بخدمت سلطان المشایخ شیخ نظام الحق والدین قدس الله سره رفت
 و التماس عزیمت زیارت خانه کعبه کرد حضرت شیخ نظام الحق والدین و واع داد جامه بلبل خود
 پوشانیده بجای خود گردانیده و خلافت نامه داد شیخ کمال الدین سر بر قدم سلطان
 المشایخ نهاد و روان شد بکرت نظر مبارک شیخ نظام الدین بزیارت خانه کعبه شد و بوقت
 حج گذارد و زیارت بنی علیه الصلوة والسلام زیارت بیت المقدس کرد و بطرف خراسان
 مراجعت کرد و سلاطین دیار ما و ولایتها بلاقات شیخ کمال الدین آمدند و تعظیم کردند و
 فتوحات بسیار آوردند چون در دایره رسیدند سیزده هزار تن که زر و نقره و رسیا و دیگر
 آوردند شیخ نصیر الدین محمود چون سیزده شتر پر از مال و دیگر اسباب دید فرمود شیخ
 کمال الدین چندین دنیا از چه گرد آورده شیخ کمال الدین گفت در راه شنیدم که
 سلطان المشایخ نظام الدین رحلت کرد و شیخ نصیر الدین بر سجاده نشست اگر منقلب
 رفت ابناء مرا مردمان چیزه خواهند گفت اسباب بهر حال من بسبب آن معنی آوردم
 اکنون در باب علماء و صلیحا خرج خواهم کرد و در تجرید خواهم شد همچنان کرد بترسکه ترسیای

می مالید و علماء اگر بسته میداد و میگفت سیاهی است قبول کند بدین طریق معتبر
 مال مر علماء و صلحاء و مساکین داد و تجرید شد بعد از آن تا تارخان بهشتا و تنکه و طیفه
 روزینه پروانه از دیوان نوشته آورد شیخ کمال الدین پیش شیخ نصیر الدین برد
 و گفت چه اشارت است شیخ فرمود چون بعیر طلب قصد شما و طیفه شد بمنزله فتوح
 است قبول کنید شیخ کمال الدین طیفه قبول کرد و برکت نظر مبارک شیخ نظام الدین
 شیخ نصیر الدین شیخ کمال الدین از جمله ناد و عباد مقتدای وقت شد و الله اعلم
نقل است از مجالس حسنی که حضرت مخدوم جهانیان رضی الله عنه شرح مشارق
 پیش حضرت کمال الدین علامه خواند و نیز در اینجا آورده که حضرت مخدوم
 جهانیان وقت چاشت در خلوت بود با چند یاران خود و بایشان خوش و خرم
 بود چنانچه یار با یار حکایت گوید کذک گفتن گرفت و هر یک را نواختن گرفت
 و فرمود بشنوید بر شما بگویم که در بدایت چهار دیدم سلطان محمد تخلق این دعا گو
 را و ابوحسین نسبت شیخ جلال الدین آنچه را در شهر طلب کرد مخدوم من است برکاته
 اجازت داد که برود در شهر اوج امتثال فرمان واجب است الله تعالی انخوا کند این
 کنایه است که حق تعالی بپسندید که با بخیر و العافیه بروند و باز آیند چون آدم در
 شهر و خانقاه شیخ الاسلام شیخ نصیر الدین محمود فرود آمد شیخ حجره تعمیر کرد و دعا گو
 را خواهرزاده خود شیخ کمال الدین علامه داد و او حاجی بود و گفت بخوان از زبان شرح
 مشارق را شنوند مولانا شمس الدین وقاری مولانا جلال الدین بود **نقل است**
 که حضرت سید مخدوم جهانیان فرمود منشور خلافت که شیخ نصیر الحق والدین بر عطا
 فرموده اند بدستخط شیخ کمال الدین نوشته شده بود **نقل است** از مجالس حسنی
 که حضرت شیخ کمال الدین در جمیع علوم مستثنی بودند مولانا احمد متحانی سمری و
 مولانا عالم پانی پتی و تاتارخان و مولانا سنگرنیزه ملتانی از شاگردان

آنحضرت بودند روزی حضرت شیخ کمال الدین علامه مسجد جامع در پاکی شسته میرفت در آن
 اثناء جوالی ملاقات کرد حضرت علامه زویر رسید که از کجائی آنی گفت از شهر ملتان باز حضرت
 علامه فرمود از کدام سیلخانه هستی او گفت از فرزندان سنگریزه هستم باز حضرت علامه فرمود نام
 پدر تو چیست گفت پسر فلان کس هستم از جهت طلب علم آمده ام شیخ فرمود بزرگ اده هستی بعد
 ادای نماز جمعه شیخ او را با خود برد و درون خانه رفت و مادر حضرت شیخ سراج الدین را گفت
 یک بزرگ زاده را آورده ام او را بجای پذیربول کن عایده خوردن او تو کن و ما اورا تعلیم کنیم
 او قبول کرد چندان مهر و شفقت می کرد که مادر بر سر می کند و حضرت شیخ اورا تعلیم میکرد و ارشاد
 میفرمود مولانا یکا از علماء فحول گشت و مقتدای عصر گشت نکته چون وقت نقل حضرت
 قطب الاقطاب حضرت نصیر الدین چراغ دهلوی قریب رسید وصیت فرمودند که خرقه حضرت سلطان
 المشایخ که از خواجگان رضوان اللہ علیہم رسیده در گور بر سرینه من نهید و عشاء حضرت بر این
 گور نگاه دارید و شیخ با گشت شهادت من بر پیچید و کاسه چوبین بجای خشت زیر سر من بدارید
 و تعلیم چوبین نیز در آغوش من نهید یعنی جمیع تیرکات خواجگان و محدثان من نهید پس حاضران
 موافق وصیت عمل نمودند حضرت شیخ عبدالرحمان چشتی صابری بن عبدالرسول بن قاسم عباسی دهلوی
 در مرآة الاسرار می فرماید که این فقیر چون مرتبه ثانی در سینه یک هزار و شصت و پنج بحضرت دهلوی
 قدس سره رسید تمام روز پیشینه و شب جمعه در آستانه متبرکه حضرت شیخ نصیر الدین چراغ دهلوی
 قدس سره گذرانیده و انواع سعادت حاصل نمود چون حضور باروحانیه پاک آنحضرت پیدایش
 گستاخی نمود معروض داشت که اکثر خلفاء و مریدان حضرت سامی صاحب مقامات و صاحب کرامات
 عالی بودند چرا خرقه حضرت سلطان المشایخ بیک از آنها مرحمت نه کردید فرمودند الحق بعضی مریدان صاحب
 کرامات بودند اما چون اثر تعصب قدری در باطن آنها در انوقت مانده بود از آن جهت مقتضای
 دیانت نبود پس خرقه پیر و تنگ برآورد خود گرفت و خرقه خود بعضی مریدان را داده بودم که سلسله پیران حشر
 جاری باشد و غالب است که احزانهای از حجاب تعصب برآمده بمرتب توحید مطلق رسیده باشند

انتها کلامه خاک پای درویشان کاتب الحروف میگوید لایح باد که اگر حضرت چراغ دهلوی رضی الله تعالی عنه بیک از مریدان خود خرقه خواجگان خود عطا می کردند بعضی دیگر آن را تعصب می شنیدند آنکه همه را تعصب می شد زیرا که ظاهراً است هر کس که خرقه خلافت می گرفت او را بتعصب چه کار بلکه برای او دیگران تعصب میکردند پس معنی کلام حضرت چراغ دهلوی رضی الله عنه آنست که بعضی مریدان که در جبهه جهاد پیغمبر بودند و بمقام توحید مطلق نرسیده بودند بر آنها شفقت و ترحم نمودیم مقتضای دین است که هر یک که یکی از خلفاء خاص که کامل و مکمل بودند چنانچه مولانا حضرت شیخ کمال الدین علامه رضی الله عنه باشد خرقه حضرت سلطان المشایخ ندادیم تا بعضی از دیگران که بجمال توحید نرسیده اند و در جهاد عمر صرف کرده اند تعصب نه کنند و در بلاکت نیفتند که ظاهراً است که تعصب در حق کامل نقصان و خذلان است نعوذ بالله منها و آخر آن بعضی نیز مرتبه توحید مطلق رسیده باشند گفته اند هر که زول دامن پیران گرفت به گنج بقا زین ده و پیران گرفت.

چنانچه حضرت شیخ سعیدی میفرماید: همانند بعضیان کسی در گروه که دارد چنین سید پیشرو و دهلوی حاکمی میفرماید قدس سره از آن نوری که از تو بر دلم تافت به یقین دانم که آخر خواست یافت به و الا نه جمیع خلفاء آنحضرت بمقام توحید مطلق رسیده علی الخصوص بعضی قطب بعضی قطب الا قطاب بودند نکته مؤید این معنی است که حضرت مولانا فخر الاولین و الاخرین محب البنی حضرت شیخ فخر الدین محمد رضی الله تعالی عنه در آخر عمر با وجود خلفاء و راشدین مثل حضرت خواجیه نور الحق و الدین نور محمد همه یاران را اجازه بیعت کردن عام فرمودند تا کسی بر کسی تعصب نه برد نکته سابق مذکور شد که حضرت مولانا شیخ کمال الدین از حضرت سلطان المشایخ نیز خرقه خلافت یافته بودند پس در حضرت ایشان هر دو خرقه جمع شدند الحمد لله علی ذلک **تسبیح** بعضی کسان که ندادن خرقه مخصوص شنیده میگویند که خرقه خلافت از چراغ دهلوی سلام جاری نشده گویا بر خود بران میگذارند و خود را در ورطه ادبار می اندازند نکته حضرت غریب پرور منظر ذات قاضی الحیاجات می فرمودند که تا حضرت چراغ دهلوی لقب پیران ما بخواجه است و شایسته است که خواجگان

بیت تو دو اند از جناب رسالت مآب صلی اللہ علیہ وسلم تا حضرت چراغ دہلوی بیت و یک خواجہ
 میشوند و آن یکے کہ بآن بیت و دو میشوند کہ بن سید اند و آن حضرت خیریل است و بعد از آن
 لقب شیخ المشایخ است کہ این خاکپای او شان عرض داشت کہ آن خرقہ گویا علامت خواجگی بود
 فرمودند آری گویا چنین شدہ است بعد از آن کہ بنی جہان عرض کرد حضرت مولنا و شیخنا
 حضرت خواجہ نور محمد مہاروی صاحب بلفظ خواجگی اشتہار یافتہ این چگونه باشد فرمودند
 کہ ہر چہ در اشتہاری آید آنرا معنی عیاست کہ یک شخص این لقب بآن حضرت سابقہ است لہذا
 بیاس و بخواجگان اگر کسی در لقب و شان نمی نویسد ما نمیکنیم کہ بنویس اگر کسی بنویسد مانع
 نمیکنیم نقل است از مجاہد حسینیہ کہ حضرت شیخ جہن رض فرمودند کہ پیران شیخ کمال الدین سہ
 بودند و یک دختر بود و پسر بزرگ شان شیخ نظام الدین است و او دشمن شدہ بود
 روزی در مجلس آنجا با دشمنند و بحث میکرد و او گفت شیخ زادہ جوان بمیری ہمدان وقت پ
 اندر اندام او آمد و در خانہ رسید و میزد و دوم پیران او شان شیخ نصیر الدین است او پیش حضرت
 کمال الدین دشمن شدہ بود از و یک پسر شدہ بود شیخ میران نام او اول ارادہ بستید محمد سیوان
 آورد و خلافت یافت و اولاد او در شہر گلبرگ ماند است و دفن و بالای حوض کہورہ است
 و در گلبرگ کہ سیوم پسر و شیخ المشایخ سراج الدین است رضی اللہ عنہما و ذکر ایشان دید و صل دوم خواجہ
 و دختر او شان در خانہ پسر شیخ برمان الدین بخجوری بود از و فرزند نہ شد نقل است از
 محبان کہ رحلت حضرت شیخ کمال الدین در شب ہفتم ماہ ذیقعدہ ۵۶۰ است و حسین و سبعا تہ پیران
 شد علیہ الرحمۃ والرضوان کرامات و مقامات حضرت شیخ بسیار است اما در اینجا مختصر کردہ شد و اللہ
 اعلم بالصواب و مرزا شریف او شان در حواری روضہ حضرت شیخ چراغ دہلوی است و نیز مرزا خواجہ ہزار
 حضرت چراغ دہلوی حضرت زین الدین خوانی در انجا است

تمتہ در ذکر محل بعضی برادران دین حضرت علامہ صاحب
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ یعنی خلفاء و بعضی مریدان ہذا کرامت

حضرت خواجہ نصیر الدین محمود اودھی رضی اللہ عنہ

سہم - آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم و جذبات الهی مخزن غلیات شوق اسرارنا متناہی مست است
 لغات بے ساز شکستہ پرور بندہ نواز حضرت سید محمد گیسو دراز رضی اللہ عنہ بن سید لویف
 الحیدر اودھی رضی اللہ عنہ و از اعظم خلفاء حضرت خواجہ نصیر الدین محمود اودھی است ؛
 نقل است از مجاہد حسینیہ کہ چون حضرت چراغ دہلوی رحلت فرمودند حضرت سید محمد
 گیسو دراز در خانقاہ حضرت چراغ دہلوی بر سجادہ ارشاد می نشستند و ارشاد خلق میکردند
 از زانو برانو دیگر نمیشدند فرمود تا از زانو برانو دیگر میشوم چه کنم نمیتوانم ضرورت و لاچار است ؛
 نقل است از مرآۃ الاسرار کہ حضرت سید محمد گیسو دراز جامع است میان سیادت و علم
 ولایت شانی رفیع و مشربی وسیع و مرتبتی مینع و احوال قوی و ہمتی بلند و کلامی عالی دارد و
 او را در میان مشایخ چشت مشربے خاص - و در بیان اسرار حقیقت طریق مخصوص است
 و از غلیات شوق و عشق سخن را اکثر بے پردہ میگوید چنانکہ در مصنفات وی ظاہر است و صاحب
 اخبار و اخبار بنویسد کہ او را سید گیسو دراز از ان گویند کہ روزی با یکی خواجہ نصیر الدین محمود
 اودھی یا چندین دیگر از مریدان برداشته بود در وقت برداشتن گیسو سید محمد سبب از وی
 کہ داشت در پایہ پاکی بند شد و او بچہ رعایت ادب استغراق عشق و محبت شیخ بر آوردن
 گیسو مقید گشت و ہم بران وضع مسافت بعید قطع کرد و بعد از ان کہ شیخ را برین معنی اطلاع
 افتاد و خوش حال و بر صدق عقیدت و حسن ادب او آفرینہا نمود و این بیت فرمود
 ہر کومرید سید گیسو دراز شد ۔ ۔ ۔ واللہ خلاف نیست کہ او عشقناز
 اما سید اشرف جہانگیر سمنانی قدس سرہ در مکتوبے نوشتہ است کہ شادمانی دراز گیسو
 بقامت عالی نسب عالیشان اند و سلسلہ حضرت سید گیسو دراز با ایشان می رسد و
 لقب گیسو دراز در ہندوستان نہایتند بلکہ در ولایت یافتہ اند حکمت
 باید دانست کہ وجہ مؤید اول است انچہ از زبان مبارک حضرت غیب پرور شنیدہ شد

کہ روزے امیر الامراء رکن الدولہ حضرت جنگ بہا در مظلہ العالی پایہ خاصہ حضرت غریب پور سلطان
المشاخ ثانی مع دیگر کباران برداشت و تاجہ مسافت رفت حضرت غریب و چون بر مکان
تشریف بردند حکایت فرمودند کہ حضرت قبلہ عالم و عالمیان خواجہ نور الحق نور محمد صاحب عارضہ
شدید در سفر لاحق شدہ بود و این درویش و دیگر یاران پاکی آنحضرت تا یک منزل برویم آن روز
حضرت قبلہ باین درویش فرمودند کہ حضرت بندہ نواز سید محمد گیسو دراز پاکی شیخ برداشتہ
بود و گیسوی او شان معلق مانع از آن آنحضرت را گیسو دراز می گفتند و شیخ در حق او شان دعا
فرمود کہ سلاطین زمان پاکی شما خواهند برداشت حضرت غریب پور فرمودند کہ کلام
حضرت شیخ قبلہ عالم و عالمیان خواجہ نور الحق والدین نور محمد صاحب نیز در حق این درویش مشعر
این دعا بود کہ مژدہ آن امروزی ظهور پیوستہ خدمت میر سید محمد گیسو دراز را موقوفات است مسمی
بجوامع ابلیس کہ یکے از مردان او کہ نیز محمد نام داشت جمع کردہ دران می نویسد کہ روزے شیخ منصور
فضل اللہ بنہ حضرت شیخ الاسلام فرید الدین گنج شکر قدس سرہ از من پرسید کہ ترا درون گنبد
شیخ اکثر مردم بہت پر کالہ شدہ دیدہ اند بتر این صیت بگو کہ من سبحان اللہ از ما کہ دیدہ کہ مسکون و اگر
بدین نظر پسند کہ در کتب سلوک نوشتہ اند کہ سونی را انجبال میا شد علی الاطلاق بگویم اما علی بن
علوم من نیست گفت علی الاطلاق بگو کہ من این اثر تجلی جلال است بر تجلی علیہ در انجالت کوه ہای می افتند
کہ این کوه ہای عالم جبا آن سنگریزہ باشند و آتش حله میکنند و این آتش سوزن نیست ولیکن
صد ہزار ہ چون این آتش بیک شترارہ او بخوش می آیند و این مرد را پر کالہ پر کالہ کردن چہ باشد
شاہد صد ہزار پر کالہ شود و در میان آن کوه ہاے و آتش ہا صورتی است کہ شاہدہ او جز آن
مرد نتواند کرد و ہم در انجالت صورت جمیل بینی بی تو لطیف پیدائی آید و جلالہ این اجزا را بجا نرسد بخوابد
و ہر یکے ذوان سوی او می آید بعد از آن بید قدرت خویش از ان قوی تر و تمام تر و لطیف تر
تر میگردد و اند مقولہ دیگر اگر شست باطن نیارد مبارک باشد والا سرمایہ صوفیان جز فراغ
دل و جمیع ہم نیست و اگر یک ساعت لطیف دل بحق تعالی حاضر شود آن بہشت است بلکہ ہزار

۹
یعنی خان صاحب
نواب صادق صاحب
خان صاحب ملک

بهشت خدای آن ساعت باید کرد و هنوز را بگمان آمده باشد
 بفرغ دل زمانه نظر بخوبی روی بدید از آنکه چترشاهی همه عمر با و هوئی بدید
مقولہ دیگر هر چیز آفتی دارد و عشق را دو آفت سیکه آفت ابتداء دوم آفت انتہاء آفت
 ابتداء آنست که چندان در عشق و غم طلب معشوق بروی طاری شود که او محیط گردد و در این
 برآید تا او را در آن لذت کامل دست دهد و هیچ راه وصول محبوب نبرد و و و بداند که چرود
 غم نقد می دیکه نیست و همبران بماند بعد مرور ایام درد و غم در طبیعت او شود و عادت گیرد و ذوق
 سرور و لغو با الله من ذلک آفت انتہاء آنست که بوصول معشوق رسد و مشغول به لذت وصال
 گردد و حرقت فراق و الم سحران از وی برود و بعد مرور ایام وصال عادت و طبیعت او گردد و ذوق
 وصال بهم برود و مطلوب از حالتی جز ذوق و خوشی و راحت محبوب نیست وصال بے ذوق محبت
 فراق بے لذت و الم و چه کار آید مرد سرد شود و هیچ از وی با نماند عشق برود و محروم از ذوق جمال
 محبوب گردد و لغو با الله من ذلک اگر چه وصال باشد اما محبت ذوق کجا که بدان راحت گیرد و مجرد
 وصال چه کار آید اما عشق بر خورد آنست که در حالت ابتداء مشغول به لذت فراق و ذوق و الم و حرقت
 به جوان باشد و در انتہاء هر چند وصال او زیاده گردد ذوق وصال او مزید تر گردد و طلب زیاده
 شود و در در و در و در و ذوق نماید این عاشق را گویند که عاقبت بالخیر شود در عشق بر خوردار
 و حفظ کمال گرفت اگر چه عارف این را نقصان داند اما ذوق اینجا است و از تصانیف آنحضرت کتاب
 و تصانیف است که بسبب از حقایق و معارف در آن درج فرموده اند و دوسم را حضرت شیخ محمد صاحب
 شرح فرمود و در کتاب چهل و دو نسخه مندرج است و آنحضرت را کمالات بسیار و خوارق
 بی شمار است و در اوائل حال حضرت دلی تشریف داشت بعد از آن بدیار دکن تشریف برد
 و در شهر گلبرگ سکونت اختیار فرمود و اینجا قبولیت عظیم یافت که سلاطین آنجا دختران خود با ولاد
 ایشان نسبت کرده میدهند صاحب لطائف اشرفی گوید که ولادت آنحضرت در تاریخ چهارم ماه
 رجب سنه ششم عشرین و سبعمائة در دلی واقع شد و مدت یکصد و پنجم سال در قید حیات بود و در

سند خمس و عشرين و ثمانمائة تبارخ شا نزو هم ماه ذیقعدہ وفات یافت و در شهر گلبرگہ مدفون
گشت که مرقدا ب اوقبلہ حاجات خلایق است منہم آن مست بادہ بے شمار و آن فارغ از گفتگو
اغیار موصوف باوصاف مزی می رسید محمد بن سید محمد جعفر بن رضی اللہ عنہم مرید و خلیفہ حضرت
خواجہ نصیر الدین محمود اودہی است و آن را مصنفات بسیار است چنانچہ بحر المعانی و دقایق
المعانی - و حقائق و رسالہ در بیان روح و رسالہ دیگر مسمی بہ پنج نکات و بحر الانساب درین
بحر الانساب نسب اہل بیت و نسب آباء اجداد خود مفسر بیان فرمود فیرجع الیہ و مسافرت
بسیار کردہ و سہ صد و ہشتاد و بی را دریافتہ در بحر المعانی مفصل مذکور است و کمالات اورا
حدیث نیست کہ بحر المعانی شا ہدانت ہر کرا ذوق باشد مطالعہ او نماید و سن عمر شریفش از
صد سال متجاوز بود و از زمان سلطنت سلطان محمد تغلق تا زمان سلطان محمد بہلول لودہی
در قید حیات بود و مرقد مبارک میر رسید محمد کی در شہر سرسند زیارت گاہ عالم است حرمہ الشہ
علیہم - منہم آن عالم بجل آراستہ و آن عارف بحقایق پیراستہ ممتاز بہ عشق و آزادگی
مولنا حضرت خواجہ جلی قدس سرہ مرید و خلیفہ حضرت نصیر الدین محمود اودہی قدس سرہ است
مرقد مبارک و شان بیرون شہر کالی زیارت گاہ خلق است + منہم آن محقق بمقام حکمت رسیدہ
و آن عارف جامع وصال چشیدہ و آن موصوف بصفات حضرت کریم شیخ صدر الدین حکیم
قدس سرہ از مکمل خلفاء حضرت خواجہ نصیر الدین محمود اودہی است و اورا خلفاء بسیار است
و اکثر شہبازان در دام تربیت او آمد بمرتبہ ارشاد رسیدہ چنانچہ شیخ فتح اللہ اودہی
و حضرت مخدوم شیخ احمد شیشی از خلفاء اوست و آنحضرت را شیخ صدر الدین طبیب دلہا
میگفتند مرقد متبرکہ او درون قلعہ دہلی علانی است - منہم آن مقتدای دین متین و پیشوای
اصحاب یقین قاضی عبدالمقتر بن قاضی رکن الدین قدس سرہا از کمال خلفاء حضرت چراغ
دہلوی است آنحضرت را کمالات و کرامات بسیار است کہ در کتاب مناقب الصدیقین مذکور
است مخدوم شیخ حسام الدین از خلفاء اوست و رحلت قاضی عبدالمقتر تبارخ ثانی

حضرت سید محمد جعفر بن رضی اللہ عنہم

حضرت خواجہ جلی

حضرت مخدوم شیخ احمد شیشی

حضرت قاضی عبدالمقتر

بزرگوار حضرت خواجہ نصیر الدین

حضرت خواجہ نصیر الدین
بنیاد
بنیاد
بنیاد
بنیاد
بنیاد

ماه محرم در سده ۹۱۰ هجری و سبعمائة - منہم شیخ المشایخ کامل کامل حضرت محمد متوکل
کهنوری قدس سرہ مرید و خلیفہ حضرت چراغ دہلوی نقل است از مرآۃ الاسرار کہ آمد رفت
خلایق بخدمت شیخ متوکل بسیار شد مردم برای امی و سفارش کردن گرفتند درین باب
بخدمت چراغ دہلوی اجازت درخواست کرد آنحضرت فرمود بابا محمد برہر کسے کہ اعتماد
داشتہ باشی کہ البتہ سخن ترا رد نخواہد کرد از وی شفاعت مردم بکن و شخصی کہ سخن ترا گوش
نہ کند با وی مگو چرا کہ ہر گاہ کسے گفتہ در و لیثان قبول نمیکند بزرہ کار میشود و ترا بچہتہ بزرہ کار
ساختن مردم نیا فریدہ اند از منقولہ دوست کہ برای انوار و اسرار الہیہ حوصلہ وسیع
باید تا در و اسرار دوست مسکن سازند و ہر تجلی کہ بر و وارد شود ظاہر نہ کند و اگر کنند آن
حال باز نہ بیند منہم - آن مقرب حضرت رب المعبود شیخ و انبیال عرف مولنا عود
خلیفہ حضرت چراغ دہلوی است منہم مولنا احمد حقانی قدس سرہ کہ از مریدان
یا کہ اعتقاد حضرت چراغ دہلوی است - منہم حضرت مخدوم شیخ سلیمان بن خوسرو
قدس سرہ کہ مرید و خلیفہ حضرت چراغ دہلوی است - منہم حضرت خواجہ خودکاب
کہ مست شراب لایزال سر حلقہ عاشقان لا اوبالی بود اگرچہ مرید حضرت شیخ
المشایخ رکن الدین و شیخ المشایخ شیخ شہاب الدین امام کہ خلیفہ حضرت سلطان
المشایخ بود آتما استفادہ از حضرت چراغ دہلوی داشت و دیوان اشعار با جازت
حضرت چراغ دہلوی نوشتہ است و از ہر اقام سخن لطیف در آن مندرج است
تقنیفے دیگر دارد مسمی بمرآۃ العارضین و این بیت مشعر بحالات اواز اشعار آن بیت جام
لایزال است رفت ز مسعود کای جملہ صفات بشرہ چونکہ بہان ذات بود بایہا
ذات شد کہ منقول است از حضرت غیب پرور رضی اللہ عنہ کہ روز
حضرت مسعود یک غلین برای شیخ خود دے آورد یکے عالمی در راہ ملاقی شد سید
کہ گفتش کدام کس برداشتہ اید فرمودند کہ گفتش حق تعالی برداشتہ ام علما ظاہر

متفق شدہ زیر قلعہ فیروزہ آباد ہرلب جون آنحضرت را شہید ساختہ اعضا و مبارک و را پارچہ پارچہ
 کردہ در آب انداختند بعد از وقوع این قضیہ ہر چند معتقدان و احباب و آجندہ انداختہ اثرے
 ازان نیافتند بعد از تر و بسیار جمیع اعضا و او جمع شدہ و مجسم گردیدہ در حجرہ خاص حضرت سلطان
 المشایخ رضی اللہ عنہم در کھلوکھری یافتند از انجا برداشتہ در مقبرہ پیران قریب مقام خواجہ
 قطب الاسلام بختیاراوشی در لاٹو سرائی مدفون ساختند چون این خبر بحضرت شیخ رسید قاضی
 را فرمودند کہ یکدم مسئلہ شہید کردہ اند قاضی گفت کہ حق تعالی را پای ثابت کردہ بود حضرت شیخ
 فرمود کہ اضافتہ برای ادنی ملایتہ درست است۔ شما پرسیدہ بود کہ کفش خدا تعالی بہر
 مالکیت حق تعالی میگفت کہ اللہ مافی السموات والارض یا حق تعالی را لابس کفش میگفت
 قاضی از جواب عاری شد پس آنحضرت را جوش آمد فرمودند ای روسیہ فی الحال رو قاضی
 سیاہ و حالش تباہ گردیدہ

وصل دوم در ذکر آن بحر علم و زہد و تقوی و آن گنج علم وجود و سخا و خا
 علی السہل مطلع علی الضمائر و دفع بلیات مشکوک حل مشکلات مصباح العارفین نور رب العالمین
 حضرت شیخ سراج الملة والدین رضی اللہ عنہ **نقل است** از محاسن حسنیہ کہ حضرت شیخ
 سراج الدین از قطب الاقطاب حضرت چراغ دہلوی رضی اللہ تعالی عنہ خرقہ خلافتہ
 پوشیدہ و در آنوقت آنحضرت پس چار سالگی بودند بعد ازان در کبر سن از والد بزرگوار
 خود یعنی حضرت شیخ کمال الدین رضا خرقہ خلافت پوشیدہ اند و احیاء سنت مشایخ چشتیہ
 فرمودہ اند **نقل است** از محاسن حسنیہ کہ از برکت نفس مبارک حضرت چراغ دہلوی رضا
 وجود مسعود ایشان منبہ شد و آمدہ و کمالات اولی و آخری در یافتہ و آنچنان بود کہ
 حضرت شیخ کمال الدین علامہ چون از زیارت خانہ کعبہ باز در دہلی آمدہ شیخ نصیر الدین
 فرمود اگر شما ہم حضور خواہید ماند پس نسل نخواہد شد اگر شما معیل شوید نسل بیشتر شود
 شیخ علامہ سخن شیخ نصیر الدین رضی اللہ تعالی عنہ قبول کردہ معیل شد تا شش سال

ماتہ
 خواجہ سراج
 والدین

حضرت شیخ
 نصیر الدین
 فرمود

قال دارود
 بل فیہ کمال
 بل فیہ کمال

با منکوحه الفت نشد زیر که او سیاه قام بود روزی شیخ نصیر الدین خواهرزاده خود شیخ
 زین الدین را فرمود که یک خانه راست بکند چون شیخ زین الدین خانه مرتب کرد شیخ نصیر الدین
 بعد از ادای نماز جمعه در آن خانه شیخ کمال الدین و منکوحه او هر دو را طلبیدند و فرمودند این
 خانه شمار دادیم در اینجا باشید و فرمودند مردمان بر رنگ نظری کنند و نظر بر شکم این عورت
 میکنند بیکان بیکان اولیا از شکم این عورت پیدا شوند برکت نفس مبارک ایشان از اولاد
 شیخ کمال الدین علماء و صلحا باشند و علی الخصوص این دُر در بای حقیقت پیدا شد ۛ ۛ
نقل است از مجالس حسینه که حضرت شیخ سراج الدین در طلب علم دین چهل سال مجاهد
 کشیده و از مولانا علامه احمد تھانیسری و مولانا عالم یانی پتی و مولانا عالم سنگریزه که پسر
 طحانی مستفید حضرت شیخ علامه اند استفا ده گرفته و در تقوی بعیدیل روزگار بوده چنانچه مذکور است
 که سلطان فیروز شاه حضرت سراج الملة والدین را بصوب دکن طلبداشته و هفت هزار
 تنگیچه و کپتی برای خرج راه فرستاده ایشان قبول فرمودند و گفتند که حق تبارک و تعالی مرا
 در جرات هر چه ضرور است عطا می فرماید پس اگر بصوب دکن روانه شوم سفر را برای تحصیل
 خواهد بود و این نزد مشایخ و صاحبین مذموم است **نقل است** از مجالس حسینه که حضرت
 مخدوم جهانیاں سید جلال الحق والدین بخاری بعد از رحلت حضرت نصیر الدین چراغ دہلوی رضی
 در دارالملک دہلی حرسہ اللہ عن الآفات تشریف فرما شدند و در محفل که جمیع علماء بود حضرت شیخ
 سراج الحق الدین نیز در آن محفل بودند حضرت مخدوم جهانیاں نیز در آن محفل تشریف آوردند و
 حضرت مخدوم جهانیاں را رضی اللہ عنہ در آن حال تعریف حضرت شیخ سراج الدین بنمود
 و را ثناء مکالمه حضرت مخدوم جهانیاں رضی اللہ عنہ بر علماء از مشکلات علوم شانزده سوال
 فرمود هر یک سوال را حضرت شیخ سراج الدین جواب داد تا آنکه حضرت سید جلال الدین متوفی
 شدند چون از آن محفل بکس بخانه رفت از کسے حضرت مخدوم جهانیاں پرسید که این مرد عالم
 کدام کس بود گفتند فرزند حضرت شیخ کمال الدین علامه است پس حضرت مخدوم جهانیاں

بخدمت حضرت شیخ سراج الدین رفتند و اعتذار از حال مباحثه نمودند و گفتند که ما شاگردان والد
 بزرگوار شما ایم و نیز غشور خلافت که حضرت چراغ دهلوی بامعطا فرموده بود بقلم شیخ والد بزرگوار
 شما بود و حضرت شیخ سراج الدین نیز اعتذار فرمودند که سبحان الله عجیب صحبت و عجب مباشرت بود
نقل است از مجالس حسنیه که اکثر ظهور خوارق عادات که از حضرت شیخ سراج الدین طلوع
 علی الضمائر و اخبار عین المغنیات و دفع بلیات و عوایق و قضا حاجت خلایق بود و ذات مبارک
 کثیر الوجد الحال بود **نقل است** از مجالس حسنیه که حضرت شیخ سراج الحق والدین را با دختر شیخ
 المشایخ شیخ یحیی بن شیخ لطیف الدین نسبت می گویند پنج پسر و یک دختر از وی متولد شد پسر
 بزرگ اول شیخ معین الحق والدین محمد دوم شیخ علم الحق والدین سیوم شیخ محمد چهارم شیخ
 محمد الحق والدین پنجم شیخ سعد الدین عرف بشیخه خواجیه و دختر منقر النساء بی بی مریم رحمهما الله و
 هر یک اهل صلاح و علم بود حضرت شیخ معین الدین محمد عالم و صاحب جذب و تارک بود و گاه گاه سیاحت
 میکردند ناگاه حال بروی غالب شدی و از اختیار خود میگذشته صاحب نفس بود هر چه از زبان
 مبارک و بیرون می آمدی آن میشدی و اوصاف حمیده او سلطان احمد شنید گفت از شیخ علم الدین
 هم بزرگ است وزیران گفتند آرمی فرمان شد ما ایشان را خواهیم دید عهده داران و طایفه ایشان
 را مقرر کردند اما ممکن نبود که شیخ معین الدین با سلطان ملاقات کند در آن ایام شیخ عزیز الله در
 احد آباد ساکن شده بودند شیخ علم الدین محمد پیش شیخ معین الحق والدین آمد و گفت ای حضرت
 شیخ باشیخ عزیز الله ملاقات خواهید کرد گفت آری بندگان شیخ علم الحق والدین ایشان فرمود
 روز جمعه است از جهت نماز جمعه می روید ایشان فرمود آری ازین پس ایشان را در مسجد جامع بردند
 سلطان احمد هم ملاقات در مسجد کردند نزدیک خود نشاند شیخ معین الدین نزدیک سلطان احمد نشست
 پس سلطان احمد برخواست در مقامی که شیخ معین الدین نشسته بود آنجا آمد و مصافحه نمود و گفت بار
 دعا کنید سلطان از معتقدان ایشان شد شیخ معین الدین بازگشت و بر شیخ علم الدین گفت ایشان
 بپای خداوند از بلا احتراز کنند نه اختلاط دوم پسر شیخ علم الحق والدین محمد بعد از رحلت حضرت

شیخ الاسلام شیخ سراج الحق والدین محمد ایشان را بر سجاده تخت نشاندند و سنن آبا و اجداد و مشایخ خود را زنده گردانید چنانچه در وصل آئیده ذکر مبارک ایشان خواهد شد سیوم پسر شیخ محمد سباقی مشغول شدی بر نسخه که شیخ سراج الدین سبق میگفت شیخ محمد هم چنان سباقی میکرد و بعد از نقل شیخ سراج الدین سبق می گفت شیخ محمد هم چنان سباقی میکرد و بعد از نقل شیخ سراج الدین سبق العلم که سبق خود را از هر محلی گذاشته بود شیخ محمد هم از آن محل بیشتر سبق می گفت فردی اهل صلاح و تقوی بود در حق ایشان شیخ سراج الدین وقت رحلت فرمود علوم که در مدت چهل سال تحصیل کردیم پیش علماء شیخ محمد باندک مدت حاصل کرد حضرت شیخ جمال الحق والدین محمد عرف شیخ جمن فرموده است از زبان حضرت والد شیخ را جمن یاد دارم روزی مولانا بدر الدین مالکی مصنف منهل و تعلیق و شرح بخاری و غیر ذلک که بحر علوم بودند با حضرت شیخ محمد ملاقات کردند در میان ایشان مباحثه علم بسیار شد و مولانا بدر الدین خوشحال شدند و گفتند انت الاسد ابن الاسد و نیز از بزرگان شنیده ام که شیخ محمد در مجلس حکایت دنیا نمیکرد و بجا لایعنی مشغول شدی اهل غفلت بودی همین وقت سباقی بیرون آمدی مرید حضرت خواجہ رکن الحق الدین قدس سره بود خواجہ رکن الدین بروی بسیار لطف و نظر میکرد و در وقت رحلت بر دست شیخ عزیز الله یارانی بلبوس خود داد فرمود حضرت شیخ محمد بن حضرت شیخ الاسلام شیخ سراج الدین محمد را رسائی شیخ عزیز الله بعد از رحلت خواجہ رکن الدین یارانی داد و بعضی میگویند آن جاسه خلافت بود چهارم پسر شیخ مجد الحق والدین محمد ایشان عالم و عامل و موقر بودند حضرت شیخ جمن فرموده است از خدمت والد یاد دارم روزی میگفت که شیخ رحمت الله بن شیخ عزیز میگفت ما را نعمت از شیخ ایشان محمد الحق والدین محمد هم رسیده است روزی پیش ایشان رسیدیم ما را نکدان داد گفت تو صاحب کتدوری خواهی شد نفس ایشان در کار شد و نیز شیخ جمن فرموده است که من از والد خود شنیده ام وزیر از وزرای سلطان احمد روزی حضرت شیخ مجد الحق والدین محمد را گفت که ترا از تذکره علماء دور خواهم کرد شیخ مجد الدین گفت ترا از دیوان دور کردیم او غفیر

بحقیقت از عهده معزول شد در دیوان نیاید چنانچه شیخ سعد الدین عرف شیخ
 خواجه او صاحب علم و عمل و اهل سخاوت و کرامت بود و در حق او شیخ سراج الحق والدين محمد بوقت
 رحلت فرمودند هر که ده سال علم بخواند فرزندم شیخ خواجه در دو سال خواهد خواند و در وقت
 حیات شیخ سراج الحق والدين سبق بزد و پیوند نامه میگفت بعد از رحلت شیخ الاسلام
 شیخ سراج الدین عالمی از خراسان رسیده بود شیخ خواجه پیش ایشان علم خواند و یکی از علماء
 فحول گشت و هفتصد سوالات بر مدارک کرد و خود جوابات گفت و سخاوت و مبالغت داشت
 در پیچ روزی بغیر همان طعام نخورده و علماء و صوفیان در جماعت خانه ایشان محله
 بگرفته ماندند و علم میخواندند و ارشاد میگرفتند چنانچه شیخ کبیر و حید مرید و خلیفه حضرت شیخ تائب
 باشد شیخ عمر بن شیخ سعید قدس سره الغریر و سعید سعید الله بنگالی و فقیه علی بن ابی طالب محمد
 غزالی و قطب الدین خلوتی از جمله شاگردان ایشان بود بسیار از ایشان نظر داشت و از جمله
 شاگردان ملک ابوالمعانی و پیر سلطان احمد بود و دختر حضرت شیخ سراج الدین که اسمها
 بی بی مریم است قاری قرآن و طالب العلم و اهل سخاوت و جنت بود و هر که پیش او
 می آمد او را چیزی می داد منکوحه سید نبی سلطان سید احمد کبیر قدس سره بود ۰
 نقل است از مجالس حسنیه در بیان مرض و رحلت حضرت شیخ الاسلام شیخ سراج الدین
 و الدین محمد رضی الله عنه که روزی چند شیخ الاسلام ملول شد و شیخ علم الدین را طلبید و گفت
 ملائکه آمده اند میخواهند که نظر بر اعمال ما کنند ما میگوییم مسلمانیم و عصیان ما عارضی اند توبه
 کردیم و العوارض لا تعبر خدمت شیخ علم الدین گفت دیگر چه میگویند شیخ سراج الماتیه والدين
 فرمود چیزی میگویند که پیش بگوئیم و قد اوفی باظهارنا لغامات التي وهن ربی و قد
 یالیت قومی یعلمون بما غفر لی ربی و جعلنی من المکرمین شب خمین وقت عشاء البیت
 یکم ماه جمادی الاول سن سبع و ثمان مائتة دارالقرار خرامید علیه الرحمة والغفران ۰ و فرار
 شریف ایشان در قلعه نهر و اله که مشهور به پیش گجرات است مولانا همزه ناگوری مرد

وصل سوم -

۱۳۰

ذکر حضرت خواجہ علم الحق والدین محمد

مستعلم خدمت شیخ سراج الدین بود او تاریخ نقل گفت :-

قطعه

امروز رفت علم ازین شهر چون عیان
مفتاح و هم مطالع و توضیح و هم بدیع -
این طلعت سرآمد و هزار کجاست
از عالمان شهر چنین بود آیت :- :- :-
ماه جمادی الاول در بستان و کین شهر
در سال بود و هفتده شماره ۱۰

امروز نیست آنکه کند بزد و بی بیان
آن کیت کوگوید در درس میتوان
دائم سراج ملت و دین رفت از جهان
افسوس صد هزار زار رفت را نگان :-
لیل انجیس و وقت عشا بود دفن شان
از هجرت رسول خداوند مستعان

وصل سوم در ذکر شمع شبستان مشیخت و کرامت و چهره
دو دمان ولایت و هدایت سند الوالدین دلیل التالکین حضرت
شیخ علم الحق والدین محمد رضی اللہ عنہ :-

خرقه خلافت از والد بزرگوار خود داشت و بعد وصال حضرت سراج الحق والدین محمد پیر
میشیخت سجادگی نشست و صاحب نسبت پیران چشت از جمیع برادران همین حضرت علم الحق الدین
شد در کشف و کرامات خطی وافر داشت و در جمیع علوم صوری و معنوی بهره کامل و احیانت
آباء و اجداد و مشایخ چشتیه کما حقہ فرمود **نقل است** از مجالس حسنیہ کہ والد ایشان
مفخر النساء صاحب نقشبود بود هر چه میفرمود بهمان بود و مع می آمد روزی حضرت شیخ علم الحق
والدین محمد را فرمود کہ چراغ پسر من شیخ علم الحق والدین از فرزند او شیخ حضرت شیخ راجع
خواهد شد قطب ربانی حضرت شیخ حسن میفرماید ہم چنانکہ آن مفخر النساء فرموده بود
همچنان شد و رحلت ایشان بتاریخ بستان ششم ماه صفر المظفر و مزار ایشان در قلعہ

مشہور بہ یقین کجرات واقع است +

وصل چہارم در ذکر آن سرور مشایخ کیار بادشاہ اولیاء
نامدار سلالہ خاندان عظام قدوہ دودمان کرام شیخ الاولیاء
والاصفیاء شیخ محمود معروف بشیخ راجن رضی اللہ عنہ

خرقہ خلافت از والد بزرگوار خود داشت و نیز یک نسبت شجرہ سہروردیہ بحضرت ایشان
از شیخ المشایخ قارن الملة والدین رضی اللہ عنہ رسیدہ کہ تا الیوم آن نسبت در پیران
بزرگوار ما جاری است والی یوم القیام جاری باد پس درین وصل برای بیان آن
نسبت ذکر مشایخ سلسلہ سہروردیہ منوہ می آید و نیز در ضمن ہر شیخ از مکان و تاریخ
عوس ہر چونکہ معلوم شدہ برخے از فوائد کہ مناسب نمود اجمالاً مذکور می گردد بابت
التوفیق ونعمہ الرقیق۔ بسم اللہ الرحمن الرحیم حضرت شیخ قارن الملة والدین
نسبت و خرقہ خلافت از حضرت شیخ المشایخ مقتدای اولیائی روزگار شیوای صلحای عالی مقدس
بادشاہ اہل البقین حضرت شیخ قاضی علم الحق والدین رضا میداشت و منقول است
کہ مزار مبارک حضرت قاضی علم الحق والدین رضی اللہ عنہ در شہر اوچہ تبرکہ واقع است
اما محقق نشدہ و حضرت قاضی علم الحق والدین خرقہ خلافت از حضرت شیخ المشایخ
قطب الاقطاب مستغرق حبال لایزال شیخ صدر الدین راجو المعروف براجن قتال رضا
پوشیدہ نقل است از مرآۃ الاسرار کہ حضرت مخدوم جہانیاں رضا می فرمود
کہ حق تعالی مرا بخلق مشغول گردانید و شیخ راجو را بخود و وی پیوستہ در عالم تہذوق
بودی و با خلق اختلاط نہ کردی و بغایت عظیم القدر بود و زبان قاطع داشت از قہر
و لطف ہر چہ بر زبانش گذشتہ در ساعتی بوجہ آمدی۔ صاحب تاریخ محمدی

بزرگوار
شیخ راجن رضی
قارن الملة
خواجہ علم الحق والدین
خارجہ راجن رضا

می نویسند که اکثر مردم را پیوند بسلسله ارادت حضرت مخدوم جهان نیاں بواسطه اوست
و بعضی بواسطه ولد آنحضرت ناصرالدین محمود نیز میسرند و در اخیر الاخیار می گویند که
حضرت شیخ صدرالدین راجو ارادت و خرقه خلافت از پدر بزرگوار خود حضرت سیدی
احمد کبیر رضی الله عنه نیز میسر است لیکن در سلسله ما همین نسبت که از برادر خود میدارند ثابت است
و کلمات و خوارق عادات آنحضرت بسیار شهر است و معروف و کمال آتش الظهر من الشمس
حاجت بذكر نیست و تا الیوم اگر بر مرقد مبارکش کسی چند روز متواتر برای حاجت برود
بسرعتی برادر برسد و برای برآوردن حاجات کثرائی که عبارت از روغن زرد و دلیه گندم
و قند سرخ مساوی مخلوط است معروف و مشهور محراب است و نیز قطعه چوب کنار و بید از آن
بهم آمیخته اند و بر خانقاه مبارک ایشان موجود است به جهت دفع تب و غلبه متعارف است
و بعمل آمده و از خلفاء آنحضرت اکثر بتکمیل رسیده اند و خلفاء صاحب ارشاد شده مرقد
منور ایشان در اوچه متبرکه الظهر من الشمس است و وفاتش شب شنبه شانزدهم ماه جمادی الآخر
۸۲۷ سید و عشرين و ثمان مایه واقع شده و حضرت صدرالدین شیخ راجن قتال نسبت
خرقه خلافت از شیخ المشایخ قطب الاقطاب و ستاد العصر فرید الدین محمد مفسر مشهور
عین البتول افتخار آل رسول حضرت جلال الحق و الشریع و الدین حسین المعروف بمخدوم
جهان نیاں جهان گشت رضی الله عنه بن حضرت سیدی احمد کبیر بن قطب الاقطاب فرد
الاحباب حضرت سید حسین جلال الدین بخاری رضی الله عنه میداشت و حضرت مخدوم
جهان نیاں از مفتیان روزگار و عارفان صاحب سرار بود و در علوم ظاهری و باطنی و
در فقر و تهافت نظیر نداشت و در جمیع امور صوری و معنوی قدم بر قدم آنحضرت
رسالت پناه صلی الله علیه و سلم میرفت و او را قبولیت تمام و احوال بزرگ نفسی قاطع
دست داده بود و او خلیفه پیران چهارده خانواده است و از جامع العلوم منقول است
که حضرت مخدوم جهان نیاں را اگر چنانچه جمیع مشایخ نسبت خلافت رسیده اما نه نسبت

رعایت بسیار میفرمودند یکی نسبت سلسله چشتیه علیه که از حضرات چراغ دهلوی بایشان رسیده
 مکتوب فرمود شیخ غریب پرور قاضی الحاجات رضا وقتی که حضرت سید غلام جهانیان بشرف
 بیعت غریب پرور ارادت نمود حضرت غریب پرور پرسید که در کدام سلسله ارادت دارند
 سید موصوف گفت که از اولاد مخدوم جهانیان هستم او شان سلسله سهروردیه دارند حضرت غریب
 پرور فرمود که حضرت مخدوم جهانیان رضا بعد حصول نسبت سلسله چشتیه از چراغ دهلوی رضا در
 سلسله دیگر بیعت کم میفرمودند حضرت سید غلام جهانیان نیز در سلسله چشتیه منسلک شد احمد قدس
 ذلک دوم نسبت سلسله چشتیه بخاریه که از جد بزرگوار بایشان رسیده سیوم نسبت سلسله
 سهروردیه مکرره که مذکور خواهد شد **نقل است** از جامع العلوم که چون حضرت مخدوم جهانیان
 بمدینه مطهره رسید و بی پایان روضه متبرکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم باستاد و گفت السلام علیکم
 یا جدی از روضه متبرکه آنحضرت جواب برآمد علیکم السلام یا ولدی چون تذکرات و خوارق
 عادات ایشان حاجت نیست بعضی فوائد منقول از ایشان مذکور میشود **نقل است** از خزانه
 جلالی که حضرت سید السادات حضرت مخدوم جهانیان رضی الله عنه کسی را که بیعت می کردند
 میفرمودند من از آنها نیستم که کسی را مرید گیرم فاما عقدا خوت میکنم بکلمه حدیث نبوی صلی الله
 علیه وسلم اکثر و اخوان الخیر فان الله تعالی کرم یستحق ان یعذب المرء حل بن یک اخوان
 یعنی برادران دینی بسیار گیرد که خدا تعالی کریم است از کرم او نسزد که عذاب کند مردم
 را پیش برادران او و مخدوم رضی الله عنه دست او میگرفت و باین عبارت میفرمود هر دو
 برادر تو به کیم و میگفت استغفر الله لا اله الا هو الحي القيوم والقب الیه سه بار هر دو
 میخواندند و بعد میگفت اللهم اشهد صدقه و دست مبارک بر سینه او می نهاد و بعد متبرک
 اول موی پیشانی او قشر میکرد و بعد راستا و چپا سر موی او قشر میکرد و بعضی اوقات
 موی پیشانی او کتفا کرد و وقت راندن مقراض مخدوم رضی الله عنه میخواند اللهم قسطی
 و امده و احفظه عن المعاصی بعد از راندن مقراض میگفت اللهم صل علی محمد و علی آل محمد و

و باریک وسلم الله ثبتنا على التوبة واحفظنا بين المعصية والحفظ منك
 بحق محمد صلى الله عليه وسلم واهل البيت محمد عليه الصلوة والسلام و
 بحق شيخ الكبير بها والحق والشرع والدين والشيخ العارف صدر الحق والشرع
 والدين وحق الشيخ قطب العالم ركن الحق والشرع والدين قدس سرادهم ان
 يحفظك عن المعاصي - بعده اگر کسی التماس خلق میکرد فرمودے حاجت نیست
 تو بربنده است چون الحاح بسیار کردے اجازت خلق فرمودے بعده اگر کلام موجود
 میبودے فی الحال می پوشانید و بوقت پوشانیدن کلام مخدوم قدس سره می خواند
 الہی توجہ بتاج الکرامات السعادات واحفظہ عن المعاصی و ثبتہ علی دین الاسلام
 بعد از اجرای مقراض و دعا چہیے وصیت می فرمود بعضے را بقلیم قرآن وفقہ و بعضے را
 بمستغولی ذکر لا الہ الا الله و بعضے را بنگاہ و شستن اورا و شیخ بہا و الحق والدين قدس سره
 و بعضے را بشیرینی بدست مبارک خود در دہن او میداد و دعا میخواند اللهم ارزقہ حلاوة
 الايمان **نقل است** از خزانه جلای کہ مولانا شیخ قوام الدین بن ظہیر الدین سوال نبشت کہ
 چون مریدے را شیخ نقل کند و رحلت فرماید از دیگر شیخ کامل کہ حیات باشد این مرید
 تربیت گرفتن باشد یا نہ **جواب** بدست مبارک خود قلمی فرمود کہ در کتاب تحفۃ البراءة
 و در کتاب سلوک میگوید کہ شیخ دیگر پیوندد تا اورا از و تمہیل حاصل آید و سعی او باطل و
 ضائع نشود و ہم در تحفہ می نویسد کہ ہر چند مشایخ بیشتر باشند در میان او و در میان حضرت
 رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم طریقہ روشن تر باشد چنانچہ شمع و چراغ و موضع بیشتر روشنائی
 بیشتر پیدا آید و از بعضے کتب اصحاب شیخ نجم الدین کبریا رضی اللہ عنہ معلوم شدہ است کہ
 خدمت شیخ نجم الدین قدس سره را سہ شیخ بودہ یکے شیخ اسماعیل قسری دوم علفیاسر
 و سوم ضیاء الدین ابی انجب رضوان اللہ علیہم اجمعین و ازین سبب بود کہ اورا شیخ تراش
 می گفتند زیرا چہ مدد و قوت او از سہ شیخ بود چون از طبقات مشایخ صوفیہ ازین نوع سخن

مرحمتی است واجب باشد برو که خود را بکار و ضائع نگذارد و در حکم شیخ در آید تا حق تعالی
 او را کمالت روزی کند و حضرت شیخ فضل الله ضیاء عباسی در جواب هر جلالی آورده که شیخ
 قوام الدین مذکور در اوج تکریم سوال را استفتا از بزرگان عصر نموده و حضرت جمال
 درویش او چه رضی الله عنه همین جواب سابقه مرقوم او شان را قلمی فرمود و حضرت
 مخدوم جهانیان تصحیح بخواب فرمود و تعلیم مبارک خویش همین عبارت تحریر فرمود و قد احاب
 الشیخ المثل الاستاد المجتهد غیا اجاب یعنی حضرت جمال درویش رضی الله عنه جواب
 مصیب فرموده است و حق گفته است و نیز حضرت مخدوم جهانیان رضی الله عنه این
 کلام مرقوم فرمود و کان الشیخ القطب جلال الحق والشمع والدين ابی سعید التبریزی
 قدس الله روحه فلما توفی شیخه قبل کماله فی السلوک و جاء الى الشیخ الامام قطب
 المعارف شهاب الحق والشمع والدين الکبری السهروردی قدس سئله فتاب عنه
 و تم سلوک بترتبه و اجازاله بالدعوى والارشاد رضی الله عنهم والله اعلم بالقلوب
 و در زیر استفتاء و چنین رقم فرمود کتبه حسین ابن احمد حسینی البخاری بصره الله تعالی بعیوب
 نفسه و جعل لوجه خیر من الله امین و نیز در جواب هر جلالی مسطور است بعضی مردمان با پیر
 بیعت کرده باشند بران بسنده میکنند نزد یک دیگر میروند و بیعت می کنند و خرقة او هم می ستانند
 این معنی چیزی نیست زیرا که مرید محبت حق بر اندازه محبت پیر خود حاصل آورد چون با دو پیر بیعت
 کند خرقة دو پیر شاید چگونه راست آید زیرا که در رفتن بر پیر و دیگر اختلاف مشاج نیست
 تکلیف بیعت و چون و سرفته شود باید که در آن حال زمان زمان پیر خود را یاد کند و دل را
 حاضر گرداند بکشته حضرت شیخ غریب پیر و میفرمودند که مرید درست نیست که به پیر دیگر ارادت
 آورد بلکه استفادہ هم درست نیست که در پیر خود آن فائده که از دیگر میگردانی بنید پس پیر خود را
 ناقص نیست او خود همیشه در نقصان باشد و اگر در پیر خود میداند پس پیش دیگر رفتن
 چه سود اگر کسی که در هر جا پیر خود می بیند آن را مضائقه نیست و اگر پیر رحلت فرموده باشد

بخلفاء پیر خود رجوع کند **نقل است** از اخبار الاخیار مشهورست که وی بهر درویشی که محتاج
 کرد به نعمت او را میگرفت یعنی چندان بتوجه خدمت کرد و ادب و زبیدی که آن کس
 بلی اختیار شده نعمت خود را بوی ایشا میفرمود و ولادت حضرت سید مخدوم جهاننیا در
 سمره در شب برات ماه شعبان سن ۷۰۰ هجری و یازدهم واقع شده و مدت هفتاد و هشت سال در
 حیات بود و بتاریخ دهم ماه ذی الحجه روز چهارشنبه عید قربان سن ۸۰۰ هجری و سیم مایه در
 آخر سلطنت سلطان فیروز شاه بادشاه دلی بر حمت حق پیوست و در خطه اوج متبرکه مزارش
 ایشان از شهر من الشمس است و زیارتگاه شرق و غرب و حضرت مخدوم جهاننیا در خرقه خلافت
 از حضرت قطب الاقطاب فرد الاحباب سلطان الاولیاء غوث العالم حضرت شیخ
 رکن الحق والدین رحمته الله علیه که کنیت ایشان ابو الفتح و لقب ایشان شیخ فیض الله است
 پوشیده و حضرت ایشان پنجاه و دو سال بر سجاده پدر و جد بزرگوار خود نشسته بارت
 طالبان قیام داشتند و صاحب علوم ظاهری و باطنی و کشف و کرامات و پس عظیم المقدور جلیل
 ایشان بودند که کتب از اوصاف ایشان مملو اند **نقل است** که وقتی والد ایشان اسلام
 حضرت شیخ بهاء الدین زکریا رضی الله عنه آمده بودند و حضرت شیخ تعظیم نمودند و در آن
 ایام والد شیخ رکن الدین را تعجب آمد که سبب تعظیم چه باشد حضرت شیخ فرمودند که تعظیم بر
 شخصی است که در شکم شماست و او چیراغ خاندان است و فوات ایشان نهم ماه جمادی الاول
 سال هفصد سی و پنج در رکعت آخر صلوٰه تسبیح واقع شده **نقل است** از حضرت چیراغ دهلوی
 رضی الله عنه که چون حضرت شیخ رکن الدین ابو الفتح از ملتان بدله آمدی خلق را از عطا
 ظاهری و باطن ایشان هر روز روز عید می بود و در شب شب قدر **نقل است** که حضرت
 رکن الدین پنج مرتبه در وسط تشریف آورده و بخدمت حضرت سلطان المشایخ رضی الله
 عنه بسیار صحبت و اتحاد بود و گفت که حضرت غیب پرور شیخ سلطان المشایخ تاجی میفرمودند
 که روزی حضرت شیخ رکن الدین رضی الله عنه و حضرت سلطان المشایخ رضی الله عنه

در یک مجلس بودند شخصی سوال کرد که سبب هجرة حضرت بنی علیه الصلوة والسلام از مکه
 مبارک چه بود حضرت شیخ رکن الدین و العالم فرمود که در فکر من چنین می آید که بعضی کمالات
 حضرت جناب رسالت آباء صلی الله علیه و آله وسلم را موقوف برین هجرت بود که وقت
 نزول حضرت علیه الصلوة والسلام در مدینه آن باقی کمالات نبوة آنجا حاصل شده و
 حضرت سلطان المشایخ رضی الله عنه فرمودند که در فکر من چنین می آید که چون بعضی کسان
 بسبب ضعف و دیگر موانع در حضور آنحضرت در مکه معطر مستفید نتوانستند شد برای قیصرسانی
 اوشان هجرت واقع شد حضرت شیخ غریب پور فرمودند سبحان الله چه تو اضع
 بیکدیگر میداشتند که حضرت رکن العالم در وقت وفات حضرت سلطان المشایخ هم در دلی
 بودند و امامت نماز جنازه حضرت سلطان المشایخ رضی الله عنه ایشان نمود و آن مرتبه
 حضرت شیخ رکن العالم را بسیار مدت اتفاق اقامت در دلی شده بود حضرت شیخ
 رکن العالم می فرمودند حکمت اقامت ما همین بود که حق تعالی مرا بسادات امامت جنازه
 سلطان المشایخ مشرف گردانیده الله الحمد مدت عمر حضرت شیخ رکن العالم هشتاد و هشت
 سال است و وفات ایشان در نهم جمادی الاول سال سبعمصد و سی و پنج هجری و بقولی بتاریخ
 شانزدهم ماه مذکور و نزد بعضی ماه رجب اول مزار مبارک ایشان از پائین مرقد مبارک جلد
 خود حضرت شیخ بهاء الدین ذکر یا نموده بودند بعد از مدتی با شارت غیبی روضه مبارک
 ایشان علحده نمودند که تا حال حاجت رومی خلق الله است و حضرت شیخ رکن العالم خورش
 خلافت از پدر بزرگوار خود شیخ المشایخ برهان العارضین سند الوصلین حضرت شیخ صدر الدین سهروردیه
 محمد رضی الله عنه میداشت نقل است که حضرت شیخ بهاء الدین ذکر یا را هفت اینست
 بعد از آن حضرت اموال و اسباب که مانده بود هفت با قسمت نمودند از آنجمله مقدار
 هفتاد و یک تنه که از نقد و اجناس دیگر شیخ صدر الدین عارف ارث رسید همه را در اول
 روز نصیب ایشان و فقرا نمود در ملک خود چیزی نماند داشت بعضی کسان عرض نمودند

که حضرت شیخ الشیوخ این قدر مال مهیا داشت که بمقتدا دکنه تنکه یک سده شمار سیده
و آن صاحب نزد خود پیغمبر گذاشته فرمودند که او شان را افسون این مار می آید و در
داشتن او شان حکمت دفع نظر خلق الله بود که بحال فقر او شان تمام حسن داشت و این
در ویش را افسون این مار نمی آید و فات حضرت ایشان روز شنبه بیست و سوم
ذی الحجه سال ششصد و هشتاد و چهار هجری بود و شیخ حضرت صدر الدین محمد خرقه خلافت
از پدر بزرگوار خود غوث الملک غیاث العالمین بلقب شیخ الشیوخ حضرت بهاء الحق
والدین ذکر یا ملتانی قدس الله سره میداشت و ایشان را درین طریق شایسته عظیم
و حاله قوی بود و در ریاضات و مجاهدات نظیر نداشت و در کشف و کرامات دریا
مشایخ بسیار ممتاز بود و سلسله نسب و باسد تشریفی که جبرادری حضرت امیر المومنین علی
کرم الله وجهه است منتهی میشود و سلسله سهروردیه از ایشان شتهار یافت و چندین خلفاء
صاحب کمال بخدمت دی صاحب ارشاد شدند از جمله یکی حضرت قطب الاقطاب شیر سرخ
شاه سید جلال الدین رحمه الله علیه جد حضرت مخدوم جهانیان بخاری است روضی الدین
چون این باب را بپایان رسانیدم و این را بط بندگی است بلیت - واجب آید چون که آمد نام او
شرح کردن روضه از انعام او و لهذا بر بنی ذکر ایشان کرده می شود حضرت ...
قطب العالم سید جلال الدین بخاری بن حضرت سید جعفر بن حضرت سید محمد بن حضرت
سید محمود بن حضرت سید احمد بن حضرت سید عبد الله بن حضرت سید علی اصغر بن سید
حضرت امام جعفر ثانی بن سید حضرت امام علی التقی الهادی بن حضرت امام محمد تقی
الجواد بن حضرت امام علی موسی رضا بن حضرت امام موسی کاظم بن حضرت امام جعفر
صادق بن حضرت امام محمد باقر بن حضرت امام زین العابدین بن حضرت امیر المومنین
امام حسین بن حضرت امیر المومنین علی الرضی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنهم
جمعین است خوارق عادات و کرامات آنحضرت سید جلال الدین ولایت و کرامات

بر خواجگان سهروردیه
ملتان

بر خواجگان سهروردیه
ملتان

و اکثر مشایخ دیار را در دربار ایشان جبه سائیت فی الواقع این ذات مبارک فرمودند
 تصرف شاه می میدارد **نقل است** که حضرت مولانا شیخنا حضرت خواجہ نور محمد
 رضی اللہ عنہ کہ بر مرقد منور ایشان تشریف می آوردند میفرمودند کہ چنانکہ بر مکان
 حضرت خواجہ غریب نواز راحت می آید اینجا نیز بران طور راحت حاصل میشود و روزی
 سرنائی بر مرقد مبارک ایشان سرناء مینواخت حضرت شیخنا فرمودند کہ تا شیر این مکان است
 کہ مانند لذت این سرناء و دیگر کسی جان ندیده شد مگر بر مکان حضرت خواجہ صاحب
 کہ یکبار آنجا آمده یا اینجا می آید و از فرموده مبارک ایشان است کہ عارف هیچ چیز را ضعیف
 نمی شود بجز وصال و نیز فرمودند کہ علامتہ عارف سخاوت و رحمت و شفقت و دوری
 از غفلت و لذت دیگر سنگی و گریستن و نیز فرموده اوست من ترک الشهوات علی
 الدوام و محتمل الجفاء من الانام و دجع الی الله و اعرض عما سوى الله
 فهو العارف بالله **نقل است** از شیخ غریب پرور کہ روزی لمعان نور از جبه
 مبارک شاه سید حلال الدین لایع میشد کہ چشم بیننده خیره میشد مریدان ازین
 حال بجزت شاه صاحب عرض نمودند پس اوشان دست بجا کستر آلوده بروی
 مبارک خود مالیدند از ان روز در فقراء اوشان این سنت جاری شده و نیز
 حضرت غریب پرور میفرمودند کہ روزی حضرت شاه سید حلال الدین در ظاهر
 وقت نماز پیشین در خواب راحت گذرانید و وقت عصر برخاسته نماز و رجاء
 مشغول شدند یکے خادم گستاخی کرده عرض داشت کہ ذات مبارک نماز ظهر بخواند و
 بے وضو و نماز مشغول شده چه معنی دارد و فرمودند این درویش در مسجد صفی الحق
 نماز ظهر بجاعت ادا کرد و بہمان وضو اینجا رسیده نماز مشغول شده خادم جہتہ تحقیق
 آنجا رفت فی الواقع ہچنان بود کہ خود میفرمودند اینجا شیخے حضرت غریب پرور فرمود
 کہ امر معروف عام بر خاصان درست نیست و از جملہ خلفاء حضرت بہاؤ الدین ذکر کیا

ذکر شیخ فخرالدین عراقی که داماد آنحضرت است مقوله است - ماهر تو دیدیم ز فو
 گذشتیم به از جمله صفات از پئے آن ذات گذشتیم به الی آخره - به چو از خوشتر
 کرد خود فاش به عراقی را چرا بدنام کردند به و از آنجمله میر سید حسین صاحب
 تزیینت الارواح است و حسن افغان که در حق آنحضرت شیخ می فرمودند که روز قیامت
 حق تعالی اگر از ذکر یا پرسید که بدرگاه ما چه تحفه آوردی عرض نمائیم که حسن افغان را
 آورده ام و از آنجمله حضرت سید عثمان قطب جهان مشهور بلبل شهباز رضی الله عنه
 که کشف و کرامات و تصرف او شان ظاهر و باهر است و از آنجمله میر سنجی سردار
 رضی الله عنه و از آنجمله شاه عالم مشهور به پیر پشته است **نقل است بعضی مردم**
 از حضرت شیخ الشیوخ سخنان بخدمت حضرت شکر گنج رسانیدند که موافق حضرت
 گنج شکر نبود پس بخدمت آنحضرت شیخ الشیوخ رفته بخدمت حضرت گنج شکر نوشت
 که در میان ما و شما عشقباری است سخن دیگر گنجایش ندارد و حضرت گنج شکر جواب
 نوشت که در میان ما و شما عشق است و بازی نیست **وفات حضرت شیخ**
 بهاء الدین ذکر باین شیخ و جیه الدین تبایخ هفتم ماه صفر المنظر در ۶۵۰ شصده و شصت
 و پنج سال در زمان سلطنت سلطان غیاث الدین بلبن واقع شده و مرقد منور ایشان
 در پلطان شریف دارالامان گشت و حل مشکلات کافه اناام گردید و عمر مبارک ایشان
 یکصد سال کامل بود نه بیش و نه کم و حضرت شیخ بهاء الدین ذکر باینست و خرقه
 خلافت از قبله ارباب بصیرة محقق با سراج حقیقت ممتاز بعشق ربوبیت عوشت عصر
 وحید و هر حضرت شیخ شهاب الدین سهروردی رضی بوشیده است و کنیت ایشان
 ابو حفص و لقب شیخ الشیوخ و نام ایشان عمر بن محمد بکری از اولاد حضرت ابا بکر
 صدیق اند رضی الله عنهم و آنحضرت را تصانیف بسیار است از آنجمله عوارف المعانی
 است که دستور العمل جمیع مشایخ مخصوصاً دستور مشایخ است **نقل است از انبیا**

که در وقت ابتداء حال بخدمت حضرت غوث صمدانی قطب ربانی محبوب سبحانی رسیده و
می آرد که شیخ سعد الدین حموی پرسیدند که شیخ محی الدین عربی را چون یافتی گفت بحر مواج
لا نهایت و پس گفتند شیخ شهاب الدین را چون دیدی گفت نور متابعت البقی صلی الله علیه و سلم
فی جمیع السهروردی شی آفر و وفاتش روز چهارشنبه غره ماه محرم الحرام ۶۳۲ هجری
و تثنین و ست مایه در زمان خلافت ابو جعفر منصور است مرقد منور ایشان درون شهر
بغداد است و آنحضرت شیخ شهاب الدین نسبت و خرقه خلافت از عم بزرگوار خود شیخ المشایخ
مقتدای ارباب طریقت کاشف اسرار حقیقت حضرت شیخ ضیاء الحق والدین ابی البقیه القاهر
سهروردی میداشت و سلسله نسب وی به حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه می رسد و حضرت
نجیب الدین خرقه خلافت از حضرت شیخ احمد غزالی هم میداشت و در سابع عشر خزانه جلالی مذکور
است که خرقه خلافت از قطب ربانی غوث صمدانی محی الدین شیخ عبدالقادر حیلانی هم داشت
چنانچه این نسبت در سلسله قادریه مذکور خواهد شد و وفاتش بتاریخ هفدهم ماه جمادی الآخر
روز جمعه ۶۳۳ هجری و تثنین و خمسمایه در زمان خلافت ابوالمنظر یوسف واقع شده و در غنیه
آورده و فوات ایشان در شب دوشنبه دوازدهم ماه جمادی الآخر است و درین سلسله
سهروردیه نسبت و خرقه خلافت از عم بزرگوار خود شیخ المشایخ منظر آیات الهی کاشف اسرار
نامتناهی قدوة الطریقه سر الحقیقه خادم الشرعیه حضرت شیخ و جیه الدین ابی حفص عمر
سهروردی رضی الله عنه مقرر است حضرت شیخ و جیه الدین از اجل مشایخ اند و فوات ایشان
و مزار شریف ایشان در بغداد است و حضرت شیخ و جیه الدین خرقه خلافت از حضرت
شیخ المشایخ والد بزرگوار خود حضرت شیخ محمد بن عبداللہ سهروردی المعروف بعمویہ پوشیده
نقل است از خزانه جلالی که حضرت شیخ ابی حفص سهروردی را والد خود محمد بن عبداللہ
معروف بعمویہ و حضرت شیخ اخوی فرخ زنجانی بشاکت یکدیگر خرقه پوشانیدند و نیز در خزانه
جلالی در مصایا از غلام حضرت مخدوم جهانیاں متقول است لبس الخرقه و جیه الدین عمر من والد

خواجگان شهر وردیه

خواجگان شهر وردیه

خواجگان شهر وردیه

خواجگان شهر وردیه

محمد بن عبد الله المعروف بجمویہ ومن شیخ اخی فرخ زنجانی احد سہامت رکالید الاخر فی الخرقۃ
 پس برین قول حضرت محمد بن عبد الله و حضرت فرخ زنجانی کہ در سلسلہ مرقوم میشوند سنا بر
 شارکت بخشیدن خرقہ خلافت نہ آنکہ محمد بن عبد الله خرقہ خلافت از حضرت اخی فرخ زنجانی داشت
 بلکه ایشان حضرت محمد بن عبد الله خرقہ خلافت از حضرت احمد اسود دیوری داشت و حضرت
 احمد از حضرت ممشاد دیوری و حضرت ممشاد دیوری از حضرت جنید بغدادی می داشت
 رضی اللہ عنہم فائده این حضرت ممشاد دیوری غیر آن ابو ممشاد علو دیوری است کہ
 در سلسلہ حقیقیہ مرقوم است بدانکہ وفات حضرت اخی فرخ زنجانی روز چهارشنبہ غرہ
 رجب در ششمہ سبع و خمیس و اربعایہ در زمان خلافت ابو جعفر عبد الله واقع شدہ و در قصبہ
 زنجان فرار منور ایشان است و حضرت اخی فرخ زنجانی نسبت و خرقہ خلافت از حضرت
 شیخ المشایخ قدوہ الاولیاء سراج الاصفیاء حقایق شناس حضرت شیخ ابو عباس نہاوندی
 رضی اللہ عنہ میداشت نام ایشان احمد بن محمد بن افضل است **نقل است** از نفحات کہ
 ایشان فرمود کہ آنانکہ خداوند بہمت اند اگر دست چپ ایشان را از حق تعالی سبحانہ مشغول دارد
 بدست راست خود آن دست چپ خود را قطع میسازند و حضرت شیخ ابو العباس خرقہ خلافت
 از شمس العارفین بدر الکاملین حضرت شیخ المشایخ شیخ ابی عبد الله خفیف رضی اللہ عنہ
 پوشیدہ و نام ایشان محمد بن خفیف است حضرت ایشان در وقت خود شیخ اشیام بود
 و او را شیخان سلام نیز میگفتند و در علوم ظاہر و باطن مقتدا بود اکثر جماعتی از اہل تصوف
 توی بد و میکردند و ایشان را تصانیف بسیار است و آن نظر کہ او را در حقایق و اسرار بود
 در عباد کسے را نبود بعد از وی در باری خلق نمائند کہ نسبت بدو نہ داشت و آنانکہ ما نسبت دادند
 او ایشان را خفیفان خوانند **نقل است** از مرآۃ الاسرار چون وفاتش نزدیک رسید
 خادمہ را گفت کہ من بندہ عہی و گریز یا بودم غلے برگردن من بندہ و بندے بر پائے و
 ہمچنان رفتہ بقبۃ نبشان باشد کہ در پذیرد پس بعد وفات شیخ خادم این عمل نفیحت شیخ

بزرگوار ابو عباس

خفیف
 شیخ ابو عباس

آغاز کرد تا تنه آواز داد که ما ان امی بخبر کن میخوای که غزیز کرده ما را خواب گردانی کمالات
 و خوارق عادات نچندان است که در تحریر آید و فاش در زمان خلافت ابوبکر عبدالکریم بن
 مطیع بتاریخ لیست سیوم ماه رمضان المبارک ۳۶۹ هجری قمری و ثلثیاته و بقوله در ۳۳
 ثلثین و ثلثیاته واقع شده و در سفینه آورده که وفات ایشان در سال سیصد و هفتاد و یک
 هجری است مرقد ایشان در شیراز است مدته عمر بقوله نو و پنج سال است و بقوله یکصد و چار
 سال و حضرت شیخ عبداللہ خفیف خرقه خلافت از شیخ المشایخ مقتدای روزگار بشپوای اہل اسرار
 حضرت ابی محمد جعفر خراز از صطرخ رضی اللہ عنہ پوشیده است ایشان از مشایخ کبار آن زمان
 اند نقل است از نفحات الملائک کہ حضرت شیخ عبداللہ خفیف گفتہ است کہ ابو جعفر خراز
 صاحب حسین بن حمویہ از صطرخ نزدیک ما آمد ابن زیدان گفت آرزوی آن دارم کہ امشب و سہ را
 نزدیک ما حاضر کنی ویرا مجلس او حاضر کردم در اثنای مجلس ابن زیدان خراز را گفت دوست میدارم کہ آن
 حکایات خود چیرے گوئی گفت مرا خود حکایتی نیست اما اگر میخوای آنچه از مشایخ دیدہ ام بیا تو
 حکایت کنم ابن زیدان گفت من ہم این میخوام خراز گفت من و جمعی دیگر پیش حسن بن حمویہ
 بودیم و وے سرور پیش افکنده بود ناگاہ صیحه زد و بان صیحه از ما غائب شد مادر یک بیکر گریستیم
 و با یک بیکر گفتیم این قصہ آیا هیچکس گوئید کہ خواہند گفت باز ناوڑہ دیگر آورده اند سہ روز بودیم کہ
 ویرا ندیدیم و از وے خبر نشنیدیم و ہر کہ از وے خبر می پرسید گفتیم مشغول است بعد سہ روز ناگاہ
 میدیدیم کہ از مسجد درآمد متغیر اللون و از ہیئتہ کہ داشت کس را با وے امکان سخن گفتن نبود من ہمیشہ
 با وے اعتنا می کردم گفتیم ایہا شیخ نزدیک مقدارے پیر تازہ است اجازت میدہی کہ بہارم و
 ہمیشہ ویرا پیر تازہ خوش می آمد گفت بیا آوردم یک لقمہ بخورد پس اشارہ کرد کہ بخورید شیخ عبداللہ
 خفیف گفت کہ ابن زیدان روی من کرد کہ ہرچہ شک نیست کہ این مردیست صادق اما این حکایت
 را باور نمیدارم حیلہ سازد کہ مرا باور شود گفت کہ از برای شیخ جامہ خواب بپندازید تا خواب کشد و از
 رنج راہ برآید جامہ خواب انداختند شیخ خواب شد و من با بن زیدان نشستیم و آن را

بسیار عجیب و غریب

بیان میکردم تا آنوقت که گفت باورداشتم و شیخ عبداللہ را پرسیدند کہ آنحال چگونه بود گفت
 وی از مکان خود دور شدہ بود اما آن را بہا سے پوشانیدند کہ بآن از البصار غائب شد
 حضرت ابو جعفر خراز خرقہ خلافت از حضرت شیخ المشایخ سلطان الزاہدین برہان المہتمین
 حضرت شیخ ابی عمر اصطخری رضی اللہ عنہ کہ اسم مبارکش عبدالرحیم است میداشت نقل است از
 نفحات الانس کہ جعفر خراز گفتہ است کہ صیغہ رفتیم تا عبدالرحیم را زیارت کنم بہ در سرائی و
 رسیدیم دیدم کہ خراب شدہ است بروی درآمدیم دیدم کہ در زاویہ خانہ نشستہ پاکہنہ خرقہ و بر
 بلائی کہ حیران شدم و ترجم کردم مرا گفت ترا چہ شد کہ حیران شدہ گفتیم و یک حالتی مری از
 جابر خواست و بیایان سرافرو آمد و سنگی عظیم برداشت و بر بام پرورد و گفت بر خیرای قوی
 این را فرو دآر من عجب ماندم گفت امروز ہفتہ روز است کہ ہمچہ نخورده ام بیرون رو و ہر چہ توانی
 بیار شاید کہ مرا اشتہا آید و با تو بخورم من بیرون آمدم و از ہر چہ در بازار یافتہم چیزے آوردم و
 پیش وی نهادم در آن نگرست و گفت بنشین بخور شاید کہ مرا رغبت شود و نشستم و بر رغبت خوردن
 گرفتیم در میان آن چیزہا کہ آورده بودم یکاخر بویژہ بود آن را بہ بردم گفت ازین با نگی من دہ
 اندکے باوے دادم دندان در آن زد و خائیدن گرفت نتوانست کہ فرو برد و بنیذاخت گفت
 بردار کہ در بستہ شدہ حضرت عبدالرحیم صطخری خرقہ خلافت از اجل مشایخ کبار و مقتدا ائوزا
 نامدار شہنشاہ اولیاء و ہر شیخ المشایخ حضرت شیخ محمد عسکر المعروف ابو تراب نجفی بن محمد بن
 الحسین الحسین پوشیدہ نقل است از نفحات کہ با حضرت ابو حاتم عطار اصبہری و حاتم
 محمد بلخی صحبت داشت و از مقولہ اوست کہ عارف آہست کہ ہمہ چیز او را تیرہ نکند و ہمہ چیز
 باور و شن شود و ہم او شان گفتہ کہ نیست از عبادات چیزے بہ نفع ترا از اصلاح خواطر
 و بہا و ہم وے گفتہ من شغل مشغول بآ اللہ عن اللہ ادر کہ المقت فی الوقت و ہم
 وی گفتہ ۱ اذا تواترت علی احدکم النعم فلیک علی نفسہ فقد سلك غیر طری الصالحین
 و کان هو یقول بنی و بین اللہ حمدان یلیدی الی حوام القضا یدعی عنہ و ہم وے گفتہ کہ

حضرت ابو جعفر خراز
 حضرت ابو جعفر خراز

حضرت ابو جعفر خراز
 حضرت ابو جعفر خراز

که چون اعراض حق سبحانه بنده را همراه شود زبان او در حق اولیاء لطف و رود و انکار دراز شود
حضرت ابو تراب در یادیه در نماز بود با و هموم او را بسوخت پس از یک سال جماعتی در اینجا
رسیدند و او را دیدند استاده را و بقتله خشک شده و کوزه در پیش نهاده و در دست عصا
گرفته در سن خمس و اربعین و مائتین و در سفینه آورده است که وفات ایشان هفدهم
جمادی الاول واقع شده و حضرت ابو تراب بخشی خرقه خلافت از شیخ المشایخ بادی شاه معظم
قدوره اولیاء و مکرم حقیقه مجسم حضرت شیخ حاتم اصم رضی الله عنه پوشیده کنیت و
ابو عبد الرحمن است و تمام والد بزرگوار ایشان بعنوان نقل است از تفحات که وی اصم نبود
ضعیفه با و سخن میگفت در اثنای سخن با و از و صادر شد جهت دفع خجالت و
گفت آواز بلند تر کن یعنی با و چنان ظاهر نمود که گوش حاتم گراست و سخن باریک میشنو
آن ضعیفه شادان شد و آن لقب بروی بماند شخصی از و طلب موعظه نمود فرمود اذ
اددت معصیه موکلات فاعفه فی موضع لایزال بزرگه چیز فرستاد
قبول کرد گفتند چرا قبول کردی گفت در گرفتن آن دل خود و عزوی و دیگر متن عز خود و دل
دیدم نقل است روزی از و پرسیدند از کجا بخوری گفت ولله خزان السموات و
الارض و لکن المنافقین کایفقهمون و فاشش در زمان خلافت عبد الله بن
مارون رشید در سال اربع عشر و مائتین و بقوله در سن سبع و ثلاثین و مائتین واقع شده
و حضرت حاتم اصم خرقه خلافت از حضرت شیخ المشایخ متوکل ابرار متصرف اسرار پیشوا
اولیاء و نامدار خواجه ابو علی شفیق بن ابراهیم بلخی رضی الله عنه پوشیده و وی از طبقه اولی است
از قدام مشایخ بلخ است نقل است از تفحات که حضرت شفیق بلخی فرمود که تو کل نیست
که دل تو آرام گیرد با آنچه حق تعالی وعده فرموده است و در بعضی تواریخ بلخ مذکور است که
حضرت شفیق را در سال اربع و مائتین و مائتین در ولایت خراسان شهید کردند و مزار شریف و
نیز در اینجا است و حضرت ابو علی شفیق بلخی خرقه خلافت از حضرت سلطان الساکین مقرب

نسخه
بر خط
مصر

تصحیح
بدر

حضرت رب العالمین تبارک و تعالیٰ ملک و دنیا مالک سلطنت عقیقی ظل الله فی عالم القدم رئیس اسرار
 حضرت خواجه ابراهیم ادهم رضی الله عنه پوشیده از نیجاتا جناب رسالت مآب صلی الله تعالی
 علیه و آله این سلسله شهر و رویه و سلسله علییه شریفه کی است لهذا تا اینجا اقتضای شد و در سلسله شریفه
 از حضرت خواجگان خواجه سدید الدین نسبت خلافت به شایخ کرام مامیر و در سلسله شهر و رویه
 از حضرت شفیق الخی مبر و صاحب مرید و خلیفه حضرت سلطان ابراهیم ادهم اند بدان که
 چون سلسله شهر و رویه با ختم رسید باز ششم ذکر حضرت شیخ محمود عرف راجن مرقوم میگردد
 نقل است از مجالس حسنین که حضرت شیخ راجن در احمد آباد رحلت فرمود و پنج ماه در همان
 احمد آباد مرقوم مبارک ایشان گشت بعد از آن حضرت شیخ المشایخ حضرت شیخ جمشید از اینجا
 بیرون در نین نهر و الگجرات بر دند زیارت گاه خلق الله ساختند نقل است از مجلس
 حسنین که حضرت شیخ جمشید از زبان ملک صدر جهان بن مولانا خواجه بن حضرت شیخ سید الدین
 محمد شریفه که در مجلس حضرت شیخ ابوالفتح چون بندگی شیخ راجن می آمدند از هر جا که روئے
 مبارک شیخ راجن میبید بر پا میشد و میگفت از هر محلی که قطب الاقطاب خواجه نصیر الدین محمود
 دستار شیخ کمال الدین میدید ستاده میشد تیاری نسبت و دویم ماه صفر المظفر رحلت ایشان
 واقع شده

وصل پنجم در ذکر آن قبله اهل یقین قدوه و صلین جبل متین مظهر
 انوار رب العالمین شیخ المشایخ حضرت جمال الملک الدین المعروف شیخ
 جمشید رضی الله عنه -

و خرقه خلافت از پدر بزرگوار حضرت محمود راجن رضی الله عنه پوشیده و بر سینه شریفه و سواد
 ارشاد و کامروانی طالعین گردیده نقل است از مجالس حسنین که منظر التمام لصد حضرت
 شیخ محمد بن شیخ حسن محمد از والد بزرگوار خود پرسید که حضرت شیخ جمشید را حضرت شیخ نصیر الدین

شیخ جمشید
 در نین نهر و الگجرات
 بر دند زیارت گاه
 خلق الله ساختند

شیخ جمشید
 در نین نهر و الگجرات
 بر دند زیارت گاه
 خلق الله ساختند

بن شیخ محمد الحق والدین بن شیخ سراج الدین بن شیخ کمال الدین علامه رضی الله عنهم اجازت و
خرقه خلافت هم دادند حضرت شیخ حسن محمد فرمود که شیخ بر شیخ جمن چنان لطف نمود که بر
همچنین فرموده اند شیخ جمن هم در حد شیخ راجن و در خدمت شیخ نصیر الدین هیچ تفاوت
نکردند اما اجازت بالحق معلوم نیست حضرت شیخ مظهر الله التام الصمد شیخ محمد بن شیخ
حسن محمد رضی الله عنه میفرماید که من از شیخ المشایخ شیخ محمد بن شیخ جمن پرسیدم که حضرت شیخ
جمن خلافت از شیخ نصیر الدین هم دارند یا ندارند فرمودند که دارند مادر ما چنین فرموده اند
شیخ محمد بن شیخ حسن میفرماید که حضرت شیخ محمد بن شیخ جمن خلافت از والد بزرگوار من شیخ
محسن گرفته بودند و نیز از پدر خود حضرت شیخ جمن میداشتند کاتب الحروف می گویند لیکن
نسبت سلسله حقیقه در مشایخ ما از حضرت شیخ محمد بن شیخ حسن محمد جاری شده نقل است
از مجالس حسنیه که در مخطوط خود حضرت جمن آورده که از حضرت والد خود شیخ محمود عرف بر راجن یا
دارم که یکی از مریدان خواجه یعقوب میگفت که چون سلطان المشایخ حضرت شیخ نظام الدین شیخ
برهان الدین را یک گوش بستند چندین حضور شد که میفرمود کاش که گوش ووم هم بستی تا مرید شد
و انچنان بود که حضرت سلطان المشایخ وقتی شیخ برهان الدین را دستار بر سر بست یک گوش فرو
دستار آمد هم از آن روز شیخ برهان الدین غریبه تبار بچیان محبت و مریدان ایشان نیز بچیان
دستار می بستند حکایت منقول از مجالس حسنیه که چون شیخ نصیر الدین بن شیخ محمد الدین
بن شیخ سراج الدین بن شیخ علامه رحلت نمودند حضرت شیخ المشایخ شیخ جمن هر دو فرزندان
شیخ نصیر الدین که شیخ احمد و شیخ ابو محمد باشند و والده او شان زوجه حضرت شیخ نصیر الدین را
برای اودار و طیفه ایشان بطرف سلطان محمود بجایان سر بردند چون چند روز در جایان سر
گذشتند آن منقر النساء حضرت شیخ جمن فرمودند که ما اینجا عاقر شدیم در احمد آباد برویم حضرت شیخ
جمن فرمود که کار بادشاهان مشکل است مردمان شش ماه می گذارند شما در چند روز عاقر
شدید بعد از آن منقر النساء در خواب دید که بندگی حضرت شیخ نصیر الدین آمدند و می گویند که

در حد شیخ
جمن میگویند
خشتی احمدی

در حد شیخ
جمن میگویند
خوارجان سر

ترا کسی مشغول شود کندوری بارواح بزرگان ما کنید تا کار زود شود **نقصت** در نیم
 آثار آرد - ده نیم آثار گوشت - و دو آثار و ربع روغن ستور بارواح بزرگان به پزند تا کار
 زود شود چون از خواب بیدار شدند بخدمت حضرت شیخ جمن بیان فرمودند که امروز
 روز جمعه است سلطان یکسی ملاقات نمیکند اما موجب فرموده آن مفتخر النساء هر دو خوردگان
 همراه کرده بجانب سلطان روانه شدند و آن مفتخر النساء به چنین کندوری مشغول گردید چون
 حضرت شیخ جمن بر مکان سلطان محمود رفتند دیدند که سلطان محمود بدو سگ مردمان استاد
 شیخ جمن بخوردگان گفتند شما باشید تا خبر کنم حضرت شیخ جمن رفتند خدمتکاران سلطان
 محمود دیده گفتند چرا تشریف آورده اند یک کنیز بود او گفت شیخ نصیرالدین رحلت فرمود
 ایشان بجهت فرزندان شیخ تشریف آورده برای خبر کردن میروند و ایشان گفتند چه چیز
 حاجت است بندگی حضرت شیخ جمن را گفتند شما خوردگان را همراه ببرید چون حضرت شیخ
 جمن بموشیخ احمد و شیخ ابو محمد رفتند سلطان پرسید که یا شیخ این خوردگان کیستند حضرت شیخ
 جمن فرمود بندگی حضرت شیخ نصیرالدین رحلت فرمودند ایشان فرزندان شیخ اند سلطان محمود
 بسیار فحش کرد و گفت مرا بسیار شتاق ملاقات بود اما چه کنم که ملاقات نشد بعد پرسید که
 وظیفه حضرت شیخ چه بود شیخ جمن فرمود که بکثیر اردو و دست تنگ و در آن وقت نادرس باشد که
 گوشه نشین بود و اینچنین وظیفه دارد و حضرت شیخ نصیرالدین برای ذات خود چیزی تصرف
 نه کرده و در آنوقت عادت چنان بود نصف وظیفه بعد رحلت مقرر داشت می کردند سلطان
 فرمود ملک حمید الملک را تمام وظیفه بدهید و دوازده سوار فاضل کنید حمید الملک عرض کرد که
 ایشان بزرگ زاده اند ایشان را خواندن باید چون چاکرے باشد خواندن ایشان فوت
 شود بعد سلطان گفت بدهید باز حمید الملک همین عرض کرد بعد سلطان گفت همین مقدار که
 هست بدهید و مقرر دارید و قاعده حمید الملک بود که سلطان چیزی می فرمود او کار نمی کرد
 تا دیگرے هم پروا نمی بدید در آن مجلس ملک یوسف حاضر بود ملک یوسف فرمود ای ملک

حمید الملک فرمان بادشاه میشود که مقرر داشت ایشان تمام بدید ملک حمید الملک مود
خوب باشد چون حضرت شیخ جمن باز آمدند طعام مهیا شده بود فائز قطب الاولیاء
حضرت شیخ حسن محمد میرزا بید که هرگز مشکل پیش آید می باید که این طعام بخته کند کار آسان
شود و این کاتب الحروف نیز به تجربه آورده که سیرع الاجابت است و رحلت حضرت
شیخ جمن بن شیخ راجن رضی الله عنهما بتاریخ بنیستم ماه ذی الحجه واقع شده و قریب والدین گرامی
خود مدفون گشت

وصل ششم در ذکر قطب الاولیاء شیخ الاتقیاء قدوة الاصفیاء
حضرت شیخ المشایخ الموسوم بحمد المعروف شیخ حسن محمد رضی الله عنه

باید دانست که شیخ حسن محمد بن شیخ احمد است که عرف بمیان خود دارد و شیخ میان خود بن شیخ نصیر الدین
و شیخ نصیر الدین فرزند شیخ محمد الدین و حضرت محمد الدین فرزند شیخ سراج الدین بن شیخ کمال الدین علی
است و شیخ محمد الدین برادر شیخ علم الدین است چنانچه بالا مذکور است پس شیخ حسن محمد برادر زاد
حضرت شیخ جمن است و نسبت و خرقه خلافت از عم خود حضرت شیخ جمن یافت و سر حلقه مشایخ
گردید و سنت پیران حجت احیاء نمود و دودمان خود را منور ساخت و مجالس حسینه که حضرت شیخ
محمد صاحب جمع فرمود ملاحظه این حضرت است بلکه تمام کتاب چهل و دو نسخه شمه فیض اوست علی
الخصوص معانی حکایت چهار برادر خود را خود شرح فرمود و چهل و دو نسخه مرقوم است فیرجع الخواص
و کرامات آنحضرت را حدی نیست و از آن حضرت خلفاء بسیار اند علی الخصوص این چنین شیخ
متطهر الله التام الصمد شیخ محمد صاحب فرزند و خلیفه اوست خلاصه آنکه اوصاف آنحضرت قطب الاولیاء
مستغنی البیان است و مقوله شیخ سعدی را مصداق بلیت فرزند است اوصاف شاه از جانب
نیکبند ویرین تنگ میدان کتاب اگر آن جمله را سعدی انشا کند بگوید و فرزند بگیرد ملاکند اما
بعضی فوائد از مجالس حسینه منقول میشود که حضرت قطب الاولیاء شیخ حسن محمد حکایت و سبب موسسه

سردن وقت ارادت فرمودند نقل است که حضرت آدم علیه السلام را هر فرزندی که متولد
 میشد او را یکسری و کارهای مشغول میکرد تا چند فرزندان شدند هر یک که لائق کار و دانت
 مشغول گردانید چون شیت پیغمبر علیه السلام بزا و حضرت شیت در ابتدا محبوب بود مهتر آدم
 علیه السلام متاثر بود تا این لائق کدام کار کسب است بهمدین جبرئیل علیه السلام بیاید و گفت که شیت
 صوفی است بعد از آن شیت علیه السلام نجوای مشغول شد تا چنان که خلق بدیشان تعلق گرفت
 آمد و شد خلق به شیت شد باز مهتر جبرئیل علیه السلام آمد و مقراض بر شیت آورد و گفت هر که
 خواهد با تو تعلق کند بدین مقراض موئی او از سر بستان تا میان تو و میان آنکس تعلق حاصل آید
 اصل مقراض از اینجا است اما در اصل خرقة خلافت اختلاف است بعضی از مهتر ابراهیم علیه السلام
 میگیرند و آن این است که چون نمرود لعین ابراهیم علیه السلام صلوٰۃ الله علیه و در تخنیق نهاد و در
 آتش افکند در آن حال مجروح کرده بود و جبرئیل علیه السلام پیراهن از بهشت بیاورد ایشان را
 پوشانیده تا آتش بر ایشان بوستان گشت و بعضی از پیغمبر صلی الله علیه و سلم میگیرند و انچنان بود که
 در شب معراج چون پیغمبر صلی الله علیه و سلم از حضرت رب العزة خرقة یافت حق تعالی رسول علیه
 الصلوٰۃ و السلام را فرمود که میان یاران خود سوال کن و جواب این سوال هم رسول علیه الصلوٰۃ
 و السلام را معلوم کنانید که هر که این جواب گوید این خرقة مرا و بدی بعد از آن رسول الله صلی
 الله علیه و سلم اول از حضرت ابوبکر رضی الله عنه سوال کرد که اگر این خرقة بتو دهم چه کنی جواب گفت
 که من صدق و رزم تبعه از حضرت عمر رضی الله عنه سوال پرسید و جواب گفت من عدل کنم
 و انصاف و رزم تبعه از حضرت عثمان رضی الله عنه سوال فرمود و جواب گفت که من سخاوت
 عطا و رزم تبعه از امیر المومنین علی کرم الله وجهه سوال فرمود و او گفت من بدین خرقة پرده
 پوش خلق باشم و عیب خلق را بپوشم بعد از حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم خرقة مبارک کشید
 و گفت بستان مرا فرمان بود که هر که این جواب گوید خرقة او را بدی نقل است از
 قطب الاولیاء شیخ حسن محمد رضا که حضرت سید محمد گیسو دراز فرموده هر که خواهد که صوفی شود بیاید که

در این
 فصل
 از
 کتاب
 آمده

بجای حضرت
شیخ حسن محمد

هر روز هزار بار سورت اخلاص و هزار بار درود مبارک بخواند نقل است در خدمت
حضرت شیخ حسن محمد رضی الله عنه مردی لاهوری آمد و گفت درین زمان کسی اهل سماع نیست
فرمودند که اگر اهل سماع نباشند دنیا بپاک شود پس آن مرد گفت چنانچه در زمان ماضی همچون شیخ
نصیر الدین و سلطان المشایخ و حضرت گنج شکر و غیر ایشان بودند حال مثل ایشان کسی
نیست در جواب فرمودند در زمان او شان همچنین مردمان می گفتند نکست قطب الاولیا
حضرت شیخ حسن محمد میفرمود اگر در ولایت مخفی که عبادت و سماع اخفا باشد پیش مردمان
بگوید و اظهار کند معلوم شود که مرگ و تنزیک آمده است نکست مناسب این معنی حضرت غریب
شیخ رضی فرمود که قدوة العارفين والدي میان محمد شریف جیور رضی الله عنه در آخر عمر ازو شان
بسیار امور مخفی سر میزد و پیش حضرت قید عالم شیخ خود خواجه نور محمد صاحب این امر بیان
کرده شد حضرت قید عالم فرمود که معلوم میشود که میان محمد شریف جیو بمیدان آمده نشسته
اند بعد از آن مدت رحلت فرمودند انا لله وانا اليه راجعون نکست چون قطب الاولیا
شیخ حسن محمد را نسبت قادریه علیه از حضرت محمد غیاث نور بخش رسیده و خرقه خلافت ازو شان
هم پوشیده و تا الیوم این نسبت شجره قادریه عالی در مشایخ ما جاری است و تا الیوم این
جاری باد و تا ابد این سلسله پیوسته با و گردن آیام بدان نسبت باد لهذا درین وصل ذکر
مشایخ سلسله قادریه عالی کرده میشود قائل که از زمان حق ترجمان حضرت غریب پرور
شیخ شنیده و مطابق آن در خلاصه الفوائد نیز دیده که حضرت قطب جهان آبادی شیخ کلیم
رضی الله همه فرزندان خود را درین سلسله قادریه سبیت فرموده بودند و میفرمودند که سلسله
چشتیه بهشتیه پیر از انما حات شاقه است و دامن حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه
فراخ است و باعث پوشیدگی و هر کس در آن گنجایش میدارد بهمن الله الرحمن الرحیم
قل يا عبادي الذين اسرفوا على انفسهم كما تقنطوا من رحمة الله ان الله يغفر الذنوب
جميعا انه هو الغفور الرحيم اما بعد فهذا شجرة طيبة اصلها ثابت و فرعها في السماء

ذکر در لغت بمسید المرسلین خاتم النبیین حبیب رب العالمین فخر الاولین و آخرین که اشم مبارکش
 ازین بیت مبارکی آید ۵ علی تجید ۶ حمد ۷ ال ۸ علیہ تاج مجید ۹ انزال ۱۰ صلی الله
 علیه و آله وسلم بن حضرت عبید الله بن حضرت عبد المطلب بن حضرت اشم بن حضرت عبد المطلب
 بن قصی بن کلاب بن مره بن کعب بن لوی بن نزار بن معد بن عدنان ولادت با سعادت
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم با اتفاق علماء و اهل سیر بعد از طلوع صبح صادق پیش از طلوع شمس روز
 دوشنبه است و بقول از امام محمد باقر رضی الله عنه ولادت آنحضرت بتاریخ دهم ماه ربیع الاول
 بود چون آنحضرت چهل ساله شد آثار وحی بران ظاهر گشت **نقل است** از مرآة الاسرار
 که چون سال چهل و یکم برآمد آنحضرت بطریق معهود در عبادت بعارض حرام مشغول بود که جبرئیل
 بر آنحضرت ظاهر گشت و سوره که مریمه قراء یا سم رکاب النبی اه تعلیم نمود بعد از آن حضرت جبرئیل
 حضرت صلعم را در میان صفا و مروه برد و هر دو پای خود را بر زمین زد چشمه آب پدید آمد
 پس اقل خود حضرت جبرئیل و وضو ساخت بعد از آن ترتیب وضو با آنحضرت آموخت بعد از آن
 حضرت جبرئیل ایست کرد دو رکعت نماز گذارد و آنحضرت بوی اقتدا نمود آنگاه جبرئیل گفت
 طریق وضو و نماز گذاردن این است و تا الآن همان سنت در میان مشایخ معمول است
 که در وقت تلقین مرید دو رکعت نماز بایست میگذارند و در وفات آنحضرت صلی الله
 علیه و سلم اختلاف است نزد جمهور از باب و از دهم ماه ربیع الاول سال یازدهم
 هجرت ۵ در دوازده ربیع الاول با عز و شان ۶ سرور پیغمبران با ذات حق شد
 همقران ۷ این مقوله مولای مخدوم استاد سی سندی و خالی مولوی صاحب مولوی
 غوث بخش جویند طه است که او شان نیز همچنین تحقیق کرده و اکثر اعراض را تحقق کرده و بیت
 نظم فرمود که هر یک در موضع خود ذکر خواهد یافت و بقول بعضی دهم ماه مذکور است ۸ ۹ ۱۰
نقل است از مرآة الاسرار که سلطان المشایخ در کتاب راحت القلوب از صحاح

نزار بن نوا حضرت غوث بخش در اوچ بتر که قریب خانقاه مخدوم هماناں جهان گشت من در چار دیواری حقیقه غوثیه در دفتر لقیف
 این است در حکمت ۱۲ مجسم ۱۲

احادیث حدیث برایتی علی کرم الله وجهه مینویسد که وفات حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم
بتاریخ دویم ماه ربیع الاول واقع شد روز دیگر برای محضره نگه داشتند و آنحضرت را نه حجره بود
از هر حجره یک روز طعام میدادند پس روز دوازدهم ابابکر صدیق رضی الله عنه طعام وافر
کرد چنانچه جمله اهل مدینه را رسیده و شهرت تمام یافت و از آن جهت اهل اسلام میگویند که
دوازدهم ماه عرس آنحضرت است اما بروایت صحیح نقل آنحضرت دویم ماه ربیع الاول
بود بنا بر آن اکثر پیران چشت بتاریخ دویم ماه مذکور عرس میکردند و خرقه و خلافت معهود
از جناب سالت ماب صلی الله علیه و سلم حضرت امام المشرق والمغرب علی ابن ابی
طالب کرم الله وجهه را عطا شد نام ابیطالب عید مناف و بقوله عمران چنانچه القادر
اول این وصل مذکور شد

نسخه خطی
حضرت علی کرم الله وجهه

قصیده

آفتاب وجود اهل صفا	وان امام مستین ولی خدا
آن امام که قائم است بحق	در زمین و زمان از حق سما
اوست جان حقیقه انسان	جمله فانی شوند او بر حبا
او بعلم است بر سر عالم	او بفقراست بر سر فقرا
ماشود روشنت که والی اوست	با من ایخواجه کم کن این غوغا
سومنان جمله و باو دارند	که امیر است مادی و مولا
گفت احمد خود از سر حقیقتی	که علی است ولی پیر دوسرا
سراو دیدستید کونین	در شب قرب و مقام دنی
او علی است ابن عتبم رسول	اوست والی و شوهر زهرا
از علی می شنید نطق علی	بعلی خبر علی نبود آخبا
نوره نیست خبر مشیت او	از شری تا آنکه فوق فرق شری

عارفان را جمال و قدرت ماهنامه تره ایم او خورشید ماهنامه مرده ایم او زنده شمس دین چونکه صادق و عشق ناشود جانت و اهل جانان بندۀ خاندان بجان میباش	شادی جان مردم عرفا ماهنامه قطره ایم او دریا ماهنامه پستی ایم او اعلی جان فدا کن برای آن مولای ناشود قطره ات سوئی دریا گر بخوای رسی به تحت لوا
--	--

بتایخ نوزدهم شهر رمضان سن اربعین هجری آنحضرت امام المشرق والمغرب از دست
ابن ملجم زخمی شد و بتایخ بیست و یکم ماه مذکور بوصول حق پیوست بدیست و یک روز
از مه رمضان که شاه دین علی با سر و برگ شهادت شد گل باغ جنان به رضی باشد
عنه - خرقه خلافت حضرت امیر المومنین کرم الله وجهه بختین شریفین و شیخ المشایخ خواجه
حسن بصری و خواجه کبیر بن زیاد بخیفی رضی الله تعالی عنهم عنایت کرد
و چهار پیر عبارت از ایشان است و از ایشان چهارده خانواده شدند - اول زیدیان
دویم عیاضیان سیم ادهمیان چهارم هیران پنجم حشمتیان ششم عجمیان هفتم طیفوریان
هشتم کرخیان نهم سقپیان دهم جنیدیان یازدهم کا زرونیان دوازدهم طوسیان
سیزدهم سهروردیان چهاردهم فردوسیان -

دوازده خانواده دیگر فرغ این خانواده هاست اول قادریه غوثیه دویم سیویه
سیم نقشبندیه چهارم نوریه پنجم خضریه ششم شطاریه هفتم حسنیه بخاریه هشتم زایدیه نهم
الفاریه دهم صفویه یازدهم عیدروسیه دوازدهم قلندریه -

و این سلسله قادریه عالییه که اصلها ثابت و فرعها فی السما است بواسطه امام الهام
سید شباب اهل الجنة حضرت امام حسین شهید که کنیت او شان ابو عبد الله رضی الله
عنه با همه الطهار و مشایخ کبار میرسد ولادت حضرت امام حسین در مدینه منوره

خانواده حضرت علی
و کبار و جبار
خانواده

بزرگ خانوادگان

و کبار و جبار
خانواده

آغاز سلسله قادریه
عالیه

بزرگ حضرت امام
حسین

چهارم ماه شعبان سال چهارم از هجرت گویند مدت حمل ایشان شش ماه بود و پیم فرزندی
 شش ماهه نمانده است مگر ایشان و حضرت یحیی بن زکریا پیغمبر علیه السلام و شهادت ایشان
 در کربلا روز شنبه عاشوره وقت نماز و بقوله روز جمعه وقت نماز جمعه سال شصت
 و یک هجری واقع شد بلیت جرعه شهید شهادت خورد و تشنه لب حسین بن روز عاشور
 چنانچه هست در عالم عیان بنائمه اظهار و مشایخ کبار که خرقه خلافت ید بید و عن و عن
 متواصل شده هجرت حضرت امام بهام سید الخا ص و العام سلطان الساجدین حضرت
 امام زین العابدین رضی الله عنه کنیت او ابو محمد و ابو الحسن و ابو بکر نیز گفته اند و لقب ایشان
 و نام علی و ایشان فرزند حضرت امام حسین اند و امام چهارم اند و ولادت ایشان کربلا
 منوره بوده است در سال سی و سه از هجرت و بقوله سی و هشت و بقوله سی و شش و نام
 مادر ایشان سیدتنا شهر بانو است دختر یزید جرد که از اولاد نوشیروان عادل بوده است
 و مدت عمر شریف ایشان شصت و یک سال و بقوله شصت و دو سال و بقوله پنجاه و شش
 سال و بقوله پنجاه و شش سال گویند هرگاه که ایشان وضو میساختند چهره مبارک ایشان زرد
 میشد و لوزه بر اندام ایشان می افتاد چون ایشان را پرسیدند فرمودند که پیش که خواهم
 استاد وصال ایشان در شب هجدهم محرم سال نو و چار هجری یا پنج و نو و هجری واقع شده
 بلیت هجدهم ماه محرم ساجد در گاه قدس بن شاه زین العابدین رخت سفر بست از جهان
 قبر ایشان نزد یک یقین امام حسن رضی الله عنهم هجرت آن عالم بعلم مصطفوی وارث و لایق
 پیشوای اهل یقین امام پنجم محمد باقر بن زین العابدین رضی الله عنه کنیت ایشان ابو جعفر است
 لقب باقر و نام محمد و ولادت ایشان در مدینه طیبه پیش از قتل امیر المومنین امام حسین
 رضی الله تعالی عنهم سینه سال بود روز جمعه سوم ماه صفر سال پنجاه و هفت هجری
 مادر ایشان سیدتنا فاطمه رضی الله تعالی عنها بود بیت امیر المومنین حسن رضی الله
 عنها جایز رفته میفرماید که روزی یا رسول صلوات بر او فرمودند ای جابر شاید تو بمانی

بر حضرت امام
 زین العابدین

بر حضرت امام محمد باقر

آنوقت ملاقات کنی با یکی از فرزندان من که دیر محمد بن علی بن حسین گویند خدا تعالی در
نور و حکمت خواهد داد و سیر از من سلام رسانی مدت عمر شریفش پنجاه و هفت سال و بقوله
شصت و سه سال و بقوله پنجاه و هشت سال و بقوله هفتاد و سه سال وصال ایشان در
یکصد و چهارده هجری و بقوله یکصد و هشتاد و هجری و بقوله یکصد و هفتاد و هجری روز دوشنبه
هفتم ذی الحجه واقع و مرقد مبارک ایشان در بقع نزدیک مرقد امام زین العابدین واقع است
منهم آن سر حلقه کمل عارفین و آن محبوب رب العالمین اما بالحق و الثواب ناطق حضرت
امام جعفر صادق کنیت ایشان ابو عبد الله یا ابواسمعیل و لقب صادق و نام جعفر بن
محمد بن علی بن حسین رضی الله تعالی عنهم امام ششم است که در شش جهات عالم از روی
حقیقت متصرف و مادر شریفش نام قروه بنت قاسم بن محمد بن ابوبکر صدیق است رضی الله عنه
عنهم جمعین نسبت خرقه خلافت حضرت امام جعفر صادق از دو جانب است یکی از جانب
امام محمد باقر دیگر از پدر و والده خود قاسم بن محمد بن ابی بکر صدیق رضی الله تعالی عنه و
حضرت قاسم بن محمد بن ابی بکر را از حضرت سلیمان فارسی و ایشان را از حضرت صدیق
اکبر رسیده چنانچه این نسبت در سلسله نقشبندی مذکور خواهد شد و ولادت حضرت امام جعفر
صادق هفدهم ربیع الاول و صا ش روز دوشنبه پانزدهم رجب در سن ثمان و اربعین و
ماه پانزده چون از رجب پیوست شد رحلت گزین و جعفر صادق امام هفتم
صدق و یقین و مستهم آن پیشوای اهل عرفان معشوق رب المنان قبله بود و جهان و
امام برحق اطاعتش لازم امام موسی کاظم بن امام جعفر صادق رضی الله عنهما کنیت ایشان
ابو الحسن و ابو ابراهیم و لقب ایشان کاظم و نام موسی رضی الله عنه امام هفتم است و
ولادت ایشان روز یکشنبه و هفتم صفر در سال یکصد و بیست و هشت هجری و مدت
حیاتش پنجاه و پنج سال و بقوله پنجاه و چهار سال و ایام امامت سی و پنج سال و صا ش
از رجب گذشت چون شش شد حکم حق کن شد امام موسی کاظم بعد از ایشان

بزرگوار حضرت امام جعفر صادق علیه السلام

بزرگوار حضرت امام جعفر صادق علیه السلام

بزرگوار حضرت امام جعفر صادق علیه السلام

سیر حضرت
رضا علی موسی

و مقبره منوره ایشان در بغداد شریف است منتهی آن قبیلہ حبلہ ولیاء و آن کعبه اہل
صدق و صدقا محبوب خالق ارض و سما حضرت علی موسی رضا بن امام موسی کاظم رضا
امام ہشتم است کنیت ایشان ابو الحسن گویند کہ حضرت امام موسی کاظم فرمود کہ ویرا
عطا کردم کنیت خود و لقب رضا است و نام علی ولادت ایشان در مدینہ بود روز پنجشنبہ
یازدہم ربیع الآخر در سال یکصد و پنجاہ و شش ہجری از منقر النساء ام الرضار وایت کنند گفت
چون بر رضا حاملہ شدم ہرگز در خود نقل حل نہ یافتم و در خواب از شکم خود آواز تسبیح و تہلیل
میشنیدم و در زمانے کہ بود آمد دست ما بر زمین نہاد و روی آسمان کرد و لبہا و میاں
می جنبانید چنانکہ کسی سخن گوید و مناجات کند مدت عمر شریفش چہل و نہ سال و بقولے
چہل و چار و بقولے چہل و پنج و بقولے پنجاہ سال و صاحب بیت بیت و کیا زماہ رمضان آن
علی موسی رضا بد شد چنان اندر زمین بر تافت زمین عالم عنان بد و صاحب منتخب التاریخ
مینویسد کہ وفات امام بہام در آخر ماہ صفر سن ثلاثہ و مائتین در سناباطوس کہ ہمیشہ مقدس
مشہوریت واقع شدہ نقل است از مرآۃ الاسرار کہ حضرت شیخ علاؤ الدولہ سمنانی در
کتاب چہل مجلس میفرماید کہ چون امام رضا رضی اللہ تعالیٰ عنہ لطلب مامون خلیفہ در باغ
رفت و قدرے انکور زہر الودہ از دست خلیفہ بخورد و دانست کہ زہر خورده است و ہمان
روز فوت خواہد شد پس پیر خود محمد تقی را گفت کہ ہفت سالہ و در بغداد بود یک ساعت
اورا از بغداد بطوس آورد و وصیت کرد کہ مرا فلان جایی را خاک باز کن پس سنگے پیدا آید
بر آن خطے نوشتہ باشد و در زیر آن سنگ دفن کن بعد از آن فرمود کہ چون ببلوغ برسی
امانتے نہادہ ام در فلان درخت برو و بردار آن امانت کہ کتاب جفر و جامع است
و آن جامعے بود کہ امیر المومنین حضرت علی کرم اللہ وجہہ نوشتہ است و اسرار غیبی بیان
کرده و سہیچس آنرا نہ بیند الا آنکہ امام باشد و امام لازم نیست کہ ہر وقت ظاہر باشد اما
آن کتاب موقوف باشد تا یکے از فرزندان امیر المومنین بدرجہ برسد کہ امام باشد امام

خبر حسینی نباشد و این ساعت آن کتاب و چند چیز دیگر که از آنها ودیعت است پنهان است
تا انگاه امام محمد مهدی ظاهر شود و بدو برسد انتهای کلام شیخ هشتم آن مقتدای اهل عرفان
رهنمای عاشقان محبوب ایزد سبحان و سیاه و جهانیان شد بالله فی الله مصروف شیخ
المشایخ شیخ معروف کرخی قدس سره از طبقه اولی مشایخ است کنیت ابو محفوظ نام پدر وی
فیروز و بعضی گفته اند فیروزان و بعضی گفته اند فیروزین علی کرخی پدر و موی بود یعنی آزاد
کرده امام علی موسی رضا و در بان اخفرت بود و گویند بر دست وی سلمان شده بود و در
بایر داده بود از دام کردند دریا آمد و هلاک شد مثل معروف عن المحبته فقال المحبته کنیت
من لعلم الخلق انما هي من مواهب الحق قبر شریفش در بغداد است و مجرب است هر که دعا
خواهد استجاب گردد و ثانی ماه محرم با خدا شد هم وصال و خواجه معروف کرخی عارف
و از بهایق و فی سن بایستین از دنیا سفر فرمود هشتم آن معتمد اسرار معرفت مخزن کنوز
هدایت مطلع النوار صمدیت شیخ المشایخ حضرت شیخ سمری سقطی بن المفلس سقطی از طبقه
اولی است کنیت او ابو الحسین است سمری فرمود که معرفت از بالا فرو آید چون مرغ
پرواز کنان تا ولی بنید که در و شرم بود و حیا آنجا فرو آید و هم وی فرمود بدایت المعرفه
بتجريد النفس للتقرب للحق و هم وی فرمود من تزین للناس بهما ليس فيه سقط عن عين الله
عند جل و صلات در سیوم از ماه رمضان یافت قرب کردگار و ابو الحسن سمری سقطی احسن اهل
زمان وقت بامداد در سن ثلث و خمس و مائتین واقع شد و مرقد مبارک ایشان در شونبریه
بغداد است هشتم آن سید طائفه اولیا محبوب سرور انبیاء شیخ المشایخ حضرت شیخ جنید بغدادی
رضی الله تعالی عنه از طبقه ثانی است کنیت او ابو القاسم و لقب وی قواری و زجاج و خزاز
و قواری و زجاج از ان گویند که پدر وی آئینه فروخت و خزاز بالخاء المعجمه و الزاء المعجمه
المشذوذه المکررة انما قيل له لانه كان يعمل الخرز اصل و حرانه نهاد است و مولد و منشأه
بغداد و وی فرموده است که تصوف آنست که ساعتی نشینی به تیار شیخ الاسلام گفت که

بزرگوار حضرت شیخ
سرخ حضرت شیخ
سید بن ابی زید
سرخ حضرت شیخ
سرخ حضرت شیخ
سرخ حضرت شیخ

سرخ حضرت شیخ
سرخ حضرت شیخ

تذکره مشایخ سلسله قادریه

ز اینجا است صاحب مقامات و کرامات و خوارق عادات بود و زیاده ازین چه کرامت
بیان کرده شود که سلطان الاقطاب قطب ربانی غوث حمدانی محبوب سبحانی رضی الله تعالی عنه
در سلسله نسبت ارادت اوست مشتمل آن شاه اعلی و لایت سلطان ممالک کرامت بحر محیط فیض بسط
حضرت شیخ ابوالحسن رضی الله تعالی عنه نام ایشان علی بن محمد یوسف بن جعفر القریشی الهکامی
بهکامی بفتح با و تشدید کاف و رای مملکه از توابع موصل است از مشایخ کبار روزگار و مقتدا عرفا
ادبار و صاحب خوارق عادات و کرامات عالی بود وصال ایشان در سال چهار صد و هشتاد
و شش هجری واقع شده مشتمل آن سلطان الاولیاء و برهان الاتقیاء و قدوه عارفان قسبه سالک
طریق و واقف اسرار حقیقت جامع علوم ظاهری و باطنی قاضی شیخ فضل الله ابوسعید المبارک علی
المخزومی رضی الله تعالی عنه کنیت ایشان ابوسعید و لقب شیخ فضل الله و نام مبارک
و نام پدر ایشان علی المخزومی بسکون خا و حجه و ضمه زاء و حجه کذا افقه به شیخ عبد الغفور لاری و در
سفینه الاولیاء می آرد که نام جد ایشان حسین مخزومی است و صحبت والد هتر خضر و جنلی ندهب
منقبت ایشان بهتر ازین چه باشد که قطب ربانی غوث حمدانی محبوب سبحانی در پله میزان فقر
اوست رضی الله تعالی عنهم و این نسبت را مولانا عبد الرحمن جامی و شیخ عبد الغفور لاری چنین نوشته
که پوشید خرقه ابو محمد عبد القادر فرزند ابی صالح پسر عبد الله جنلی از دست ابوسعید مبارک پسر
علی مخزومی و او پوشید خرقه از دست شیخ ابوالحسن علی پسر محمد پسر یوسف قریشی و او پوشید از
دست شیخ ابوالفرح طوسی و او از دست شیخ عبد الوافضل عبد الواحد پسر عبد الغزیز بنی و او
از دست ابوبکر بنی قدس الله ارواحهم انتهی و نیز در باب سابع عشر خزانه جلای همین نسبت از
حضرت ابوسعید تا حضرت ابوبکر بنی برین منظم رقوم است و حضرت شیخ ابوالعالی این نسبت

را در نظم آورده -

منظم

شاه با خرقه زبوسعد مبارک دارد	او خود از ابوالحسن ابوالحسن طوسی
بفرح آن شه طوسی ز عبد الواحد	او پسر ابی بدین خلف دین طوسی

و وصال حضرت شیخ ابوسعید در سفینه الاولیاء آورده که در ماه محرم سال پانصد و سیصد و هجری
 بود تاریخ یوم نه نوشت منتهی آن سلطان سلاطین ولایت قطب اقطاب بایست قطب بانی حضرت
 غوث صمدانی محبوب سبحانی فرود - نائب ختم رسل همواره شاه اولیا + غوث اعظم شیخ محی الدین
 شاه ارض و سما + حضرت شیخ المشایخ شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله تعالی عنه وارضاه عنا
 کنیت ایشان ابو محمد است و لقب محی الدین یکی از اصحاب از ایشان پرسید که وجه لقب ایشان
 محی الدین چگونه است فرمودند که بسیار از سیاحت بازگشته بودم در بغداد و روز جمعه در سن احدى
 خمسمایه مردی را دیدم بسیار افتاده و زار و نزار گشته مرا گفت السلام علیک یا عبدالقادر گفتم
 علیکم السلام و گفت نزدیک من آئی و مرا نشان بستانم دیدم که او فریاد می کرد و ترو تازه گردید
 پرسیدم که تو کیستی گفت که مرا نمی شناسی گفتم نه گفت من دین جد تو ام سخت پشمرده شده بودم
 حق سبحانه و تعالی مرا بتوزنده گردانیده است انت محی الدین پس از آن مسجد جامع شهر درآمد
 خلق بر من هجوم کرد و دست من می بوسیدند و می گفتند یا محی الدین و پیش ازین مرا بدین لقب
 خوانده بود تاریخ ولادت با سعادت آنحضرت رضی الله تعالی عنه حضرت شیخ ابوالمعالی حسن قمی
 همان فرمود - بعیت باغ بنوی که بود واقع نادر + زان باغ چو گل و مید عبدالقادر +
 چیزیکه زیر گل در آن هست بدان + تاریخ ولادتش یقیناً ظاهراً و بقول دیگر این نظم است
 بادشاهی که اولیاء الله + زیر پایش نهاده جمله رکاب + زان ولی مالک رقاب آمد +
 سال تاریخ مولدش بحساب + و نسب آنحضرت از جانب پدر حسینی الحسینی است و از طرف مادر حسینی
 حسینی حضرت ابو محمد عبدالقادر بن ابوصالح موسی جلی بن عبدالمدین یحیی زاهد بن محمد داود بن موسی
 بن عبداللہ بن موسی جون بن عبداللہ محض بن حسن شنی بن امام حسن بن حضرت علی کرم الله وجهه
 کنیت والده ماجده مکره مغطیه آنحضرت ام الخیر و لقب امه الجبار و نام خاتمه بنت شیخ عبداللہ موسی
 است که از اکابر شیخ گیلان و معتدای اولیاء زمان و متحاب الدعوات بودند هر چه خواست حق تعالی
 همچنان کرد و نقل است از حضرت شیخ عبدالرزاق و له حضرت غوث اعظم که وقتی که غوث

از آغاز و کبریا حضرت
 محبوب سبحانی شیخ
 عبدالقادر جیلانی

صدا فی از صلب شریف پدر برحم لطیف مادر حلول فرمودند والده بکره ایشان درین صفت
 ساکنی که زمان یاس است بودند و این از کرامات آنحضرت است و والده آنحضرت می فرمودند
 که چون فرزندم متولد شد هرگز در ماه رمضان در روز پستان نگر فنی و شیر نخوردی یکبار بلال
 رمضان بجهت ابر پوشیده مانده بود مردم بر من پرسیدند گفتم فرزندم که امروز شیر نخورده است
 آخر معلوم شد که آن روز ماه رمضان بوده است حلیه مبارک آنحضرت تحیف البدن بع
 القامت عولین الصدر عولین الحیه و طولینا اسم مرقون الحی حین ذات ذو صوت مجهور سمیت
 امی و قدر علی و علم و فی له صیت و صوت و سمیت و حمت و در کلام آنحضرت نوعی از سرعت و جبر
 که سماع را عتیق و پیچیده در دل می افروزد و لبس آنحضرت بطریق علما پوشیده اند گاهی طیلان و گاهی
 جبهه در بر میکردند که قیمت یک گز آن بیک دینار بود و حلیه آنحضرت را بجهت آن گویند که اصل
 آن عتق آفاق از ولایت جیل است و ولادت با سعادت نیز در آنجا واقع شده و آن
 ملکیت و رای بحرستان که آنرا جیلان و گیلان گیل و جیل نیز گویند حسنی حسینی آن حضرت
 را از آن گویند که پدر عبد الله محض حسن شعی بن امام حسن بن علی کرم الله وجهه است و مادر
 حضرت عبد الله محض فاطمه بنت امام حسین بن حضرت علی رضی الله تعالی و در سفینه الاولیا
 آورده است که والده شریفه آنحضرت نیز حسینی بود و نفحات آورده است که آنحضرت در
 خود مجلس میگفت و عامه مشایخ قریب پنجاه تن حاضر بودند از جمله شیخ علی بهیتی بود و شیخ
 بقا ابن بطاوی و شیخ ابوسعید قیلوی و شیخ ابوجیب سهروردی و شیخ جاکیر و قاضی البان و صلی
 و شیخ ابوسعید و غیر ایشان از مشایخ کبار و شیخ سخن میگفت و در اثنا سخن فرمود قدی
 هذه على رقية كل ولي الله شيخ على بهیتی بمنبر برآمد و قدم مبارک شیخ گرفت و برگردن خود
 نهاد و بنزد من شیخ درآمد و سایر مشایخ کبار گردنهای خود پیش داشتند شیخ ابوسعید
 قیلوی گفت که چون حضرت شیخ عبد القادر جیلی رضی الله تعالی عنه گفت که قدی هذه على
 رقية كل ولي حضرت حق سبحانه و تعالی بر دل وی تجلی کرد و رسول الله صلی الله علیه و سلم

توضیح
 در این
 باب

دست راست بود و طالع از ملاک مقربین و محض اولیاء متقدمین و متاخرین که انجا حاضر بودند احیایا جامه خود و اموات بار و لوح خود خلعتی در آن حضرت پوشانید و ملائکه و رجال الغیب مجلس ویرا در میان گرفته بودند و صفها در رهوا استاده و بر روی زمین هیچ دلی نماند مگر گردن خود را پست کرد و بعضی گفته اند که یک سال عجم تو اضع نه کرد خال و عاز روی متواری شد

نقل است از تحفه قادریه که منقول است از شیخ ابوالبرکات که خبر کرد مرا والد که پرسیدم از عم خود شیخ عذبی بن سافر رضی الله تعالی عنه که میدانی که هیچ یک از مشایخ متقدمین گفته است بنقدی هذه على رقبة كل ولي الله غير شيخ عبدالقادر گفت نه گفتم پس این چه معنی دارد که فرموده است گفت از مقام فردیت خود اظهار کرده است گفتم در هر وقت فردی بوده است گفت مامور نشده است از هیچ یک فردی از افراد غیر آنحضرت گفتم آیا مامور بوده این قول گفت بلی تحقیق مامور بوده است وضع رقاب اولیا و رؤس و رؤساء مرا در از جهت امر بوده است نمی بینی بسوی ملائکه که سجده نه کردند بهتر آدم علیه السلام را مگر از جهت ورود امر حق تعالی بر ایشان و چون قصیده شیخ ابوالمعانی بقبولیت جناب غوثیه معروف و بر علیه انجاء حواج معمول مشهور که بین العشائین رواج عواق استاده مشایخ خوانند لهذا اینجا تبرکاً اجازتاً آورده شد ۳۳۳

قصیده

تا ز جان و دل گدای شیخ عبدالقادر
در ره صدق و صفای این است حج اکبر
آب حیرت میخورد در خوان ز حوض کوثر
رحمتی بر رو گرد آلوده چشم ... ترم
جلوه جان پرورم فرما که تا حیان پرورم
سو ختم اکنون بیا بر باد و خاک شرم

از ره فقر و فنا کوئی شبه بجز و برم
بست دائم در طواف کعبه کوشش دلم
چشم من تا از هوای غلذ کوشش کوثر است
می نیم گریان رخ خود بر درت هر صبح و شام
چند روزی شد که محرومم از آن روم و راه
ای صبا از من به آن سلطان گیلانی بگو

انفا قصیده شیخ
ابو المعانی جناب غوثیه
سجده

<p>مردم از غم الغیث ای غوث اعظم الغیث چون بنی بیتی کتون سویم ز عین رحمت بے جمال جان فراست زندگانی مشکل است غره لطف تو بودم کس نسیا و ردم چشم هر چه بر من کرده اند آخر ز غیرت کرده اند نیست یا غوث ما به من جرم و گناه از پیچ کردم یرواز بر گلزار کویت صد هزار شد ز تاب آتش غم تن مرا اینجست سان در پست تابم شب روز از عنایت رحمتی مانده ام در کج غم از بے التفاتی با من تو دارم امید آنکه از برج سعادت با صفا بکدم ای پیر مبارک نه قدم از روی لطف می کنم ختم سخن تا چند گویم سوز دل به اگر گناه هست رفته باشد توبه کردم سر چیت در پیش کریمه های تو جگرم غریبی</p>	<p>وقت آن آمد که بنمای حساب سال انورم جای آن دارد که در دنیا نه بینی دیگرم رحمتی ورنه تن و این خرقه بر هم میدرم زان چشم غیرت آوردند محنت بر سرم وائی بر من کریمه است نه کرد و یا ورم روکش از من که بس بیدل خراب ابرم چون پریم سنگ جفا بشکست اکنون پریم هست گوئی خرقه ماتم ز حسرت و برم می خورد خونم غم و من هم بغم خون می خورم همچو صد لقمه بخت روزگار می خورم اگر بود طالع بهایون و فرزان اخترم نه بروی من چه شد آخر همان خاک ورم کز نوشتن با قلم و زماله آمد دفت سرم عذر من بپذیر نه از لطف افسر بر سرم اکرم یا غوث اعظم با تر حتم واکرم</p>
---	--

نقل است از بحر المعانی تصنیف حضرت سید محمد بن جعفر علی که مینویسد که این فقیر در
 کشتی با خضر علیه السلام مصاحب بود سخن در بیان شایان لایزال میرفت فرمود که حضرت
 محبوب سبحانی قدس سره حضرت معشوق الهی سلطان المشایخ رضی الله تعالی عنهما در مقام
 معشوقی بودند و از امثال ایشان و گویے باین مقام رسید که در سلوک بیشتر عمر وفاته کرد و
 نقل است که حضرت شیخ عبد الوهاب و له حضرت محبوب سبحانی طلب وصیت نمودند حضرت
 فرمود علیک بتقوی الله و الطاعة و لا تخف احدا و لا یج و و کل شیء انی الله تعالی

کَلَامًا وَاطْلُبْ وَلَا تَشْكُ بِأَحَدٍ سِوَا اللَّهِ وَخُذْ لِلتَّوْحِيدِ الْأَعْلِيَّهِ اجْتِمَاعَ الْكُلِّ ::
عرس مبارک آنحضرت ^ص از ربيع الآخرین آمدنهم قول ^ص غوث اعظم محی الدین پیر یار و
نعم ما قال :: سنینش عاشق و کامل تولد :: وصالش در آن تو معشوق الهی :: و وقت وصال
آنحضرت بعد از نماز عشاء شب شنبه بود و بقول تاریخ از ربيع الآخر بیستم است و بقول سیر و هم
بقول هفدهم و بقول یازدهم و از ثقات شنیده شد که آنحضرت در همراه تاریخ یازدهم عرس جبار
رسالت مایه میگردد از آن یازدهم بنام ایشان مشهور و معروف و یار شده هفدهم آن شیخ الشیخ
قطب الاولیاء عالی مقدار غوث و غیاث روزگار حضرت شیخ ضیاء الدین ابوالغیب عبدالقاهر سهروردی
رضی الله تعالی عنه - ذکر مبارکش در سلسله سهروردیه مذکور شد و اینجا قول او شان تیرگ آورده
میشود اجمعوا علی ان الفقر افضل من الغناء و اذا كان مقرونا بالرضا فان البذل العلی
خیر من البذل السفلی پس اگر کسی استدلال کند برین که غنا افضل است از فقر بحديث نبوی صلی الله
علیه وسلم که دست دهنده فتم باب فقر میکند باخراج مال و دست ستاننده فتم باب غنای می گوید
به اخذ مال یعنی چون دهنده از مال خود چیزی را اخراج کرد و نقصان در مال خود آورد و گویا باب
فقر را گزیده و ستاننده که پیش او مال آید فتم باب غنای کند پس خیریت دهنده نه از جهت غنا
بود و مقبولیت گیرنده نه از جهت فقر بلکه از جهت آنکه فتم باب غنا بهت پس تفضیل سخا و عطا دلیل شود
بر فضیلت فقر و آن کسی که تفضیل نهد و غنا را از جهت اتفاق و عطا بر فقر یا کس را نه که تفضیل نهد و غنا را
بر طاعت از جهت آنچه مترتب گردد بر معصیت که توبه یعنی مقصود نیست جز اینکه غنا باعتبار لازم
از فقر باعتبار لازم که گرفتن است نه باعتبار نفس فقر بلایت از جادوی الاولین اثناعشران
ابوالغیب :: شیخ عبدالقاهر از جان شد نبوی جان جان + منهم آن مقدامی طریقت کمال
حقیقت دستگیر بکیسان پیشوای شیوخ اکابر حضرت شیخ عمار یا سر در نفحات آورده که در
فوائح الجمال است که شیخ نجم الدین کبری آورده که چون باذن شیخ عمار در خلوت ششم تکمیل
ماقصان در دل داشتیم تمام خلوت میسر نشد بیرون آمدیم شیخ فرمود اول تصحیفیت باید کرد

بزرگوار است
حضرت محبوب

شیخ ضیاء الدین ابوالغیب
عبدالقاهر سهروردی
در سلسله قادریه

سهروردیه
رضی الله عنه

حضرت شیخ عمار

بعد از آن پرتو نور باطن او بر دل من تافت کتابها را وقف کردم و امتعه را بخشیدم بجز یک جبهه
نگذاشتم که آنرا کفن خود دانستم و حجره را قبر نپذاشتم و غم کردم که دیگر بار بیرون نیایم و اگر داغی بیرون
آید آن غالب آید آن جبهه را پاره سازم تا سائر عورت نماند و استیحا مانع خروج شود شیخ در من نظر کرد و
گفت و رای که نیت درست ساختی چون جلوت درآمد بهمین مهمت شیخ ابواب فتوحات بر من بکشد
منهم آن سلطان الاولیا و برهان او را ذکر اشیر المشایخ حضرت شیخ نجم الدین کبری رضی الله عنه
گفت و می ابو الحنا بفتح جیم و تشدید نون و باء موحده و نام آنحضرت احمد بن عمر الحنوفی کبر
نما و حجره و سکون یا نشی تحت این و فقه و او و کسر قاف و لقب وی کبری ازان لقب کردند که در آن
جوانی که تحصیل علم مشغول بود و در مناظره بر خصم غالب آمد و بدین سبب بطلان کبری میخوانند
و بعد از آن لفظ طایفه انداختند و کبری معروف گردید و بقول کبراء جمع کبیر است یعنی نجم بزرگان
کبراء است و اگر در غلبات و جد نظر مبارکش بر هر که افتاد بمرتبه ولایت رسید خواجه بر ازار
یکروز نظر افتاد او در حال بمرتبه ولایت رسید و ازان ولایت که رسیده بود و الی آن ملک
گردانید روزی نظر شیخ بر صغوه افتاد که دنبال او باز میدوید فی الحال انزع صغوه برگشت و باز
را گرفت و پیش شیخ آورد روزی تحقیق و تقریر اصحاب کهف میرفت شیخ سعد الدین جموی که مرید حضرت
است بخاطر کرد که آیا درین امت کسی باشد که صحبتش در سنگ اثر کند شیخ بنور معرفه دانست
برخواست و بدر خالقاه رفت و دستا دناگاه گنگه انجا رسید شیخ را نظر بر روی افتاد
و در حال متغیر شد که روی از شهر بگردانید و به گورستان رفت و سر بر زمین میمالید
تا آورده اند که هر کجا که می آمد و میرفت قریب پنجاه سنگ شصت گرداگرد او حلقه کردند و
و باد و جهر متداو می عاقبت در آن نزدیکی بر دو نفر بود شیخ بران عمارت ساختند
کرامات شیخ را حد و عد نیست و در کتب مفصل مرقوم است و صا الشریع نوحیت شد بعاشق
از جمادی الاولین پیشم نجم الدین کبری ماه اوج آسمان بهستم آن شیخ المشایخ شمس حسین
ولایت قطب دایره هدایت حضرت شیخ محمد الدین بغدادی قدس الله مسمره العزیز

کبر حضرت شیخ نجم الدین کبری

علامه کبری نشانی
نجم کاف و فقه
بمعنی قیامت
محمد بن عبد الله

کبریت شیخ محمد الدین بغدادی

کنیت وی ابو سعید است و نام وی محمد الدین شرف ابن المؤمنین ابی الفتح بغدادی صورت
لطیف و سیرت شریف داشت و مقامات عالی و بلند و کرامات قوی و ارجمند داشت روزی
شیخ محمد الدین با جمعی از درویشان نشسته بود سکرے بروے غالب شد گفت ما بقیة بط
بودیم در کناره دریا و شیخ ما شیخ نجم الدین مرغه بود بال تربیت بسرا فرو آورد تا از بقیة
بیرون آمدیم و در دریا رفتیم و شیخ بر کناره ماند شیخ بنور کرامت آنرا دانست بر زبان گذشت که در
دریا میری و شیخ محمد الدین آنرا شنید و بترسید روزی شیخ در سماع عالی خوش بود شیخ
محمد الدین پا برهنه بیامد و طشتی پیر آتش بر سر نهاده بجای کفش بایستاد شیخ نظر شفقت فرمود
که ایمان و دین سلامت بردی اما در دریا میری و مانیر در سر تو شویم و سرهای سرداران
ملک خوارزم در سر تو شود و عالم خراب گردد و شیخ محمد الدین در قدم افتاد و باندک مدت
سخن شیخ بظهور پیوست چنانچه در نفحات مفصل است و حدال ایشان در سن عشتروسته
مائیه یا در سن سبع و سته مائیه بشهادت مقرون گردید و در سن ثلث و ثلاثین و ثمان مائیه و
ویرا بارازی نقل کردند ما هم آن خورشید اوج طریقت و هدایت نور مصباح مشکوة حقیقت رهنمای
عارفین حضرت شیخ رضی الدین علی لالا الغزنوی قدس سره نام ایشان علی ابن سعید بن عبد
اللا الغزنوی و ابن شیخ سعید که پدر علی لالا است پسر عم حکیم سنائی است حضرت شیخ علی لالا
حضرت شیخ محمد الدین بسمه چهار سال خورد بود حضرت شیخ علی لالا اول خدمت شیخ نجم الدین کبرا
بسلوک مشغول شده اند و در مروة مینویسد که بعد از سلوک خدمت نجم الدین در خدمت شیخ
محمد الدین بغدادی آمد و مرید شد و در غنیة مینویسد که اوقات ایشان شیخ نجم الدین کبرا
است بهر حال خلافت ایشان از شیخ محمد الدین است و در نفحات آورده که شیخ علی لالا صحبت
بسیاری از مشایخ رسیده و گویند که از صد و بیست و چهار شیخ کامل مکمل خرقة داشته و سفرین دست
کرده بود و صحبت عبد الرضا رتن رضی الله تعالی عنه دریافت و امانت رسول صلی الله علیه و سلم
از وی گرفته چنانچه شیخ رکن الدین علاء الدوله مناسی آنرا میفرموده و هم شیخ رکن الدین

شیخ فاضل الدین
علی لالا الغزنوی

بخط مبارک خود نوشته است چنین گویند که آن امانت برای شیخ رضی الدین علی لالا بوده است
شیخ ابوالرضا رتن کب مشاطه از امشاط رسول خدا صلی الله علیه وسلم و خرقة مبارک آن جناب عطا
فرمود و بکذا و عبد الغفور نفحات هذه الرباعية من الفاسة القدسية (یابحی) -

معنی شانه ۱۲

هم جان بهار دل گرفتار تو هست

اندر طلب نه خواب باید نه قرار

هم دل بهار جان خریدار تو هست

هر کس که در آرزوی دیدار تو هست

و صالشی در سیوم ربیع الاول سنه اثنین و اربعین دست مایه واقع شد و در مرآة الاول
و هم ربیع الاول بنویسد و الله اعلم بالصواب من هم آن قبیل ارباب طریقت قدوه اصحاب
حقیقت اسرار آنگاه باقی باشد از خود فانی حضرت شیخ جمال الدین احمد جوزفانی رضی الله
تعالی عنه - جوزفان معرب جوربان بضم جم سکون و او و راه مملد و پادشاه فارسی و نون
آنحضرت بسیار مرتبه عالی درشته اند شیخ رضی الدین علی فرمود که هر که با خاموشی احدا را باز
انچه از جنبه و شبلی قدس سرها یافته اند از و س باید و قتی شیخ احمد مدینه را دید مراقبه
کرده بود چند کفش محکم دیس گردن او بزد و مرید گفت مراقبه کرده ام شیخ چرا بخش می نماید
فرمود که مراقبه کسی را روا بود که یک هفته طعام نخورده باشد چون آواز پای بشنود و خاطرش
نیاید که اینکس برای من طعام آورده باشد و صالشی کرد و در سلیم ربیع الاخر از خود فرود
و هر فانی شیخ احمد شهریار جوزفان + من هم آن منظر اسرار الهی عارف حقایق اشیا کما هی
حامی دین متین حضرت شیخ نور الدین عبدالرحمان اسفغانی رضی الله تعالی عنه المشهور بالکسره
بفتح کاف و کسر سین مملد و سکون راه بهایه و کسر قاف موضع است از توابع سفرائین آنحضرت
در تسلیک ساکنان و ترتیب مریدان و کشف و قایل شانی عظیم داشته است شیخ علاء الدوله
فرمود که در آخر زمان اگر نه وجود شیخ نور الدین عبدالرحمن قدس سره بود و س سلوک بکلی منقرض
گشته اما چون حق تعالی این طریق را تاقیاست باقی خواهد داشت بوی مجد و کرد شیخ نور الدین فرمود
که وقتی مرا در معرفت سخن گفتن حرص تمام بود در غیب مرا گفتند که منیدانی که از حسرتی که هست

و کشف شایخ جمال الدین احمد مدینه

و کشف شایخ جمال الدین احمد مدینه

امام غزالی را پیچ حیرت یان نرسد که سلوک ناتمام کرده بحضرت ما آمد بعد از آنکه از عجب
 باز آمدم در زبان خود عقده یافتیم و خاموشی پیشه کردم و بکار خود مشغول شدم و صلاحت
 چهارده زاول حادی شیخ نورالدین کبیر + رخت برد از کارگاه فتنه در دارالامان به درال
 به قصد بجزی شب یکشنبه رومی نمودم و مرقد نورالشان در بغداد است متهم آن مطلع انوار صمد
 بنوع اسرار حدیث مقرب بساط فرویت حضرت شیخ رکن الدین علاء الدین اسماعیل در حلقه
 علی کنیت ایشان ابوالککارم و نام احمد بن بابا کی و اصل ایشان از ملوک سمنان بود
 بعد از پانزده سالگی بخدمت سلطان وقت شغلی تعلق کرد و در یکی از حروک سلطان با عده
 بود و میرا جذب رسید بعد از آن در صحبت شیخ نورالدین رسید و ارشاد یافت در ویشی از
 از شیخ سوال کرد که چون این بدن را در خاک ادراک نیست و بدن مکتب بارواح از وے
 مفارق شده و در عالم ارواح حجاب نیست چه احتیاج بسرخاک رفتن و فائده چیست چه
 در مقام که توجه کند بروح بزرگ همان باشد که بسرخاک رفته توجه کند شیخ فرمود فائده
 بسیار است یکی آنکه چون بنیارت هر کس میرود و چند آنکه میرود توجه او زیاده میشود
 چون بسرخاک میرود و محسوس باشد که خاک و راجس او نیز مشغول او شود و بکلی متوجه
 گردد و فائز بشیر باشد و دیگر آنکه هر چند روح را حجاب نیست و همه جهان او را یک است
 اما در پی که هفتاد سال با وی صحبت در شسته و بدن محسوس که بعد از حشر ابد الابد آنجا خواهد بود
 بدان موضع نظر و تعلق او بیشتر بود این معنی الی مشاهده را تحقیق باشد و هم وے فرمود که
 این مردمان عجب اعتقاد دارند البتہ میگویند که در ویش را می باید که محتاج و گدایا باشد و
 نمیدانند که حق تعالی بسیم مرتد را محتاج ندانسته بخلق و هم وی فرمود که می باید که در ویش
 جهد نمایند تا وقت لقمه خوردن نیک خاطر باشند که تخم اعمال در زمین قالب انسانی
 لقمه است و هم وے فرمود انبیاء علیہ السلام از انزاع گناه عاذا معصوم اند و اولیا از
 خوار داشت گناه محفوظ و صلاحت از نظر باشد نهان در بیت و دویم از رجب + آن علاء الدین

شیخ
 نورالدین
 علاء الدین
 اسماعیل
 در حلقه
 شیخ
 رکن الدین
 علاء الدین
 اسماعیل

سمانی نورعیان در شب جمعه سال مفسد و سی و شش هجری واقع شد مرقد ایشان در
 مقبره عمادالدین عیالو باب قطب زمان است منتهم آن اختر برج هدایت بدر فلک لایت
 منظر انوار معبود حضرت شیخ شرف الدین محمود رضی الله تعالی عنه لقب ایشان شرف الدین
 و نام محمود بن عبد الله ایشان میان خلفاء حضرت شیخ علاء الدوله ممتاز بودند و کمالات و
 خوارق و کرامات بحد و عد داشت و میرسید اشرف جهانگیر سمانی نیز خدمت ایشان نسبت
 استفاده دارد چنانچه در لطائف اشرفی و مکتوبات خود چند جای اظهار این معنی کرده است
 منتهم آن گوهر گنج معانی منظر تحلیات یزدانی سید السادات علی ثانی حضرت سید علی
 بهمدانی رضی الله تعالی عنه بن شهاب الدین بن محمد بهمدانی آنحضرت جامع بوده است میان
 علوم ظاهری و باطنی و ویرادر علوم اهل باطن مصنفات مشهور است چون کتاب اسرار النقطه
 و شرح اسماء الله و شرح فیوض الحکم و شرح قصیده حمزیه فارسیه و غیر آن و بفرمان شیخ خود شیخ
 شرف الدین محمود نوبت رجب سکون را سپرد کرده و محبت هزار و چهار و لی را دریافت و
 چهارصد را در یک مجلس دریافت و بلده کشمیر را با شجاع اسلام منور گردانید و امر و نهی شرع
 محمدی شائع کرد و سلطان قطب الدین موجب فرمود حضرت میرسید علی تغیر لباس سابق
 که موجب کافران داشت نموده بلباس اهل اسلام درآمد و از آن روز کشمیر و نق اسلام بدیده
 آمد و صالحش میر بهمان شیخ دین سید علی فیض جلی + روز ششم ذی حجه شد شاه ملک
 جاودان بسم الله الرحمن الرحیم تاریخ اوست و سیدنا علی ثانی نیز تاریخ اوست
 مرقد پاک و درختلان حاجت روای خلق است میرسید محمد بن سید علی بهمدانی در عمر
 بست و دواگذاری با مردان صادق و در زمان سکندر بن سلطان قطب الدین مذکور کشمیر سید
 و سلطان سکندر دست انابت با و داده کمال اطاعت و انقیاد و بتقدیم رسانید میرسید محمد
 رساله در علم تصوف با هم سلطان تالیف فرمود و ملک سیه بت وزیر سلطان مذکور خدمت
 میرسید محمد شرف با سلام گشت منتهم آن سرور ساکنان طریقت پیشوای عارفان حقیقت

در خدمت شیخ شرف الدین
 محمود بن عبد الله

در خدمت شیخ سید علی
 بهمدانی

در خدمت شیخ سید محمد
 شرف

قدوة اولیاء آفاق حضرت شیخ خواجہ اسحاق الخنقدانی الحسینی رضی اللہ عنہ از کمل خلفاء حضرت
 شیخ علی ہمدانی است در مدارج فقر و فنا و مراتب کشف و صفا قدر رفیع و پیرہ وسیع داشت
 متہم آن بہ صباح مشکوق ولایت و کرامت نور کوکب سیادت و ہدایت قدوہ خاندان
 پاک نتیجہ دو دمان لولاک سیدالت دات محمد نور بخش رضی اللہ عنہ از سادات نور بخشی است
 کہ طائفہ است رفیع الشان و زمرہ بس عالی مکان صاحب کشف و کرامات اہل و حید مقاب
 و در شان حضرت سید نور بخش رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ محمد نور بخش در مفاتیح الاعجاز شہ
 گلشن راز خاتم الاولیاء گفتہ و کمالات این حضرت از مریدان او شان ظاہر است و باہر است
 و مذکور میشود متہم آن مست بادۃ الست قدوة الکماثلین شمس الواصلین سید المکملین منظر انوار الصمد
 حضرت شیخ محمد المعروف بشیخ محمد علی نور بخش بن یحیی بن علی گیلانی رضی اللہ تعالیٰ عنہم از کمال
 خلفاء حضرت سید محمد نور بخش است و در شعر آن حضرت را تخلص سیری است کمالات آن
 حضرت از احاطہ بیرون و از کلام و اشعار و ظاہر و خیاچہ حالے از احوال او شان کہ خود در
 مفاتیح الاعجاز قلمی فرمودہ اند مرقوم می گردد از واقعات خاصہ خود نوشتہ میشود تا معلوم ال
 انصاف گردد کہ حالات خداوندان کمالات بیرون از فہم و ادراک است دیدم کہ ہمیت
 عالم نور سیاہ خود گرفتہ چنانچہ ہمہ اشیا بزرگ آن نور اند و این فقیر مست و شیدا گشتہ غرق
 آن نورم و رہمانے از نور بر سر بسته اند و بختے مارا بجانب بالا کشیدند کہ شرح آن بوصف
 نمی آید چنانچہ بیک کشش از آسمان اول در گذشتم و بدگر کشش از آسمان دوم بردند چنانچہ
 بیک کشش مارا از آسمان پائین دگر می بردند و در ہر آسمان عجائب و غرائب غایت
 عیشہ تا بعرض رسیدم انگاہ بیک کشش از عرش نیز گذرانیدند و تعین جسمانی من نماد و از
 علم مجرد شدم انگاہ نور تجلی حق بے کیف و کم و جہتہ بر من تابان شد و حضرت حق را
 بے کیف بدیدم و در آن تجلی فانی مطلق شدم و بے شعور شدم و باز در ہمان عالم با خود آمدم
 و حق تعالیٰ دگر با تجلی نمود و باز فانی مطلق شدم و بے نہایت چنین واقع کہ فانی میشدم و

بزرگ حضرت سید
 محمد نور بخش

بزرگ حضرت شیخ
 محمد نور بخش

... باز دران عالم بخود می آیدم و حضرت حق تجلی نمید و فانی
 میشدم بعد از ان خود را باقی باشد یا ختم دیدم که آن نور مطلق منم و ساری در همه عالم منم و غیر
 من هیچ نیست و قیوم و مدبر عالم منم و همه بمن متاعم اند و دران حال حکمتها عجیب و غریب است
 عالم بر من منکشف می شد مانند حکمت اینکه عرش چرا از کوکب ساده است و چرا است که تمامی ککب
 نایبه در فلک هشتم اند و سبب چیست که در فلک هشتم اند هر یک ازین هفت فلک یک کوکب است
 و چراست که در عرش صراط و احاطه نیست و امثال فلک که تعبیر از آنها کاین یعنی نمیتوان نمود و غرض
 حال بدوق به ادراک آن نمیرسد

ملفوظ

سایه بودم نور حق بر من بتافت	زان تجلی سایه خود را نور یافت
گر به پیش تو کنون من سایه ام	خود تدار می آگهی از پایه ام
مهر بانا دوره می خوانی عجب	روز روشن را نمیدانی رشب
قطره گوئی بحسره اندازد را	آفتاب را همی خوانی سها
شد مقید روح تو در حبس تن	که توانی کرد فهم این سخن
اگر تو می خواهی که یابی زین نشان	سر بند بر خاک پای کاPLAN

329

و نیز علوفت ایشان از مکتوبات احیانت نامه که حضرت سیدالسادات سید محمد نور بخش
 بنام نامی ایشان مرقوم فرموده ظاهر و بایر است لهذا آن مکتوبات را اینجا آورده شد
 برای مناسبت محل بجهت مین و تبرک لسم الله الرحمن الرحیم کمال اولیاء و فحول علماء و مشایخ
 محققان عرفاء و اعظم سلاطین و امراء و طالبان و قبالان و خواص و عوام و جمیع ائمه
 حضرت سید الانام و صلعم الله تعالی الی سعادت معرفت المرشدین و محبت الکاملین را بعد از
 سلام اعلام میرود که حائل کتاب جناب تجلی آید قدوة المکاشفین عمدة الواصلین زبدة
 المحققین جلاله العلماء و الرائین نقاوة الاولیاء الکاملین مفخرة المکملین منزهة جانی شیخ

تت علی نور بخش
 مکتوبات

محمد گیلانی ادام الله برکاته تجلیات و کمالات و عقود ان شباب بعد از کتاب علوم حویه
 بسبب جاذبه الله بصحبت این فقیر رسید و بشرف توبه و انابت مشرف شد و تلقین ذکر
 خفی گرفت و شرائط خدمت و غلات و خلوت و صحبت چنانچه وظیفه ارباب طریقت است مر
 در شده و نتائج شریفه و این مقدمات مقبول از اطوار سبوعه قلبیه و انواع خلوت متنوعه غنیه
 و مشاهدات و معانیات و تجلیات آثار و افعالی و صفاتی و ذاتی و سیران و طیران در
 سوا الم طیفه ملکوتی و جبروتی بسنن ربوبیه و الهیه سرمدیه و سکر از شراب بحار شراب ظهور و علم
 نور و فنا فی الله و بقایا شد و مظهریه کلیه و معرفت حقایق توحید علمی و عیانی و انصاف
 جمیع اسماء و صفات الهی بظهور پیوست از اعیان و اصطلان کمالان و مرشدان مکمل شد
 و در صحبت این فقیر بترتیب سالکان قیام نمود و تعبیرات غریبه فرمود میامین ولایت ولی از
 اطوار و انوار و مکاشفات و تجلیات سالکان تقدی نموده چون حضرت الله تعالی این دولت
 عظمی و سعادت کبری ویرا کرامت فرمود یا شارت الهی فرزند من را الیه اجازه فرمود
 که بندگان خدا ترا بخدا دعوت کند و دلالت نماید و توبه طالبان و بصیبت قابلان را قبول نماید
 و تلقین ذکر خفی قوی مشروط بشرطیکه در صحبت دیده و دانسته و در اربعینات متعدد خود سواد
 نموده گوید و باریعین پیشیند و سالکان را باریعین بنشانند و علوم شرعی از فقه و حدیث تفسیر
 و تصوف و غیره که نسبت خود را دران باین فقیر درست گردانیده است نقل کند بسبیل سبیل
 آنکه ویرا در کمالات مذکوره راسخ و ستین دانسته صحبت شریفه او را مستغنی دارند و انقاس تبرکات
 در جمیع ابواب دینی قبول نمایند و هر کس که از طالبان و قابلان که داعیه توبه و بصیبت دارند
 باشند دست ازین فقیر دانسته با و بصیبت و انابت کنند و ملازمت صحبت و خدمت
 و قبول نصیحت ویرا کبریت احمد و کسیر اعظم تصور نمایند و فتم خلاص از بها لک معاصی
 و شمر حصول کمالات نامتناهی قریب سر اوقات حضرت الهی دانند و طیفه منشا الیه آنکه
 دعوت و شفقت و نصیحت از بندگان حق دریغ ندارد و پیوسته و ظائف را نصیحت

و مجاهدات و اوراد و اوقات را مؤلف دارد و در جمیع اوقات ابواب قواعد شرعی و ادب
 طریقت چنانچه دیده است مرعیه داشته و در شب شبان دقیقه ازان فرو نگذارد و حضرت
 الله تعالی جمیع امت محمدی صلی الله علیه و سلم را بواسطه متابعت کمال ولیاء و محققان عرفاء که
 وارثان حقیقی حضرت مصطفی و تفضلی صلی الله علیه و السلام اند از حوائج نفسانی و دنیوی و دینی
 رسانیده بجمالات معنوی رساناد و مرشدان کامل و کاملان مکمل را و با ویان را بر جاده طریقت
 و سجاده طریقت رهنم و مستقیم دارد و بحکمت کمال ولیاء که من الاقطاب و الافراد از اول السلف
 تا اینجانب رسانیده و حکم سوادان اجازت است و از حضرت ایشان خرقة خلافت و اجازت به
 حضرت شیخ المشایخ غیاث العاقبتین سند الوصلین سراج الکاملین نور دین مستین حضرت
 شیخ محمد غیاث نور بخش رضی الله عنه عطا شده و بخش گردیده و بواسطه ایشان بحضرت شیخ
 المشایخ حضرت شیخ حسن محمد صاحب رسیده پس باین حضرت مائت نسبت و خلافت جمیع شده
 اول حبشیه - دوم سمر و روم و ریه - وصال حضرت شیخ حسن محمد رضی الله عنه در سن
 آنسین و ثمانین و تسع مائت و بلغ عمره الی تسعة و خمسين تاریخ آن ۵۹

هشتم از ماه ذی قعدة شد قاعه بخلد - آن حسن نامش محمد قدوه ذوالاقتنان
 وصل هفتم در ذکر آن تاجدار ممالک و لایت تخت نشین تسلیم خلافت شمره شجره
 طویر لایت منظر الله التام الصمد حضرت شیخ محمد صاحب بن حضرت شیخ حسن محمد رضی الله

ع در اجلاش کرم رسم قدیم است - به کرم این الکریم ابن الکریم است و حضرت
 شیخ محمد صاحب نسبت و خرقة خلافت از والد بزرگوار خود داشتند و حق تعالی ایشان را
 جامع کمالات صوری و معنوی گردانیده کتاب چهل و دو نسخه تصنیف این حضرت است
 و تفسیر فرموده اند که نام تفسیر محمدی است نقل است از حضرت شیخ حسن محمد بنظر الله التام
 الصمد شیخ محمد صاحب فرمود که شما تفسیر کرده اید که نام او تفسیر محمدی است مردمان می گویند

کتاب حضرت شیخ محمد غیاث
 نور بخش رضی الله عنه
 خلافت و اجازت
 و در ذکر حضرت شیخ محمد
 صاحب بن حضرت شیخ حسن
 محمد رضی الله عنه

و خواهند گفت شما بهوشیار باشید مبادا که در آن تفسیر نام کسی اهل دنیا باد شاه درج
کنید همین که شما برای حق سجانه کرده همین برای حق سجانه باشد زیرا که این فیض محمد مصطفی
است صلی الله علیه وسلم بعد فرمودند که شما حاشیه بنویسید بر تفسیر قاضی قدس سره در
و سیاحت آن حاشیه اگر درج کند رضا شما است و هر چه شده است بس است و بزیادت
نوشتن خیال نکنید و حضرت شیخ محمد صاحب را کرامات لایق و تخیلی است و معروف و مشهور
اند حاجت ترقیم نیست تبرکات چند نکات از مقولات ایشان مذکور میشود و نکته در رساله
الهامات نوشته اند طالب را باید که چون لذت در یاد حق یا بدی خود در آن صرف کند
و اند که این لذت بفضل حق و برکت یافته شده است نه بعمل یافته ام و داند که اگر عمر جاودان
در طلب آن لذت صرف کرده یافتن آن ممکن نبود مگر بفضل حق و بمن شیخ نکته
طالب را باید که توحید حاصل کند یعنی دل را تخلیص دهد از آنچه غیر حق تعالی است یعنی نه در آن
کوشد که مرا طلب حق تعالی شود یا ارادت و عی شود یا علم و عی شود یا معرفت شود یعنی
امور خود بهر یو تسلیم کند آنچه خواهد بهمان کند طالب شعور دل از غیر حق دور کند نکته
طالب را باید که چون در مجاهده چیزهای ظاهری گردد بروی اکتفا نکند و اعلی از او طلب کند
و آنچه ظاهر شود پیش کش گوید و پیش پیر یابد شد گوید نکته علامت عشق است که هر چه
بغیر حق تعالی است سوخته شود تا حدیکه ذات طالب بهم سوخته شود یعنی فراموش می شود
جز حق تعالی و این چند نکات از نکات الاخوان تصنیف آنحضرت است و میشود نکته المعرفه
ما یزید اضطراباً نکته افیه ما یخطف فی البال ولا یطلع علیه غیر الکبیر المتعال
نکته الادب ما یبعد عن هوا النفس نکته الوجدان تلك الايمان نکته الودع الحیاة
نکته الشهوة الیهیما نکته المحبة الافناء العشق افراط المحبة بحیث لا یكون لشعور
بالافناء نکته الوجع الخشوع نکته الجموع النار الباطنی نکته المرافقة ترك
الشهوات نکته المجاهدة الانقطاع عن غیر الله نکته الخوف الاحتراز عن الغدیب

۱ نکته العلم باذنیب
۲ نکته الخلق بالحق
۳ نکته الاطلاق المذموم
۴ نکته الاطلاق المذموم
۵ نکته الاطلاق المذموم
۶ نکته الاطلاق المذموم
۷ نکته الاطلاق المذموم
۸ نکته الاطلاق المذموم
۹ نکته الاطلاق المذموم
۱۰ نکته الاطلاق المذموم

نَحْمَةُ الرَّجَاءِ رُوحُ الْقَلْبِ لِلرَّوِيَّةِ نَحْمَةُ التَّوْبَةِ النَّدَامَةُ نَحْمَةُ الْإِنَابَةِ الْإِسْتِغْفَارُ نَحْمَةُ
 الْفَقْرِ السَّلِيمُ نَحْمَةُ الْغِنَاءِ الْأَطْمِينَا بِالذِّكْرِ نَحْمَةُ الْفَقْرِ كَسْرُ ضَمِّ النَّفْسِ نَحْمَةُ الرِّضَاءِ
 الْإِكْفَاءِ بِمَا يَكُونُ مِنَ الْقَضَاءِ نَحْمَةُ الْإِخْلَاصِ جَعْلُ مَا عِنْدَ الْعَبْدِ فِي اللَّهِ نَحْمَةُ
 الْوَلِيِّ مِنْ سِتْرٍ حَالٍ عَنْ غَيْرِ اللَّهِ نَحْمَةُ الْكِرَامَةِ الْمُعْظِيمِ لِأَمْرِ اللَّهِ نَحْمَةُ التَّوَكُّلِ نَوَاءُ الْوَجْدِ
 وَالْعِلْمِ وَالْقُدَّةِ وَالْكَثْرَةِ نَحْمَةُ التَّوَاضُعِ تَحْمِلُ الْإِثْقَالَ نَحْمَةُ الْقِنَاعَةِ بِأَلْقَسِمَةِ الْأَرْزَاقِ
 نَحْمَةُ الْإِسْتِقَامَةِ اخْتِيَارُ الطَّاهِاتِ نَحْمَةُ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ النَّهْيِ عَنِ اتِّبَاعِ الْحَسَنَةِ نَحْمَةُ
 النَّبِيِّ عَنِ الْمُنْكَرِ الزَّجْرُ عَنِ السَّيِّئَةِ نَحْمَةُ الْمَبْلَاءِ سِرَاجُ الطَّالِبِ نَحْمَةُ الْقُرْبَةِ الْإِنْقِطَاعُ
 عَنْ غَيْرِ اللَّهِ نَحْمَةُ الْعِبَادَةِ تَرْكُ الدَّعْوَى نَحْمَةُ الْيَقِينِ الْمَشَاهِدَةُ نَحْمَةُ الْمَشَاهِدِ
 رُويَةُ الْعَابِدِ الْمَعْبُودِ نَحْمَةُ الْمُرَاقِبَةِ رُويَةُ الْمَعْبُودِ الْعَابِدِ نَحْمَةُ التَّقْوَى نِسْبَةُ الْحَسَنَةِ إِلَى
 اللَّهِ وَنِسْبَةُ السَّيِّئَةِ إِلَى النَّفْسِ نَحْمَةُ الْخُلُودِ مَا لَا حَقَّ فِيهِ لِلْغَيْرِ نَحْمَةُ الذِّكْرِ الْإِنْبِطَاطُ
 مَعَ اللَّهِ نَحْمَةُ التَّفَكُّرِ خَلْقُ الْكُلِّ حَقِّ نَحْمَةُ الْفَرَاغَةِ مَطَالَعَةُ الْعُيُوبِ نَحْمَةُ
 الدُّنْيَا اشْغَلُ عَنْ اللَّهِ نَحْمَةُ الْعَرَصِ تَرْكُ الْقِنَاعَةِ نَحْمَةُ الْحَسَدِ طَلِبُ الْوَالِ نِعْمَةُ الْغَيْرِ نَحْمَةُ
 التَّقْوَى التَّقَرُّبُ نَحْمَةُ حُسْنِ الْخَلْقِ عَفْوُ عَنِ الْخَطِيئَةِ نَحْمَةُ الْبَكَاءِ سَبْكُ الدَّمْعِ
 مِنْ عَيْنِ الْجَسَمِ أَوْ مِنْ عَيْنِ الْقَلْبِ لِأَجْلِ الْفِرَاقِ أَوْ الْوَصَالِ نَحْمَةُ الْإِمْرَةِ الْعَزْمِ
 نَحْمَةُ الْمَزِيدِ الْإِقْبَالُ إِلَى اللَّهِ نَحْمَةُ الصَّبْرِ تَرْكُ الْحَرَمَاتِ الْمَكْرُوحَاتِ وَاللَّائِبِيَّاتِ نَحْمَةُ
 الْحِمَاةِ تَرْكُ الدَّارِينِ نَحْمَةُ الرِّزْقِ مَا لَا يَزِيدُ بِالطَّلَبِ وَلَا يَنْقُصُ بِالشَّرْكِ نَحْمَةُ الشَّرِيعَةِ
 الْأَقْوَالِ نَحْمَةُ الطَّرِيقَةِ الْأَعْمَالِ نَحْمَةُ الْحَقِيقَةِ الْأَحْوَالِ نَحْمَةُ حَقِّ الْحَقِيقَةِ الْقُبُورِ
 نَحْمَةُ حَقِيقَةِ الْحَقِّ الْعَدَمُ نَحْمَةُ مَفْنَاءِ الْفَنَاءِ عَدَمُ الشُّعُورِ بِالْفَنَاءِ نَحْمَةُ
 بَقَاءِ الْقَبَاءِ عَدَمُ الشُّعُورِ بِالْبَقَاءِ وَصَالِشْ هَ حَضَرَتْ شَيْخُ مُحَمَّدٍ وَرَرَهُ
 مُحَمَّدٌ مِنْ رُبْعِ الْأَوَّلِينَ دَرَسَتْ نَوْشِدْ جَانِ فَشَانِ

وصل هشتم در ذکر آن مالک تحت سجادگی و خلافت صاحب مقام ایمان

تذکره خواجگان

واقامت سراج الشریعۃ نور الطریقۃ فرد الحقیقۃ قطب المدینۃ الشرفیۃ حضرت شیخ
المشایخ محی الدین حضرت یحیی مدنی رضی اللہ تعالیٰ عنہ + لقب ایشان محی الدین

وکنیت ابایوسف ونام شریف یحیی ابن الدین حضرت منظر اللہ التام الصمد حضرت محمد بن طیب
الاولیا وشیخ حسن محمد است خرقه خلافت و مالکیۃ نسبت از جد امجد خود شیخ محمد صاحب ازند
نقل است کہ آنحضرت را از جناب علیہ الصلوٰۃ والسلام ارشاد شد کہ امی یحیی دل ما
میخواهد کہ تو نزد یک در مدینہ باشی پس ایشان بجزء امربیل القدر از خان مان بیرون آمدند
و روانہ مدینہ منورہ گردیدند و میگویند کہ ہر قدر ایم در اثناء راہ گذشتہ آنحضرت را
خواب خوش نبود و حضرت شیخ صاحب فانی فی اللہ باقی باللہ حضرت شیخ کلیم اللہ
رضی اللہ عنہ در مرقۃ شریف حکایت آورده اند کہ این فقیہ در مبادی حال روزی در
طلب کاری این پنج مستقیم و طریق قدیم پیش بزرگے رستم و قبل ازین خالی از مشغولی
نبودم بلکہ مشغولی من صور لے بہر سانیدہ بود اما تعطش مرا باقی بود و مشغولی من نبود و اگر از
عالم فکر فرمود کہ مناسب حال توبہ آن است کہ مشغولی صورت سردی کہ صورت لایزال
نیز گویند و در جوگ آنرا انہد بگویند بکنی گفتم عنایت فرمایند گفت ہر دو سوراخ گوش
خود را از انامل سبایش محکم بند کن و متوجہ شو کہ درد ماغ تو آواز از افتادن آب از بالا ہم
مسموع تو میگردد و خود را بہتمام متوجہ شنیدن آن آوازہ و یک لحظہ از غائب و غافل نشین
و چون رو خود پیدا کند کہ آن ہر دو انگشت راست بکن و باز متوجہ شو کہ از شور عالم
آن صوت از تو غائب نشود و بچنان تا بجای رسانی کہ بعدد کوک کردن انگشتان
آن صوت بشنوی و شور عالم و عالمیان ترا مزاحمت نرساند بلکہ صوت سرد بر تو
غالب آید از اصوات دیگر باشد کہ ترا در نیقام شوق فرو گیرد کہ در گفتن و نشنیدن
و از بعضی شنیدم کہ فلفل گردد در پیہ پیچیدہ در صماخ گوش محکم نمایند کہ از حرارت فلفل
آن صوت قوت گیرد و از بعضی شنیدم کہ فلفل را در حریر یا چہ سرخ رنگ پیچیدہ صماخ

این صیغہ

بیماری در او بود

محکم نمایند تا حرارت بیش از پیش حاصل شود و صحت بسیار قوت گیرد و آن طفل بعد از آن
 خون برای بیماری چشم بغایت نافع است من رو بروی آن بزرگ سبابه خود را
 چنانچه فرموده بود محکم کردم فی الواقع آوارگی شنیدم چنانکه گفته بود و زمانه بودم
 متوجه چیزهای یافتم که پیش از آن نبود گفتم مولانا آخر مقصودش از چهره نقاب کشاید
 من در طلب آنم و مرتبه شوق فروتر از آن است فرمود میان سر لا بهوری و باران
 ایشان همین شغل داشتند و همین صوت سردی را حضرت حق می گفتند از اینجا که
 طالب علم بودم و نظر بر کتب متداوله افتاده بود و بدایت حال در ششم ازین سخن
 بغایت کوفته شدم و این شغل بر غم انف قائمه ترک کردم تا در مدینه منوره بنور
 رسول الله صلی الله علیه و سلم بخدمت شیخ خود شیخ یحیی المدنی رضی الله عنه رسیدم این
 سخن را نقل کردم حضرت ایشان فرمودند این شغل نیک مفید است و مشترک میان
 صاحب کرامت و صاحب استدراج و اثر مرتب برین اینست که خاطر مشیت را جمعیت
 می آید و از همه سو میگیرد و اندو این صوت ربطی میگیرد و در میان این شخص مقصود
 او و عورت میشود و ریودگی و بخودگی و غیبت را که مقدمه فنا و الفنا است و آنچه
 میگویند حق همین است باعتبار مشایخ این اطلاق که درین مضمون است و الا
 لیس کمثل شیء و هو السميع العليم نقل است از خلاصه الفوائد که ملفوظ
 حضرت قبله عالم و عالمان مرشد علماء دوران شیخ الاسلام غیاث المسلمین منظر
 انوار محمد حضرت خواجه نور محمد رضی الله عنه است که قاضی عمر حرم جمع کرده است
 که آنحضرت قبله رضی الله عنه فرمودند که چون حضرت شیخ یحیی مدنی رضی الله عنه خواب
 میکرد و رفته استقامت فرمودند بعضی که آن ایجا تعصب می کردند و قتی طغیانی آب نام
 مکه شریفه را در گرفت و غالب آب مکه آن مکان حیره شیخ صاحب سلامت ماند که خود بدو
 پیرامون آن باگشت مبارک بکس خط کشیده بودند که مطلقاً آب داخل آن

نه شد پس متعصیان بعد از معاصنه این حال ترک تعصب کردند نقل است
 از زبان حق ترجمان حضرت منظم فضیلت ربانی مطلق انوار سبحانی مجلی جمال صدالی
 حضرت حافظ محمد جمال ملتانی رضی الله عنه که از کبار خلفاء حضرت چهار وی صاحب است
 و نیز مطابق آن از کتاب خلاصة الفوائد معاشیه شده که از دستخط حافظ صاحب موصوف
 نقل آورده که حضرت قیدل مہار و لی صاحب رضی الله عنه فرمودند کہ حضرت شیخ کلیم اللہ
 جهان آبادی رضی الله عنه در ایام جوانی تحصیل علوم مشغول بودند و کمال علم کرده بودند
 اتفاقاً نظر سامی ایشان بر کودکی کہتری افتاد و گرویدگی پیدا شد و بار نیایقتند
 چه بسیار آن از اہل ثروت و مال را غریب نمود و ایشان در عالم فقر مسکین داشتند
 و بزرگے مجذوب و در شہر بود کہ ہر کس پیش آن بزرگ برای بخل مرام آمد و شد میکرد
 پس شخصاً حب لاچار شدہ پیش آن بزرگ برای مطلب مذکور قدری شیرینی ریوڑی
 گرفتہ رفتند و ضابطہ آن بزرگ بود کہ از سیکہ چیزے میگرفت مطلب همیشه و از آن
 کس کہ میگرفت مطلب آن نمیشد حضرت شیخ را بسوی خود خواند و شیرینی بہ گرفت
 بروزد و بیم نزد آن کوو کہ رفتند آن کوو کہ نزد خود خواندہ نشاند و بسیار ملاحظت
 کرد بحسب ملاحظت او خاطر حضرت شیخ از و برخاست و بسوی آن بزرگ پشت محبتی
 پیدا شد و آمد و رفت بخد مت الفصاحب میفرمودند و روزی آن بزرگ نزد خود خواندہ
 بنشانند و سر خود را بر انوشیم نہادہ بختا چون برخاست صورت جذب بر ہنرہ
 شہم واقع شد چون حضرت را با اعلم کمال و شہر تمام بودتہ میکردند آخر چون
 در مزاج شریف تغیر پیدا شد ہمین اندیشہ در خاطر گذرانیدہ پیش آن بزرگ رفتند
 و فی الفور آن بزرگ نزد خود خواندہ فرمود کہ اگر آتش ازین قسم خواہند نزد من
 بسیار است و آب نزد حضرت شیخ یحیی مدنی است آنجا روید بحیر و شہیدان این سخن
 روانہ بدینہ مظهرہ شدند بغیر رخصت از احدی حتی کہ از والدہ مکرمہ چون ہمراہ

قافلہ بکربینہ شریفہ رسیدند زیر نخلستان شسته بودند مجروح و درویشان حضرت شیخ
 یحیی مدنی رحمۃ اللہ خادمی را فرستادند کہ بیرون شهر از قافلہ کلیم اللہ نام شخص را طلبید بسیار
 ہر چند ندای بنام کلیم اللہ کرد حضرت شیخ شاہ کلیم اللہ در دل اندیشید کہ دیگران را ندانند
 خادم بخدمت حضرت شیخ یحیی مدنی رضی اللہ تعالیٰ عنہ باز رفت گفت کہ طلبیدم و یافتیم
 فرمودند کہ باز رو و ندا کن کہ کلیم اللہ جہان آبادی و چون باین یقین ندا کرد حضرت شیخ
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ یقین داشتند کہ مدعوئیم و جواب دادند و بخدمت حضرت شیخ یحیی مدنی
 مشرف شدند روزے شخص بخدمت حضرت یحیی مدنی کتاب شرح و قایہ میخواند بطور سادہ
 بغیر تدقیق حضرت شیخ کلیم اللہ از وفور علم خود در دل گذرانیدند کہ حضرت تحصیل سادہ اند
 بجز و خلوص حضرت شیخ یحیی مدنی رضی اللہ عنہ کتاب مذکور گرفته بدست حضرت شیخ کلیم اللہ
 دادند پس ایشان دیدند و علم رخت یک سو نہادہ حتی کہ عبارت کتاب ہم نمی آمد و در دل داشتند
 کہ این معنی از شومی خطرہ مذکور است علی الفور در دل گفت کہ الہی توبہ کردم و تقصیر عفو شد
 پس بطور سابق علم روی نمود و حاصل ۵۰ در مدینہ شیخ یحیی بست و ہشتم از صفر ۱۰۰۰
 کرد آہنگ سفر در وصل حق شد کامران + و مرقد مبارکش در مدینہ منورہ زیار گاہ خلوت است

وصل نهم در ذکر آن قطب زمان مقتدای ولان فانی فی الدنیا فی التبت شیخ
 بنہ کلیم اللہ رضی اللہ عنہ

حضرت شیخ کلیم اللہ

آنحضرت قریشی اند و صاحب تجرید و توحید بودند و در ستر حال بسیار میکوشیدند تا کہ سبک
 کہ مریدان محدودہ گرفته اند و ہمہ را بہ تکمیل رسانیدہ اند و خلقای ایشان بسیار شہتہا
 بہت چنانچہ در ہندوستان حضرت مولانا شیخ نظام الدین اوزنگ آبادی و دیگر
 مولانا عبد الصمد در بلاولہ مخدوم شیخ بہار و بسیار شہتہا دارد و ازین حضرت تصانیف
 رائفہ است چنانچہ سوائہ سبیل تسنیم و عشرہ کاملہ و قرآن القرآن و مرقہ شریف و

وكشكول كه تا الان حركت و ستور العمل متاخر است و كشكول و مرقه مقام خرقه خلافت پيران
 ميدهند سه پيران كو لقمه زمين كشكول ما خورد + قلندركشت گواز و وجهان برو + پيران كو
 اين مرقه و بر دوش + بجانان بيگمان گرد و هم آغوش + قلم سگسته رايه يار كه از احوال
 مقامات آنحضرت بر طراز امانت بر كاسبق يا خير از عشره كالم صنفه آنحضرت براسي استفاوه طليان
 آورده ميشود و قال يثينا فاني في الله شيمه كلهم الله رضى الله عنه بعد شيمه مقدمه و هي ان
 ادراك بحق سبحانه و تعالى مع الذهول عن هذا الادراك و عن ان المدرك هو وجود الحق سبحانه
 و ادراك مركب و هو عبارت عن ادراك وجود الحق سبحانه مع الشعور بهذا الادراك و بان
 هذا المدرك هو وجود الحق سبحانه مع الشعور بهذا الادراك و بان هذا المدرك هو وجود الحق سبحانه
 و الادراك الاول محل كل احد فان كل من راي شيئا فيدرك منه اول الوجود و لكنه
 غافل عن ادراك هذا الادراك فانه لغايته ظهوره تعالى قد غفل عن ادراكه السابق بعد
 تغير المدرك في ان من الافات و اما الادراك الثاني فهو محل الفكر و التصواب و الخطا
 و الايمان و الكفر و التقاوت في مراتب العارفين بتفاوت مراتب هذا الادراك المركب
 اعلم ان التائب محب اولاد ان يغسل من ماء باردا و حار ثم يلبس لباسا ظاهرا و يصل
 التوبة و يجلس على المصلي مستقبل القبلة و يستغفر الله كثيرا و يصل على النبي صلى الله
 عليه و آله كثيرا ثم يغض عنه و بوجه الى الحقيقة الجامعة الى الوجود المطلق تعالى و تقدر من
 غير زاحمة تغير في حق تعالى من كونه متعينا بامى تعين زائدة و لا شك ان في هذه
 الحالة يحصل له الغيبة و يزيل عن جميع الحجب التورانية و الظلمانية و لو يتطرق شوايق تعين
 في ذاته تعالى كالمجهرية و العرضية و الجسمية او غير ذلك يدغم بالمهرب الى الوجود المطلق
 تقدر و تعالى اذ لا يتاخر الا باليقول عن السابق فلو يتطرق خاطر او وسواس فغض
 بالفرار الى حرافة و بجهة جلشانه و غير برهانه و يتهم في امتداد الغيبة حتى يقوى هذا الربط
 غايته القوة ثم يشرع في ان يفهم عنه و يرى في كل موجود او وجود خاص و وجوده المطلق

عن كل قيد حتى الاطلاق ونياء له في هذه المقام نوع الحرارة وحرقة في المنتظر فيكون كل
 من المنتظر والمستمع والمشارك والمذاق والمليس وغيرها متوجها اليها بطريق التبع والوجود المطلق
 الساري في كل بطريق الصالية ويتنوع امر الخاطر بينهما فالافعال التي لا تجب فيها كمال التوحيد
 الحقيقة الجامعة كالمشي في السبيل ونظارة البساتين والاسواق وجواب المنتظر عند
 تقدرب المذهب وامثال ذلك لا يتطرق في صدورها عن فاعلها بئ وقطع في اغلب الاحوال
 واقا افعال التي تجب فيها كمال توجهها لدرس العلم الخاضعة وفكر الاشعار وحل المعما
 والغفر وامثال ذلك يتطرق في صدورها بئ وقطع في اغلب الاحوال ولكن يجب ان
 يجاهد حتى لا يعظم هذا الربط فالجم وهل هذه الاالدرجة القوى والمرتبة الاعلى في
 المعرفة والتوحيد وهذه الربط ذكر سر السر عنده ذكر السر وذكر الروح وذكر القلب وذكر
 اللسان سوء الادب واي هذه اشار مولانا عارف خليفه خواجه امير كلال قل
 سره حيث قال **س** کارنا دان کوه اندیش است + یاد کرو کسے کہ در پیش است
 ثم قال قدس سره اعلم ان هذه الاشغال لا يجوز عند سنوح الملل وورود الكل
 على البال فيجب عند هذه الامور بالنفي والاثبات خفية رضى الله ان الذكر بالاسم الا
 اكثر مناسبت بالمراقبة من النفي والاثبات قال النفي والاثبات يستلزم الامر بالمستلزم
 للماثر بينهما المستلزم لمثناة الحقيقة الجامعة وثباتها بخلاف الاسم الاعظم فانه بسا
 وجامعة لا يستلزم ذلك وبالجملة هو خير لا ذكر من هذه السئية قال الله تعالى قل
الله ثم ذرهم في خوضهم يلعبون الا ان للمبتدى ذكر النفي والاثبات
 النفع من هذا الذكر فان جبلته الانسان على الكثرة لا الوحدة الا ماشاء الله تعالى مرتبة
 الكثرة يقتضى نفيا واثباتا والى ما افاده رحمهم الله تعالى ذهب مولانا الروح قدس
 سره **س** این قدر گفتیم باقی فکر کن + فکر کن جا بدو درو ذکر کن + ذکر آن باشد که
 بکشا بدو **س** فکر آن باشد که پیش آید شیء + ایضا قال شيخنا شيرازي **س** ان

الصَّوْفِيَّ يَجِبُ أَنْ يَتَمَّ اهْتِمَاً وَيُعْنِيَّ اعْتِنَاءً فِي مُحْتَصِلِ ذَلِكَ الرِّيطِ وَتَرْبِيَةِ وَتَقْوِيَةِ
 مَعَ تَوْحِيدِ الْغَرِيَّةِ وَالْجَمْعِيَّةِ وَالْإِخْلَاصِ التَّامِّ وَالْمَوَاطَنَةِ عَلَى هَذِهِ الْحَالَةِ عَلَى الدَّوَامِ
 دُونَ فِتْرَةٍ وَلَا تَوْصِيعِ خَاطِرٍ وَلَا تَشْتِ عَرِيَّةٍ مَعَ الْجَزْمِ بِأَنْ كَمَالَهُ تَعَالَى ذَاتِي وَهُوَ يَتَوَعَّبُ
 جَمِيعَ الْأَوْصَافِ سِوَاهُ يُظْهِرُ حَسَنًا أَوْ لَا وَأَنْ أَدْرَاكَ كُلَّ مَدْرَكٍ قَاصِرٍ مِنْ احْاطَةِ ذَاتِهِ تَعَالَى
 وَهُوَ كَمَا هُوَ لَوْ شَاءَ يُظْهِرُ فِي أَيِّ صُورَةٍ مِنْ صُورِ الْعَالَمِ وَلَوْ شَاءَ تَنْزِعَهُ مِنْ كُلِّهَا وَأَحْوَالَهُ
 لَا تَحْدُ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يَقُولُ الظَّالِمُونَ عَلَوًا كَبِيرًا وَعَلِيَّةً فِي الْأَوَّلِ أَنْ يَتْرَكَ الْجَمِيعَ الْمَشَاغِلَ
 الْخَلَّةَ وَلَوْ كَانَتْ النِّوَافِلُ وَالِدَعَوَاتُ وَالْأَوْرَادُ كُلُّهَا يَمِيلُ الطَّبِيعُ عَنِ الْمِرَاقِبَةِ يَذْكُرُ قِيَامًا وَ
 قَعُودًا وَعَلَى جَنْبِهِ إِلَى أَنْ يَفُوزَ فِي ذَا عَظِيمًا - وَكَأَيُّ مَكْتُوبٍ مِنْ مَكَاتِبِ أَخْضَرَتْ كَرْنِيَامِي
 حَضْرَتِ شَيْخِ الْمَشَايِخِ قَبِيلَةِ الْعَارِفِينَ كَعْبَةِ الشَّاقِقِينَ حَضْرَتِ شَيْخِ نَظَامِ الدِّينِ رَحْمَتِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ
 قَلَمِي فَرَمُوهُ أَنْدَتِيرْكََا ائِيْجَا آوَرُوهُ مِشْوَدَتَا وَسُتُورِ الْعَمَلِ طَالِبَانِ بِأَشَدِّ سُبُوحِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَحْوَالِ وَأَمَالِ مَوْلَى الْمَوْلَى مَوْلَانَا شَاهِ نَظَامِ الدِّينِ وَالْإِيمَانِ وَالْإِحْسَانِ سَلَّمَ اللَّهُ
 تَعَالَى أَنْ تَغْيِرَ لِي كَمَا مَوْجِبِ انْصِرَامِ شَرْعِيَّةٍ وَطَرِيقَةٍ وَحَقِيقَةٍ بِأَشَدِّ مَحْصُونٍ وَمَحْفُوظٍ مَادَامِي بَرَادِرِ
 أَيْنِ تَامَّةٍ وَسُتُورِ الْعَمَلِ خُوشَنَاسَنَدٍ وَدَرْحَلَمِ أَنْ احْتِيَاطَ نَمَائِنْدَ كَهْ فَرْوْكَزْدَاشْتِ رَادِرَانِ مَدْخَلِ نَبَا
 وَمَوْجِبِ افْرَاطِ وَتَقْلِيْدِ نَهْ كَرْدُودِ وَحَدَّازِ دَسْتِ نَرُودِ وَأَنْ أَحْكَامِ رَا بَدْفَعَاتِ نَقْلِ مَسْكِنِمْ رَحْمَةُ اللَّهِ
 مِنْ مَتَقِي السَّمِيعِ فَهَوْشَمِيدِ أَمَّا أَوَّلًا أَنْ لَمْ مَقْصُودِ الْيَصَالِ خَيْرِ اسْتِ وَخَيْرِ عِبَارَتِ اسْتِ مِنْ جَمِيعِ مَا يَنْسَبُ إِلَى
 السَّالِكِ وَبَقَاوَهُ بِالْحَقِّ وَقِيَامِ السَّالِكِ بِبَقَائِهِ فَمَا يَنْسَبُ إِلَيْهِ مِنْ مَعْنَى رَا بِأَيْدِ كَهْ سَهْمِيَّةً بِدَنْظَرِ بَشَرِ
 وَشَرْحِ أَنْ دَرِينِ رَقْعَةٍ نَتَوَامِ وَأَدْنِيًّا أَنْكَدِرِ الْيَصَالِ خَيْرِ امْرِئِي مَرَعِي نَهْ كَرْدُودِ كَهْ لَشْدَنْبَاشْتِ بَلَكِهْ
 لَنْفَسِيَّةً بِأَشَدِّ كَهْ غَوْلِ خَمَارِ بِنِ شَرَابِ دَمَارِ زَرْوَنْكَارِ خَوَابِدِ بَرِ آوَرْدِ نَمَائِنْدَا أَنْكَدِرِ خَيْرِ لِبَاسِ خُشْدِ
 اَعْتِبَارِ نَدَارِ دَسِيمِيَا دَرِ اَوَاخِرِ كَهْ هَرْجِهْ پُوشْدِ وَخُورْدِ آنَزَا خَطِّ وَنَضِيبِ نَبَاشْتِ أَمَّا اَيْنَكِهْ
 صُورَتِي رَا اَزْ لِبَاسِ فَقَرَعَارِي آيْدِ عَجَبِ اسْتِ كَهْ شَمَارِ اَنْكَدِرِ مَخِي آيْدِ وَبَا اَنْخَرِ
 كَهْ بِيْشِ اَوَمِي رُوِيْدِ اَكْرِ شَمَارِ اَنْكَدِرِ مَخِي آيْدِ عَجَبِ فَتَقِيَّةً بَرِ اَكْرِ اَوَا اَنْكَدِرِ مَخِي آيْدِ

شیخ کلیم اللہ جہان آبادی

چرا پیش او میروید و ترک صحبت این مردم چرا نمیکنید را بگو آنکه از حام خلق موجب شکر الهی است
 هر چند از حام خلق زیاده شود شکر الهی بسیاری آید که هر کس قدر و قیمت خویش میداند
 که بچه می آرد و رجوع خلاق محض فضل و کرم او تعالی است ازین تنگ نشوید که این دولت همه را
 صبر نیست فاسقا آنکه چون کسی بیعت نماید بجز بیعت اذن ارشاد ندهند و بر خود قیاس نکنند
 که آن لفظ از عالم دیگر باشد سادسا آنکه چون قابلیت بکثرت ذکر و مراقبات و مشاهدات مر
 مرید را باین خلافت رساند اگر علم ظاهری داشته باشد مبارک است مثال آنرا بنویسند و الا
 بگویند که روی کار خود مشغول باشد سادسا آنکه اگر این قدر دستگاه باشد که با چند نفر فقراء جدا
 گذران خواهند کرد همچنان از مردم بپایان بگذارند و آنچه فتور رسد بآن فقراء همه صرف سازند و روزی
 که نرسد آن روز را غنیمت دانند که در فقر و فاقه تاثیر عظیم است فهم من فهم ثامنا آنکه سادسا
 وسعت وجود را پیش بر آشنای و بیگانه شائع خواهند آورد بیک باب بعضی یاران و مریدان که
 استعدا و فهم آن داشته باشند بر مزوایا و باید گفت اگر فهم ایشان قبول کرد زیاده و فهم باید
 گفت و الا همان قدر زیاده است ثامنا آنکه با وضع ملاقات همه دولت مند ان اختیار کنند و یا
 قطع ملاقات از همه تا بعضی ملاقات چیزی نیست عاشر را بطه صلح باینند و مسلمانان سازند
 و هر که ازین دو فرق اعتقاد داشته باشد ذکر و فکر و مراقبه تعلیم او بکنند ذکر بخاصیت خود و را
 بر رتبه اسلام خواهد کشید و یا غیر معتقد اگر چه سید زاده باشد تعلیم این امر نباید کرد که رابطه نبی بر
 اعتقاد است اسی بر او سخت متوجهی گویند نه تابعیت تا ممکن باشد تابع الی دل نباید شد
 اگر چه اخلاص هم داشته باشد که در تابعیت در وضع خود درویش نمیتواند ماند دیگر آنکه مجلس و
 بطوریکه می کنند ازین معنی بسیار محظوظ شدم خوب می کنند و در مجلس علانیه شهرت است
 اما اگر می نیست و مقصود کرمیت و اگر تفاهتای وقت مجلس علانیه باشد آنرا هم اذن است و
 قصد آن باشد که این فیض عالمگیر باشد و فقراء از همه اطراف و افاق بدر و ازه شما آیند و بیوقوفان
 طاهر و باطن برسند و اگر آنجا خوش آید آن ملک شما مبارک باشد و اگر نباشد چرا این اشکال حیات

این طرف آید شما هم این طرف خود را رسانند دیگر آنکه با مخلصان خود تعلیم و بی هیبت نگه دارند
 که صحبت انبیاء علیہ السلام با صحاب خود چنین بود والسلام میان محمد تقی از کم صحبتی شما هیچ تفاوت
 نه کردند بحال ایشان متوجه خواهند نقل است از خلاصۃ الفوائد که از دستخط حضرت حافظ
 صاحب منظر جمال الہی رضی اللہ تعالیٰ عنہ نقل آورده و این درویش نیز از زبان مبارک ایشان
 شنیده کہ چون حضرت شیخ صاحب قطب ربانی شیخ کلیم اللہ جہان آبادی در مدینہ منورہ بہ
 ارشاد بزرگ مجذوب کہ ذکر آن در وصل سابق مرقوم است رسیدند در خدمت شیخ صاحب خود
 کہ حضرت شیخ یحیی مدنی باشد برای بیعت التماس نمودند شیخ التماس ایشان را قبول کردند
 مدتی قلیل گذرانیدہ مرخص شدند و حضرت شیخ قدر خراج ہم عنایت فرمودند در دل حضرت
 شیخ کلیم اللہ گذشت کہ مرانعت باطنی بسندہ بود و حاجت بخرج ظاہری نیست فی الفور حضرت شیخ
 بہ فی الفور دین ترا نعمت ظاہری و باطنی دادہ ام مبارک باشد پس شیخ از مدینہ منورہ بکعبہ منورہ
 برگشتہ را میدیدے میگفت کہ قطب عالم می آید آخر جہان آبادی بخود آمدن بہ تدریس علم مشغول شدند
 و جمعیت شیخ چنان بود کہ یک حویلی در ملک خود داشتند مبلغ دوروپہ بہشت آنہ کرایہ مقر
 بود بہشت آنہ مکانے دیگر برای سکونت کرایہ کرد گرفته بودند دوروپہ وجہ خرج مجمع و اسبگان
 می نمودند بادشاہ فرخ سیر بارہا الحاح نمود کہ حضرت از بیت المال چیزی بے قبول فرمایند ایشان
 جواب دادند کہ حاجت نیست باز عرض کرد کہ حویلی از بہر نزول در معرض قبول افتد فرمودند
 باین نیز حاجت نیست باز عرض نمود اگر اجازت باشد بندہ در خدمت آمدہ سعادت دارن
 بقدر مہوسہی چاہل نمودہ بہشت فرمودند کہ تو ظل الہی ہستی در سایہ آن ذات ہمیشہ بدعا گوئی متول
 ام آن نیز حاجت نیست بکنیدہ را تصدیق خواہد رسید حتی کہ ہر جمعہ شیخ صاحب رضی اللہ تعالیٰ
 عنہ برای نماز جمعہ بسی جامع تشرف فرمودند و بادشاہ نیز می آمد بے اجازت ہرگز ملاقات
 نکرد تا از حد ادب تجاوز نہ گردد بآید دانست کہ حضرت قطب جہان آبادی را نسبت
 تلمیذ و اجازت اعمال از شیخ الشایخ حضرت شیخ برہان الدین المعروف بشیخ بہلول بن محمد

بن علی الصدیقی برمان پوری که از بنا سیم الشایخ حضرت شیخ محمد غوث صاحب جواهر خمس
است و خرقه خلافت از حضرت شیخ عیسیٰ لوی رسیده و او را از حضرت شیخ شکر محمد و او را از
حضرت شیخ محمد غوث صاحب جواهر خمس است رضوان الله علیهم اجمعین باید دانست که
حضرت قطب الاولیاء فانی فی الله حضرت شیخ کلیم الله رضی الله عنه را خرقه خلافت پیران
چشت و پیران سهروردیه و پیران قادر عالیہ رضوان الله تعالیٰ علیهم اجمعین از پیر خرقه قطب
المدنیة الشریفیة حضرت شیخ یحییٰ مدنی رضی الله تعالیٰ رسیده و دیگر خرقه خلافت خواجگان
نقشبندیہ از سید السادات سید المتوکلین سید العارضین المکرمین الله حضرت شیخ میر محترم
الله المتوکل علی الله رسیده و حضرت میر محترم الله تمام مردم متاض و مشغول بودند و سرایه
ایشان محض توکل بود و صاحب توجه و اثر بودند که باندک مدت مریدان ایشان را
بموجب ایشان جذب و از خود ریزد و گاهی حاصل می شد مرقد مبارک ایشان در لاهور زیارت
خلق است حضرت میر محترم الله رضی الله عنه خرقه خلافت از حضرت شیخ الشایخ حضرت خواجه
محمد مسکین رضی الله عنه پوشیده و حضرت خواجه محمد مسکین خرقه خلافت از قذوة الکاملین سراج العارفین
حضرت خواجه محمد ششم رضی الله عنه پوشیده و حضرت ایشان مقتدای ما و از انهر بودند و
مردم انجاری روی ارادت بخندت ایشان بود و برادر خورد ایشان که خواجه محمد صاحب نام و
در هر قند می بودند و مقتدای آن دیار و صال خواجه محمد ششم پنجم رابع الاول در سال هزار و
چهل و شش هجری واقع شده و مرقد ایشان در شهر دهبیر است و خواجه محمد ششم خرقه
خلافت از والد ماجد شیخ الشایخ فیض جهان حضرت خواجه کلان دبیری رضی الله عنه داشت
و دبیر بفتح دال و سکون ما و کسر ما و موحده و سکون یا ای ثناءة تحتانیه و سکون را و جمله نام موضع
است که آنرا جوئی نیز گویند و نام حضرت خواجه کلان خرقه خلافت از حضرت سید العارفتین
سید الواصلین خواجه حاجی امکنکی رضی الله تعالیٰ عنه پوشیده و حضرت خواجه حاجی از حضرت
شیخ الشایخ شمس الاولیاء قطب الاصفیاء حضرت خواجه محمد قاضی رضی الله عنه داشت حضرت

نقشبندی
ذکر خواجگان
حضرت میر محترم

محمد مسکین
خواجه محمد ششم

کلان
خواجه

خواجه حاجی

خواجه محمد قاضی از کمل خلفاء حضرت خواجه عبید اللہ احرار اند و در تالیف سن خمس و ثمانین و ثمانایت
در خدمت حضرت خواجه احرار رسیده اند و مدت قریب دو ارده سال در خدمت ایشان
مستفید مانده و در رشحات آورده که حضرت خواجه احرار وقتیکه مختصر بودند جمیع از اولاد و
احفاد و خواص اصحاب و رده کما نگران بر سرالپین حضرت ایشان حاضر بودند و در تحصیل
فرمودند که هر کس از مردم ما چیزی اختیار کند از فقر و فنا و سخت متوجه حضرت مولانا قاضی
محمد شد که اول تو اختیار کنی خدمت مولانا گفت که من اختیار کردم که مختار حضرت شما
است حضرت ایشان فرمودند که مختار یا فقر است بعد از آن بیکه از اهلکار داران ایشان
کردند که چهار هزار شاہرخ بمولانا محمد قاضی بده که وی فقر اختیار کرد تا آن را سرمایه سازد
از برای فراغت فقر او که در گرد و وے خواهد بود و در خدمت مولانا بنا بر تئثال امر آن وجه را
گرفتند و سرمایه معیشت خود و اصحاب خود ساختند و حضرت قاضی محمد فرق خلافت از خواجه
خواجگان سلسله نقشبندیان قبیل کعبه عارفان مطلع انوار منبع امرار حضرت خواجه عبید اللہ
احرار رضا پوشیده است لقب ایشان ناصر الدین و نام پدر بزرگوار ایشان خواجه محمود
بن شہاب الدین شامی کرامات و خوارق عادات بسیار از ایشان بظہور پیوسته که
در فحاشات و رشحات مذکور است بلکه تمام رشحات شمسیت از رشون فنا علی ایشان و من
کلمات القدسیہ در معنی آیت کو نوا مع الصادقین می فرمودند که کینونیت مع
الصادقین را دو معنی است کینونیت بحسب صورت و آن ظاهر است و کینونیت بحسب
آن آنست که از رگبذریا ملین طریق رابطہ و رز و نسبت بطائفہ کہ استحقاق و اسطی داشتند
و صحبت حصہ کنند در آنچه بحشم ناظر باشد بلکه چنان سازد کہ صحبت داعی باشد از صورت
بمعنی عبور کند تا ہمیشہ واسطہ در نظر باشد چون بمعنی را بر سبیل و ام رعایت کند سر و پیرایہ
ایشان مناسبست و اتحادی حاصل می شود و بدن واسطہ آنچه مقصود اصلی است حاصل حقیقہ وے
شود و با عاشقان نشین و ہمہ عاشقی گزین + با پر کہ نیست عاشق با و مستورین

بر حضرت خواجه
عبید اللہ احرار

و حضرت خواجہ عبید اللہ احرار را مال و زراعت بے نہایت بود و در رشحات است که
 شیخزاده شیخ الیاس در حق حضرت ایشان اعترافات بمیرد و پیش محمد ترخان نوشته فرستاد
 که دین و ملت چه هستی آمد که شیخ که بیع و شرا و دیقانی و زراعت و میانه بر قانون شریعت
 است در باطن شمایان او را این همه وقع باشد و سخن او را در شمایان این همه نفاذ بود چون
 عقیده میرد و پیش محمد ترخان بحضرت ایشان تمام بود و اتمین را پیش آنحضرت انظار
 نمود حضرت ایشان مولانا قاضی محمد فرمودند که کتابت شیخ محمد الیاس را دیدی که چه نوشته است
 و در اثنا گفتند تسد شدند و فرمودند از آن روز که من ظاهر شده ام چندان شیخ در زیر
 من بمحورچه سپرده شده اند که حساب آنها را خداوند این شیخ زاده چه میگوید و شریعت
 میداند و مانند اینم باندک فرصتی در لنگر شیخ و با افتاد بعضی فرزندان و کسان و پیش و کمر
 و از عقب همه شیخزاده وفات یافت و وصالش است و نهم و سلخ ربیع الاول سال
 هشتصد و نود و پنج واقع شده بهشت قد نو و پنج در شب شنبه + که بود سلخ مرفوت
 احمد مرسل + کشید خواجہ دینا و دین عبید اللہ + شراب صافی عینی ابد ز جام
 و حضرت خواجہ عبید اللہ خرقہ خلافت از شیخ المشایخ مقتدا ای اولیاء نامدار پیشوای عرفا
 روزگار حضرت خواجہ یعقوب چرخ رضی اللہ عنہ پوشیده اصل ایشان از موضع چرخ
 است و چرخ دیهی است از توابع غزنین و حضرت ایشان عالم بودند بعلوم ظاهری و
 باطنی و ولادت ایشان در غزنین است و مرقد مبارک ایشان در موضع هفتکوه که یکی از
 مواضع حضار شادمان است و حضرت مولانا خرقہ خلافت از خواجہ خواجگان قطب
 دائرہ زمان عوث اولیاء روزگار کاشف اسرار کردگار حضرت بها و والدین نقشبند رضی
 اللہ عنہ پوشیده نام مبارک ایشان محمد بن محمد البخاری است و در وجه تسمیه نقشبند بنویسند
 که حضرت خواجہ میفرمودند که من و پدر من بصنعت کعباب بافی و نقشبندی مشغول میبودم حضرت
 ایشان سر سلسله خواجہ بنقشند و ایشان را نظر قبول از فرزندی خواجہ محمد بابا ساسی است

بر حضرت خواجہ
 یعقوب چرخ رضی

بر حضرت خواجہ
 نقشبند
 بها و والدین

و بجا هر مرید سید امیر کلال اند و او پس نبوده اند از روحانیت خواجہ عبدالخالق عجمانی مستفید اند
ولادت ایشان در محرم سال ۹۱۸ هجری در قصر عارفان بود کمالات آنحضرت لا تعد و
تحقیق آنکه این مختصر گنجایش تفصیل آنها ندارد و صال ایشان در شب شنبه سیوم ماه ربیع الاول
سال ۹۱۸ هجری و نو و یک روی داده و مرقد مبارک ایشان متصل شهر بخارا است در قصر عارفان
و آنحضرت وصیت فرموده بودند پیش جنازه ما این بیت بخوانند **منفلسانیم آمده در کویتو**
بشیدایند از جلال روی تو و حضرت ایشان خرقه خلافت از عمده الوصلین سید الکاملین سید
التقین منظر آیات کمال حضرت خواجہ سید امیر کلال الضمیم کاف رضی الله عنه پوشیده ولادت
ایشان در موضع سوقار است و صال ایشان وقت نماز بامداد روز پنجشنبه هشتم ماه
جمادی الاول سال ۹۱۸ هجری واقع شده و حضرت ایشان خرقه خلافت از
زید العارفین قدوة السالکین سید الکملین حضرت خواجہ محمد بابا بکسر وال رضی الله تعالی عنه پوشیده
خواجہ محمد بابا را مولد قریه سماس بوده است بفتح سین جهله ولی و کسر ثانیه که از مقامات جملة
دیهای یون است ازان جهت آنرا محمد بابا سماسی گویند حضرت ایشان خواجہ بهاء الدین نقشبند
را بنزدی قبول کردند و باصحاب می گفتند که این مردی است که بومی این بار سیده بود
زود باشد که مقتدا روزگار شود پس روی بامیر کلال کردند که مرید و خلیفه ایشان هستند و
فرمودند در حق فرزندم بهاء الدین شفقت و تدریت درین نداری و ترا بجل تخم اگر تقصیر کنی
امیر بر پایی بختند و دست بر سین نهاده گفتند که مرد نباشم اگر تقصیر کنم و مرقد مبارک
ایشان دران قریه سماس است و حضرت ایشان خرقه خلافت از خواجہ خواجگان حضرت
خواجہ علی اربلی رضی الله عنه پوشیده است را بفتح راء جهله و کسر سیم و سکون یا و ثناء
تستانی و کسر تاء ثناء فوقانی و کسر نون قصبة بیت بزرگ در ملک بخار القب
ایشان درین سلسله حضرت عزیزان است و ایشان را مقامات عالیہ و کرامات
بسیار بوده و صال ایشان در سال ۹۲۱ هجری و یک هجری و مرقد ایشان در

بزرگ حضرت خواجہ
سید کلال

بزرگ حضرت خواجہ سیدی

بزرگ حضرت خواجہ علی
ربیعنی رضی الله عنه

خوارزم است و اینحضرت خرقه خلافت از خواجه خواجگان خواجه محمد بن خیر فغنوی رضی الله
 عنه پوشیده است اینرفغنوی بفتح فاء و سکون عین معجمه و فتح نون دهمی است در ولایت بخارا
 از مضافات و اکبئی و مزار مبارک ایشان در بخارا است تا به **وصال سال هفصد و نوزده**
 هجری و حضرت ایشان خرقه خلافت از خواجه خواجگان خواجه عارف ریوکری رضی الله
 عنه پوشیده - ریوکری بکسر اء جمله و سکون یاء مثناة تحت ثانیة و سکون و او و کسر کاف جمعیة و فتح
 راء جمله دهمی است از دیهائے بخارا بر شش فرسنگی شهر و از اینجا تا بغداد و آن یک شریعت مولد
 و مدفن حضرت ایشان در آن موضع است وصال ایشان در سال پانصد و پانزده هجری بود
 و حضرت ایشان خرقه خلافت از خواجه خواجگان خواجه عبد الخالق عجمی وانی رضی الله عنه
 پوشیده نام والد ایشان امام عبد الجلیل است و والده ایشان از اولاد ملوک روم بود و
 سلسله خواجه های بزرگوار ایشانند و خضر علیه السلام ایشان را در جوانی بفرزندی قبول نمود
 و ذکر قلبی ایشان را آموخت و از کلمات قدسیان خواجه است این هشت کلمه بنا بر طریق
 خواجگان رضی الله تعالی عنهم اجمعین بر آن است هوش در دم نظر در قدم سفر در وطن
 خلوة در انجمن - یاد کرد - بازگشت نگا داشت - یاد داشت - پوشیده ماند که نه
 کلمه دیگر از مصطلحات این طائفة است و قوف زمانی - و قوف عددی - و قوف قلبی و حسی
 یا زده کلمه شد و تفصیل در رشحات مرقوم است و مختصر گفته میشود که هوش در دم یعنی انتقال
 از نفس منقرض دیگر بغفلت نباشد نظر بر قدم یعنی در حرکات سکناات حاضر باشد سفر در وطن
 صفات و صیمه باوصاف حمیده انتقال کند خلوت و انجمن یعنی ظاهرا با خلق و باطن با حق
 باشد یاد کرد یعنی ذکر قلبی یا لسانی بازگشت یعنی عبارت رجوعیت بحق سبحانه بر آن وجه
 که هر یک از کلمه طیب را بگوید از عقب آن بدل اندیشد که خداوند مقصود من توانی نگا داشت
 عبارت از محافظت این رجوعیت بکفت زبان و یاد داشت عبارت از رجوعیت در
 نگا داشت است و قوف زمانی عبارت از محاسبه اوقات است و قوف عددی

بر حضرت خرقه
 خوارزمی

بر حضرت خواجگان
 ریوکری

بر حضرت خواجه
 عبد الخالق عجمی

عبارت از رعایت عدد است در ذکر و قوت قلبی عبارت از ارتباط و آگاهی بذكر است
 وصال ایشان در سال پانصد و هشتاد و پنج هجری واقع شده مرقد ایشان در نجد و آن است
 و حضرت ایشان خرقه خلافت از حضرت خواجه خواجگان حضرت خواجه یوسف بن ایوب
 بهمدانی رضی الله عنهما پوشیده گنیت ایشان ابو یعقوب و اصل ایشان از بهمدان است و
 خفی مذسب بوده و اکثر این خواجگان خفی مذسب بوده اند و لادت این حضرت در سال
 چهارصد و چهل هجری بود وصال ایشان در سال پانصد و سی و پنج هجری بود و راه
 مرد و مرقد ایشان در مرو است و حضرت ایشان خرقه خلافت از خواجه خواجگان
 حضرت خواجه علی فاریدی رضی الله عنه پوشیده است فارمد بفتح فاء و سکون راء
 جمله و دال مهمل از تواج طوس است نام ایشان فضل بن محمد است و مولد ایشان همان قریه
 فارمد است و شیخ الشیوخ خراسان بوده اند وصال ایشان در سال چهارصد و هشتاد و هفت
 هجری بود و مرقد ایشان در طوس است و حضرت ایشان خرقه خلافت از حضرت خواجه
 خواجگان حضرت خواجه ابوقاسم گرگانی رضی الله عنه پوشیده نام ایشان علی است و گنیت
 ابوالقاسم در وقت خود قطب مدار بودند وصال ایشان در سال چهارصد و پنجاه هجری بود
 و ایشان خرقه خلافت از حضرت خواجه خواجگان حضرت خواجه ابوالحسن خرقانی رضی الله
 عنه پوشیده و حضرت شیخ ابوالحسن خرقانی را نام علی بن جعفر سلیمان خرقانی است و غوث
 سوزگار خود بود و نسبت شیخ ابوالحسن خرقانی از روحانیه شیخ بایزید بسطامی است و در ظاهر
 شیخ ابوالنظر و شیخ از ابویزید الشقی و وی از حضرت شیخ محمد مغربی و وی از سلطان العارفين خواجه
 بایزید بسطامی بکذا حقیقه صاحب مرآة الاسرار و درین سلسله بهین نسبت روحانیه خواجه بایزید
 را مسترد داشته اند و از انقباس قدسیه ایشان است که علما و عباد در جهان بسیار اند تر از آن
 باید بودن که روز شنب آری چنانچه حق پسندند شب را بر روز آری چنانچه حق پسندند و ایضا
 باصحاب خود فرمودند که ام چیز بهتر بود گفتند شیخا جواب هم خود فرمائی فرمود دله که همه یاد کرده اند

در حضرت خواجه
 یوسف بن ایوب

در حضرت خواجه
 علی فاریدی

در حضرت خواجه
 فضل بن محمد

در حضرت خواجه
 ابوالحسن خرقانی

و ایضا او فرموده که صوفی آن بود که نبود و صلاش شب عاشوره در خمس و عشرين و اربع مائت
واقعه شده و حضرت خواجه خواجگان سلطان العارفين خواجه بايزيد بسطامي رضي الله عنه
نام ایشان طيفور بن عيسى بن آدم بن سروشان اصل ایشان به بسطام است و حضرت الطائفة
شيخ جنيد فرمود که شيخ ابويزيد در میان ما چون جبرئیل است در ملائکه و خواجه فرمود ان الله تعالی
را بخواب دیدم گفتم راه بتو چیست فرمودند از خود گذشتی رستی گفتم روزی بزرگ از
حضرت شيخ غریب پرور رضي الله عنه پرسید که درین چه حکمت بود که منصور انا الحق گفت و میرا
بردار شهید کردند و خواجه بايزيد انا الله گفت و مریدان او را کار دماندند خود زخمی
شدند چنانچه در عشوی مولوی سنوی مذکور است حضرت شيخ غریب پرور فرمودند که هر درویش را
شایسته است لیکن آنکه خلیفه الله تعالی میباشد او چنین میباشد که حضرت خواجه بايزيد
بود در سالش پانزدهم ماه شعبان در سال دویست و شصت و یک هجری و بقوله و صد
و شصت و چهار بود و باقی روایات ضعیف اند و حضرت ایشان را خرقه خلافت بر قول
صاحب رتبهات از دو عانیه و بقوله خدا تذکره بموصیلت جبهانی حضرت خواجه خواجگان
امام بهام باحق و الصواب ناطق حضرت امام محمد جعفر صادق رضي الله عنه رسیده و ذکر
مبارک ایشان سابق در سلسله قادریه عالییه از پدر بزرگوار خود امام بهام حضرت محمد باقر
رضی الله عنه که آنرا سلسله الذنب خوانند و درین سلسله از خواجه خواجگان سید التاجین
حضرت خواجه محمد قاسم بن ابی بکر صدیق رضي الله عنهم مقرر است کنیت حضرت خواجه
قاسم ابو محمد و بقوله ابو عبد الرحمن از پدر یتیم مانده بود و عمه و عی حضرت ام المومنین حضرت
عائشه صدیقہ رضي الله عنها تربیت او بوجه اکمل بجای آورده و باندک فرصت بدرجه بلند
علم و عمل ترقی نموده و از جمله فقهای سبزه مدینه است و امام بخاری در صحیح خود و میرا افضل از
خوانده است و صلاش در سال یکصد و هفت بوده است و آنحضرت را نسبت ارادت
و خرقه خلافت از حضرت خواجه خواجگان خیار صاحب رسول آخر الزمان حضرت ابی الفارح

بسطامي رضي الله عنه

بزرگ است بايزيد

بزرگ است حضرت محمد باقر

بزرگ است خلیفان خود

ثابت و مقرر است کینت ایشان ابو عبد الله و ایشان را سلمان بن اسلام میگفتند انداز
 کبار صحابه نزد پیغمبر صلی الله علیه وسلم در شان ایشان فرموده اند سلمان من اهل بیتی وصال
 ایشان در سال سی و سه هجری بود و مدت عمر ایشان بر قول اصح دوصد و پنجاه است و حضرت
 ایشان را با وجود دریافت شرف صحبت حضرت رسول مقبول صلی الله علیه وسلم نسبت ارباب
 و خلافت هم از جناب آن قدوة المهاجرین و الانصار ثانی اثین اذ بهما فی الغار معدن الصدق
 و الصفا صاحب الیقین و اسخا پیشوای اصحاب بالتحقیق امیر المؤمنین حضرت ابوبکر صدیق رضی
 الله عنه ثابت و مقرر است نام حضرت ایشان عبد الله بن ابی قحافه عثمان بن عامر بن
 عمرو بن کعب بن سعد بن تیم بن مره بن کعب است بکذا حقیقه ابن حجر مکی رضی الله عنه حضرت
 صلی الله علیه وسلم عتیق نام کرد و از القاب شریف او که در میان صحابه آن معروف بود خلیفه
 رسول الله است و التقی و ثانی اثین و ابو الفضل و هما مخصوصان فی کتاب الله تعالی مناب
 آنحضرت زیاده از آن است که در ذواتی و صال ایشان است و دویم از جمادی الآخر در
 سیزدهم از هجریه واقع شد و خلافت ایشان ظاهری و باطنی اظهر من الشمس است که از جناب
 رسالت آباء صلی الله علیه وسلم است سه مهترین و بهترین انبیاء با، رهنمای صفیاء اولیاء
 خواجه دنیا و دین گنج و فایده صمد بر سر و د عالم مصطفی پس در حضرت قطب قطاب
 خانی فی الله باقی با الله حضرت شیخ کلیم الله جهان آبادی رضی الله عنه و مشایخ ماکه العزیز
 حضرت اند هر چهار نسبت موجود و در هر چهار سلسله مغفله است و ارشاد جاری است الحمد لله
 علی ذلک الی یوم التنا و مخلصه و ستم باد بحرمه البنی و آل الامجاد و بالنون و القناد و صال
 حضرت شیخ کلیم الله رضی الله عنه سه شد کلیم الله بطور تحسلی گرم شوق با بیت حارم
 از ربیع الاولین بر حق جان در سن یک هزار و یکصد و چند سال بوقوع آمده روضه مطهره ایشان
 در شهر جهان آباد زیارت گاه خلق است *

بر سر این حضرت
 ابوبکر صدیق

جمع اینها
 در شهر جهان

وصل دوم در ذکر حضرت شیخ کلیم الله رضی الله عنه

وصل دوم در ذکر غیاث العاشقین سراج الصالحین سنده الکاملین فی التعلیل

حضرت شیخ نظام الحق والدین رضی الله تعالی عنہ

نسبت نسبی ایشان بحضرت صدیق اکبر رضی الله عنه بواسطه شیخ شهاب الدین سهروردی
 رضی الله عنه میرسد چنانچه حضرت مولانا مولوی فخر الاولین و الآخرین رضی الله عنه
 در سلسله حدیث خود را صدیقی قلمی فرموده اند نقل است از مناقب فخریه که حضرت
 شیخ نظام الدین را از صد هزار مرید زیاده بود اکثر مریدانش صاحب حال و اهل کمال اند
 حتی که یکے از ایشان احیاء موتی هم صورت گرفته اصل وطن آنحضرت پورب است از آنجا
 بقصد انصرام بقیه تحصیل علم وارد شهر حیان آباد شدند و بهین تقریب سعادت ملاومت
 حضرت قطب الاقطاب فانی فی الله باقی بالله حضرت شیخ کلیم الله رضی الله عنه در بیت
 روزیکه آنحضرت بر دروازه مبارک ایشان رسیدند جناب کرامت آباء ایشان مشغول
 سماع بود و در برابر غیار موافق شرایط مجلس مدود بود حضرت شیخ نظام الدین به
 سعادت ورود خود دستک بردارستانه محاسن خانه زدند حضرت فانی فی الله یکے را آن
 حاضرین برای استفسار بیرون فرستاد آن شخص نام نامی و احوال گرامی ایشان را
 بعرض رسانید فرمان به آمدن و داخل شدن مجلس شد حاضران عرض کردند که داخل مجلس
 در مجلس سماع دستور حضور نیست بر زبان حق ترجمان گذشت که این مرد غریز است اجنبی
 نیست پس حضرت نظام الملة والدین را از در آورند حضرت شیخ شرف تعظیم جواب
 سلام بالا کرام عطا فرمود و از اراده پرسید سخن از روی استفاذه علم از زبان ایشان
 بطور بیوریت و بجنور حضرت شیخ بر مورد قبول جا یافت و اجازت دوام صحبت صفا
 شد لیکن آن بجنور خدمت مستفید میبودند و بعضی اوقات که ذوق شغف و سکر و شور
 در مریدان آنحضرت معانیه می نمودند متعجب میشدند حتی که یکے از مریدان حضرت شیخ بخنی
 مدنی قدس سره که ساکن مدینه منوره بودند از جناب شیخ مغز الیه رسید تا بر شیخ نظر
 کشاد از جوش دل مت و بیپوش افشاد و حضرت نظام الملة والدین تمام تحیر شد و این

حالت تانہ کہ گاہی بمعائنہ نیامده بود منتظر کرد و یاران آگاہی دادند از آن روز
 خاطر شریفش نیز با آن طرف رغبت کرد و بر سر اعتقاد آمد و اطوار ارادت پیش گرفت و این
 خدمتگزاری اختیار ساخت روزی حضرت برخاست و چون سر و وضو جنت روان شد
 آن سعید از لی غلین شریف برداشت و پیش پا فلک فرساینها و حضرت شیخ بعین عنایت
 در روی دیده فرمود کہ توجہ یکسب علوم باطنی اولی و حسن است ایشان در جواب عرض داشت
 کہ سہر دم بتو بایہ خویش را بہ تو دانی حساب کم و بیش را بہ چون حضرت یحیی مدنی
 رضی اللہ عنہ ہنگام ترخیص کلیم طور کرامت فرمودہ بودند کہ نہایت ختری نظام الدین ہم
 باین شکل و صورت نزد شما خواهد رسید و در حین دعوت الی اللہ این بیت خواهد خواند
 مالک نسبت ما اوست حضرت شیخ قالی فی اللہ بدست ستانی کہ معنن مظهران الدین
 بیا یغونک انما یا یعو اللہ ید اللہ فوق الیدیم است و تشبہ گرفت و چندین در صحبت کثیر
 النعمت در شتہ مخلص بر زمین دکن فرمود تا در انجا رسیدہ فیض رسان خلق گشت
 و نواب مطاب نظام الملک آصف جاہ جدا مجد حضرت نواب صاحب نظام الملک
 نواب غیاث الدین خان بشرف بیعت در خدمت آن ظل الہی مستفید گردید و سعادت
 و ولایت آثار خواجہ کامگار خان کہ یکے از مقریان و خلفا زوی شان آنحضرت بودند نیز
 اشرف اندوز بیعت شد و نسخہ رشک گلستان ارم در احوال کرامت اشتال آن سراپا کمال
 بمیشال نوشتہ است و نام آن احسن الشائل کرد اگرچہ آن یکے از ہزار است طالبان را
 از مطالعہ آن مہربن ذریعہ و فور ذوق میشود و صورت بیعت آنحضرت بخدمت قطب جہان آبادی
 رضی اللہ عنہ این درویش از زبان مبارک منہج جمال الہی حضرت حافظ صاحب ملتانی بزرگ منظر
 شنیدہ و مطابق آن در خلاصۃ الفوائد نیز دیدہ کہ حضرت شاہ نظام الدین اوزنگ آبادی
 کتابی از اصول در خدمت حضرت قطب جہان آبادی میخواندند اتفاقاً شخصی از یاران
 حضرت شیخ مدنی از مدینہ بعد از وصال شیخ مدنی رسید و نظرش بر شیخ کلیم اللہ افتاد

مجدد دین آن شخص را در حد و حالہ قوی دست داد کہ تا دیر بہیوش بر زمین افتادہ ماند
چون با فاقہ آمد ملاقات و بیکدیگر مشغول شدند حضرت شیخ نظام الدین از نیصورت حالہ
حیران گشتہ در خدمت عرض کردند کہ این چہ ماجراست حضرت شیخ فرمودند کہ این
ہم ایک علمی است کہ شمارا ہم خواہم تعلیم کرد پس ازین اشتیاق سبق خواندن این علم بران
حضرت غالب آمد و بخدمت حضرت شیخ کلیم اللہ جہان آبادی عرض نمودند کہ بندہ
را ازین علم سبق از رانی شود آخر ازین علم سبق خواندند و بیعتہ نمودند و بعد مشغولی بمقام
یکے از عاشقان کاملان شدند و حضرت شیخ ایشان را بمجدد بیعتہ اجازت ارشاد فرمود
و بعد چندین مدت روانہ بسوی اورنگ آباد نمودند چون آنجا رسیدند جذب کمال
در ایشان ظاہر شد تا آنکہ احدے را از وابستگیان شیخ بدوین ذکر و فکر کارے نمود
نقل است از خلاصۃ الفوائد کہ حضرت شیخ الاسلام قطب گنجی حضرت مہار و لیصا
رومے فرمودند کہ حضرت شیخ صاحب سدا کا طین شیخ نظام الدین اورنگ آبادی
تمام فیض عالم بودند چنانچہ یک مثنوی را مہر مبارک خود حوالہ کردہ بر دروازہ حویلی شریف
نشانہ بودند از برای آنکہ ہر نوع سائل کہ مطلب خود آردہ کاغذ بنویساند کسی باشد
و کسی طرف کہ باشد و کسی مدعا کہ باشد نوشتہ بہر فرین کردہ بدہو آن حضرت
قبلہ مہار و لیصا درین میان فرمودند کہ چہ فراغت یافتہ بودند و این ہم فرمودند
اگر کسی بموجب کاغذ مہری حضور عالی حضرت شیخ صاحب رضی اللہ عنہ کار نویسندہ
کردہ میدارد حیر و اگر منکر و خود بدولت بروے پہنچ نہشتند و آنحضرت مہار و لیصا
ایشم فرمود کہ شیخ مہر شیخ صاحب چہ خوب بودند چنانچہ بر یکے گچین این بود۔ ذکر مولیٰ
ہمہ اولے۔ و بر دیگر گچین۔ در رعایت ولہا بکوش + نظام دین بدنیامفروش، بعضی
منقولہ حضرت ایشان منقول از رسالہ نظام القلوب کہ تصنیف آن حضرت است آوردہ
میشود فائدہ ذکر ہر بہم وقت منع نیست بلکہ ہمہ اوقات مامور و ماجور است ان شاء اللہ

محبوب فی جمیع الاحوال الا فی احوال وردیه منع الشروع یعنی آنکه ذکر حاله جلوس
 علی قضاء الحاجة و فی حاله الجماع و فی حاله الخطبة و فی الصلوة بعد الاقامه و لا یکره
 فی الطریق و لا فی الحمام راجع العلماء علی جواز ذکر بالقلب و اللسان لمحدث و محدثین
 و الحائض و النفساء و ذلک فی التبیح و التحمیل و التهلیل و التکید و الصلوة علی
 رسول الله صلی الله علیه و سلم و الدعاء و غیر ذلک و لکن قراة القرآن حرام علی الجنین
 الحائض و النفساء سواء قرأ قليلا او كثيرا حق بعض آیه و یجوز لهما اجراء القرآن علی القلب
 من غیر لفظ ثم لا یشغی ان یتک ذکر باللسان مع القلب خوفا من ان لظن به الزیاد
 بل بذكرهما جميعا و یفصل بهما وجه الله تعالى و قد قال اقل منا فضیل بن عیاض رضی
 الله تعالی عنهما ان ترک العمل لاجل الناس ریا و لو تم علی الانسان باب ملاحظه
 الناس و الاحواز من تطریق ظنونهم الباطلة لا یسند علیه اکثر ابواب الجنود و یضع
 علی نفسه شیا عظیما من مهمات الدین و ینزف موده حضرت ایشان است که بندگی
 حضرت شیخ قطب الدین حاجی قدس سره فرموده اند که در اوایل ذکر چهار دوازده سال
 محفتم از شام تا صبح و از صبح تا شام که فائز از ذکر چهار یافتم و پیچ عبادت نیافتم چون ختم قرآن
 کردم کمتر از شصت ختم نکردم و چون نماز می گذاردم کمتر از هزار رکعت نمی گذاردم و صلاه هم
 بود بیک در هر ماه اکثر روز طی می داشتم و چون دعوت اسماء می کردم کمتر از لکه بار نمی خواندم
 اما شمره بشمار که در ذکر چهار دیده ام هیچ ازینها ندیدم فائده مقوله ایشان که چون پیر کلاه ببرد
 عطا کند درین راه صادق کسی است که قدر تاقه بداند و در تاقیه جمله عشق و شوق است همه
 اسرار جمال دوست و ذوق است همه چون بر سر خود نهادی آن مولس دوست و پیوند
 عشق او چه شوق است همه فائده نزد خواب صد بار تهلیل بخواند و فاتحه بار و اح اهل شجره
 خویش بخواند باشد فائده مقوله ایشان که النفس پاسبان اگر مرد عاقلی و ملک
 و کون ملک توان کرد و کاینفس پیرنده کردن شیطان خناس و بر مردانست تیغ پاسبان
 ترا یک حرف پس از جمله عالم که از جانب نیاید جز خدا دم اگر تو پاسبان داری پاسبان نفس

بسلطانی رسانندت ازان پاس + اگر یک ذکر گوید صبح تا شام + رسد کارش بفضل حق
 باتمام + فائده - مقوله ایشان درین خلوی معده از طعام و شراب شرط است خصوصاً در
 ابتدائیه حال + کجا ذکر کنجد در انبان عصر + بسختی نفس می کند پادراز + فائده مقوله
 ایشان - همه اوقات انقباس بذكر مشغول دارد و خطرۀ غیر در دل نیارد + پاسبان دل شود
 اندر کل حال + تا نیاید هیچ دزد آنجا مجال + هر خیالے غیر حق را فردان + این ریاست
 سالکان را فرض خوان + هر یک نفس که می رود از عمر گوهر است + کان خراج ملک و
 عالم بود بها + پسند کاین خزانۀ و بهی را یگان بباد + وانگر روی بجاک تهیدست و بی نوا +
 فائده - مقوله ایشان - ای عزیز عشق کمال باید که بدین مقام برسد چرا که این مقام
 عاشقان است که بکمال عشق هرگز دست نمیدهد و ازین حال سلطان المشایخ میفرماید
 عشق آمد شد چو خونم اندر گ و پوست + هر کرد مرا از من و پر کرد ز دوست +
 فائده مقوله ایشان - قال النبی صلی الله علیه و آله وسلم لكل شیء صقاله و صقاله القلب
 ذکر الله تعالی + تا بجاروب لا نروبی راه + نرسی در سراے الا الله + ایضا
 چون سالک بے اختیار ذکر باشد حتی که بوقت قضا حاجت و بول کردن هم هر چند که
 قصد تغافل کند نتواند نگاه داشت درینوقت ذکر را از بے ادبی معذور دارند +
 زایل دل چون بصفا دل شده + موکبۀ قرب بمنزل شده + تا که باشد یا دغیری در حساب
 ذکر مولا باشد از تو در حجاب + چون همه یاد تو از مولا بود + همچو مجنونست همه لیلی بود +
 چون نماده در دل از اغیار نام + پرده از محبوب بر خیزد تمام + گم ترا موی باندت از خود
 بهفت دوزخ پر بر آید از بدیت + و حضرت شیخ کامکار خان رضی الله عنه که از خلفاء آن
 حضرت است در احسن الشامل خصایل آنحضرت را از پوشیدن لباس و خوردن طعام و آب
 و کیفیت ساکن آنحضرت از مکالمه مضاجبه یا جهاد حال آنحضرت در وار و پیاده رفتن و سبک
 یا مخلصان و اجنبیان مرقوم قلم فیض رقم کرد و تحریر نمود که این فوائد ازان جهت رقم آورده ام

که معتقدان این درگاه و متوسلان این والا جاده رویه پیر و مرشد برگزیده و تا وسیع امکان
سعی نموده شمار خود سازند که متابعت پیر طریقت مریدان را از جمله واجبات است علی الخصوص
متابعت این پیر با حمیده اوصاف فرض عین است و فقیه الله ایماکم رویه حضرت ایشان
در همه امور موافق سنت رسول الله است صلی الله علیه و سلم که در پوشیدن لباس هیچ تکلیف نیست
بلکه هر چه پیشتر شود از جامه و پیراهن و سراویل بپوشند و اکثر پارچه سفید را بزرگترین رنگین ساخته
لبوس میفرمایند و پیراهن مبارک از سیله قیمت و ونیم رویه یا سه رویه باشد می سازند و
جانبه یافته هم همین قیمت می پوشند و سراویل از سوسی سرسندی که بقیمت یک یا نیم رویه یا
دو رویه باشد می کنند و اکثر اوقات بر پیراهن شریف پیوند می دوزند و آنرا در سفر می بایند
و پارچه پیش قیمت هرگز نمی پوشند و روزه در ایام زمستان این کمترین غلامان چند طاق
شال الوان و چھینٹ بند که چندان قیمت نداشت برای نظر برده بود فرمودند که اگر
باین قسم لباس غنبت نداریم و نمی پوشیم احقر چون مکرر التماس کرد از راه بنده نوازی نمود
اگر فرض چھینٹ کم قیمت ساخته برآید برای خاطر شما خواهیم پوشید و آن طاقها و پس دادند
رویه و بیکر حضرت ایشان نذله آنکه از هیچ کس نذر قبول نمی کنند مگر از مخلصان که فدوی
این جناب اندگاہی برای خاطر داشت این جماعت نذر قبول می فرمایند و وجه قبول
این نذر آن است که سابق با کمال چه از نقود و چه از اقمشه هر که می آورد چه از مخلصان و
چه از بیگانگان هرگز نمیکشند چون این خبر به جمع بایون حضرت کلان صاحب آن پشت
پناه صادقان و آن متصف باوصاف الله المتعلق باخلاق الله حضرت شیخ کلیم الله جهان
آبادی رضی الله عنه رسید بحضرت ایشان عنایت نامه بدین مضمون نوشتند که مسموع شد
که از یاران و مخلصان هر که از قسم نذر برای شما می آرد قبول نمی کنند اگر چه امر حق است اما
دل شکستگی محبان دین است اولی آنکه هر که با خلاص صدق چیزه بیارد بحکم لار و لاک
البته قبول نمایند و محتاجی بدینند که کار سازی محتاجان بهتر و اولی تر است از اینکستانی

و بیفشانیش به بهتر از آن است که نتوانیش به درگرفتن الفت است و ناگرفتن خشت
 و دلیری مخلصان صادق از همه طریق خالق از آن است از آن روزیکه باین امر مامور
 گردیدند نذر از مخلصان قبول می فرمایند چنانچه روز جمعه که مجلس سماع مقرری است
 بر تدری که می آید بقوالان و مستحقان که در محفل بهایون عیبا شده رحمت میفرمایند
 و در روزها دیگر هر چه نذر میرسد بحتاجان می بخشیدند و از جنس میوه یا طعام یا شیرینی
 و غیره اگر کسی می فرستاد یا می آورد همچون ساعت بخصار مجلس تقسیم می فرمایند
 و هم بخانه مخلصان مخصوص عنایت می کنند و قادم با خود داشتن طریقه حضرت اوشان بود
 هرگاه برای نماز جمعه یا برای سیر تشریف فرما میشدند تنها پیاپی ده میرفتند و تغیر لباس میکردند
 و گاهی از مخلصی اسب طلبانیده میرفتند و سواری از قسم اسب یا پیل یا پالکی در خانه نگاه
 نمیداشتند و اکثر مققدان چند غلام بچه برای خدمت آورده بودند بپاران بخشیدند از آن
 جمله دو غلام بچه برای خواندن سرود مقرر فرموده بودند از آن جهت آنها را انگاشتند و از جمله
 تاوان دو کس همراه بودند یکی برای بچین طعام جهت باشند بای خاتقاه و دومی برای
 فروش مجلس و تقسیم حصه قوالان و این دو شخص هم مقرری نبودند تبدیل داشتند پس کمال
 تجرید و تفرد بقیایت رسانیده بودند رویه سلوک آنحضرت رضا بهر کس چه از آشنا و بیگانه
 و چه از اجنبی و بیگانه بیک رویه است هر کس که بخدمت شریف از صفار و کبار می آمد همه را دوست
 بسر میشد و برای همه کس تمام قد استاده میشدند و تعظیم بجای می آوردند با طفل چهار ساله همون
 وضع مبارک میداشتند که با پیر هفتاد و ساله و با کابیر و فضیلاي خود چه رسد که بطریق اولی
 تعظیم بجای می آوردند و هر که بکرامت سامی گرامی سعادت اندوز میشد اگر شیرینی موجود میبود
 شیرینی آن یا زینجورانیدند و الا از قسم عطریات که بدام آن صاحب حاضر بود عنایت میشد
 هرگز این نظر نیامده که هیچ واردی فرارسی از فائده خالی باز گردیده باشد در مجلس
 نبوی صلی الله علیه و سلم بیاد آمدن زاد حیا و لحد یدق منه شیئا و کانا زاد امیت اکثر

می خوانند و همواره بر حدیث شریف عمل می فرمودند و رویه دیگری آنحضرت رضا که تا مردم نشسته بودند و در آنوقت می نشستند و چهار تا نوشتن خلا و ملا و احدی اصلا و قطعاً نشاند و نشنیده و اگر کسی مجلس بهایون بسجین مشغول شدی بسیار متاذی میشدند و از بیخه مقرر فرموده بودند که شخصی از مخلصان کتاب میخوانده باشد تا حضار از گفتگوی لب بسته باشند و استماع احوال بزرگان می نموده باشند و آنها که مشغول اند سر رشته کار از دست ندهند و هر وقت مخلصان را مشغول باطنی تاکید می فرمودند و در مجلس سماع بیشتر بختار و لالت و تاکید بر خاموشی می فرمودند و اگر احیاناً از جمله قوالان و غیر هم کسی لب بسجین میکشاد منع می فرمودند و اگر شخصی را نوبت داشته در مجلس می نشست بدو را نوشتن امر می فرمودند و احتیاطی که روز سماع در محفل مبارک ایشان بوقوع می آمد در سیم از مشایخ زنان دیده و شنیده نشد و نیز فرمودند که در مجلس سماع بسیار بآداب باید بود چنانچه در مسجد زیرا که استماع سرود حکم عبادت دارد پس در مکانی که عبادت کنند بآداب نشستن و بیجای حرف گفتن ممنوع است همچنین در محل سماع ادب ورزیدن لازم و واجب است و آداب سماع شنیدن آنحضرت آن بود که متواتر سماع سرود نمی فرمودند مثلاً اگر یک روز می فرمودند و دو سه روز در میان آنها ده باز سرود استماع می نمودند و اگر چنین اتفاقی شده که عرس یکی از بزرگان و مشایخ فریده بجمعه می آید روز اوینه که مجلس سماع مقرر است شنیدن سرود در آن جمعه موقوف داشتند و روز عرس استماع کردند و خطی می گرفتند و بسا اوقات این عبارت می فرمودند که یا بنی لا تکسر السماع ولا تحکمت که بسیار سماع دل را بمیراند و رویه دیگری حضرت ایشان در طعام خوردن آن بود که تنها خوردن تناول طعام نمی کردند البته چند مخلص را طلبیده شریک طعام می نمودند و اگر کسی در آن وقت موجود نیست بخانه مخلصان از راه کرم عنایت می فرمودند و بخوردن بسیار کم میل میکردند و بحال هر کس شفقت داشتند و احوال پرستی بجای می آوردند خلق عظیم و اشفاق کریم آنحضرت زیاده از آن است که در تحریر آید هر که یکبار بشرف سعادت ملازمت رسیده باشد

معنی خلق عظیم یافته باشد که در جمیع احوال و افعال و اقوال موجب سنت رسول الله صلی الله علیه و سلم بجای می آورد اصلاً تجاوز و تفاوت از سنت نه میشنیده رویه دیگر از حضرت ایشان که نماز صبح بجای میگزاردند و بعد از ادای نماز در حجره شریفه تشریف برده تا پنج شش گهری روز برآمده مشغول بیاور حق میبودند و در آن وقت هیچ کس را یاری آن نبود که بخدمت شریف تواند رفت و بعد از فراغ از اشتغال مقرری در حجره و امی شد و از مخلصان و غیره هر که می بالطف می نواختند و در پاس شسته بودند بعد و سینه پیر برای ادای نماز ظهر بر یا پیش و بعد از ادای نماز ظهر داخل حجره شده مشغول میشدند تا پنج شش گهری روز باقی مانده در حجره کشاده میشد و بعد از شرف قدیموسی مشرف میشدند و در آن عین اخوی محمد نور الدین را با مور بقراءة مشکوٰۃ شریف یا کتاب دیگر میفرمودند تا عصر و بعد از ادای نماز عصر این کمترین بخواندن کتب که مشغول بر احوال مشایخ باشند تا مور میشد و در آن وقت من قرائت میکردم و خود استماع میفرمودند و حضار مجلس نیز مشغول بسماع می نشستند تا وقت مغرب و بعد از ادای نماز مغرب حجره تشریف می بردند و اخوی محمد نور الدین که با جمعی از مخلصان که در آن وقت حاضر باشند سفارش و صدارت مردم بجای می آورد که دل مسکین را خشنود کردن و مقصد محتاجی بر آوردن بهتر از طاعت است و باعث هدایت در آنوقت از اهل دول هر که می آمد بسعادت قدیموسی مستفید میشد و بمطالب مقاصد خود حاجتمندان و اهل میگشتند و اکثر سعادت ازلی و هدایت لبدی که عبارت از یاد الهی است فائز می شدند میگویند که انجمنان فیض که از وقت لحاظ البرکات بعالمی رسیده شاید که از بزرگان سلف بوقوع آمده باشد رویه دیگر آن حضرت رضای آن بود که هرگز سخن حقایق و معارف صوفیه از زبان مبارک ایشان بر نمی آمد و اگر سائلان سوال کرد جواب آن حواله بر کتب سلف می نمودند که در فلان رساله جواب این مندرج است از اینجا خاطر نشان شما خواهد شد و هرگز بمسوع نه شده که کلمات حقایق تقریر فرموده باشند آنرا این علم لدنی عطای است نه تحزیری نه تقریری پس مری که موهمی باشد

در بیان نمیتوان آورد و روزی این کمترین بشرف سعادت قدوسی رسیده و پدر که
 حضرت تنها تشریف دارند سلام کرده ایستادم از راه کرم و فضل مرا طلبیده نشاندند و شفقت
 و رحمت از حد زیاده فرمودند و فرمودند که سیادت پناه مزار محمد جعفر از حیدرآباد آمده اند
 و ظاهر نموده اند که قوالی رباب نواز از اینجا نوکر کرده یا خود آورده ام در مجلس آئینده حاضر
 خواهد شد عرض داشتم که صدای رباب بصفته از سازها و گیر موثر تر است آنحضرت این
 بیت فرموده از کاسه رباب مرا نعمتی رسید باشد آفتاب هر که از آن ذره چشید
 بسامع این بیت بر کمترین رقتی عظیم مستولی شد و بی اختیار اشک از چشم روان بود از آن
 این دو بیت خواندند خشک تار و خشک چوب خشک پوست + از کجایم آید این
 آواز دوست + نه تار و نه ز چوب نه ز پوست + خود بخود می آید این آواز دوست
 این دو بیت خوانده چشم مبارک پر آب کردند در نیت که این کمترین بشرف قدوسی
 و سعادت صحبت مشرف بود همین قدر از زبان کرامت ترجمان شنیده شد و بجز این یاد
 ندارم که قبل ازین گاهی سخن از زبان مبارک برآمده باشد رویه دیگر حضرت ایشان
 آنکه هرگاه تجدید و ضمیمی فرمودند بعد از فراغ و جنوا کثر شان در محاسن شریف میکشیدند
 و نماز با جماعت را بسیار دوست میداشتند و بر صلوات و صوم و تطوع چندان مقید
 نیستند و بیشتر بپاداشی و دوام ذکر مخلصان را تاکید میفرمایند حق تعالی بمصدق آن پیوسته
 بپر طریقت جمیع طالبان را بدوام ذکر و مداوم فکر مستعد دارد و بمنزل مقصود رساند بمنه و کرم
 نقل است از خلاصه القول که آنحضرت رضا چندان استغراق داشتند که شخصی بے شغل را
 اگر چه از یاران آنحضرت میبود و شناختند و شخص که مشغول میبود با او توجه میفرمودند چنانچه
 محمد شفیع نام ساکن محله از یاران آنحضرت بود هرگاه که خدمت آمدی خود بدولت با او
 توجه فرموده خیر و عافیت می پرسیدند بعد چندین که او بخدمت می آمد آنحضرت بسیج
 التفات فرموده گویا که آشنای هم ندارد و مشارالیه وقوع انیمضی بسیار حیران و رانده

و بخاطر اندیشید که شاید کدام تقصیر یا فراموشی از من صادر شده باشد آخر در خود هیچ نیافت
و پیش عزیزی از یاران آنحضرت بیان احوال خود کرد و آن عزیز پرسید که مبادا از تو چیزی
تقصیر بوقوع آمده باشد او گفت که خیر باز آن عزیز پرسید که آنچه در دو شغل اشتغال اگر آنحضرت
فرموده بودند بعمل می آری یا نه گفت چند روز است که از سبب موافق او را و ارشاد
حضور فوت شده آن عزیز گفت که باز همان طریق مشغول مواظبت کن مثلاً رالیه باز مشغول
اشتغال شد چون بعد چندین خدمت شیخ صاحب بیامد آنحضرت بسیار توجه فرمودند و
استفسار حالت کردند و فرمودند که کجا بودی و حالانکه همیشه سلام کرده میرفتی و غرض
آنکه بے ذکر هیچ نمیشناختی نقل است وصال آنحضرت سه آن نظام الدین ثانی
شاه بیاز اوج عشق دروّه و دوازده ذی القعدة شد عرش آشیان * درین یک هزار و
یکصد و چهل و دو سال واقع شد *

وصل یازدهم در ذکر آن فخر الاولین و آخرین محبت البنی محبوب
العالَمین شیخ المشایخ قطب الاولیاء مولانا فخر المله والدین رضی اللہ عنہ بن
سیدنا و مولانا حضرت شیخ نظام الدین از ملک آبادی رضی اللہ عنہ در توصیف آنحضرت
چند ابیات از کلام نظام الدین بحسب اقتضا مقام آورده شد که کلمات آنخاص
رب حلیل * کثیر سخن را بصاعت قلیل * کجا بود حضرت عشق * چه کار آید آنجا ز عقل دلیل *
عبارت ز اوصاف او قاصد است * آنچه قوت کند حرف طبع علیل * با و چون توان
زودم از دوستی * عزیزے که باشد خدا را خلیل * نظام از مقامش جو جوید نشان
گیرد شود خود سوی خود دلیل * عشقوی سراپا حسن در عالم بیکانه * ندیده مثل او چشم
زمانه * بصورت آفتاب عالم افروز * ملک و سیرت بهره اندیشه * در وجود
او صفات حمیده * برو شد ختم اخلاق گزیده * به بیرنگی عجب رنگین مزاج * به پرده
الفت امتزج * در بخش آینه انوار قدسی * دلش گنجینه اسرار قدسی * هدایت الهی نور پریش *

ولایت نگهت ریحان بخش عجایب یار از سخن خیب ز خاک تیره آنجا گل دمیده مرآت را بچشمش عهد و پیمان بجو دش حاتم طائی غلامی نسیم خنده صبح جبینش لبش را با تبسم همعنائی ز لعل سخن یک سلاک هر قصاحت تر جهان خوشن بانی تواضع خوی و بگویش عادت بر حمت ابر در رفعت ثریا	بشهر عقل سیر خاندانی بغایت تحفه از کنتز لاریب شعاع هر برقه از جلالش سیا بر طینتش آورده ایمان قناعت مسند و تسلیم حدش اثر نگداشت از خاشاک چشش نگه در سینه گلرینه تجلی بیانش را لطافت ناز پرور عجب کوچک لی با پردلی با برای خلق رنج خود عبادت معظم بادشاه لایق ابالی	به بنم عشق شمع و دودمانی نسیم خلق او هر جا وزیده فرغ ماه نوزده از جلالش بجرات ستمش شاگرد خامی توکل تحیه گاهی غرور قدش ز بانش را به نیت بهزبان سخن در دل و رافشان نسلی ادایم بی طریقه نخته دانی غریبی یا معالی مستدلی با بتکلیف کوه اندر علم دریا بلک پیش لب و دست در عالی
--	---	---

نقل است از خلاصه القوائد که قطب چچی حضرت قبله چهاروی صاحب فرموده و لا اله الا الله
باسعادت حضرت مولوی صاحب فخر العاشقین عجب طور ظهور رسیده که والده مکره
آنحضرت از خاندان حضرت سید محمد گیسو و از بود و موجب قدرت الهی دستور است
که همه مل خاندان ایشان را اثر جذب می بود و حضرت مولانا اوزنگ آبادی را بعد نسبت
شدن با طرف مدتی اتفاق بخانه رفتن نیفتاده بود چون مشیت ایزدی جلشانه وقت
ظهور حضرت مولوی صاحب رسید از آن دستور حضرت مولوی صاحب قبله پیدایش شد و آنهم
سبارک ایشان حضرت شاه کلیم الله رضی الله عنه مولانا فخر الدین نهاده و فرستادند و
فرمودند که این فرزند من است چون حضرت مولوی صاحب هفت ساله شدند و در سن
قطب اوزنگ آبادی والده ماجد ایشان در آرام بود که ایشان پائین حضرت پدر
بزرگوار خود بدست میمالیدند و از غلبه خواب خود قدری سر مبارک را بر زانو میبردند

و لا اله الا الله
حضرت مولوی صاحب
من کانت امیر سیده
و لم یکن ابوه سید افرو سیده
فناوی خلاصه فی الذریه
راذکانت المراه ستیده کیون
و لا سیده الخیار ۱۲۱۲
و لا سیده الخیار و اذکانت
و فی الخیار و اذکانت
نور سیده کیون و لا سیده
و فی الخیار و اذکانت
۱۲۱۲ ۱۲۱۲ ۱۲۱۲ ۱۲۱۲

حضرت مولانا فخر الدین رحمۃ اللہ علیہ سلم پنج شش دانہ بن بایست ایشان داوند پس زود از خواب بیدار شدند و دانہ بن بعینا در دست خویش دیدند در آن اثنا حضرت قطب و رنگ آبادی با هم بیدار شده دست حضرت مولوی صاحب را گرفته گفتند که ازین دانہ با حصہ ما ہم بدہ ہر دو صاحب بخور وند و تولد حضرت مولوی صاحب در او رنگ آباد است نقل است از مناقب فخریہ کہ آنحضرت را چہار برادر بودند کہ یعنی کہ حضرت محمد اسماعیل نام داشت و از حضرت مولانا کلان بود آنرا حضرت قطب و رنگ آبادی مرید خلیفہ خود حضرت کامگار خان کتانیہ بودند و سہ دیگر برادران علاتی بودند کہ یکے بغلام معین الدین دوم بغلام بہاؤ الدین و سوم بغلام کلیم اللہ موسوم بودند ہر سہ را بیعت بخد مت مولانا مولوی صاحب والد بنرگوار کتانیہ بود و دیگر ہمیشہ کہ ایشان را نیز بخد مت ایشان بیعت بود نقل است از مناقب فخریہ و خلاصۃ الفوائد کہ بس مبارک ایشان وقت وصال حضرت نظام العاشقین بقدر شانزدہ یا ہفتدہ سالگی بود و در مناقب فخریہ می آرد کہ وقت وصال حضرت نظام العاشقین بقاضی کریم الدین کہ نسبت خویشی بآن جناب داشت فرمودند کہ فرزندم محمد فخر الدین را حاضر ساز قاضی مذکور باستعجال رفتہ حضرت مولانا ایشان را آورد و سہنہ مبارک تا دیری بسینہ بہ از آئینہ چہ پائیدہ ماندند و لغات باطنی تفویض ایشان فرمودند بعد از رحلت آن مایہ السالین نظام العاشقین حضرت ایشان کہ بہت بر حصول مرتبہ فضیلت بستہ و محبت شیانہ وزی در سہ سال تحصیل علم تمامہ فرمود نقل است از حضرت شیخ الاسلام قطب زمان مہار و صاحب رضی اللہ عنہ کہ خدمت حضرت مولوی صاحب فخر الملتہ والدین حصول علم غیرہ فنون ہمہ از جمیع شخصان صاحب کمال کسب نمودہ است چنانچہ حضرت ایشان مت م تحصیل علم از میان محمد جان جوہر نمودہ اند و کتاب قصص الحکم نیز در خدمت او شان قرات کردہ اند و بعد اتمام این کتب مثل صدرہ شمس بازغہ و غیر ذلک نیز از محمد جان جوہر حاصل نمودہ و میان محمد جان چنان شخص کمال صاحب نسبت بود کہ ہر جای در سہنہ فضیلت

بہار
سہیل
دار

حضرت
صاحب
والد
بن
فخر الدین

محمد
جان
جوہر
فخر الدین
بن
فخر الدین

بند می شدند تا یکدو کفتری بطرف آسمان می دیدند بعد مسئله بیان می نمودند یعنی
روح مصنف را حاضر ساخته حل مسئله میکردند و کتاب هدایه از خدمت مولوی صاحب مولوی
عبدالحکیم تحصیل فرموده اند و مولوی عبدالحکیم بزرگه خوب عالم بود و در علم فقه تمام مهارت داشت
و هم توکل بدرجه اتم بود و بر عیال و کثیر الاطفال بودند و بفقیر و تنگدستی میگذرانیدند که کار
باجایه هم نبود و در یک نیمه گذران میکردند شخصی از شاگردان ایشان نسخه اکسیر
طلا عرض و حواله کرد چنانچه رو برو آن شخص بمل آوردند قطعه طلا درست شد مولوی صاحب
موصوف بن خدمت حضرت فخر العالین عرض کرد که نزد ما ترکیب اکسیر بے تفاوت بدست
آمده خود بدولت بناموزند حضرت مولانا فرمود که مرا خواهش این کاریست هرچند
مولوی موصوف باعث شد خود بدولت نفی فرمودند چون مولوی مذکور بخانه خود
آمد بخاطر اندیشید که الحال این طلا اگر چه درست است لیکن شاید که بعد از صد سال تباه
شود و بسبب این نقصان رسد در آخرت بذمه من شود از فکر این معنی قطعه طلا اکسیر را در جابه
انداختند و نسخه را پایه پاره ساختند و بتوکل الهی در همان عسرت میگذرانیدند و حضرت
ایشان قبل ازین چند کتاب چنانچه شرح و قایه و مشارق الانوار و لفحات الانس و یک
کتاب طب و یک ساله تیراندازی در حین حیات و الله بزرگوار خود حضرت نظام العالی
در خدمت آنحضرت کسب فرموده اند الغرض چون از تحصیل علم و دیگر فنون فارغ شدند
خود را بر ریاضت شاقه و مجاهدات بلیغه انداختند و در ظاهر صورت نوکری پیشه اختیار
کردند و بنظام الدوله و بهمت یار خان صورت تعلق نمودند و فوج کشی باوشمیر و بنیان نمودند
که در مناقب فخریه از زبان مبارک ایشان منقول می آرد که در آن اوقات تمام شب با سپی
از روز در خیمه بسیار کوچک که آنرا در زبان هندی پال گویند تنهابه بیداری مشغولی می
گذرانیدم و سه پاس دیگر اشتغال باموز ظاهری میفرمودیم اما در کار خود میبودیم کسی وقت
سر حایله ای نمی شد مگر اینکه بنا بر بعضی اعمال تا چهل روز بمرسدی شتم مردم تعجب شده می پرسیدند

مولانا صاحب
نسخه طلا
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۷
۱۱۸
۱۱۹
۱۲۰
۱۲۱
۱۲۲
۱۲۳
۱۲۴
۱۲۵
۱۲۶
۱۲۷
۱۲۸
۱۲۹
۱۳۰
۱۳۱
۱۳۲
۱۳۳
۱۳۴
۱۳۵
۱۳۶
۱۳۷
۱۳۸
۱۳۹
۱۴۰
۱۴۱
۱۴۲
۱۴۳
۱۴۴
۱۴۵
۱۴۶
۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰

کہ عدم تبدیل لباس چہ سبب وارد بہانہ پیش می آوردیم بجان اللہ زہی ہمت و نیز خود
می فرمودند کہ بہت آیرخان اکیرم ساخت و مارالیماجت و منت پیش آمد کہ از ما بیا موزند
قبول نہ کردیم و نیز خود می فرمودند کہ بہت آیرخان لشکر بہ بخیر یک قلعه کشید و در حوالی آن
قلعه ماری بود کہ ذی حیات از دست اول سلامت نمی ماندند و ہتھانیان آنجا بعد از شکر
را بہان محل خود فرو آوردند اینجانب موافق معمول اندکے دور از لشکر برای مشغولی علی
نشستہ بعد از مشغولی قد دراز کشیدہ بودیم کہ مار کوتہ قدے سیر رنگے نہ ہر آلودہ بہ شب
شورے از بالای درختی جست و پیش روی ما آمد مجرود دیدنش فرصت آن نہ ادریم کہ
گزنڈے تواند رسانید کٹاری کہ پیش ما بود از نیام کشیدہ بر سرش زدیم آنقدر نہ ور کرد
کہ در حیطہ ذکر نمی آید معلوم شد بہان مار بود کہ مشہو بود بہ برکت ایشان حق تعالی دفع
منو و بعد چندین علاقہ سپاہ پیشگی را قطع نمود و را وزگ آباد در خانقاہ شیخ صاحب والد
بزرگوار خود ہما نوقت حاضر میو و ند چنانچہ از اول صبح تا نیم روز وقت دو پاس و الا
بیرونی بفرغت تمام میگذاشتند و رے بخاطر مبارک گذشت کہ رفیق بطرف جہان آباد
ضرور است کہ شخص صاحب فرمودہ بودند نقل است از دستخط خاص حضرت ایشان کہ
در واقعہ دیدند آن فخر العاشقین یعنی والد ماجد مرشد مستند حضرت نظام العاشقین بزرگ
آبادی رضی اللہ عنہ یعون السائر انا العبد محمد فخر الدین قائم فی اداۃ البیعت للنساء
اذا جاء الخادم منغی عن الحضور فتوجہ نظام العاشقین روح اللہ روحہ الی عبد
فخر الدین محمد و منع الخادم من متع الحضور فتاع بالحضور التناء و قرء الفاتحہ و بعد الف
قامرای مولانا نظام العاشقین بیوہ الی دار البیت فیعی و سطا البیت بیوہ الی العبد
الضعیف فخر الدین محمد و قال لا یزغ قلبی لخصتکم بالسفر لکن السفر خیر لک ففی وسط
ہذا القول قال قائل سمیت الکجرات بقول نظام العاشقین ہل هذا یمت ویشیر الی جہان
آباد و لا یمی اسماء و قرء الفاتحہ یخص العبد ایضا نقل است از دستخط خاص

الیشان که در واقع دیدند در انحال اضطرار بود در سکونت و اراده حرکت یعنی این خیال
 میگذاشت که فرار مبارک شیخ صاحب را چگونه باید گذاشت که حضرت شیخ صاحب نظام العاقبت
 فرموده شد اقلیم فقرم بخودی تحت روان من نه چون فرما و مزدورم نه چون مجنون
 زمیندارم و نقل است از دستخط خاص حضرت ایشان رایت فی المنام ان يقولون الحمد
 خواجہ ہمشاد علودینوری هذا المصداقة مصرع بندگیل باش از او ای لیسریا و بعد
 هذه السماء قدت قصداً جازاً و متوكلاً على اليقين انتهى كلامه رحمه الله نقل است
 از مناقب فخریہ کہ چون آنحضرت را اراده دہلی مصمم شد ناگاہ بخیر باد و نفر کی سلام
 شدی قاسم نام ویکے جا کر محمد حیات اسم مثل ماہ با فرقہ دان ما سپاہیہ و مجو جوہر سپاہیہ
 بیرون آمدند و چون بوی گل بہ بدرقہ نسیم عنایت الہی بغرم دہلی سفر کردند و تار سیدن
 بدار الخیرا جمیر ہیچ منزلی نبود کہ وارد طرفہ از موار و غلپی و عنایات لاریہی پیش نمی آمد و خرق
 عاداتی بخوابش ایشان صورت منگرفت چنانچہ تفصیل آن در فخریۃ النظام و مناقب فخریہ
 مرقوم است و چون این را قلم را غرض ایراد فوائد است از ان قلم در کشیدہ بذکر بعضی
 فوائد می پردازد و نقل است از خلاصۃ الفوائد کہ حضرت قبلہ قطب الاسلام مہار و لیصاحب
 میفرمودند کہ حضرت مولوی صاحب قبلہ کہ اولاً در دہلی تشریف آوردند چند ماہ در انجا اقامت
 داشتہ بتاریخ دواز دہم ذی قعدہ عرس حضرت شیخ صاحب والد مہوری و معنوی خود کو
 بتاریخ چہار دہم ذی قعدہ متوجہ پاک پٹن شدند یعنی حضرت خواجہ نور محمد رضی اللہ عنہ نیز
 ہمراہ بود چون در پانی پت تشریف آوردند بزخانقاہ شاہ بوعلی قلندر استقامت داشتہ
 فرمودند کہ برای کارے کہ میرستم حضرت بابا صاحب کارا درینجا سرانجام کردہ دادند
 لیکن طواف خالقانہ بابا صاحب رضی اللہ عنہ حصول کردہ شود درین اثناء حضرت خلیفہ
 صاحب رضی اللہ عنہ بعرض رسانیدند کہ ازین کار چہ مراد ہستہ کہ حضرت مولوی صاحب
 فرمودند کہ کار با حضرت بابا صاحب اینجا کردہ دادہ اند خود بدولت فرمودند کہ این کار

میں نے یہ سب
 سنا ہے خواجہ
 صاحب مہار
 کی خدمت میں
 حاضر ہو کر
 عرض کیا کہ
 مولانا صاحب
 فرماتے ہیں کہ
 یہ سب سنا ہے

ہم کار یا میباشند کہ حق تعالیٰ میداند و این کاتب الحروف را بسند صحیح معلوم شده کہ آنکار سپرد
خود از حضرت بابا صاحب شکر بار رضی اللہ عنہ بخدمت حضرت سلطان المتناجی رضی اللہ تعالیٰ
عنه بود پس حضرت قبلہ فرمودند کہ چون حضرت مولوی صاحب از جہان آباد متوجہ پاک پل
شدہ بودند پایا وہ قطع مسافت میفرمودند و تا آمدن پانی پت پائی مبارک ایشان را آبل
شدند چہار شب در پانی پت بماندند و طلاحا فرمودند کہ قدرے تحقیق شد بیشتر متوجہ شدند
باز آبلہ در آبلہ بزور کردند و باینچانب خطاب فرمودند کہ کدام سواری کرایہ باید کہ پیادہ رفتن
نمی توانم حسب الارشاد یک اسب کرایہ ہمراہ خود ساختم و آن شخص کرایہ کش چیزے از
حساب زیادہ خواست خود بدولت فرمودند کہ بدہ و اسب مذکور بچنان عالی ہمراہ مامی
و خود بدولت پایادہ می آمدند مرا کرایہ کش چون این احوال بدید کہ سواری اسب نہ
فرمودند بخاطر اندیشید کہ شاید مزدوری کرایہ کم بدہند ازین جہتہ بار بار بخدمت آنحضرت
برای سواری متعرض میشدمن مبلغ مشخصہ مزدور حوالہ او کردم و گفتم کہ ترا عرض نمودم
خود است بیشتر بگردد و خاطر جمہدار و خود بچنان پایادہ می آمدند کہ قدرے در یکجا سوار
شدہ بودند کہ در اثنای راہ شخصی را و یک زنکہ پیرہ را استادہ دیدند کہ میگفتند حضرت
مولوی صاحب رضا نزد ایشان توقف فرمودند و استقار حالت نمودند آن شخص عرض کرد کہ
این پیرہ مادر من است و راہ رفتن نمیتواند خود بدولت لڑا اسب فرود آمدہ آن زنکہ را
سوار فرمودند و خود بدولت بہانہ از آبلہ با پایادہ بیشتر راہی شدند و شخصی حافظ این
ملک بود سپاہی و شہم در آن سفر ہمراہ ما بود چون معائنہ این حال کرد کہ حضرت مولوی صاحب
بہتر زنکہ پیرہ دادہ خود یا خود پایادہ پاشدند من بعد اکثر اوقات بخدمت حضرت مولوی صاحب
قبل آمدہ می نشست روزے حضرت مولوی صاحب رضا پرسیدند کہ حالاً این شخص چہ بسیار
صحبت با دارد عرض کردم واللہ اعلم پس مر آن شخص پرسیدم کہ چہ باعث است کہ الحال
نزد ما اکثر آمدہ می نشینی او گفت کہ تو نوکر ہمین شخص هستی یعنی ذات شریف حضرت مولوی صاحب

بانی خزان
خواجہ غیبی نوکر حضرت
مولانا المتناجی
خواجہ علی محمد صاحب
احد سواری ابوالفتح
محمد

گفتم بے لیکن من از پیش فضائل ایشان و بندگی خود بیان نکردم که چه واسطه پس آن شخص گفت
 که سردار تو خوب شخص نماید و این چنین شخصان عجب می باشند و گفت که من و زیکه سردار تو آن
 زن که پیره را سوار اسپ فرموده بودند همان شب من بخوابیدم که سواری امیر المومنین حضرت
 امام حسین شهید است رضی الله عنه و در آن سواری حضرت مولوی صاحب دیکم که خوشترین
 اسپ سواری بودند و میگفتند که این اسپ بد اسپ سواری آن پیره زن است و اینجا خود بد
 فرمودند که عمل قبول این است و هم فرمودند که هرگاه مولوی صاحب در میان راه سبقت در راه
 برای رسیدن بنده توقف میفرمودند و چون بخدمت میرسیدم بیشتر متوجه میشدند و روزی
 من در پس مانده بودم و خود بد دولت بیشتر بودند آن روز تمام راه حضرت مولوی صاحب را ندیده
 بودم بخاطر آنکه شنیدم که شاید پی برده باشد چون بمنزل رسیدم آنحضرت بیشتر مسکن افتاد
 بهم بکریه گرفته بودند و مرا فرمودند که درین مسجد برو که شخصی شسته چیزهای خوردنی از دیر
 و اگر چیزهای دیگر در ویش نداشته باشد هم بگوئید حسب الارشاد مسجد رفتیم مردی بسیار پیر بود
 از خوردنی از دیر رسیدیم او گفت حق می کشم چیزهای تنباکو بدید و خوردنی هر چه باشد حق و
 تنباکو حواله او کردم و خوردنی باورسانیدم لیکن آن شخص بسیار پیر و بزرگ بود تا دیر بخدمت
 حضرت مولوی صاحب رضی الله عنه چیزهای گفتگو علم صناعت میکرد معلوم شد که همان روز
 حضرت در میان راه انتظار رسیدن بنده بخدمت برای همین نفرمودند که همین پیر مرد
 در راه ملاقی شده و تمام راه او را بر اسپ سوار کرده یکدست بمنزل تشریف فرما شدند و
 نقل است از حضرت جمال الاهی حافظ صاحب رضی الله عنه که قبل حضرت مہار و صاحب
 میفرمودند که چون قریب پاک بتن در موضع که آنرا بلکہ گویند حضرت مولوی صاحب قبل
 در آنجا رسیدند اتفاق مہبت افتاد و وقت صبح چون بیدار شدیم که تعلیم مبارک حضرت مولوی صاحب
 افتاد است و خود بد دولت خیر اندام را آن که آنجا بودند و شخص شدند که ذات مبارک کدام
 طرف رفته باشند اینجانب یعنی حضرت قبله مہار و صاحب گفت که حضرت مولوی صاحب

بطرف پاک پتن رفته اند نعلین مبارک را برداشتم و روانه شدم ذات مبارک بیشتر در آنجا
 رسیده بود و در آن ایام هزار رکعت هر شب میخواندند نقل است از دست فاضل حضرت
 مولوی صاحب قبله رضی الله عنه که سه روز قبل از رحلت پیش از نماز صبح در موابهته حضرت
 مخدوم شکر باریا رضی الله تعالی بلفظ الحفی والجلی نشسته بودم یکبارگی می بینم گویا که محفل قائم است
 و تقسیم خرمای شود چنانچه خادمی یک خرمایا پیش میبرد و بگوید است که پنج خواهد بود دست من را
 من خود را در آنجا که نشسته بودم نیافتم بلکه نزدیک صاحب قبله یافتم درین اثنا بیدار شدم
 بهمانجا خود را یافتم و دیدم که تحبیر نماز صبح شد الحمد لله و الله در نماز شاغل شدم بعد از آن زمان
 منتظر خرمای بودم و حالانکه ترک رسم دستار و سلاری میبود و وقتی که اول رخصت از صاحب مبارک
 شده بودم دستاری و سلاری عنایت کرده بودند بعد از آن توقف بمیان آمد که صاحب را
 عالی قدر طریقه تشریف فرما شده بودند در زمین پانزده یا شانزده روز رفق موقوف شد
 چون باز آمدند هرگاه این غلام برای ملاقات رفت فقرای جلای و رو کردند و نذر صاحب
 زاده خرمای آوردند صاحب زاده عالیقدر حواله خادمی کردند غلام کاتب الحروف از آن
 خادم یک خرمای طلب کرد و بجمیع صاحبزاده سجاد و تمام خرمای عنایت کردند شمار کردم
 پنج عدد بودند معلوم کردم که حالا رخصت است چنانچه در دست روز اتفاق روانه
 شدن شد الحمد لله علی والک فائده حضرت قبله مولوی صاحب رضی الله عنه را در آمدن
 پاک پتن بسیار وارداتی غیبی و لطائفی لاریب دست داده که اظهار آنها این را رقم کردن
 نمیتواند لهذا چندین از خصائل مبارک آنحضرت اختصار مینماید فائده حضرت شیخ
 غریب پیر و میفرمودند که رویه حضرت مولوی صاحب و قبله رضی الله عنه عجیب غریب بود
 گاه گاه فاقه در حضور جمیع غلامان میبود آن روز را غره می نامیدند اکثر حضرت مولوی
 صاحب و قبله رضی الله عنه بیشتر می فرمودند امروز غره است پس در ایامی که غره میکردند
 هرگز او اصلاً دعوت بهم از کسی جانی نمیداد و نه چیزی را تسخیر میکرد از کلام حضرت

تسخیر
 انشا
 صاحب
 فاضل
 رضی الله عنه
 تسخیر

غریب پرور چنان مفهوم میشود که محض تعلیم بود و ذات مبارک نیز برای دیگران چنین فاقه
 میکشیدند و این بدان مانند است که استاد تیرانداز وقت تعلیم خود هم کباده بدست
 میگردد و نیز حضرت غریب پرور میفرمودند که سیاست و تعلیم حضرت مولو لایصاحب
 سلطانی طور بود که احدی را جرات تجاوز مقصود نبود مثلاً از خلوتخانه که در مدس تشرف
 فرماشد کسی را مجال نبود که برای تعظیم برخیزد یا سرنگون سازد که بسیار خوشامد و تلافی
 پسند و نیز حضرت غریب پرور میفرمودند که ما بیاران خود ازین اوضاع مبارک اگر صحنی
 در میان بایشان داریم کسی گردمانماند لاچار ما متابعت یاران اختیار میکنیم و نیز
 غریب پرور میفرمودند که در کیسه حضرت مولو لایصاحب قبله از قسم اشرفی و رویه و قلوب
 کتیک میبود و سائلان که بحضورش میرسیدند هر کس که نصیب آن کس میبود از آن کیسه
 می شد مثلاً اگر کسی را کتیک عطا میشد برای زیادتى هر چند الحاح میکرد قبول نمیشد
 بلکه اگر سر خود را بشکند تا هم پذیرا نمیشد بعد فرمودند که هر چه میدادند بوجه خفی می دادند
 پس زیاده از آن دادن چگونه تصور شود فائده حضرت غریب پرور فرمودند
 که کسان را قضیه شده بود می نالیدند حضرت مولو لایصاحب و قبله این بیت خواندند
 دریا بوجود خویش موجه دارد و خس پندار که این کشاکش با ماست فائده
 روزی حضرت غریب پرور فرمودند که مولو لایصاحب قبله رضی الله عنه در معنی این بیت
 سه برنخ ذات و صفات و مدوشد و تحت و فوق به میفرماید طالبان را کل نفس ذوق
 و شوق + فرمودند که ذات و صفات و مدوشد و تحت و فوق برنخ را دانند انتی
 کلامه باقی تفصیل از مرشد معلوم کنند فائده این دو بیت در عیدی از حضرت مولو لایصاحب
 قبله نقل اند سه خویش را بر خویش میردا و کن + پیش خود از دست خود فریاد کن +
 عید کن خود را و دل را عیدگاه پس از خود بر خود مبارک باد کن + فائده و تفسیر
 حضرت مولو لایصاحب قبله محبت الینی از جناب حضرت چراغ دهلوی رضا از دستخط خاں

بسم الله الرحمن الرحیم
 حضرت غریب پرور
 مولانا فخر الدین
 رحمت الله علیه
 در مدس تشرف
 فرمایند

بسم الله الرحمن الرحیم
 حضرت غریب پرور
 مولانا فخر الدین
 رحمت الله علیه
 در مدس تشرف
 فرمایند

آورده میشود دل جوئی همه شیوه ذات مبارک سخن کم و بنرمی فرمودن و بتعلیم که و مره خورد
و بزرگ کیمیا ن ستر و قد بر خاستن حتی در امراض شدید هم اوقات گذاری بر توکل محض گاهی
از نذر دینار الوف حاضر و گاهی چندین فاقه مرخصان را بقدر لیاقت آنها موجود از یک تا
صد بار رسانیدن معمول آنحضرت ستمالیش خود را پسندیدن از بسین بستگرون هم کردن آداب
طاهری مریدان و معتقدان بسیار را مطبوع چنانچه مروی بهیت کرده بود از آن ساعت او را
فوق و شوق مستی و حالتی که در بیان نمی آید او را حاصل شد پس و را بے دیدن جمال با کمال قهر
نبود و وقتی او دست بسته پیش وی مبارک آمده استاد فرمودند که شمار شیخ مقرر کرده آید همان
لحظه حالات او سکت در مجلس مقدم نشستن قاعده آنحضرت نبود در شست و بر خاست و
راه رفتن با مریدان و آشنایان مساوات تا وجود قوت جوانی بمزارات و در دست پیاده
تشریف می فرمودند و از آن بعد دو هر همراه می بود گاهی خود سوار و گاهی دیگر عهده
کم فرمودن و در صورت فرمودن ایفا نمودن با مخاطبان اکثر بلفظ صاحب خطاب میفرمودند
اوقات شریفه موضع شب و بر و مردم تنها خواب وقت رفتن مردم اکثر بیداری و کتاب
فوائد الفوائد البسینه مبارک یا نزدیک داشتن گفتگویش داشت و خنده رونی غمگسار می
بحال مریدان و محبان و پرورش ایشان و گریه برای کسی که از ایشان رحمت حق پیوسته باشد
التفات با مورد نیوی مطلقاً نه کردن بهر چند حضرت ظل سبحانه و امراء مرید و معتقد متناهی
قبول بیات نمودند اقبال نفرمودند و ارشاد کردند که اگر میخواهید که ما درین شهر باشیم بار دیگر
این حرف در میان نیارید محاسبه در امور طاهری و باطنی همیشه در عمل روزی جناب سلطان
برای ملاقات آمده ملتزم شریف فرما بقلوب مبارک شدند بتبار خلق کرمایه التماس قرین آنجا
افتاده روز دیگر قدم مبارک نجه فرمودند ضیافت ما حضر هم در پیش بود بعد مراجعت بسیار
پناه سید احمد با حسن فرمودند که سید امروز اوقات صرف ملاقات دو لمتند نمودیم و طعام او
خوردیم تدارک چه باشد سید عرض داشت که حضرت دانا تر اند فرمودند که تدارک رفتن آنجا نیست

که همین وقت بدین درویشان شهر میروم و شما طعام لذیذ بچته بفقر القسیم نمایند این فرمودند
و خود روان شدند و نجانه دو سته تن از اکابر شهر وارد شده نماز مغرب در ولتخانه مبارک
آمده گذاردند و کورومات درین صحبت بود وقتی اهل غرض غبار عناد در خاطر حضرت بادشاهان
طرف ضابطخان مرحوم انداختند و او در حسن اعتقاد مردی بے نظیر و در سعادت ازلی یکبار
روزگار بود و در عرس شریف حضرت خواجه معین الملک والدین رضاشامیانه زرین و سرخ پان
سیمین سامان عرس و نقد الوفا ارسال میداشت و بمزارات خواجه قطب الاقطاب و سلطان
المشایخ و مخدوم نصیر الدین چراغ دلهوی هم در اعراس سامان و سرانجام تمام میرسانید و هم
بخدمت دی الاکرام میداد و خدمت درویشان و اکابر شهر مثل فرزندان شاه ولی الله مغفور
و غیره بوجه احسن بتقدیم میرسانید و چند سال قبل از وفات خود شرف بیعت حضرت صاحب
بود القصد کار بطول کشید و صلاح فوج کشتی بر سر او نصب العین بندگان سلطانی شد و در آن
حین نیز حضرت بادشاه بجناب کرامت آب رسیده شرف بخشی قدوم تبرک قلوب در خواستند
که عزم تقصیفی قبول گشت بعد از صحبت داری و ضیافت ما حاضر صلاح بند و بست ملک پرسیدند
آنجناب فرمودند که ما علاقه بامور دنیا نداریم بخواهی التناز مومن لیکن بعد ازین ما را درین امور
معاف دارند و الا رسیدن اینجا هم مقصود خواهد بود و صلاح بدین منظر فرمودند که تا سلطان
عصر بذات خود بامور ملک ستانی و ملک داری متوجه نشود و اختیار محنت و مشقت نکنند و بست
همچو چه صورت منگیرو اگر امیری را بامور و مختار و نائب سلطنت نماید امراء دیگر ناخوش میشوند و هر
باطاعت او نمی دهند و تجربه بے پردگی با سلطان میگردد و در عسلطان بر که و به بنیاند و فوج شاهی
که محتاج بآن امیر شد او را می شناسند و سر رشته تعلق شان از سلطان منقطع میگردد و در واقع
آن امیر نیز هوای انا و لا غیر می پیچد و گاه باشد که بر سر بی می آرد و در سلف اکثر بچین
شده است پس اول مقدم اینست که انصاحب بدست خود مستحق محنت کشتی و ملک گیری شوند
و دوم اینست که امراء حضور از اهل اسلام اند و محبت بطور خود ندارند اگر مناقشه با یکدیگر

داشته باشند واجب الله نیستند و اذیت مسلمان رویه اسلام نیست کفار فحار ممالک عظیم مستصرف
اند خصوصاً فرقه چند سکه‌بان که مطیع الاسلام بهم نیند و ملک خطیر را قابض شده اند و سکه و خطبه
سلطانی را از میان برداشته اند همه امراء و التلی فرموده و در رکاب فلک آباب درشته
به تنبیه آنها باید پرداخت که فلاح دینی و دنیوی در ضمن آن است این بفرمودند و منحصر شدند
و تدارک این صحبت با طعام فقراء و رفیق بچانه اکابر و درویشان شهر نمودند خلق کریم بدرجه
که قلوب و ران و نژدیکان صید دام محبت گشته غریب نوازی و متوسل پروری بر مرتبه که
حاضر شدن اهل حضور و رسیدن عارفان دور افتادگان اگر از عادت مقرری تاخیر می
واقع شد خود مستحیر شدند حتی که پیرا خاکروب سرکار را دور و زگشت که حاضر نشد بخون
خود دیگر را برای سرانجام کار با متعلقه خود می فرستاد فرمودند که از دور و ز میان پیر
بنظر نمی آید خیر است بعرض رسید که بهای است همان ساعت از جا برخاستند و بکلیه او تشرف
فرمودند و بلبوسه مهر و عنایت از لوث کدورتش برمی فرمودند و انعامی نقد بخشیدند و بسید
احمد ارشاد شد که دو از سرکار عنایت شده باشد و میر حسن حکیم که از بنندگان سرکار است کا
تدویش مغرض داشتند و لبی بار باین کلمات بگشادند که میان پیر محمد شما که از دور و ز نیاید
و از فقر پریشانی حوال شما تاخیر شد معاف خواهند فرمود این بزرگه را چه بیان است شایان
ایشان است پس سبحان الله و بحمده - آمدنی نذر و نیاز هزار بار بخانه آه منبر که خدام
ذومی الاکرام و محتاجان و برذات خود هیچ نه و لباس فاخره از نیاز معتقدان بیاس خاطر
ایشان و بشیر از آن هم تقسیم و آنچه پوشیدن آنرا هم بخشیدن هر چه میپوشی جو
گل نام خدا میرسد و بعرض رسید که لبوس خاص مانده است فرمودند که دور و پیر
پارچه بیارند و پیراهن سازند بآران عرض کردند که گاهی چنین حاجت ملک ببدن مبارک
آتشافشده فرمودند که در ویش را هر چه من الله میرسد زو آن نمیشاید و بطور خود برای
ذات خود اسراف نمیباید و از اجناس نذر و نیاز که صرف آن فی الحال اتفاق نمی افتاد

و بتحول می پذیرد اکثر به تعلیب رسیده و صریح معلوم گشته مواخذه آن مطلق نه باریا کتب کار
از کتب خانه گم شده و مردم اجنبی برای فروختن بجنور آورده و جناب مبارک نه پرسیدند که
از کجا بدست شما افتاد و علی بن القیاس اجناس ملبوسات روزی یکی از باشندگان حضور پوشاک
خاص با چاکوئی که در کسبه مبارک بود برد و بعد چندین نشان آن پیدا گشت اثبات این حرکت
برو شد اصلاً برویش چیزی نفروودند بلکه خان صوبه و اکثر مبلغ یک هزار ریال درشت
آورده خود متصرف شد و عارضه اش هم خدمت نرساند چون بار دیگر از نوشته خان مذکور
مبرهن شد فرمودند قسمته او بود هیچ گوید حاجی الحسین الشریفین حج شد و حاصل او مالی
بعد از حج از راه دکن آمدند مخلصی اجناس سه چارصد روپیه بپوشاک ایشان احتیاج داشت
ایشان را مجلس سماعی پیش آمد در عین ذوق همه را بقوالان بخشیدند و عند الملامت احوال را
بعرض رسانیدند حضرت مولوی صاحب به بشارت تمام فرمودند که بسیار بجا شد در مکه
شریف هر روزی از باب عبادت و زطل عاطفت مثل عید و هری در افطار و تراویح هم جو
شب را امام جمعی اول شب یکی از حفاظ از جمله بندگان آستان در تخرید قرآن میخواند و شب
بیداری و فرجه بعد به تسبیح که فی الحقیقت ترویج است و ذریعۀ اتمام شب در بیداری قهوه
و کلاب و نبات با شیر جوشیده در ضمن نفیس راست کردن بین التراویح با یاران آشنایان
شب بخت و بیستم در سرای عرب تشریف برده گذرانیدن معمول و شب عرب شریف
تمام بود و اعتکاف بدرگاه عالم پناه آسمان جبه حضرت خواجه قطب الاقطاب یا سلطان
المشایخ قدس سرها معمول بود بعد از بیستگانه نواهی شاه جهان آباد در مسجد مدینه تفرشت
و برکات این عشره اگر ده زبان باشد تقریر نمیتواند کرد و رفتن بیرون شهر با گروه یاران
و در شهر با یک و کس بحسب حشر از خود نمائی و دعوت غریب همیشه مقرون با حاجت بوده
و در تشریف فرمای اماکنه اگر چه در هر روزی چند جا و اگر چه مکانها بعید باشد و هر چند
طعام میل نفرمودن اما دل شکنی نه کردن و دست در طعام بردن و در دهانه برداشتن

لازمه خلق و عنایت و افزایش برکت صاحب دعوت بود پند و نصیحت به بیگانگان هرگز
نه و مجتهدان شمول الطاف یکبار و در مقام و فوق فضل و بار و رضا تمام از کسی که در امور دین
کمال لحاظ داشته باشد و محتاج به پسند نباشد و آنکه حاجت به پند یافت و بران
عمل کرد و نیز خیالش بگوشه خاطر مبارک آنرا که عمل نکند بار دیگر فرمودند و از دل با و عهد
رضا و افزایش رسل و کلمات الهی نفوذ بالله منها و امور کلی و جزوی اتباع سنت نبوی علیه
الصلوة والسلام به بندهگان نیز دین امر تا کید اکید بود در تقریر و تحریر بحواب مشورت پیر کمال
لفظ قطع معمول نبود که چنین باید کرد بلکه باین عبارت میفرمودند که اصلیم چنین نباید بگفت
شریف سواری دستار و جامه دوپشه و درختان جبه و کلاه و گاه گاه بر کلاه سله هم و
در سرام فل و دوشاله و در اوائل سیفی و کتار و کهنی هم با خود میداشتند در خورد و نوش
پان و فوفل و پن و قهوه و شیر و شربت گلاب نبات بیشتر مرغوب با وجود رسیدن
اطعمه نایزه خوراک مساوی درویشان تقسیم اطعمه بهمانان که همیشه درویشان مقرری گفت
گو یا کسی موافق طوار و با عالم از علم و با سپاهی از سپاهگری و با مهوس از کیمیا و قس علی اند
الا با درویشان بگیا نه از درویشی هیچ گفتگوی فرمودند بلکه حترار و از بحث نفرت اگر چه
علمی باشد مقرر ع - یار ما چون آب هر رنگ شامل میشود + اظهار درویشی و گفتگوی
از مسئله وحدت وجود بحث تا خوش طبیعت و ارشاد مبارک آنکه این عالمی است نه قالی
من عرف ربه فقد کل لسانه ذات مبارک کریم و رحیم جواد و شجاع و متواضع و عاقل و
عاشق و خوش صورت و خوش سیرت و خندان رو و دلکش نگاه و نرم و خوش سخن و خوش تقریر
و جاذب القلوب و بخوار و دلدل حریف و ظریف و متین و متقل و همه دان و همه بین و صادق
القول و قانع و متوکل و پیر دل و بامرودة و حیا و وفا و لجو و شهت شاه با تمام مسکن و مغرر سربا
از کسار و حضرت نواب غازی الدین خان چه خوش فرموده است اوصاف جمیله اش
از دو جهان ادا نمیشود چه جای خامه و زبان و اطوار گزیده اش بصندستان در گنج

چه محل چند فقره این شکسته بیان باید دانست که آنحضرت را بگفته حکماء برای ازاله یک عارضه بدنی
 اتفاق تزویج یک از ملازمان در او زنگ با و افتاده بود و از آن یک همین مولانا و سیدنا
 و ملازنا و معاونان و مخدومین آنحضرت غلام قطب الدین تولد شده بود و بعد وصال حضرت
 مولوی صاحب قبله صاحبزاده موصوف در چهار شریف نروشیخ شیخنا حضرت قبله مهابار و لیثا
 آمده و از آنحضرت خلافت و اجازت یافت و حضرت منظر حیا الہی رضوان نقل از حضرت قبله
 میفرمودند که آنحضرت فرمود هر چه ما را از مولوی صاحب قبله یافته بودیم تمام در خدمت حضرت
 صاحبزاده سپردیم و هیچ دقیقه و خافیه نداشتیم الحمد للہ علی ذلک آنحضرت غلام قطب الدین نیز
 و او سلوک و ارشاد و در دہلی کما بینگی داده و بعد وصال او شان حال فرزند او شان حضرت
 مخدوم غلام نصیر الدین برسد سجادگی متکمل است مد اللہ تعالی ظلالہ خلفاء آنحضرت بسیار اند
 و سرتاج تمامی حضرت شیخ قطب مهابار و لیثا صاحب اند کہ در وصل دیگر ذکر مبارکش خواہد شد
 و بعضی از آنہا را کہ ابوالصاحب نام او شان در مناقب آورده بقلم می آیند میان عبد اللہ
 و شاہ ظہور اللہ و مولوی روح اللہ و سید احمد و سید محمد شمس الدین کہ مزار مبارک او شان در جمہیر
 شریف است و این در ویش نیز بر قد مبارکش سیدہ عجب جای آرام و لہاست و مزار این
 بیک نیز مرید شاہ شمس الدین بود و دیگر از خلفاء مولوی صاحب سید بدیع الدین و مولوی نور
 و مولوی مکرم و مولوی فرید الدین و مولوی روشن علی و مولوی جمال الدین و مولوی حسن علی
 و محمد فتح اللہ و صوفی یار محمد و حاجی محمد و اصل و سید محمد میر و مولانا میر ضیاء الدین کہ سی سال
 شب روز در سفر و حضر خفہ بجلبہ سلوۃ گذار شد و سید قمر الدین متخلص بہ مہنت و ملا علی محمد
 و حافظ سعد اللہ و شاہ مراد و شیخ محمد زمان و مولوی علاء الدین و مولوی ضیاء الدین صاحب
 مولوی محمد صالح و مولوی عبد الوہاب بیکانیری و محمد قطب الدین شرقی و حاجی خدا بخش و
 محمد عوث کرت پوری و محمد عوث صاحبزادہ بنفسہ حضرت قطب المشائخ شیخ کلیم اللہ رحمۃ اللہ
 علیہ و دیگر جماعت کثیر اند تا کجا بحر میرسد و مریدان آنقدر کہ از احاطہ بیرون اند کا کتاب

تتمت
 مولانا فخر الدین رحم
 سیدنا و سیدنا

تتمت
 مولانا فخر الدین رحم
 سیدنا و سیدنا

تتمت
 مولانا فخر الدین رحم
 سیدنا و سیدنا

تتمت
 مولانا فخر الدین رحم
 سیدنا و سیدنا

تتمت
 مولانا فخر الدین رحم
 سیدنا و سیدنا

میگوید کہ چنان معلوم میشود این خلفاء بعضی از آنها با جازت خاصہ اند و بعضی اجازت عامہ اللہ اعلم بالصواب مناقب مخبر آورده کہ در سن یکہزار و یکصد و نود و نہ ہجری اجازت ارشاد عام فرمودند بہین لفظ کہ اجازت بیعت کردن عام است بشرط اتبلاع سنت و عمل بر کتاب و با وجود التماس بعضی مقربان تحفص کم نشستن بدرسہ سامی کسی را نہ شد وصال آنحضرت در این سن واقع شد ۵۵ بہت ہفتم از جمادی آخرین آن فخر دین پادشا بہار روضہ فردوس چون روح روان + و سال مبارک ہفتاد و سہ سال است و مرقہ مبارک بدرگاہ عالم پناہ حضرت خواجہ قطب الاقطاب بختیاروشی کالی است وقت وصال آنحضرت آخر شب از تاریخ مذکور است۔

وصل وار دہم در ذکر غیاث العاشقین سراج الوہلین سید المکررین شیخ الاسلام من جناب سید الانام قطب الاقطاب مظہر الوار محمد حضرت خواجہ نور محمد رضی اللہ عنہ۔ نام نامی آنحضرت در اوائل قطب الاقطاب بہار حضرت مولوی صاحب رضی اللہ عنہ بنور محمد موسوم فرمودہ و لقب بخشیدہ کہ تا حال مثل شمس منوارت والی یوم الدین خواہد ماند و قوم آنحضرت عاشقان اند با وفا و جوان مردان اند ذی سخا و نیک پرور اند پرچہ یعنی کہل کہ عاشق صادق مرزا نیز ازین قوم بر خواستہ نظم۔

شہر ملو عرفان الہی	کمالش راز اطوارش گوی	ہدایت بخش عالم مرشد دین
سرا با بحر عرفان کویہ تکمین	بقصر احمدی رکنے رکینے	بفیضستان ربانی ایمنے
بکار تربیت از رب ارباب	بدہر از حضرت حق قطب الاقطاب	بہفت اقلیم شد صیت کمالش
بہفتم آسمان صدر جلالش	بمیدان تجرد شد سوار	باقلم تفرّد شد ہر بارے
زمین از مقدم او تازہ کردہ	فلک فرشتہ پا انداز کردہ	معالی اللہ چہ محبوب الہی
بعین فضل مرغوب الہی +	بدانکہ چون غرض کاتب الحروف ذکر بعضی فوائد است و	خوارق و کرامات اظہر من الشمس کہ حاجت تحریر و تقریر نیست لیکن مجتہد ارتیلح ارواح طہا

وصل وار دہم
ذکر حضرت خواجہ نور محمد مہاروی
خواجگان شیخ
مولانا سید محمد
نور قلیہ عالم
مبارک و عابد
در پنجم

یکے نقل از شیخ خود غریب پرور رضی اللہ عنہ می آرد کہ روزی از حضرت غریب پرور پرسیده
 کہ نشان کامل کدام است فرمودند کہ یکے از نشان کامل آنست کہ دیگران را مثل خود کامل
 سازد چنانچہ حضرت شیخنا و مرشدنا شیخ الاسلام حضرت قبلہ مہاروی صاحب رضی اللہ
 عنہ در ہر سلسلہ خلیفہ کامل فرمودہ اند و میرتبہ تکمیل اوشان را رسانیدہ چنانچہ در سلسلہ
 سہروردی حضرت شیخ محمد مسعود را خلافتہ عطا شدہ بود و آن شخص چنان مرد بود کہ روز
 بر صلی دراز شدہ خنہ بودند و درویشی پامیالید کہ از آستین لب یار آب فرو رخت آن درویش
 متعجب شدہ استفسار نمودہ ہر چند اکتفا کردند آن درویش در الحاح مبالغہ کرد الغرض بیان
 فرمودند کہ کشتے یکے از یاران ما غرق میشد برای کشیدن او دست دراز شدہ بود
 از ان بہب باب آستین تر شدہ فی الواقع بعد چند روز آنکس کہ کشتی او از غرق امان
 یافتہ بود در خدمت ایشان رسید و شکرانہ پیش آورد پس حقیقت حال ظاہر گشت
 و در سلسلہ حقیقیہ بہشتیہ اظہار من شمس اند و در سلسلہ قادریہ عالیہ نیز پس ازین قیاس باید کرد
 کمالات آنحضرت را این عاجز ہما چہ امکان و یارا است کہ از کمالات آنحضرت شری
 و ہر بدین زبان ماث مرا چہ زہر بود ما کہ وصف ذات تو گویم من شکستہ گدا +
 ما کہ در شکل یار حیرانم + سراوصاف او کجا دامنم + و قاضی محمد عمر حکیم مرحوم چند ملفوظ
 آنحضرت آوردہ کہ دل را نظارت و دیدہ را بصارت از ان حاصل میشود و شکر اللہ
 تعالی و این غریب شکستہ بعد از خصائل آنحضرت معالی القلم می آرد کہ تمیم الاخلاق
 و کربا جاذب باہیئت تنہائی اندک میفرمودند و اکثر در عالم محفل آرای بودند و از
 ہر قسم آدم کہے آید اختلاط مناسب وضع آن میفرمودند و در ہر وقت حاضر و غائب
 می نمودند و کارشے بیوہی خفی نمیکردند و عالم بعواقب امور غلامان بلکہ جملہ عالم مثل بونخ
 ملفوظ چنانچہ غریب پرور میفرمودند کہ ہر امر کہ سوال معروض نمودہ شد جواب شافی
 عطا می کردند و مثرہ آن بلاریب بظہور پیوست روزے از حال برادر زادہ خود

قاضی ابوالخیر جیو و مولوی سلطان محمود کوریکہ کہ آن نیز نسبت برادرزادگی و پدر و فرزند خود صاحب
ام میان احمد علی جیو بخدمت ایشان عرض کردند و حضرت قبلہ عالم فرمودند کہ قاضی صاحب
موصوف مزاج متلون دارند و مولوی موصوف بار و المزاج اند و میان احمد علی و آخر عمر کار خود
درست کرده خواهد رفت فی الواقع بچنان شد کہ صاحب مزاج میان احمد علی یک سال
قبل از وصال خود کار خود کردند و وفات یافتند نیز حضرت غیب پرور شیخ مرشد بعضی اوقات
دادہ بودند بچنان بظہور رسیدہ کہ بعض ازان در ذکر حضرت شیخ غیب پرور مذکور خواہد شد
و حضرت استاذی و مخدومی و خالی مذللہ العالی میفرمایند کہ ہر امری کہ صعب روی مینمود
بمجرد روانگی بہ آن طرف حضرت قبلہ حل میشد و اگر فرصتی می شد نہایت تا رسیدن بجنور
فرصت می شد و آن امر کسی نبود کہ بجز من رسیدہ یا کسی کشایش نیافتمہ باشد و شفا و مرضی
از خواص آنحضرت بود چنانچہ این را رقم را در سن صغرام الصبیان میشد لیکن روز سعاد طالع بار
یاد بود کہ حضرت قبلہ در خطہ اوج شریف کہ مولد این غیب است تشریف آورده بودند و مراد را
حین اتم الصبیان شد لیکن بآن شدہ کہ والدہ شریفہ بندہ مایوس شدند و حضرت جد امجد
یعنی والد مخدومی و خالی مراد داشتہ پیش حضرت قبلہ آوردند آن ذات الفاضلہ البرکات کفایت
مبارک خود بکام این غلام فروختند گویا آب حیات بخشیدند احمد شد علی ذالک حق تعالی سبب
این فیض و شان تا یوم القیامت باستقامتہ توفیق بخشید بہمنہ و کمال کرمہ بیک از خواص اسم
مبارک دست حال ہم اگر کسی نام مبارک آنحضرت بروج بخواند و بدد بالفعل تسکین می باید
و اکثر اشعار از شدن یا نشدن کار در قالب صلاح میفرمودند و بہ تعلیم و در فراطلاع امور می بخشید
کہ صاحب عقل سلیم می فهمید اہل ظواہر را جامی حرف نبود مثلاً چنانچہ حضرت غریب پرور فرمودند
یعنی حضرت مولو صاحب مولوی محمد غوث بخش صاحب تحفہ غوثیہ در حکمت و خانقاہ شریف ایشان
در چار دیواری پختہ قریب خانقاہ شریف حضرت مخدوم جہانیاں جہان گشت جلال الدین بخاری فرقی
عہدہ را وچ بتر کہ اند ۱۲ محمد نجم الدین سودنی کرخی چشتی احمد پوری غفر اللہ لہ و والدیہ و کمالیہ المومنین ۱۲۱۲۲۱۲

۱۲۳
حضرت خواجہ نور محمد ہاروی را
موصوف مزاج متلون دارند
میان احمد علی جیو بخدمت ایشان
درست کرده خواهد رفت
قبل از وصال خود کار خود کردند
دادہ بودند بچنان بظہور رسیدہ
حضرت استاذی و مخدومی و خالی
بمجرد روانگی بہ آن طرف حضرت
فرصت می شد و آن امر کسی نبود
از خواص آنحضرت بود چنانچہ
یاد بود کہ حضرت قبلہ در خطہ
حین اتم الصبیان شد لیکن بآن
یعنی والد مخدومی و خالی مراد
مبارک خود بکام این غلام فروختند
این فیض و شان تا یوم القیامتہ
مبارک دست حال ہم اگر کسی نام
و اکثر اشعار از شدن یا نشدن
کہ صاحب عقل سلیم می فهمید
یعنی حضرت مولو صاحب مولوی
در چار دیواری پختہ قریب خانقاہ
عہدہ را وچ بتر کہ اند ۱۲ محمد
۱۲۱۲۲۱۲

۱۲۱۲۲۱۲
۱۲۱۲۲۱۲
۱۲۱۲۲۱۲

که روزی مراسله از آنخ اعزام شد قاضی نور محمد جو در خطه مهارشرفین بنام اینجانب رسید که
دریا بکوٹ شریف چنان استیلا نمود که بعضی مکانات معموره شهر را منهدم ساخته حالاً صوت
نشست کسی نمانده و در حضور انور گذارش کرده و عطلی نماید اینجانب یعنی غیب پرور شیخی در
حضور رفته بطریق صلاح پرسی عرض کرد که غیب نواز دریا بکوٹ مہین نزدیک رسید
چنانچه چند عمارات شهر را منهدم ساخته حالاً صلاحی مبارک حضور چگونه است که از آنجا برآید
و کوچیده و در فلان مکان اقامت ورزیده آید و در فلان جای رخت نهاده شود و حضرت
قبیلہ عالم فرمودند که صلاح بر این دو طریق بنده شده راه صلاح ثالث ہم است کہ ہما نجا
کہ اقامت است اقامت سلامت باشد و کوچیدہ نہ شود حضرت غیب پرور فرمودند
کہ چون از زبان مبارک حضور ہمین طور ثالث ظہور نمود ما را القین شدہ کہ کلی خیریت ہست
فی الواقع ہمچنان ظہور پیوست و دریا از آنجا بازگشت و ہر کس سلامت نشستہ ماند از خصال
آنحضرت بود کہ سچ حالت از احوال حضرت مولانا مولوی صاحب رضی اللہ عنہ ذکر فرمودند
مگر کہ آن حالت خود موصوف میبودند مولوی صاحب مولوی تاج محمد زمانی علیہ الرحمۃ میفرمودند
کہ من این وصفان حضرت از قبلہ نار و والہ رضی اللہ عنہ شنیدہ بودم روزی حضرت قبلہ مبارودی
صاحب حکایت فرمودند کہ روزی حضرت مولوی صاحب و قبلہ را تمام شب خواب نمی بود
و صورتہ بر بستر آرام میگردند و بطور متعلق می گردیدند از پہلو بہ پہلو و بگری می شدند مگر وقت
قرب صبح بعد یک و گھڑی خواب می آمد کہ دوستہ بار صوت غلط میزدند مولوی تاج محمد
علیہ الرحمۃ میفرمود کہ من مولوی سلطان محمود کریچہ یا یکدیگر صلاح شمر دیم کہ شب نزد حضور
بیدار مانم تا معلوم کنیم کہ وصف بیداری کہ از حضرت مولوی صاحب و قبلہ رضی اللہ عنہ آنحضرت
نقل فرمودہ است در ذات مبارک ہم است یا نہ پس ما ہر دو تمام شب بیدار ماندیم معائنہ نمودیم
کہ حضرت قبلہ تمام شب از پہلو بہ پہلو و بگری متعلق میگردیدند و احیاناً کسی مصرع یا بیت شوقیہ بر زبان
مبارک میگذشت مگر قریب صبح یکدیگر گھڑی صورت خواب بنظر آمد کہ یک و بار صورت غلط میزدند

و بیدار شدند و تعلیم آنحضرت مردمان را نیز عجیب و غریب بود چنانچه حکیم مرعش الشیخ
 مرض نموده و درجه حرارت و برودت مرض فهمیده درازاله دوا آن حار یا بار و
 قوی تر و مناسب درجه مرض میداد هم چنان آن ذات مبارک وضع اشغال بهر یک
 مناسب آنکس میفرمودند عجیب منقول از حضرت منظر جمال الهی حافظ صاحب تاتانی
 رض میفرمودند که چون حضرت قبله شغل و خدمت مرا تعلیم فرمودند چند مدت فاصله داده
 یاد دای و تکرار امتحان فرمودند چنانچه خود بدولت در جای تاریک نشسته بودند بنده
 در خدمت رفت پرسیدند کیستی عرض کردم جمال ستم فرمودند هنوز جمال هستی باز بعد
 مدت ناگهان پرسیدند کیستی عرض کردم جمال ستم باز بسم کرده فرمودند هنوز جمال
 هستی همچنین چند کثرت با چنان عبارت می پرسیدند که البته آنوقت و هول نسبت میفرمودند
 مدت فرید باز احیاناً پرسیدند کیستی آنوقت بگفتم او شان نسبت درست بود عرض کردم
 حق مقدم نکات عجائب غرائب آنحضرت لا تقدر ولا تحصى اند روزی حافظ صاحب حافظ
 غلام حسن جوهری الله عنه که از خلفای آنحضرت قبله اند پیش این را تم حکایت فرمودند که بعد
 از بیعت موالت و مجالست حضور بجهان به دست داد حکایتها گذشته پیوسته میگویم
 روزی عرض کردم که بیعت حضور که مراد است داده محض از فضل و توجه ذات عالی است
 والا نه مرا خیال بیعت بحضور عالی هرگز نبود بلکه در خدمت میا الفصاحب صاحب التبراره
 میگویم حضرت قبله فرمودند حافظ صاحب جوهری چه تقصیر بود عرض کردم غریب از
 تقصیر هیچ نبود لیکن در خدمت عالی امراء و اهل دول آمد و رفت میدادند و ذات مبارک
 نیز باو شان التفات میدادند و میا الفصاحب صاحب السیر که محض مجرب و محتر از اختلاف
 میبودند از معنی خیالی آن طرف میشد حضرت قبله فرمودند که در خطاب حضرت سلطان
 المشایخ شخصی باراده بیعت آمده برگشت حضرت حسن عسکری از و پرسید که بیعت
 نه کردی گفت که چون آنجا رسیدم جامهای خوب گسترده دیدم و شمعهای افروخته

یعنی حضرت
 مبارک

اعتقاد من و گذشت بر شتم حضرت سلطان المشایخ ربوبی حاضران کرده فرمودند که اینجا
جامه های خوب و شمعها کجا است لیکن چون او را سعادت روزی نبود و او را چنین نمودند از
خصائل آنحضرت تناول طعام و مجلس تمام کم غذای و ایشا بر دیگران لطیفه روزی حضرت
غریب پرور فرمودند که چون در طبع حضور مرض غالب البته برای تقویت چیرے شکر بایا مثل آل
تیار کرده میشد و ظرفی که پیش حضور نهاده میشد اگر کسی دست در آن می انداخت و میخورد لهذا
بورچی را فغانیده شده بود که مائل آن دیگر ظرف هم برای حاضران مجلس می آورد و روزی بوری
طعام حضور آورد و مائل او پیش همراه او بود خود گفت بل بیک شتاب بیا حضرت قبله
رغم فرموده که بل بیک چیت حضرت غریب پرور عرض کرد که برای یاران که طعام تیار
می کنند آنرا بل بیک نامیده است ذات مبارک بسیار تقسیم فرمودند و معنی بل بیک
دافع بلیات است نقل است از منظر حمال الہی رضی فرمودند که من از ملتان برای حضور حجہ پاک
تیار کنانیده مردم حضرت پرسیدند که این بحیثی کار می آیند عرض کردم که برای اشیاء سائله
خود دن بکار می آیند حضرت صاحب فرمودند که حق تعالی نگهدارد از آنوقت که باینها حاجت
افتد یعنی در حالت مرض که دست باری نخند بکار می آیند و مدعا آن بود که چیزی که مروی
از جناب رسالت ماب صلعم نباشد بعین ضرورت چگونه بکار برده شود سبحان اللہ چه کمال
متابعت بود و نکته حضرت غریب پرور می فرمودند که حضرت قبله مبارک و صاحب روز
در ایام عرس مبارک حضرت شکر بار رخصه که در پاک یمن بودیم فرمودند که شما در مجلس که خاتمه
مبارک می شود حاضر نشوند بگوشت خود بنشیند حسب الارشاد عمل خواهم آورد و حضرت صاحب سجاده حضرت
حضرت بابا صاحب بر حسب اشفاق معموله نزد فقیر یعنی غریب پرور آمدند و برای حاضر
شدن مجلس تمام متقاضی شدند این فقیر عذرے پیش آورد که مرا معاف فرمایند پس صاحب
فرمود که پیش حضرت قبله مبارک و صاحب خواهم عرض کرد که او شان شما را خواهند فرمود پس آن
در خدمت حضرت قبله رفتند و را شان را خوف گرفت که مبادا او اہمہ حضور رود که فدا

صاحب بوقوع آمد تمام کاست و مرض غلبه نمود و محض لائق شد در سال اخیر در مزاج
 مبارک کبسی از خویشان و اقربا و علاقه منی نمود روزی که حضرت بخانه تشریف بردند
 بعضی از عیال در حضور عرض کردند که ذات مبارک کبسی مکالمه نمیفراید و ساکت می نشیند
 حضرت قبله رض فرمود که کلام من تفسیر حدیث است بکدام کس گفت شود و که می فهمد
 روزی حافظ صاحب حافظ محمد الیاس بعد وصال حضرت مولو تصیاح حب بجنور حضرت
 قبله رض عرض کرد که اولیا و حیات باشند با اولیا و که وصال یافته اند ملاقات میباش
 پس لی را برای وصال ولی حزن چرا میباش حضرت قبله عالم رض فرمود که ای حافظ
 فی الواقع ملاقات میباش اما این خط ملاقات جسمانی کجا حق تعالی آنچه فوائد با جسد
 مقرر کرده است در جسد منحصر است در ملاقات روحانی نیست لطیفه حضرت
 غیب پرور می فرمودند در آن ایام فرحت که در بهار شریف میبودیم شبی چنان اتفاق
 افتاد که حضرت صاحبزاده کلان و الا تبار و قبیل میان نور الصمد جیو و حضرت تارو
 و والد و این فقیر بمیان احمد خوش طبعی میگردیم الغرض او را دست بسته کردیم درین اثنا
 حضرت قبله عالم بقریب بیت الخلاء از آنجا گذر فرمود بهر کس از صلوٰت حضور گم شد مگر همون
 یکے میان احمد بسته استاده بود حضرت قبله شکل او دیده لا حول خواندند و فرمودند
 که این حرکت از نور الصمد صادر شده باشد میان احمد گفت خیریت حضرت جمیع صاحبان
 هستند و هر یک را نام شمر و حضرت فرمودند میان احمد بزمین تو اجماع امت شده است
 و آنرا گذاشته گذر فرمودند تخت حضرت غیب پرور میفرمودند که در تمام سال اخیر
 حضرت قبله را عارضه تپل حق مانده روزی از آن ایام خواستم که از حضور معلوم کنم که ازین
 عارضه چه صورت خواهد شد در جواب چنان فرمودند که سالک باید که این چنین امور
 از شیخ نه پرسد بلکه از برزخ خود معلوم کند کتبت غیب پرور میفرمودند که در ایام اخیر
 حضرت قبله بعضی کسان که انحراف از اطاعت او شان دشوار بود مرا تکلیف نمودند

که از حضرت پرسیده بدینند که مرقد مبارک آن ذات عالی صفات کدام جا کرده آید طوعاً و کرهاً
در حضور عرض نمودم فرمودند من غیب دان نیستم حق تعالی میداند که کجا خواهند بود حضرت
غریب پرور میفرمودند که مرا یقین شد که مرقد مبارک حضرت در مهاباد شریف نخواهد بود البته کسی
دیگر جایی اتفاق خاتمه خواهد شد چون وصال حضرت قبله بود موقع پیوست ناگهان از
مهاباد شریف بحضرت تاج سرور آوردند و درین مکان که حال وضع مبارک است مرقد
منور ساختند بعد از آن صلاح بعضی معتبران که حاضر بودند بر این آید که حضرت قبله از اینجا
نقل کنند و مهاباد شریف مرقد سازیم که موضع مهاباد ویران نشود حضرت غریب پرور میفرمودند که من
که اکنون حق تعالی کسی را توفیق نقل کردن خواهد داد وصال آنحضرت یک هزار و دویست و پنجاه
بتاریخ نسوم ذی الحجه است در شب نالت زوی الحجه شد مخرج بقا، ما شیخ دین نور محمد خواجه
جرح آستان، ما پوشیده ماند که وصال حضرت ایشان بعد از وصال حضرت مولو صاحب
وقبله رضی الله عنه مدت شش سال و پنج ماه و شش روز واقع شده ذکر اولاد مبارک آنحضرت
قبله مهاباد و صاحب فرزند کلان ایشان مصداق لطافت ربانی مطلع النوار نیروانی قبله عالم
و عالمیان حضرت شیخ نور الصمد رضی الله عنه بود که بعد وصال آنحضرت بر سر سجاده گلی نشست
در اندک مدت جام شهادت چشیدند و بوصول حضرت قبله عالم رسیدند رضی الله عنهم و بعد
وقوع این حادثه خانگاه شهر مهاباد شریف چند سال ویران ماند و آنجا را هر کس مهاباد شریف میگفت
پس ازین حادثه هر کس بنام که بول میخواندند یعنی بقعه ویرانه می گفتند و قاتلان خیر و لان
حضرت ایشان در اندک مدت بهم خراب خوار و مردود شده مردند و ازین حضرت سه
فرزند صاحب نام و نشان مقبول مشغول باشند حضرت صاحبزاده کلان که بحضرت نور
حسین موسوم اند تمام متورع و شب خیز و صاحب نسبت اند و در کم صاحبزاده که منظر عشق الهی
اند در علم و حلم و شوق و ذوق و کمالات از همه گوی سبقت برده اند حضرت غلام نبی
است شیوم صاحبزاده که نسبت وارده بحضرت غریب پرور دارند صاحب جود و سخا

خداوند مروت و حیا حضرت غلام مصطفیٰ است مد اللہ ظلہ الہم فرزند دوم حضرت قبلہ ہمارے
صاحب زبدۃ الواصلین عمدة الکاملین غیاث المسترشدين شمع دودمان کرام سراج خاندان
عظام حضرت شیخ نور احمد جو مدظلہ العالی است کہ بعد وصال صاحبزادہ کلان برسند سجاد
نشستند و داد مستند نشینی دادہ اند و خاص و عام از شرق تا غرب فیض جود ایشان
بہرہ یاب اند الہی مستدام باد و ہمین ایشان حق تعالیٰ باز ہمارے شریف را آباد فرمودہ و تا
ابد لہر آباد باد و حضرت ایشان را حق تعالیٰ اولاد کثیرا کرام و عطا فرمودہ صاحبزادہ
کلان صاحب علم و حلم و ذوق و شوق میان خوج محمود کہ نسبت ارادت بحضرت غریب و
میدارند و دوم صاحبزادہ صاحب میان حافظ غلام فرید است و سیوم صاحبزادہ حافظ میان
نبی بخش و چہارم صاحبزادہ حافظ میان خدا بخش و پنجم صاحبزادہ حافظ میان قادر بخش و ششم
صاحبزادہ حافظ میان گنج بخش زید بقا ہفتم و سوم فرزند حضرت قبلہ ہمارے و صاحب غنی اللہ عنہ
شمع شبستان ہدایت چراغ دودمان ولایت منظر الطاف بانی مصدر فیوضات سبحانی حضرت
صاحبزادہ میان نور حسن جو است مدظلہ العالی کہ نسبت ارادت و اجازت از حضرت غریب
برور میدارند و ہر جمیع سلسلہ و اصلاں غریب پرور شفیق و کریم اند و ہر خاص و عام عنایت و
ایشان مبذول است مدام محمد و مستدام باد فرزند ارجمند کلان ایشان صاحبزادہ میان
قظام بخش و صاحبزادہ دوم میان نصیر بخش و سیوم صاحبزادہ میان تاج محمود طال اللہ علیہ

۱۵ صاحبزادہ ایشان میان صاحب خواجہ شیخ نور بخش بنور وصال برسند سجادگی نشستند و بعدہ حضرت
میان صاحب خواجہ میان شیخ نور جہانیاں صاحب و الحال برسند سجادگی حضرت قبلہ عالم ہمارے و صاحب حضرت میان
خواجہ محمد یوسف صاحب ظلہ اند ۱۲ نجم ۱۵ و نیز صاحبزادہ ایشان حضرت حافظ صاحب گنج حضرت جہانیا غلام و دیگر رض و حضرت
میان خواجہ غلام متدین رض و حضرت میان خواجہ کمال الدین مدظلہ العالی اند و صاحبزادہ کلان ایشان میان صاحب حضرت میان
خواجہ امام بخش صاحب و صاحبزادہ و شان حضرت خواجہ میان صاحب میان کریم بخش جو مدظلہ العالی و دو صاحبزادہ ایشان
محمد و حضرت میان محمد عارف و حضرت میان محمد ناصر کہ بر این فقیر کمال نظر توجہ عنایت میدارند ۱۲ نجم الدین محمد احمد پوری
۱۵ و الحال برسند سجادگی ایشان حضرت صاحبزادہ میان فضل حق در مہنگیرہ شریف اند و بر این فقیر کمال نظر کریم میدارند ۱۲
فقیر محمد بخش الدین معروہ فی کفرخی چشتی احمد پوری عفا عنہ ۱۳

ذکر خلفاء کرام و بعضی یاران اعلی آن حضرت چون ذکر غیب پرور کرم تر
 سلطان الاولیاء قطب الاصفیاء سیدی محمد وحی و مرشدی منظر ذات تعاضی الحاجات بندگی
 حضرت شیخ غیب پرور رضی الله عنه مثل علت غائی این سال است و در وصل آئینده علوه ذکر خواهد
 و باقی در باب ویم تفصیل خواهد یافت لهذا در اینجا ذکر دیگر صاحبان آورده میشود بدان که
 اقدم در بیعت و خلافت و وصال از جمیع خلفاء راشدین ذات مبارک کریم الاخلاق
 عظیم الشفاق سراج الوهیلین سید الکاملین برهان العاشقین شیخ المشایخ حضرت شیخ
 نور محمد ناز و والہ رضی اللہ عنہ که در توصیف مبارکش این بیت باید گفت سه چون
 براه صفا قدم بکشد و نه گام بر گام مصطفی بنهاد و بوده است و در مدح آن ذات
 مبارک کلام منقول از حضرت مولوی صاحب قبلة رضی اللہ عنہ ناطق و کافی است که چون
 برکات حضرت قبله چهار ولید صاحب شیخ غیب پرور و حضرت صاحب ناز و والہ در
 دہلی تشریف برده بودند حضرت مولوی صاحب و قبلة رضی اللہ عنہ فرمودند که میا نصاحب
 ناز و والہ بوی حضرت شکر باری آید و در حق غیب پرور فرمودند که این سجاده نشین
 بیست دو خواجه نماید و از مناقب ایشان مولوی صاحب مجمع الفواصل و الفضائل احسن التامیل و
 التخصال اکرم مجد مولوی محمد جوهری ترجم آورده و خیر الاذکار نام نهاده فی الواقع خیر الاذکار و
 نصارت الاخبار است و رقعات تبرکات در اینجا می آرد و رقعہ فضائل و کمالات مرتبت
 فصاحت و بلاغت منزلت مجمع مکارم اخلاق منبع حماسن اشفاق مشفق میا نصاحب
 میان محمد جو صانه عما شانه همواره بمرضیات حق جل و اعلی موفق بوده از مکاره مصلون
 و مامون باشد از فقیر نور محمد بعد از تسلیات مسنونه مشتاقانه آنکه چون از راه پرتابی
 و کمال عاطفت تامل می ارسال داشته بودند رسید خبر اکرم اللہ خیرا بجزای جریان حالات
 اینجای بفضل الهی بخیر است خیریت و عافیت و صفا و قتی ایشان مطلوب حضرت
 سلامت اوقات شریفه اموزع دارند وقت تعلیم و وقت ذکر و ذکر و من طلب و

بر حضرت شیخ المشایخ
 خواجہ نور محمد ناز
 واکه از سید الاولیاء
 زیارت گاه خلافت
 حاجی پور شریف است
 در پنجم

الرحیم
 رضی اللہ عنہ
 بیعتی و لا یقعدی
 پنجم

و جَدِّ وَ جَدِّ مَنْظُورِ خَاطِرِ شَرِیفِ فرمایند مولاوی معنوی علیه الرحمة فرموده سه سرشکسته نیستی
 سر را بزند + چند روزی بجهد کن باقی بخند + هر چه غیر از سورش و یواگی است + اندرین روز
 و درمی و بیگانهگی است + هر چند حصول مطلب البته فضل و عطای الهی است لیکن جِد و
 جهد در کار ضرور است که عادت الهی است سه گرچه وصالش نه بکوشش دهند + آنقدر
 ای دل که توانی بکوش + دعا فرمایند که حق تعالی خیر خاتمه و حب ذاتی خویش جا بنیند
 نصیب گرداند انتهای رفته لطیفه حضرت غریب پرور شیخی فرمودند که حضرت قبله عالم را
 بشادی صاحبزاده کلان دو کهنه عمده که یکی از او شان قدری و قیمت زیاده بود و دیگر
 اندک کم برای مرحمت ما برد یعنی حضرت صاحب نار و وال شیخی غریب پرور آوردند و
 یکجا نهاده فرمودند که عزیز اینجانب شما دو کس را ندیرای شما این دو پارچه آورده ایم لیکن
 گرفتار این دو پارچه بر خود است هر که خورد باشد اول یکی پارچه برگزیده گیرد و دیگر
 کلان گیرد حضرت صاحب نار و وال سبقت کرده پارچه عمده برگزیده را برداشتند و فرمودند
 که بیش مبارک حضرت میان صاحب یعنی شیخی غریب پرور از من سفید زیاده پس اعتبار صورت
 حال است نه عمر را سبحان الله اندرین چه کلام است لطیف سه و انداختن که هستی
 وارد + و اندرین را نسبت داده اند و نقل است از خلاصه الفوائد که روزی حضرت قبله
 عالم رضی الله عنه فرمودند که اگر میان صاحب یعنی حضرت صاحب نار و وال چند
 مهلت یافتند عالمی از ایشان روشن میشد و روزی فرمودند که میان صاحب چهاره مرا از برج
 بسیار کسان نجات داده اند و هرگاه که یاران حضرت نار و وال بجنور عالمی می آمدند خود
 بدولت باو شان بسیار شفقت مینمودند و میفرمودند که آنچه میان صاحب یعنی الله عنه بشما گفته
 باشد بران مواظبت درند و اگر کدام حاجتی باشد بے نجات از من بپرسید وصال
 ایشان بتاریخ ششم ماه جمادی الاول در سن یک هزار و صد و سی و سال چهارم از هجرت و هزار
 مبارکش در نواحی بلده حاجی پور زیارت گاه خلق است و دیگر خلیفه حضرت قبله مبارک

بزرگوار حضرت شیخ
 حافظ جمال
 در شهر

رضی الله عنه سید کمالین سند التوکلین البیاض باوصاف الله المتعال المتخلق باخلاق الله ذی
الافضال منظر جمال لایزال حضرت حافظ محمد جمال ملتانی رضی الله عنه است حضرت ایشان را
مخص خلق محمدی بود و بنده که دو سال در ملتان کسب علوم نموده از فیض صحبت ایشان بهره
باشند که کتبه روزی حضرت غیب پرور فرمودند که طالب باید که سوای شیخ خود درخت
شیخ دیگر آید و رفت ساز و زیر اگر برای استفساری رود و در راه اراده این طالب نقصان شد
و ناقص بکار نمی آید و اگر استفسار ندارد پس مرتب کتبه است شد چون ازان محفل حضرت
غیب پرور بخلو خانه تشریف بردند این غلام عرض نمود که امروز که ذات مبارک این مذکور فرمود
و سابق ازین غلام را ارشاد بود که بخدمت حضرت منظر جمال الہی روز فراغت از سبق حاضر شده
باشید پس توفیق درین مذکور و آن ارشاد چگونه است حضرت غیب پرور فرمود که این کور
در حق غیر بود و حضرت جمال الہی را عین من دانند غیر کجا است ازان بعد صحبت مبارک ایشان
تا مدت که آنجا بودم لازم گرفتم کتبه روزی حضرت جمال الہی این غیب را در خلوة خواند
و همین کلمات فرمودند که شما میدانید که بعد از حضرت قبلہ عالم مبارک و یصاحبه رضی الله عنه سرگروه
فقر و کد ام کس است بنده عرض کرد که خیر این عاجز را خود فرمایند فرمودند سرگروه ما فقر و شیخ
شما است یعنی حضرت غیب پرور است من نیز در ملتان نشاندہ او شامم اگر کسی حاجت
بوده باشد بلا دروغ گفته باشند بسمان الله چه نسبت بایکدیگر داشتند الحمد لله علی ذلک بدانکہ
چندان فوائد که از زبان درفشان مبارک ایشان بسیم رسیده که اگر جمع نمایم دفتر می شود چون
کتاب بحر و فاء در بی کاری است لهذا بچند نکات اقتصار نمایم کتبه این بیت از حضرت
اوشان مسموع شده که کجا غیر کو غیر کو نقش غیر + سوال الله و الله مافی الوجود کتبه
روزی از مکان خود بمدرسہ حضرت مولو یصاحبه اوستاد می و ملاذی مذطلہ تشریف

لے یعنی حضرت شیخ الشیخ غیب نواز مولانا سیدنا خواجہ گل محمد صاحب فی کربخ چشتی احمد پوری رضی و علی فیر خا کرہ

انجم الدین محمد غفاری لے یعنی حضرت شیخ الشیخ مولانا خواجہ خدا بخش صاحب خیر پوری رضی ۱۲ انجم +

بیر خا کرہ

حافظ جمال

ملتانی

اوز عالم رحمت العالمین	در زبانه جنت شاد او مباد	نقد جانم حسد و فای او مباد
آن شهنشاهی جهان معرفت	ذات او بیرون ادراک صفت	خسر و ملک فناء و تحت و تاج
از خود و از غیر خود بی احتیاج	غرق بحر عشق از صدق و صفا	از خود و بیگانه با حق آشنا
کرد مرغ عشق ز و ج کمال	بینه اسلاک را در زیر بال	اختری برج سپهر لم یزل
گوهر و ج کمال بی بدل	موقوفه قمرین عاقل محمد نور حق	برده از پیشینیان بی شک و حق
کام بر کام محمد مصطفی	رفت در راه خدا آن مقصد	با و شایسته کامرانی کنعان
عصمت او دست در کامران	نکته در حلیه مبارک آنحضرت	رض بزرگ خوش فرموده است
ما که در شکل یار حیدر انم	بسیار و صاف او کجا دانه	ما بحسب تبرک چیزه از آثار ظاهری
عینولیم سر مبارک حضرت سلطان الاولیاء	مختم بود و عادت خلق داشت	و تعیین روز و علقه
نبود بلکه میفرمودند که آنچه تعیین روز آمده	در حجامت که معنی مجسم نهادن است	واقع شده
و در خلق تعیین روزی مروی نیست	مگر در روز شنبه و چهارشنبه دیده	نه شده که اتفاق
حلق شده باشد و در دیگر همه روزها اتفاق	بارها افتاده که سلطان الاولیاء	خلق میفرماید
و وجه مبارک آنحضرت منور و مائل	باستطالت نحوی که در حلیه سرور	کائنات صلی الله علیه
سلم گذشته بود عینین مبارک نیز مثل عینین	مکوره در حلیه نموده تر و کشیده	تر بود و لیکن گمرد
حلقه آنحضرت که سیاه بود یک خط بود رنگ	مثل مال که گرد ماه میباشند	از صنع الهی کشیده
شده بود که از آن تمام حسن چشم مبارک	مینمود و بنظر نیامده و نخواهد آمد	لون شریف سبب
مال حمره بود و ذات مبارک و با متانت	بود استخوانها جمیع مفاسل بزرگ	بود و در کشتن
تمام ابرو یک کف دست فراخ و نرم	ریش مبارک سفید اندک سیاه	قرب خدین شرفین
باقی بود که وصال آنحضرت بوقوع آمده	خلاصه آنکه تمام جمال مصطفوی	آئینه بود و فلیح
نکته در حجب و نسب سلطان الاولیاء	قدس الله سره العزیز	بدانکه عرفت
ایشان اگر چه میگویند و از کوریچه اجداد آنحضرت	بود آن نام	شهنشاهی یافته و نساب

حلیه مبارک
حضرت خواجه
شیخ الاسلام خواجه
محمد باقر
رضی الله عنه

این دیار کلمه متفق اند که از قوم قریش اند اما در کتاب عرف و از زبان مبارک آنحضرت
 نیز همان لفظ کورجیه دیده و شنیده و از بهشت پشت ولی ابن ولی بوده اند و زری خود بدست
 در حق نسب خود که حال سجاده نشین اند و قبله خاص و عام اند که در شان او شان این
 آیه کریمه کافی است ما هذا بشران هذا ملک کریم و در آن آوان بقد
 بهفت سالگی بودند فرمودند که از اجداد ما یک مولوی محمود نام بود صاحب نسب و
 صاحب باطن پیش او یک مرد لنگ که اهل کمال بود نسبت تمیز داشت یک فرزند مولوی
 محمود آن مرد لنگ را به باز چیده آمده از پای لنگ می کشید و آزار میرسانید در آن اثنا
 از زبان آن اهل کمال پیر آمد که با فقیر بازی میکنی میخواهی که مثل مالنگ شوی درین اثنا
 مولوی محمود را معلوم شد بجای بخدمت آن مرد لنگ آمده فرمودند که از تمیزی شما
 فائده این بود که فرزند مرا چون خود لنگ میسازی آمد و بزرگ عرض کرد که صاحب
 من چنین میگویی که در اولاد شما نسلا بعد نسل و بطنا بعد بطن یک صاحب بدل همچو این
 فقیر خواهد بود آن بزرگ صاحب نفس بود از آن روز در اسلاف ما یک مرد صاحب
 دل و نسبت پیدا شده آمد و اشارت به نسب خود فرمودند که این از اثر نفس الف صاحب
 دل است که آثار سعادت از جنبش هویدا است **فالمهد منطلق عن سعادت جدد**
اشوال بنجابه ساطع البرهان + و نیز حضرت سلطان الاولیاء فرمود که از آن روز
 در زانوی یک از ما که صاحب نسبت شود در پیدا میشود و باشد و والد شریف سلطان
 الاولیاء که اسم مبارکش محمد شریف بود بسیار صاحب کمال و صاحب نفس شده که از پیشین
 و گذشته و زنده و درع بعد رسانیده بودند که قناعت از اطعمه بر طبقه بتل و بکن بود و
 با کثر ابل مزارات نسبت داشت چنانچه از درگاه حضرت مخدوم جهانیان صاحب
 رضی الله عنه در واقع جواب هر جلای عطا شد چون از خاղقاه بیرون آمدند شخصیست
 ایشان داد و تا حال آن کتاب متبرک موجود است که هر کس بآن بیند و تبرک بگیرد

وکرامات و تصرفات حضرت محمد شریف جیو مشہور و متعارف اند روز سے حضرت
 خالص صاحب رکن الدولہ نصرت جنگ بہادر محمد بہا و الحان علیہ الرحمۃ و الغفران حکایت
 فرمود کہ من در خدمت میا نصاحب میان محمد شریف جیو برای استعداد و عارفتم
 عرض کردم کہ مرا میان سرائی کہ آنوقت صولت سلطنت داشت طلبید است و مخالفان
 اینجانب پیشتر در سرکار میان موصوف بر غرض خود چیزے در حق مانگفته دعا فرمایند
 کہ اللہ تعالی ملاقات بخیر و خوبی کند میا نصاحب میان محمد شریف جیو یک لفظ مرا فرمود
 کہ وقت ملاقات بخوانی و از ہر وجہ خاطر عاظم بعد از کہ بشما چیزے نخواہد گفت و یک
 زنجیر نیریشما خواہد بخشید از برکت نفس مبارک او شان پہچان شد کہ فرمودند
 دیگر حضرت سلطان الاولیاء روزے فرمود کہ این جانب برای تعلیم فرزند خود
 را و ہر دو برادر زادہ خود را بتا دیب لکدوب میگردم روزے مرا فرمودند کہ کشندہ
 شد کہ تو این خوردگان را برای خواندن ضرب تا دیب میکنی یا بیج حاجت نیست
 ایشان خود بخود خواہند خواند ہر چہ سعی کنی برای برادر زادہ خود کہ کمال الدین نام است
 بکنی مدان وقت میان کمال الدین تمام صغیر بود و از خواندن او بیج نام نشان
 نبود حضرت قبیلہ فرمودند کہ معنی کلام حضرت میان محمد شریف جیو آن بود کہ اگر ہر
 سعی شما موقوف است پس سعی بمیان کمال الدین کنند حق تعالی ازان صاحب
 کمال این سلطان الاولیاء و برادر ایشان حضرت میان نور محمد جیو را بوجہ آورد
 سے آفرین خدای بر پدرے + کہ از و مانند این چنین پس + سکتہ در بیان
 علم سلطان الاولیاء آنحضرت را علم درست و علم وراثت ہر دو کمال بودند در
 عصر خود شرقا و غربا ماثل آنحضرت در علم ظاہری ہم کسی نبود خلوص علم از اصول
 و فروع بآن مشابہ بود کہ بدرجہ اجتہاد رسیدہ بود و مہذبہا جزئیات مسائل را آنقدر
 یادداشت کہ کسی حادثہ نیامدہ کہ خیری مسلمان حضرت از کتاب نشان ندادہ باشد

و بتدریس نیز میل خاطر بسیار بود علماء متحیر و وظیفه خوار برای تدریس مقرر بود و طلاب علم را نیز وظیفه از لنگر اقدس مقرر بود و چون ذات مبارک بتقریب از کوٹ مٹھن شریف بهجرت فرموده در شادانے شریف سکونت فرمودند در هر دو مکان مدرّس مقرر علیحدہ شده بودند و در هر دو مقام

مدرّس تدریس و لنگر جاری بود معہذا کی و سبق خود بدولت نیز تعلیم میفرمودند و کتابهای که روی این فقیر اقم اتفاق تعلیم افتاده آسامی آنها می نگارم + شرح ہدایہ حکمت و میر ہاشم و شرح عقاید و خیالے و مولوی بر خیالے و مطول و تلویح و توضیح و شیخ الاسلام و نور محمد مدق بر مقدمات اربع و شرح و قایم مع توشی و ہدایہ و شرح مواقف مع مولوی و زواید ثلاثہ و از حدیث شریف مشکوٰۃ شریف و احیاء العلوم و بعض صحیح بخاری و در تصوف لواج و شرح قصیدہ فارسیہ حمزید و سواک السبیل و تسنیم و فصوص الحکم و در کتب حدیث و تصوف را قم سامع یا قاری میبود نخست در بیان وضو و غسل آنحضرت عادت شریف آنحضرت چنان بود کہ وضو بر چاہ پا ہا بر کسے مکان مرتفع نشسته وضو میکردند کہ از قطرات غسالہ وضو تمام احتراز بوده بضرورت وضو از دیگرے نمیساختند و مسح تمام سر میکردند و ریش مبارک اگر چہ ابنوہ دار بود تمام می شستند و مسح ریش جائز نمیداشتند و غسل جمعد و عیدین بضرورت مرض گاہے ترک نشدہ نخست در طریق نماز سلطان الاولیاء ہمیشہ آنحضرت در سفر و حضر نماز با جماعت اول وقت در مسجد میگزرا نیدند اگر اتفاق در سفر مکان نزول آنحضرت از مسجد بعید میشد تا ہم بوقت نماز در مسجد ادا میشد مگر در مرض تنہا اتفاق می افتاد و نیز میفرمودند کہ مسئلہ چنین است کہ اگر مر لیض تنہا قائماً نماز گذاردن می تواند و جماعت قاعدائی گذارد باید کہ جماعت را ترک دہد و تنہا قائماً نماز گذارد آنحضرت نوافل بسیار میکردند و بعد و قبل صلوٰۃ مکتوبہ تطوع عادت نبود سوا کہ سترن سوکدہ دیگر

یعنی حضرت بنی امیہ
نواز مولانا خواجه علی
محمد صاحب رحمہ اللہ
عندہ اچھا لکھا ہے

هیچ تطوع نمیکردند مگر بعد مغرب شش رکعت صلاوة اوایلین و دو رکعت حفظ الایمان
 او ایمن فرمودند وقت عشا بر چهار رکعت فرض و دو رکعت سنت موکده اقتصاری می شد
 و وقت تهجد دو رکعت نماز تهجد و شش رکعت و ترپند می نمودند و وقت اشراق دو رکعت
 نماز استقاده و دو رکعت نماز استخاره و چهار رکعت نماز صبحی میخواندند سواء این نوافل و غیر
 کسی نقل و روا حضرت بنو و قرأت آنحضرت در فجر و پیشین صورتها طوال مفصل بود و در
 در عصر و عشا و ساط و در مغرب قصار مفضل و امام را نیز چنین تعلیم بود و تسبیحات در رکعت
 و سجود آنحضرت که میگردند این را قسم به آهستگی تمام یا زده مرتبه تسبیح می خواند بعد
 اذان سر از رکوع یا سجود بر میداشتمند در نوافل و سنن نیز همین منط تسبیحات می کردند
 و بسیار میبود که اگر کسی مسئله کتاب تصوف وقت تعلیم میداد میشد در نماز آن حضرت
 را خود بخود آن مسئله حاضر و حل میشد بعد از نماز می فرمودند که درین نماز آن مسئله یاد
 آمده و حل شده گشت روزی فرمودند که میزان رکوع همین است هر دو دست
 که بر زانو نهند تمام دست تا دوش مستقیم و مستوی از میان آرنج را خم نه کنند و می فرمودند
 که این مسئله از حضرت قبله فخر المله و الدین رضا تحقیق شده گشت در بیان توزیع
 اوقات آنحضرت بعد از نماز مغرب سنت و نوافل در گوشه خلوة میخواندند و بعد
 اذان بشغل مشغول میشدند بعد اذان چند لقمه طعام تناول میفرمودند درین اشنا موزون
 اذان عشا می گفت آنحضرت در جماعه حاضر میشدند بعد اذان اگر کسی سائل در
 وظیفه یا بیعت می آمد بدان اشتغال میشد حتی که بارها اتفاق افتاد که خوف قضاء
 نماز تهجد میشد و اگر اتفاق واردین نمی بود پس در مکان خلوة تشریف برده اشتغال
 سرمه می نمودند و در هر چشم مبارک سه طرف میل مستعمل میشد زباده و کم عادت نبود
 از آشنای بیگانه تنهای میشد و چونکه کنیم پاس شب باقی مانده میبود تا دم بیا میفرمودند
 به بیت الخلا میرفتند بعد از فراغت از استنجا و وضو نماز تهجد و و ترا دا می نمودند و بعد

اذان گاہے مشغول بمراقبہ و گاہے بچہ کہ صوت تمام بلند نمیشد و ضرب شدید میگردید
 اختیار می فرمودند بعد اذان اگر وقت بسیار ساعد میشد چنانچه در شب زمستان اتفاق
 می افتاد بخیار قرآن مجید تلاوة میکردند و منزل و لائل الخیرات میخواندند حق تعالی
 میداند که در آن استراحت چه مینمودند و چه میدیدند بعد اذان وضو تازه نموده سنت فجر در
 مکان خود میگذرانیدند و فرض باجماعت در مسجد بعد اذان تا یکیم پاس و در وازہ حجرہ
 بند مینمودند و بحق تعالی مشغول میشدند و در حضور و شہود می بودند و اگر چہ در شب
 اتفاق نمی افتاد بعد از صبح بچہ مشغول میشدند و وظیفہ قرآن مجید و کتاب را کہ وقت مقرر بود
 و لیکن اکثر بچہین بود کہ در موسم زمستان در آخر شب یا بعد نماز صبح و در موسم تابستان اکثر
 بعد از قوال اتفاق می افتاد و در سفر در موسم تابستان بعد از درود در وقت حاجت
 اکثر اتفاق منزل میشد بعد از نماز حاجت کہ منزل قرآن مجید و کتاب میخواندند و بعد از
 یکیم پاس روز کہ از حجرہ تشریف می آوردند به تعلیم سبق و روان ساختن حاجات
 خلایق اشتغال میشد و طعام صبحی در آن حجرہ خلوة اتفاق میشد و قریب دو پاس قبلولہ
 بقدر و گہڑی مینمودند مسئلہ میفرمودند کہ یوم معتدل و شب و روز بقدر دو پاس قدر
 بالا است اگر ازین زیادہ میشود موجب غلظت است و نیز می فرمودند کہ قیام لیل بہ بیداری
 دو پاس شب قدر سے کم یا زیادہ حاصل میشود کما قال اللہ تعالی قم اللیل الاقلیلا
 نصفہ او انقص منه قلیلا و زد علیہ - سالک را باید کہ بعد از یک پاس شب خواب
 کند و بقدر یکیم پاس شب یا قیامندہ بیدار شود و اگر اندکے ازین فرق شود تاہم مضائقہ
 ندارد و در روز زیادہ از دو گہڑی خواب نختہ نختہ حضرت سلطان الاولیاء
 از قبلولہ فارغ شدہ مشغول باوراد میبودند کہ موزن اول وقت تہراذان جواز نماز
 ظہر بیان می فرمودند و در مثل ثانی نماز فاتیہ میفرمودند کہ از امام صاحب روایتہ جواز
 نماز در مثل ثانی آمدہ امام صاحب اذان قول رجوع فرمودہ است و بعد از نماز

متعلیٰ تعلیم سبق می فرمودند و اگر اتفاق تعلیم نمی بود باز در حجره مشغول بحق می شدند و وقت
 عصر بیرون می آمدند و نماز عصر تخمیناً بقدر دو نیم گهری روز باقی مانده ادای می شد
 مسکنه می فرمودند که تا خیر عصر صحت است لیکن پیش از وقت نزد شدن آفتاب باید خواند
 که آنوقت مکروه است و وقت عصر تخمیناً از پنج گهری روز باقی مانده مقرر کرده اند باید که
 بوقت دو نیم گهری روز باقی مانده بخواند و در نصف گهری که آفتاب نرسد نماز مکروه است
 و بعد از نماز عصر آن حضرت را هزار درود وظیفه مقرر بود و نخت در اکل و شرب آنحضرت
 از شصت و هشت درم آرد و هفت نان تنک و نرم طیار کرده می شد باین طریق که بر تابه
 نیم پخته نموده بعد از آن برا خگر با تمام پخته میشد باین صورت نان تمام نرم میشود از آن
 نانها دو نیم نان گهی سه بشور یا چوزه یا دال مونگ یا شلغم تناول می فرمودند و همچنین وقت
 شب میکردند خلاصه اینکه کثرت به پنجاه درم در شب تا روز اتفاق غذای افتاد و آب
 آنحضرت بعد از هضم طعام می نوشیدند و می فرمودند که معنی خیر الماء بین الطلوعین
 همین است که کای طعام بهضم شود انگاه آب باید نوشید و هضم طعام بعد از شش ساعت
 بخومی بالکل میشود و نخت در لباس آنحضرت قمیص آنحضرت را چاک بر سینه می بود
 و سیه نیز میداشتند و کلاه مبارک قادری دو تا میبود ملاصق لفرق و بر کلاه مبارک
 وقت سواری گاه سه سلاری و گاه سه دوپٹہ سلاری می بستند و می فرمودند که غرض
 از جامه دفع برد و حر است و نیز می فرمودند سه جامه پوشی آنچنان کان دیر
 ماند مر ترا و اکثر پوشاک آنحضرت لطیف پرکار مثل بافته می بود و جامه بار یک در
 بر می فرمودند و نیز آنحضرت می فرمودند که حضرت مولانا و مرشدنا و قبلتنا فخر الملت علیهم
 رضی الله عنه وقت رخصت همین انداز ارشاد نموده بودند که غذای و لباس لطیف
 استعمال نموده باشید حضرت سلطان الاولیای می فرمودند که حکمت این امر در آنوقت
 معلوم نشد بعد از آن در ملفوظ مبارک حضرت خواجہ عبید الله احرار قدس سره العزیز

دیده شد که مرقوم بود سالک را باید که غذا و لباس لطیف استعمال کند که انوار لطیف وارد
 میشود و از اینجا حکمت آن ارشاد ظاهر شد و با جامه از توسید سیاه و یا تہ بند سیاه
 مستقل نمیشد و بیرونش لونگی فقرے یا الاحی و یا دوپٹہ یا سلاری بہر کیف میرسد مستقل
 می شد لیکن ریشی مستقل گاہے نشدہ و مخلوط کہ در حق رشیم داشتہ باشد ہم مستقل
 نمیکردند و تخمین مبارک کہنہ و سادہ مستقل آن جناب میبود و سختہ در محل و شانہ
 و مسواک آن حضرت کحل بعد از نماز عشاء سہ مرتبہ از میل یک طرف کحل ہر واحد چشم
 مبارک میکردند اگر میل دو طرف میبود از یک طرف اول کحل در یک عین مبارک و از طرف دوم
 در چشم دوم میکردند ہمین سان سہ کرۃ و شانہ بعد و صبح عشاء و ظہر در ریش مبارک
 میبودند مسواک با ہر وضو مستقل میشد سختہ در حق خلق آنحضرت خلاصہ آنکہ ذات
 مبارک رحمۃ العالمین و آیتہ رب العالمین بود بہر کس چنین میدانست کہ آنچہ آنجناب را
 شفقیت و بارہ من است در حق دیگرے چنین نخواہد بود شیم و جوان و طفل
 یکسان لطف بود و عارف حاضر یک و طیرہ بود یعنی ہر قدر کہ شفقت در حضور شخص
 میشد در غیبت او بران قرار فیران و طیرہ میبود و از اثر دمام عوام تنگی نمی آمد بہر کس
 چہرہ فرخندہ خندہ پیشانی مکالمہ میشد و اکثر اوقات دیدہ میشد کہ بعضے کسان
 بتجمع بازو آنحضرت گرفتہ می جنبانیدند و حکایت میکردند ذات مبارک بخندہ
 پیشانی جواب میفرمودند و بعضے کسان باواز بلند بالمواجدہ عرض میفرمودند
 ذات مبارک بفرخندگی و آہستگی جواب سوال ارشاد میفرمودند و گاہے عظیم
 فرمودہ بجای خود میفرمودند کہ شاید عالم مرا اگر میداند و سبب بلند گفتن از بازو
 جنبانیدن خلایق بفہم را تم چنین می آید کہ آنجناب اگر چہ در مجلس و محفل زینت
 بخش میبودند لیکن آنچہ گفتہ الصدوقی کائن و بانی این معجزہ از چہرہ مبارک جلوہ گر
 میبود از خلایق و عوام این امور لاچار بوقوع می آمد چنانچہ گفتہ اند کہ

۵۰ بجایا نیدم اول پس بگوئید + بدانکه اگر چه از فیض عام و لطف تمام آنجناب خاص عام
 مشمول بودند اما بشاغلان بالله عجب مزخا ص و کرمه اختصاص بود بعضی اوقات که از
 کس بشریت احدی را بترک وظیفه می شد و باز بقبول انزوی رشته گسسته پیوست
 می یافت و توفیق مشغولی وظیفه رفیق می شد اگر چه آن شخص در حضور آن حضرت هر روز
 بلا ناغہ حاضر میشد از و پرسیدند که این قدر ایم کجا بودی آن کس عرض می ساخت که غلام
 هر روز در خدمت میرسید آن حضرت می فرمودند که من ندیده ام این چنین اتفاق بارها
 افتاده ~~نکته~~ در صورت بهیت آن جناب حضرت قطب العالم حضرت قبله مہار و لیصا
 رضی اللہ تعالی عنہ بدانکہ آنحضرت برادر کلان آنحضرت میان نور محمد از تحصیل علوم ہر
 فراغت یافته داعیہ خدا پرستی بہرسانیدند اگر چه والد شریف آنحضرت تمام متاض و
 صاحب کمال بودند چنانچہ سابق مشر و حاکم شد اما داعیہ آنجناب ہماز بلند پرواز
 بود بہر اشیان سرفروغی آورد طلب مکان عتقا نمود و درین اثنا وصیت عالمگیر حضرت قبلہ
 مہار و لیصاحب در گوش پرہوش ہر دو صاحبان کوس الحق الحق میگوشت و عزم محکم نہایت
 فیض بشارت آنجناب حضرت قبلہ مہار و لیصاحب رضی اللہ تعالی عنہ شعلہ شوق را بچکان
 نموده اتفاقا برادر کلان آنصاحب در موضع یارن والی کہ قریب شہر بیت پورست
 تشریف فرما بودند و آنجناب کوٹ مٹھن سکن خود مستقر دران موضع یارنوالی از باری
 باری وقت مغرب آن نورقنای یعنی حضرت قبلہ مہاروی باز مرہ درویشان دران مسجد
 کہ میان صاحب میان نور محمد جو نماز می گذرانیدند داخل شد و در نماز اقتدا نمود و بعد
 فرض پیشین بسبن و نوافل پرداختند چون نظر میال صاحب میان نور محمد جو بران وقت
 عالمتاب افتاد و خشوع و خضوع زمرہ درویشان در صلوة دید صولت و بہیت
 این طائفہ علی الخصوص آن بادشاہ گدا لباس و گرفت و چند در حیرت ماند و بعد
 از ان بادب تمام از احدی از ملازمان حضور بصورت نہانی نقش فرستد و چون نام

نامی آن سلطان جهان گیش رسید بهوش الوداع نمود بیتابانه سر با قدم فلک پیمیا
 انجناب مالید و از بسیار شادی روح در بدن و بدن در پیرهن نخی گنجید و زبان حال از
 بدین ترانه مترنم می گشت به بشبهاسیه که می دایمیدم + که روزی گردد این روز رفیقم +
 شبیم را صبح فیروزی برآید + غم و رنج شبانروزی سرآید + که بودم گمراهی در ظلمت شب +
 رسیده جان ز گمراهیم بر لب + برآند از افق رخشده ماهی + بگوئی دوستم بنمود را از +
 و همدران شب قاصد جلد ز قمار بصوب کوه مٹھن بجانب انجناب فرستاده آنحضرت بد
 استماع این مژده دلکش و بالراس و العین پا پیاده عرض راه طی ساخته ندیم آن شاه جهان
 گردید خلاصه آنکه قبیل از ورو و حضرت قطب مہاروی کسی درین دیار طریق بیعت
 صحیح نداشت و همین استقامت او را در بیعت میدانستند آنحضرت نیز از حضرت قیل
 مہاروی وظیفه راه خدا تعالی پرسیدند و همین را بیعت و پیری و مریدی دانستند
 که بیعت بسته بران مواظبت نمودند تا که صورت مشغولی و کثود پیدا شد روزی حضرت
 قیل مہاروی رض و مجلس مسئله بیان فرمودند که سالک را اگر چه از وظیفه شخی سلوک است
 آید و کثود راه گردد و لیکن برای بیعت تاثیر سے دیگر است حضرت دانست که این اشار
 یکدام کس خواهد بود که آن ذات خود را داخل بیعت میدانستند لیکن برای تحقیق وقت
 خلوة در حضور عرض کردند که این غلام داخل بیعت حضور عالی هست خود بدولت
 فرمودند خیر وظیفه پرسی هست بیعت نیست پس التماس بیعت نمودند و راجع بترکه
 اتفاق بیعت حضور عالی افتاد و وقت بیعت خلافت نیز عطا فرمودند الحمد للہ
 ذلک کشتہ در بیان رفتن آنحضرت بجانب بلی شریف آنحضرت دو مرتبه بدلی
 شریف شریف برده اند اول مرتبه بر کاب حضرت قیل مہاروی صاحب اتفاق
 افتاده آن مرتبه حضرت منظر جمال الہی و حضرت قیل مہاروی و والد و حضرت بوکو
 محمد اکرم و دیگر بزرگان ہمراہ بودند آن حضرت سلطان الاولیاء تمام مسافت

پایاده طو نموده بود حضرت سلطان الاولیاء میفرمودند که حضرت قبلہ شیخ
 در منزل اول بجای خود از من پرسیدند که شما بر سواری خود چرا سوار نمیشوند عرض داشت
 نمودم که در جناب الہی نذر معین کردم کہ بزاریت حضرت مولو لیصاحب قبلہ رضایا
 خواہم رفت حضرت صاحب فرمودند کہ مبارک است پس از ان اسپ سواری این
 غلام حضرت صاحب خود بدولت در تمام راہ مستحقان کہ پایادہ بودند برای سوار
 میدادند بعضی کسان در حضور عرض میکردند کہ فلانی تمام منزل پایادہ می آید و اسپ
 سواری آن ذات مبارک بدیگران عطا میفرمایند آن نیز مستحق است چند کردہ اورا
 نیز عنایت شود خود بدولت در جواب آنها چنین فرمودند کہ آن مراد مستعد و قوی
 المزاج است آنرا حاجت نیست دیگر غریب استحقاق اند سبحان اللہ چه کرم و نوازش بود
 کہ عمل آن حضرت را از نظر عالم پنهان میفرمودند و دوم مرتبہ کہ حضرت سلطان الاولیاء
 تشریف بدہلی شریف برودہ اند حضرت صاحب قبلہ ہاروی چند روز پیشتر روانہ
 شدہ بودند آنحضرت دنبال آنجناب وانگی نمود در دہلی شریف قدبوسی
 حاصل ساختہ حضرت سلطان الاولیاء میفرمود کہ چون دنبال حضرت قبلہ در دہلی رسیدم
 ہرچہ زاد بود تمام صرف شدہ بود چیزے در دست موجود نبود کہ ہدیہ وقت
 قدبوسی در جناب حضرت مولو لیصاحب و قبلہ گذرانیدہ شود یک آفتابہ مسی ہمراہ بود
 آنرا بہ لقال دادہ شیرینی خریدیم و پیشکش جناب حضرت مولو لیصاحب قبلہ گذرانید
 حضرت جناب شیخ قبلہ ہارو لیصاحب رضہ حقیقت حال معلوم فرمودہ دو اشرفی
 از خود عنایت فرمودند کہ در جناب محلے حضرت مولوی صاحب و قبلہ گذرانید
 موجب ارشاد النقیاد نمودم الحمد للہ علی ذلک بخشہ در بیان مجاہدہ نا انحضرت
 ابتداء سلوک حضرت حافظ صاحب منظر جمال الہی میفرمودند کہ ذات مبارک حضرت
 قاضی صاحب القدر مجاہدہ ناموود کہ کسے کم کردہ باشد و نیز منظر جمال الہی می فرمودند

که آنحضرت که چهره میکردند آواز چهره ایشان تاسه کرده میرسید و بقدر دسیم پاس آنه
شب و دو نیم پاس آنه و نه چهره میکردند باین تفصیل که از مغرب شروع چهره میکردند تا
یک پاس بلکه زیاده و در آخر شب یک نیم پاس باقی چهره شروع می کردند تا نماز صبح و بعد از نماز
صبح شروع چهره میکردند تا یک نیم پاس روز و بعد از نماز ظهر چهره شروع می کردند تا نماز عصر
ای عزیز بدانکه آنحضرت را بزرگ چهره بسیار دوستی بود که تا مرصن الوصال آنجناب نرسید
آنحضرت از ذکر چهره بس نفرومودند با وجود ضعف بدن شریف نیز از چهره ترک نرشته
روز سه این غلام را قلم الحروف را فرمودند که حالا ذکر چهره بسیار میکنی با وجود آنکه تو جوان
هستی و من یعنی آن ذات مبارک پیر شدم از تو چهره بسیار میکنم در آن روز ما این را قلم بقدر
یک پاس قدر سه زیاده و در آخر شب چهره می نمود این قیاس باید که با وجود ضعف پیری آن
حضرت از یک پاس بسیار زیاده چهره می فرمودند در ابتدا می سلوک بجان الله چه خواهد
بود و معمول آنحضرت بزرگ چهره چهار مرتبه بود مجابده های آنحضرت را شمار نیست اما چندین
مرتبه شمار آنحضرت مجابده جس دم نیز بکمال رسانیده بود روزی می فرمودند که شغل
جس مثل بار بر گنج است هر که از گزند او نترسد گنج میرسد و نیز می فرمودند که شغل جس
افزون است چون بجان می آمیزد طبع او را گذاشتن نمیتواند و بگلو می افتد چنان که
ما را به پا توانی رسانیده است اما او را میگذارم و او ما را نمی گذارد و از مجابده های
آنحضرت یکے آن بود که در حین حیات حضرت قبله چهاروی رضی الله عنه نه ماه در
دیره غازیخان بقید گذرانیده اند و سبب آن بود که برادر کلان آنحضرت اجاره
می گرفتند تاظم دیره بجهت مبالغ اجاره آن ذات مبارک را مقید ساخته بودند آن
حضرت می فرمودند که چون در یک محل اینجانب محبوس نمودند در واقع زیارت حضرت
مولو صاحب و قبله رضی الله عنه حاصل شد فرمودند که برای حکمت شمار اینجا آورده اند
هر قدر که باره با مصلای شما پاک و گیرد و خستند آنقدر ما بهای اینجا خوابی شست چون باره

صاحب
بنی حضرت خواجہ محمد
صاحب

بنی حضرت خواجہ محمد
صاحب

مصلحت القادری نمودم نه پاره بود یقین خاطر شد که نه ماه اینجا خواهم نشست آخر الامرین
 که نه ماه اینجا در مجاهده گذرانیدم و نیز آنحضرت میفرمودند که اگر آن نه ماه مراد نیست آمد
 شاید از نتیجه شغل بی نصیب میرفتم و نیز آنحضرت میفرمودند که حضرت ناز و الو صاحب
 قبل از حضرت شیخا چند بار عملها تخلیص گرفته میرسانید من هیچ از آن بکار نبرد و من چون از
 فضل الهی خلاص از قید حاصل و بختاب شیخ رسیدم پرسیدند که عمل برای خلاص شما رسانیده شد
 چرا بکار نیاوردند در جواب عرض نمودم برای خلاص نفس خود عمل کردن حیا و انگیزش
 حضرت قبک شیخا رضایا احسن فرمود و تمام خوش شدند الحمد للہ علی ذلک بدان که
 ای عزیزان قید نبود خلاص از قید بشریت بود و آن عمل منستاد و امتحان
 بود الحمد للہ علی ذلک که زبر محکم خالص بدست در میان فقر و فاقه و فتوح
 رسیدن به آنحضرت لنگران حضرت از ابتدای سلوک جاری مانده بلکه قبل از سلوک
 نیز فقراء طلاب العلم و طیفه خوار بودند اما چند مدت به قلت حال موجب سنت پیران
 مانده که در تمام عالم گرسنگی و فاقه علی السوئی میبود و این راقم نیز در آن زمان حاضر خدمت
 میبود و وقتی که از غیب چیزی می رسید آنوقت نان پخته میشد و ذات آن حضرت
 تا که تمام عالم از متعلقان و درویشان و طلاب علم که از پنج صد زیاده میبودند تا آن
 نمی خوردند خود بدولت دست بطعام نمی بردند چونکه تمام عالم را نصیب می رسید
 آنوقت تناول می فرمودند بعد از آنکه مدت فقر و فاقه تمام شد از هر قسم مفتوح رسیدن
 گرفت چه امرا و وزرا و سلاطین بر درگاه آنحضرت سرودن گرفتند در آنوقت
 واردین را تعداد بود و نه طعام را اندازیکه در بارشاهی بود چه جایی شاهنشاهی بلکه
 بظہرت العالمین بخشید و در بیان سبب کثرت رجوع خلوق و وفرت مریدان بدانکه
 روزه آنحضرت میفرمودند که چون مرا حضرت قبله چهاروی رضی اللہ عنہ اجازت
 بیعت کردن و داخل ساختن طریقہ ارشاد فرمودند من حکم ادیشان را قبول کردم

لیکن گرد این امر خطیر نگیردیم تا که چند مدت برین بگذشت روزی در دلی شریف قبله
 چهاروی رضایانجا نوب خطاب رئیس آئین فرمودند که شما را فیض خلق الله که در طریق
 داخل نمایند گفته میشود عمل نمی آید در جناب حضرت مولوی صاحب قبله عرض نموده
 خواهد شد که شما را خواهند فرمود آنحضرت میفرمودند که ازین کلمات حضرت شیخ خود چون
 بید بلزیدم و بر تمام قنوج عرض کردم که کدام کس پیش من آمده است که آن را در نمودم
 اگر میری مبارک باشد خود بخود بگویم برین گفتار رحمت الهی در کار شد حضرت متبدل
 چهاروی رضایانجا میانه صاحب روزی باشد که ملاکب آسمان در آسمان بنام
 شامنا دی دهند و خلایق از شرق و غرب بر آستان شامجهه ساینده سبحان الله
 شامی فرایند که پیش من کسی نمی آید آنحضرت که از تاثیر سخنان آنحضرت قبله چهاروی
 صاحب رضی الله عنه است که این کثرت و ظمین و وار دین است محنت در بیان
 سماع آنحضرت قبله آنکه آنحضرت را سماع بسیار مرغوب و محبوب بود لیکن بعضی
 هستند عابا که میفرمودند مگر در اعراس چهار مجلس بر عرس حضرت مولوی صاحب
 و قبله رضایانجا بودند و اگر زیاد شوند تا هم مضائقه نبود گاهی بهفت مجلس میکردند
 و چهار مجلس بر عرس حضرت قبله چهاروی صاحب رضایانجا بودند زیاد را منع نمی
 کردند مجلس آنقدر میشد که بعضی اوقات طن و فوات بعضی عزیزان می شد و بعضی
 یاران را و حد بطور نواطق روحانی پیدا میبود خلاصه آنکه عجب شور نامی شد و
 تمام شرایط سماع و آداب ملحوظ و محفوظ بودند و آنحضرت را بزیبایات شیخ اسیری
 اکثر و حد میشد و شاعران و اشعار شیخ اسیری میفرمودند که در اشعار دیگر بزرگان
 تمام غزل یک مسئله مذکور میباشد خلاف اشعار اسیری که در هر شعر یک مسئله دیگر بیان
 میفرمایند و بعضی اشعار مولانا جامی قدس الله سره التام و مولانا جامی
 و خربانی و از ماهرین بر غزلیات بیان صاحب جمیع الحاسن مولوی گل حسن جو که از

از بنا بر آن حضرت است و بر غزایا و مولوی صاحب مصدر مکارم الاخلاق مولوی احمد علی
بر بعضی اشعار شتوی شریف ذوق و وجد تمام میشد نکته در بیان مرض الوصال آن
حضرت بدانکه آنحضرت را شب چهارشنبه هجدهم ماه صفر مرض تازی شده و هجدهم ماه
..... رجب روز دوشنبه بعد صبح صادق وصال آنحضرت بود قوع آمده باید دانست
علته که آنحضرت را طاری شده بود که علتی بر او است بدانکه در اول شروع مرض بچند
غلامان خود را زنهانی در میان آوردند و ران غلامان را قم نیز بود که حضرت شیخ قبیل
مبارک و لیسا حب رحنی الله عنه مرا از کرم خبر صادق ارشاد فرموده بودند که چون از عمر شما
روزهای معدوده باقی خواهد ماند یک وارد عظیم الشان مرافشان داده بودند که آن وارد
خواهد شد تا حال آن وارد رسیده انتظار آن باقیست این قدر کلام فرمودند و از
اسم و رسم وارد هیچ بیان در میان نیاید از بی کلام بعضی یاران شادی کردن گرفتند
که عمر شریف آن حضرت دراز است و چون این را قم را در علم طب مهارت و از قرآن
دیگر نیز اطلاعی داشت در فهم قاصر خیال آمد که این مرض طول خواهد کشید و چون چندایام
عمر شریف خواهد ماند وارد بلاریب خواهد رسید چون چهار ماه قدری کم و بیش و
مرض آنحضرت را منقضی شدند روزی وقت اشراق از نوم که معنی استغراق بود تنه
شدند بے اختیار این کلام صادر شد که امروز در تمام برج سفر کشیدیم خوب شد که به
منزل رسیدیم یاران که حاضر بودند حیران شده از حضور پر رسیدن گرفتند که ذات
مبارک همین جانشسته اند سفر کدام است و منزل را چه نام است و این را قم را از استی
این کلام مبارک چیزه در دل رسید که از آن گریستولی شد و فغان برآمد از آن
که این در بقیه سکر صادر شده بود از شور و فغان ما غلامان متعجب شده سکوت و زنجیر
بعد زمانه که از آن جناب پرسیده می شد که ذات مبارک چه فرمودند در جواب
چنین دادند که خیریت خیال بود الغرض بعد از آن صورتی عجب نمودار شد که آنحضرت

ببینی خدیو عالم
حضرت خواجہ نور محمد
صاحب روضہ العجمہ

در مقام تاریک‌شدن و خفت و زیدند و یکسورخ آنجا رانه گذاشتند و در روز ما
 در دوازده رانیز بحکم آنحضرت بیارچه بند ساختند و در شب تا که قریب یکپاس بینگداشت
 بیرون از حجره تشریف نمی آوردند و قبل از صبح صادق باز در حجره تشریف می بردند
 و سبب چنین بیان می فرمودند که گری آفتاب پسند خاطر نمی افتد لهذا این طریق اختیار
 نموده ایم و اگر کسی عرض میکرد که در شب آفتاب کیاست خود بدولت می فرمودند که
 تا یکپاس شب بینگدزد اثر آفتاب باقی میماند و چون صبح کاذب میشود باز تا اثر
 آفتاب بر فز کردن میگیرد و این سبب قبل از صبح صادق در حجره میرویم و بعد از
 گشتن یکپاس بیرون آییم الغرض در آن ایام مرا یک رویا که قبل از طاری شدن
 مرض بقدر نگاه دیده بودم که آنحضرت را از کمال متابعت جناب علیه الصلوٰۃ والسلام
 سایه گم شده در خاطر من ازین قرآن خیال وائق شد که حضرت قبله مبارک و ایضا حب
 که آنحضرت را از رسیدن وارد و خبر داده بودند همین خواهد بود که حال آثار آن ظاهر اند
 بعضی یاران دیگر نیز گفتم و خود هم در شخص افتادم مرا و دیگر یاران را سایه بنظر نمی آید
 حجاب تاریکی مکان و تاریکی شب برای ظهور این سر تمام حائل می شد آخر الامر در
 در خلوت جناب التماس نمودم و بطریق مسئله پرسیدم که ای قبله عالم و عالمیان اولیا
 را نیز سایه گم میشود و فرمودند آری از کمال متابعت بعضی اولیا را در آخر عمر سایه گم می شود
 چنانچه حضرت بابا صاحب شکر گنج را چهار ماه اخیر سایه گم شده بود لیکن کتمان آن
 واجب است حضرت بابا صاحب عذر در روزانومی فرمودند و از حجره بیرون نمی
 آمدند بعد از آن عرض داشت نمودم که این غلام در رویا دیده بود که ذات سامی را
 نیز حق تعالی این مرتبه از رانی فرموده است چون غلام کلام تا اینجا رسانید ذات
 مبارک خاموش ماند پس حرف از نعم و لاف فرمودند بعد از آن از جوش جرأت کردم
 و عرض نمودم که سبب تاریکی اختلا نمودن ذات سامی نیز همین معلوم میشود که حال

اینجا خط اول از کلام
 آمده بودم

همین حالت وارد است در جواب آن بآهستگی چنین فرمودند که این حسن ظن شماست
 سبحان الله چه چینه مزاجی کتمان راز بودند گشت در بیان تاریخ وصال آن حضرت
 وصال آنحضرت در موضع شدائی شده و از آنجا بطرف کوه مٹھن شریف روانگی
 شد در راه برای نماز پیشین مهیا و تیار بودیم که حضرت قطب السره آفاق غوث
 غیاث عشاق حضرت سلطان المله والدین محمود رضا فرمودند که تاریخ وصال آنحضرت
 خیال نمایند درین اثناء تجیر نماز شد در نماز همین مصرعه که روز هشتم بود از ماه ربیع
 در خیال آمد و بدل گفتم که ای از نماز عدد این مصرع شمار خواهم نمود چون از نماز فارغ
 شدم عدد او را شمار نمودم درست تاریخ بود سه دل ز داغ در دیر سوز و لهیب
 جان بلب شد چون سخن گوید یلبت رفت از دار فنا سوی بقا + رهبر دین ہدی
 عالی نسب + مظهر نور محمد فخر دین + شہ مجتہد مثل محبوب + مادی خلق خدا رفت از
 جهان + حسرتا در دادر غیا صد عجب آہ و اوایلا و صد افسوس و درد + کر جهان فوجی بر جهان
 محبت خم تہی گشت و نمانده صاف درد + در و باقی بہرست و مضطرب چونکہ تاریخ
 و مہ سال وصال + از دل پر درد خود کردم طلب سز جیب بخودی برگرد و گفت +
 روز ہشتم بود از ماہ ربیع گشت در بیان اولاد کرام آنحضرت بچند فصول

فصل اول در ذکر آن مقتدای دین پیشوای اہل حقین شہستان
 ہدایت چہرہ او دمان لایت قبلہ خاص و عام برگزیدہ کافہ انام مظهر نیض جلی
 صاحبزادہ میان احمد علی جو قدس اللہ سرہ در جمیع علوم بہرہ وافی یافتند و سراپا حلم و
 سکنت داشتند و بہر خاص و عام خلق محمدی می نمودند و لباس سادہ میکردند جمیع
 اخلاق ایشان مہذب بودند و در علم جفر نیز بہارت داشتند کہ روز حکایت عجیب بود
 کہ مرا استاد فرمودہ بود کہ لو جے کہ بران کردہ میشد وقت شستن آن لوح خود را از شیخ
 آب غسالہ محافظت نمودہ باشی تا با بعضا تو از ان آب غسالہ نرسد اتفاقا فرسے

بقی حضرت صاحب
 خان بیدار
 تاریخ وصال حضرت
 سلطان الاولیاء غنیہ
 مولانا خواجہ محمد باقر
 رضی

یک قطره ازان غسالہ بر ساعد من رسید بجز رسیدن سیاهے آن در اعضا و سرایت
 کردن گرفت تا کہ باندک فرصت تمام بدن سیاه شد صورت حال با سنا و علیہ الرحمۃ
 باز گفتم بعد از بسیار سعی اوستاد حق تعالی ازان بلا غلاصی بخشید روزی شخصی سلطان
 الاولیا در پی فرمودند کہ من از شیخ خود حضرت قید مباروی رخص در حق بعضی اقرباء خود در
 حق فرزند خود سوال نمودم کہ از ایشان کسی بمنزل خود خواهد رسید خود بدولت فرمودند کہ
 بہمین فرزند شما میان احمد علی جیو در آخر عمر بمنزل مقصود خواهد رسید لہذا از فرزندم خاطر
 من جمع است کہ اللہ تبارک و تعالی او را بمرتبہ کمال خواهد رسانید الحق چنان شد بعد
 وصال حضرت سلطان الاولیا و رضی چون صاحبزادہ موصوف برسند شہادت سجادگی
 شستہ روزے باین غلام در خلوت فرمود کہ بعد وصال حضرت قید رضی بروز ہفتم
 اللہ تعالی برین درویش عنایت بیغایت ارزانی داشتہ و بمقصود رسانیدہ الحمد للہ
 علی ذلک بعد از وصال حضرت سلطان الاولیا رضی اللہ تعالی عنہ کیال و کیمیا و جنبہ
 روز آفتاب خراہ و الا تبار ورقید حیات ماندہ بتاریخ نہم ماہ شعبان المعظم ازین دار فانی
 رحلت فرمودند اناللہ وانا الیہ راجعون

فصل دوم در ذکر آن رابعہ عصر مریم و شرفیہ عاصیہ ذریعہ یکسیال
 مشکوٰۃ نور ہدایت کرمیہ صباح دودمان ولایت عظیمیہ حضرت سلطان الاولیا
 کہ اسم شریف او در پردہ وصف ولایت مستور است توصیف صلاحیت و کمالیت آن
 مکرر مغلطہ از حد اخفا بیرون است مختصر آنکہ درویش بعد وصال آن رابعہ عصر در واقعہ دید
 کہ ہر کہ از مریدان آنجناب از بیچان حلت می کند شفاعت آن خدمہ کرمہ آن رابعہ عصر
 ینمائند صاحب دلے تایمخ وصالش چنین فرمودہ رباعی رابعہ ثانی دل زدنی گرفت
 با یک راہی سوئی عقیقی گرفت گفت تا بخشش بمن یافت ز غیب جابر ہر دامن
 زہر اگر گرفت فصل سیوم در ذکر مبارک حجتہ فرجیہ منکینام

در ذکر رابعہ عصمت
 حضرت خواجہ محمد ماعقل
 صاحب رضی

نسخہ
 بر حضرت خواجہ محمد ماعقل

قبله کافه انام مقتدای خاص و عام فیض بخش فیض رسان تکیه تولای سبکیان زیرب آراسے
 مسند معلی سجادین حضرت اعلی صاحبی ام میا الفصاحب میان خدا بخش جویمع اللہ للسلین
 بطول بقائه که بعد وصال پدر بزرگوار خود یعنی حضرت صاحبزاده کلان قبله جهان میا الفصاحب
 میان احمد علی صاحب جویمر سجدگی نشسته و داد افاضه داده اند اند تبارک و
 تعالی دران فیاض عالم و عالمیان عجب اسرار خود و ودیعت فرموده است که انواران
 اسرار از ناصیه مبارک او بهوید است که مثل این وجود شریف کم کسی دیده باشد در علم
 و حلم و جاه و سخا و درین زمانه عدیل او کسی نیست و قدم بر قدم جد خود حضرت سلطان ولایا
 رضی اللہ عنہ میرو و ترک یک مستحب از ان ذات فالض البرکات نیامده باشد و هنوز
 در خور و سالی بود که حضرت سلطان الاولیاء رضی اللہ عنہ او شان را محبوب میداشت و وصف او
 می فرمود و از کمال آن ذات مصدر حسنات خیر میاد و چنانچه سابق مذکور شد و حضرت
 سلطان الاولیاء رضی اللہ عنہ در شب وصال خود آن نور دیده را طلبیده دست آن نور دیده را بر پدیا
 خود گرفته تا دیر می متوجه حق سبحانه شده مانند آن سر را حق تعالی میداند که چه نعمتها از
 درگاه خلایق سجده گاه خواسته در سینه بکینه آن نور دیده نهاده اند الحمد للہ علی ذلک
 ختم سخن بر دعای ترقید رجات و طول حیات آن محبته صفات نموده میشود و بدین
 بست تا امواج مای + بود مستغرق انوار الهی +
 فصل چهارم در ذکر آن مصدر مکارم سبکیان مطلع انوار سیردان محبوب
 صاحب دلان سر حلقه عاشقان منظر نور محمدی صاحبی میان تاج محمود جویم دام برکات و زاد
 شوق و ذوق بحر ممتد البنی و آل صلح که فرزند دیرم حضرت صاحبزاده والا تبار حضرت میا
 احمد علی جویمقدس سره است اللہ تعالی آن ذات را منظر عشق ساخته و بگین وجود شریف
 خود را در راه حق سبحانه باخته آبی تا ابد الا ما دینین باد بحیرت محمد و آل الامجاد و آنچه مطلوب
 باد حق سبحانه میسر گرداند و از مراتب فقر لغایت قصوی رساند بمنه و کمال کریمه فیض سلسله انبیا

بدر حضرت شیخ الشیخ
 مولانا دستار خواجه
 خدا بخش صاحبزاده حضرت
 دو صاحبزاده خاندان اول
 سید شین سجادین حضرت
 فخر حیات شیخ الشیخ
 و مرشد خواجه علام
 صاحب رضی اللہ عنہ
 بعد قریه جهان حیات
 سبکیان غیبی نور
 انوار انوار انوار
 در اند حضرت قریه
 فخر و غلام فرید صاحب
 مظله العالی رجب آری
 سجادین شین اند و الحی
 بایه بایه در جاپان
 ان فیض ان قائم باد
 انرا که صاحبزاده
 بایه بایه صاحب
 فخر انوار

دوازده سال موجب ارشاد سلطان الاولیاء در خدمت حضرت خلیفه اکبر رضی الله عنه است
مانده و مجاهده کشیده و بگمین فیض بواسطه انتخاب شاه بحر و بر خلیفه اکبر رضی الله عنه اند
حضرت سلطان الاولیاء حاصل آورده و فیما بین راقم و آندات شریف مودت و اتحاد
تمام بود که اکثر یار و دات خود باین بنده اظهار می فرمودند حق تعالی آن ذات را عجیب
نظم رتبه حقیقت جامع عطا فرموده و راقم و آن ذات شریف مدت العمر در یک کاسه مغفولیم
و در یک لحاف می خسیدیم و در یک خلوت خانه و در حقولی با یکدیگر مشارک بودیم مثل مشارکت
خادم با مخدوم و شاگرد با استاد مستفاد و بعد از وصال حضرت سلطان الاولیاء
بازده سال و چند ماه در قید حیات مانده و تاریخ وصال ایشان راقم چنین گفته
چون شد و اصل حق آن ماه و لجمه و مخطم پایه از عشاق کیس و محب احمد ز فانی بدتش
مجد اعظم از مردان حق جوید و پیر سیدم ز دل تاریخ وصالش که روز عرس هم پیدا بود و زود
دلم گفتاد و صد بر غم چو افروزد و ز درون گوز و الحج بیت باد و با نگو داشت که درین
بیت تاریخ از هر صرعه ظاهر میشود تاریخ یک هزار و صد و چهل است و اگر و صد بر غم پیغمبرانی
تاریخ حاصل شود و نیز عدد ذوالحج بیت باد و اگر شمار نمائی تا هم تاریخ حاصل است

یعنی حضرت مولانا شیخ المشایخ غنیب نواز جدی مولائی خواجہ گل محمد صاحب حمد پوری و ازیشان دو صاحب زادہ ذی شان ذوالکرم و العرفان بودند کہ حضرت جدی مولانا شیخ مولوی صاحب خواجہ محمود بخش صاحب کہ از حضرت غنیب نواز موصوف ارشاد و اجازت بعیت و خرقہ خلافت پیران چشت الی بہت بلکہ ہر چہ سلسلہ فیر از حضرت شیخ المشایخ خواجہ خدابخش صاحب و حضرت میا تقی میان محمد شریف صاحب شالوئی و حضرت خواجہ تاج محمد صاحب اجازت و کرم میدارند دوم جدی حضرت مولانا خواجہ محمد بخش صاحب کہ از والد شریف خود و خیرہ بزرگان موصوفین میدارند و ازیشان یک صاحب زادہ مولوی حقیر مولوی حاجی محمد نصیر بخش صاحب کہ از سرکار بہا و پور بر چہدہ و کالت و معتدی ماموراند و از صاحبان صاحبان نیز دو صاحب زادہ بودند کہ خور و عمری حضرت مولوی الشہید صاحب مرحوم لا ولد بودند و صاحب زادہ کلا حضرت سید محمد کمالی صاحبی مولانا مولوی محمد نظام الدین صاحب علیہ الرحمۃ و ازیشان ستہ فرزندکان یکہ انجی

حضرت مولوی صاحب دین محمد صاحب مروجہ کرد و فرزند ایشان میان محمد بخش و میان خدا بخش زید حیاتا اند و در دم حضرت اخی تصفی زبیدی فیاضی حافظ کلام ربانی مولوی محمد رفیع الدین صاحب ایشان یک فرزند میان گل محمد المعروف محمد نواز زید حیاتا است و بیوم این فقیر ناگراہ در و مندان محمد نجم الدین مولوی و صاحبان نشین خانقاہ و شریف حضور خواجہ غریب ناز احمد پوری است ۱۲

فصل سیوم در ذکر آن ذات عالی صفات جامع الكمالات

منظر آیات علی مطلع نور مہدی میا نصاحب میان شریف الدین جیو سلمہ اللہ تعالیٰ این ذات
شرف اگر چه در اول از صاحب دے دیگر طریق سلوک حاصل ساخته لیکن بعد وصال آن نصاحب
موجب ایمای او شان در سلک غلامان سلطان الاولیا و رضی اللہ عنہ منسلک گشته و از ان
حضرت خلافت یافته و بسیار خلق اللہ از دست مبارک ایشان در سلک سلطان الاولیا
رضی و داخل شده و میشوند اللہ تبارک و تعالیٰ بکرم و فضل خود روز افزون دارد و در سلوک
مردان روشن غیب و منظر عجیب دارند و از مشاہدہ و از مکاشفہ او شان بسیار مجالہ شہرہ قاف
است حاجت بار قام نیست فضل حیارم در ذکر آن سلطان العاقلین
الوہابین بہر سر خلافت راسخ و حضرت خلیفہ اکبر رضی اللہ عنہ

شربت را اما سے پیشواری بدشت جادو قینا پلنگ چرخ خواجگان نور محمود	بش راہ طریقت رہنما بیرج معرفت شمس الہدائی شہنشاہ جہان سلطان محمود	بدریا می حقیقت آن اینہنگ در درج فنا وہم بقا بدریا می حقیقت موج تا باد
--	---	---

خدا را چمن بود زوا و زما با | از حضرت سلطان الاولیا آؤلاً و سابقاً خرقة خلافت حضرت
ایشان را عنایت شده و دیگران باستصواب ایشان مرحمت شده و اکثر غلامان
حضرت سلطان الاولیا را تحویل بحضرت ایشان بود و در رتبه خلیفه صاحب میان محمد اعظم
جیو قدس اللہ سرہ در زمان ابتدای خلافت ایشان از حضرت سلطان الاولیا
سوال کرد که حضرت ایشان را حق تعالی مرتبه فنا و بقا بخشیده است حضرت سلطان الاولیا
فرمود که مراتب فنا بسیار اند حق سبحانه جمیع مراتب فنا را ایشان عطا فرمود مگر فنا یک
بعد از آن با خیاء و امانت موصوف میشود باقی ماند عنقریب است که بایشان خواهد رسید
بعد ازین کلام سلطان الاولیا حضرت ایشان زیاده از بیست سال در حیات ترقید رجات
گذرانیده ازین کلام قیاس باید کرد که آن ذات شریف در نهایت بکدام مرتبه اقصی

صاحب
 بزرگوار
 میان
 صاحب
 بعد
 حضرت
 بیجا
 بعد
 صاحب
 بزرگوار
 علیه
 میان
 الحق
 دو
 اول
 میان
 صاحب
 که

ثانی صاحب الدین
میان شریعت و فطرت
زید حیاتہ
نجم الدین احمد جوی
عفیہ

رسیده باشد - قطعه - من چه گویم وصف آن محبوب حق + فرد بود از هر کسی
 برده سبق + نیست امکان عقل را ادراک او + باد جان را دست و رفتراک او +
 روزی حضرت ایشان در جناب حضرت سلطان الاولیاء حاضر شدند حضرت
 موصوف بیدار ایشان فرمودند که حال پیر شده بجزو استماع کلام پیر از معانی حضرت
 ایشان را سخت و جد طاری شد و نیز حضرت سلطان الاولیاء در حق حضرت ایشان
 میفرمودند که الله تبارک و تعالی در وجود شریف ایشان تمام فرائض حوصله و دعوت
 نهاده و نیز حضرت سلطان الاولیاء میفرمودند تا ابواب ارادت بر ایشان گشوده
 نشده در سماع شورش و حالت بر ایشان طاری نگردیده و وقتی که در محفل حضرت سلطان
 الاولیاء حضرت ایشان میآمدند تمام توجه سلطان الاولیاء بر ایشان میبود و فرحت و
 بشاشت چهره مبارک و گریه میشد و حضرت ایشان را دوستی سماع بسیار بود و کثیر الوجد
 بودند روزی در مجلس حضرت سلطان الاولیاء بر ایشان وجد سخت بود در عین وجود
 و جدا ایشان حضرت سلطان الاولیاء قوالان را از سرود منع فرمودند بعد از آن
 مجلس حضرت ایشان میفرمودند که اگر قوالان از سرود پس میگردند روح از قالب و وادع
 میساخت حضرت ایشان را کتمان سلوک پسند خاطر بود و تعلیم نیز چنین میکردند و میفرمودند
 که دوستی پنهان بسیار خوب است از درون آشتا باش و از بیرون بگانه و نش
 این روش باید تر اندر جهان آموختن + و نیز حضرت ایشان میفرمودند که در ابتداء
 سلوک وقتی که همراهان خواب میکردند با شغل حبس مشغول میگشتم تا صبح صادق باین کار
 مشغول میبودم و پیش از بیدار شدن یاران نماز فجر ادا کرده میخسیدیم تا که آفتاب بلند
 میآمد یاران گفتند که ترا چه بلا شده که نماز هم نمیخوانی و نیز حضرت ایشان را از کثرت مجلس
 خنق شده بود و جمیع غلامان حضرت سلطان الاولیاء نظر شفقت میداشتند و باین غلام
 از همه مخصوص بود قبل از وصال سلطان الاولیاء نیز و بعد از آن بتمامه تربیت این

این را هم از حضرت ایشان بود روزی از حضور سلطان الاولیاء یکی وظیفه
سوال نموده بودم از آن روز تحویل این غلام بجزرت ایشان شد الحمد لله علی ذلک
روزی حضرت ایشان در حضور سلطان الاولیاء در ابتدای این را هم را قول کلی از
کشکول شریف تعلیم فرموده تبرکاً بعینه آورده میشود بدان ارشاد که الله تعالی
مقصود از جمیع اذکار و افکار و اقسام مراقبات محویت و طمأنینه است چه سان لطیفه ربانیه
در بدو فطرت توحید الغریمه و جمعیت است و از ربط بنشاند کون بتخلقاتش می افتد
و از آن وحدت عزیمت و جمعیت بکثرت غرایم و تفرقه میرسد نهایت صاحب انصاف
در بسته است که باز بهمان وحدت گراید و شتات و تنابت لطیفه را بر ربط توحید مکنای
کنند تحصیل آن را سبیل نیست مگر آنکه علم خود را بسیط سازد و از انجاشتی بنحو واحد آرد و تا
نه بیدار در عوالم ذات مگر ذات او و صفات مگر صفات او و افعال مگر افعال او و تعالی او
تقدس پس او را معلوم شود سرسریان وجود او که ساریست در سائر مکنونات و درین
حالت بایمان حقیقی و تقوی اکل متصف گردد و پیدا گردد او را که حجت چیت و درویش
و دنیا چیت و آخرت چیت و روح چیت و نفس چیت و شیطان کیست و رحمن و
مادی کیست و متصل کیست اگر چه عارف را غرض بدریافت این امور نه بسته است
لیکن حکیم شهود از آن چاره نبود و این طریق اذکار و افکار و مراقبات در اصل بنی
بر عشق است هر چند عشق بیشتر تا شیر این امور بیشتر و هر چند مستی شر تا شیر کمتر و
گاه باشد که از مزاولته این اقسام رشته محبت گسسته باز و زتاب آید و محکم گردد و
نباید که اذکار و مراقبات را برای تحصیل ثواب بکند که کار عاشق ازین معنی است روزی
حضرت ایشان بعد وصال حضرت سلطان الاولیاء برای تنبیه این غلام چنین میفرمودند
دیگر بزرگان که باختفای کوشیده اند سلسله از کسے جاری نمانده و کم شده بخلاف
مشایخ ما که در تعلیم فیض رسانی علم افراخته اند خود را محققان ساخته و مسند آرای

و حضرت سلطان الاولیاء بر شو او شان اکثری وجد می شد و ذوق اشعار او شان
هم جنب اشعار حضرت اسیری است و این اشعار از او شان است +

مثنوی

چون ز خود بیرون شدم خود آن شدم
زنده بودم پیش ازین از جان کمون
عشق بودم عشق ما را محو کرده
نیستم در خود که میگویم ز خود
گل حسن در کسوت بلبل نگر

چون ز جان بالا شدم بنانان شدم
جان ز من شد زنده من جانان شدم
ذات پاک از جسم الهوان شدم
من بری از کف و از ایمان شدم
نغمه های عشق را گویان شدم

الهیات

عیان شد از من آن یار نهانی
شد این یک ذره چون خورشید تابان
ز من پیدایش داشت این جسمه اشیا
بود فیض وجود هر زمان نو به

مراد هر دو عالم نیست ثانی
شد این یک قطره بحر بیکرانی
سند هر چند را خود اصل مابانی
که پے در پے بود تو یک بدانی

الهیات

بدور حجاب ما شد ساقی ما
نفی چون در نفی آمد ثبات است

شدم من محو در محو از تماشا
مراد ان ذات پاک حق تعالی

الهیات

بیایه عشق از من کن تحسلی
سریر کن فکان را بادشاهم
راحدیت علم بر کس به بطحا
و هم قدوسیان را درس تقدیس

بمن هر جا که خواهی کن تماشا
بمن مانم چو من مانی بعنایا
باسم احمدی زن سک آخیا
بشیخ آورم سبوح حیان

منظر ذات قاضی الحاجات مستغرق بحر عرفان سلطان المشایخ ثانی کامل مکمل حضرت
شیخ محمد عاقل رضی - باید دانست که مراد این راقم از ترقیم حالات مشایخ رضوان اللہ علیہم
اجمعین و خصوصاً از حالات سلطان الاولیاء ملفوظات ایشان نمود چیست که برای طالبان
شوق و ذوق بکار آید و بطولت نہ انجمد تا طبع صاحبان اشتغال طلال گشود و لهذا با اندک
بسیار و یکے از هزارا کتفا نموده و این باب شتمن است بر دو فصل فصل اول در ملفوظات
کتابی اگر چه هر کتابی که این راقم در جناب حضرت سلطان الاولیاء سابقاً سبقاً خواند
فائده و معانی آن حال ساخته تمام کتاب برای راقم ملفوظ است اما برای اختصار
بر سبب بر سبب سبب سبب که فائده آن میدید در اینجا آورده و هر سبب و ملفوظ آنحضرت را
بلامه بر قوم ساخته + فصل دوم و یکم در چند لوازم از سائر ملفوظات - فصل اول
در لوازم کتابی - **سلا معة** - تسنید التمسيد للحمية والفرق بالکاس الدهاق و شرب
منه المقربون تسنیم جوی در شبست دقاق بالکسر پیر و لا مال جمع عبارت از آن است
که منسوب بحق باشد و فرق آن است که منسوب بخلق است او شاد ابو علی و قاق گفته
سکال ما تشبیه لیک فهو فرق و ما سلب منك فهو جمع و قال التمسيد ابو بکر الواسطی اذا نظر
الى نفسك فرقت والى دبتك جمعت و شرب عبارت از ذوق است یعنی از جوی تسنید
جمع و فرقی مقربون با کاسه پیر می نوشند و ذوق می گیرند چون از مقربون که مصف
باوصاف الشدان ظهور صفات الهی از روشن میشود و تمیز جمعی نیز بران قیاس با پیر
که از روشن میشود و تمیز جمعی نیز بران قیاس با پیر که از روشن ظهور میگیرند چنانچه قرآن
مجید کلام از مرتبه جمیع است و از لسان نبی علیه السلام صادر شده در سواد السبیل هر سبب
شصت و یکم آورده است العاد يقول ما خا طبا لا هوتية ذلك البني بتوسط ملكوتية التي
هي للعاني الملكية من حضرة المثال الابلسان ذلك البني وليس الوحي والوحيات
خارجين عن النبوة كونه قرآن از لب پیغمبر است + هر که گوید حق گفت آن کافر است

بنی حضرت
سوزنا نموده
نیست
فایده
نموده
گلی
احمد
در جناب
الاولیاء
نیست
معه
خواری
تجلی
چنانچه
نیست
عنه

وَكذلك ما نطق اني انا الله لا اله الا انا فاعبدني الا قلب لاهوتيه موسى
عليه السلام وما سمع ذلك الا اذن فاسوتيه موسى عليه السلام فالحاكي والحكي
عليه والحكي باحدية جميع جميع المراتب امر واحد پس بدانكه براي مقربون هر دو مقام
حاصل باشد و قيتك مجموع باشد اوصاف و افعال آنها در آن حال جمله مضافات
بحق باشد چنانچه قوله عليه السلام ان الله ينطق على لسان عيسى وقوله تعالى ما دميت اذ
دميت ولكن الله دني وقوله تعالى ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله يد الله فوق
ايديهم وتمام خوارق عادات و معجزات و كرامات خیر از مرتبه جمع میدهند **نکته**
حضرت سلطان الاوليا نور بن مقام فرمود که در میان قرآن مجید و حدیث قدسی و حدیث نبوی
در تحقیق چنین فرق کرده اند و قتی که آنحضرت علیه الصلوة و افضلها و من الثیبات المکملها
مستغرق و مجموع میبودند هر چه آنوقت صدور مییافت کلام الله بود و قیتکه آن
حضرت علیه الصلوة و السلام را راجوع به جمع و فرق مساوی میبود هر چه صدور مییافت
آن حدیث قدسی است و وقتیکه بفرق توجه میشد آنوقت که کلام صادر میشد آن را
حدیث نبوی میگویند پس باید دانست که تمیید محیی و فرقی هر دو از مقربون صادر میشود
لیکن حدی که در وقت جمع از آنها صادر میشود آنکلام الله است که از زبان مقربون
که مثل شجره موسی علی نبیا علیه السلام است و تجلی ظهور میکند **لا اله الا الله** از فصول الحکم در
فصل حکمته فردیه فی کلمه محمدیه مفصل مذکور است و ملفوظ آنجناب است برخی تبرکات
اینها آورده می شود باید دانست که مشاهده الهی بغیر از تعیین محالست کما قال صاحب الفصول
لا یتناهى الحق مجردا عن المواد ابدافان الله غنى عن العالمين و شهود ذات مطلقه
عارفان در مرآة وقت وقایع اتم و اکمل و عظیم است از دیگر شهود است کما قال
شهودة الحق فی المرآة اتم و اکمل لانه یتناهى هذا الحق فيها من حيث انه فاعل و مفعول متماثل
یعنی در وقت جمیع در صورت مرآة فصل و انفصال حق ظاهر می شود زیرا که زن اثر می کند

در مرد با گنجینه کردن شهوة در آن مرد و نیز متاثر می باشد از مرد پس مشاهده می کند عاقل
حق تعالی را که موثر و متاثر است معاً من غیر الفصل بینها لکن باید دانست که این امر برای
عارفان است که جمال حق تعالی در صورت کونیة مدام او شان را مشهود و غفلت را در نفوس
لطیفه او شان راه نیابد اگر کسی سوال کند که مرد نیز از آن متاثر می باشد و موثر نیز باشد
پس نفس خود نیز فعل و انفعال مجتمع می بیند شهود او در مرأة چگونه اتم و اکمل است +
جواب آنست که فعل و انفعال در مرأة عیا است بآن مشابه و بآن کیفیت در نفس خود
نمایند و لهذا آن شهود که در مرأة است اتم و اکمل است کما لا یخفی علی الفطن لامعه در
شکول شریف در بیان قصص نقل از رساله تشییری چنین فرموده است که حرکت از بهر که
باشد خواه مبتدی خواه منتی خواه متوسط از حال و خیر میگوید حضرت سلطان
مسنی اینکلام چنین میفرمودند حال مبتدی که غش غفلت است و حال متوسط که کثافت است
و حال منتی اگر چه جید است اما بسبب بشریة لطیفه تر نسبت حرکت رقصیه حال ایشان
بشیر میگوید کما قاله النبی رضی الله تعالی عنه فی کتاب الهمی بعشره کامله اعلان ما
احد الا وقد فی تاثیر له من فی غش فیسجد له بالذوبان کثافة و من هو جید
فیزید بالاحترق لطافة باید دانست که چند لامع از شرح قصیده فارصیه خمریه بعضی
اشعار که از انجناب عالی تعلیم یافته بعیناً آورده میشود حضرت سلطان الاولیاء فرمودند
که شرح قصیده فارصیه را سبقاً سبقاً در جناب حضرت مولوی صاحب و قبله رض خوانده
شده عجب مورت عشق است لامعه چون ذوالجلال و الاکرام و الجمال حکیم ان الله
جلیل و عظیم الجمال محبت جمال و کمال صفت ذاتی اوست و آدمی را بموجبیا خلق الله
آدم علی صودت بصورت خود آفریده است و خلعت صفات خودش پوشانیده
پس بصورت میل خاطرش بحسن جمال شهوة اصلی او باشد و انجناب باطن لفتل و
کمال سیرت جلی او پس هر مرتبه از مراتب وجود که فی الجملة جمالی بنظر شهود او و آید

در مرد و نیز متاثر می باشد از مرد پس مشاهده می کند عاقل

حق تعالی را که موثر و متاثر است معاً من غیر الفصل بینها لکن باید دانست که این امر برای

عارفان است که جمال حق تعالی در صورت کونیة مدام او شان را مشهود و غفلت را در نفوس

لطیفه او شان راه نیابد اگر کسی سوال کند که مرد نیز از آن متاثر می باشد و موثر نیز باشد

دل دران بند و ورشته تعلق بدان پیوند سه ربابی -	
که در سوزن مشکبو آوینم از حسن تو فی الحال در آوینم	که در هوس روی نکو آوینم القصه ز هر چه رنگ بوی دارد
.... شک نیست که تفاوت درجات محبان بقدر تفاوت طبقات محبوبان بود هر چند محبوب را پایه حسن و محبت از هر چند تر محب طالب را پایه محبت بلندتر و اعلی درجته آن محبت ذاتی است که محب طالب را میله و تعلق و انجذاب و عشق بمحبوب و مطلوب مطلق در باطن پدید آید و چنان از خودش بشتابد که گنجائی و توانائی بر دفع و رفع آتش نماند که نه تعین سبب تواند کرد و نه تمیز مطلبی دوست میدارد و امانمیداند که چون و چرا در خود کشتش بیاید لیکن نمیداند که کجاست تا بجای ربابی -	
شیرین سپر اسنگ و لاسیمبر محبوب منی لیک ندانم ز چه روی	با تو کار سے محب اقتاد مرا مشغوف تو ام لیک ندانم که چید
علامت صحت این آنست که متقابله محبوب چون وعد و وعید و تقرب و تبعید اغراض و اذلال و هدایت و ضلالت بر محب بکشان شود و کشیدن مرارت آثار لغوت قهر جلال چون کشیدن حلاوت احکام صفات لطیف و جمال بروی آسان گردد	
ربابی	
خوبی و ز تو شکل و شمایل هم خوش خواهی تو بلطف کوش خواهی به بستم	با عشق تو جان و خرد دل به شمعش هست از تو صفات متقابل هم خوشش
ربابی	
گر نورد و دیده گریان منی بهر تو قدم بر سر عالم زوده ام	ورداغ نه سینه بریان منی ایزاکه ز سر تا به قدم جان منی
لامعه محبت نثره مناسبت است بین تمامین و حکم غلبه مایه الاتحاد و برابریه الا تمیاز	

پس محبت ذاتی را تا چار باشد از مناسبت ذاتی بین الحق والعبد بر دو وجه بود یکی آنکه
 جهت مراآتیت و عیثت و منظریت عین عبد مرتجلی وجودی را ضعیف بود و اکثر احکام
 و امکان و خواص و سالیط سلسله ترتیب از وی منتفی و تعیین آن تجلی بواسطه تقدیر
 عبد و تقدس ذاتی او تا اثر نتواند کرد و طهارت اصلی او را تغیر نتواند داد و تفاوت
 در مراتب مقربان حضرت محبوب مجاز و یکسان مجذوب باعتبار تفاوت در کمال نقصان
 این وجه تواند بود۔ ربای عی ویدم پیرے کہ زیر این چرخ کیوں نہ چون او
 دگرے زلزلہ خود پاک نمود۔ بود آئینہ کہ عکس خورشید وجود۔ جاوید در صورت
 اصل نمود۔ و وجه دیگر از مناسبت خط عبد است از مرتبہ محبت الہیت باعتبار
 خلق با خلاق الہی و تحقق باوصاف نامتناہی و این متفاوت میباشد بحسب تفاوت
 جمعیت ہر کہ وسعت دائرہ جمعیتش بیشتر قدم او در استیقا ر این خط بیشتر و من جمیع
 بن ہذین الوجہین من المناسبتہ فهو محبوب الحق ولہ الکمال المطلق و حقیقۃ مرآت
 الذات والالوہیۃ معاً واحکامها ولوازمها جمعاً بلکہ او برتر خیت جامع بن مرتبہ
 الوجوب والامکان و مراتب واقع بین عالم القدم والحدثان از یک منظر ہر کہ
 الہیوتیت و از دیگر و جمیع احکام و آثارنا سوتی علی الدوام لسان مرتبہ اش بدین مقام
 مشکلم است و زبان جمیع بدین ترانہ مترنم کہ ربای عی براوج کمال صبح صادق
 مائیم۔ حل نکلت و کشف و قائلق مائیم۔ سر حق و خلق از دل ما بیرون نیست
 مجموعہ مجموع حقائلق مائیم۔ و تالی محبت ذاتیت محبت حق سبحانہ و تعالی
 بواسطہ اموری کہ اختصاص کلی و ارتباط تمام با شخصت داشته باشد چون معرفت
 و شہود و قرب و حصول مدد و این نسبتہ بمرتبہ اولی اگر چہ نارست و معلول فان للجبۃ
 فی المرتبۃ الاولی و قوف مع الحق سبحانہ و فی ہذہ المرتبۃ و قوف مع المظمنہ
 و شتان بین الوقوف معہ و بین الوقوف مع المظمنہ **ربای عی**

معشوق که شد ز کامها عاقل من به وی گفت نه بعاشقی لایق من به وصل شریک من کام
تو آری هستی به تو عاشق کام خویش نه عاشق من به لامعه اما نسبت برتبه که تالی است
رفیع و عالی است و آن محبت حق است سبحانه بواسطه اموری که اختصاص و ارتباط
نکوز داشته باشند چون فوز برادات عاجله از مطعومات و مشروبات و ملبوسات و
مکروبات و چون ظفر سعادات آجله از حور و قصور و غلمان و ولدان زیر اگرچه بخانه کافه
بسیار است میان وقوف مع الحق و وقوف مع الخط منتهی بچنین فرق بسیار است بین الوقوف
مع الخط منتهی و بین الوقوف مع الخط من آلاسه و لغامه چه صاحب این مرتبه را مطلوب به
یا الاصله و مقصود یا حقیقه راحت و نیوی لذات اخروی است و حضرت حق را سبحانه
و سیده حصول آن ساخته و واسطه وصول بدان شناخته و کدام عین ازین فاش تر
که مطلوب اصلی را تابع مطالب عارضی دارند و مقصود حقیقی را طفیل مقاصد مجازی بگذارند
زبانی - آنم که وفای دلبری خواست مرا به کونین بهائی یکسر خواست مرا به شرم
با و که بچنین حسن جمال به دارد و طفیل دیگران دست مرا به زبانی من شسته شکر
بس باشم به زانیازی این و آن مقدس باشم به خوبان جهان طفیل خوان منند به بهیات
که من طفیل کس باشم لامعه ناعده ای مرتبه اول که محبت ذاتی است از قبیل محبت اسمای
و صفاتی یا افعالی و آثاری تواند بود محبت اسمای و صفاتی آنست که محب بعضی از اسماء
و صفات محبوب چون افضال و اغراز و انعام و اکرام بر اصدادش اشیاء و اختیار کند بملاحظه
وصول آثار آنها بوی و محبت افعالی و آثاری آنست که آن اختیار و اشیاء بر وصول احکام
و آثار آنها باشد بوی و این محبت لایزال در صدد زوال و معرض تغیر و انتقال میباشد بگونه
محبوب بصفات حمیده و افعال پسندیده که متعلق محبت محب است تجلی کند بکلی قصد و نیت
خود بآن اقبال نماید و در آن آویزد و چون بمقابلات این صفات و افعال که ملاک هم بود
و موافق رضاء او نباشد تجلی کند بتمام حق و قوت خود از آن اعراض کند و پیرود قال الله تعالی

و من الناس من يعبد الله على حرف فان اصابه خير اطمان به وان اصابته فتنه
 انقلب على وجهه رياء عي - چون يار و قای کند در آویزی + و رتبع جفا زنده از گویند
 آب رخ عاشقان چرا میریزی + کاش از سر کوئی عاشقی بر خیزی لا معصه ادنی مراتب
 محبت اناری است و متعلق آن جمال آثار است که معتبر میشود بحسن و مفید میگردد بروی مخفوخ
 در قالب تناسب و فی الحقیقه ظهور وحدت است در صورت کثرت و آن یا معنوی و روحانی
 باشد چون تناسب و عدالت اخلاق و اوصاف کاملان حکم که متعلق ارادت و محبت طالبان
 و مریدان میگردد و ارادت و اختیار خود را در فدای ارادت و اختیار ایشان می کنند
 و یا صوری غیر روحانی چون تناسب اعضاء و اجزاء بعضی از صور عنصری انسانی که بصفه
 حسن ملاطفت موصوف باشند و مثلاً بدان صفت جمال در صور عنصری انسانی بر چهار طبقه اند
 طبقه اولی - رو خند لاله که نفوس طیب ایشان از شویپ شهوت مصفا شده باشد و قلوب
 طاهره ایشان از لوث طبیعت میرگشته در نظایر خلقیه خیر مشایده وجه حق نمی کنند و در
 مراتبی کوتاه جز مطالبه جمال مطلق او نمی نمایند و در عشق بشکلهای مطبوع و صورت های زیبا
 مقید نیستند بلکه هر صورت که در کل عالم است نسبت به ایشان کمال آن اشکال و صور میکند
 ریا عی - مه را بنیم روی تو ام یاد دد + گل را بویم و بوئی تو ام یاد دد +
 چون زلف بنفشه را زنده برهم یاد + آشفته موسی تو ام یاد دد + ریا عی
 عارف ز وجود خویش رست الحق + در بحر شهود حق بود مستغرق + بر خود محجب
 حسن مقید زده شوق + حیران شده در نور جمال مطلق + طبقه دوم پاکبازانی که نفسشان
 بنهایت بیعت یا بواسطه مجاهدت و ریاضت از احکام کثرت و انحراف ظلمت کدورت
 طبیعت فی الجمله صافی شده باشد اگر چه آن احکام با کلیه اهل نه گشته باشد اگر اکل معانی
 مجردشان بمنظری مناسب حال و نشان ایشان میسر نگردد و لاجرم بر الطبه معنی حسن
 از حیثیه منظر انسانی که اتم منظر است آتش عشق و شورش شوق در نهادشان شعله ور کرده

و بقایای احکام مایه الامتیاز سخن گردود... و حکم مایه الاتحاد و قوه یا بدان لعلق و میل
 حسی از آن منقطع گردد و در حال طلق از صور حسن مقید بخرید باید در ریاض در مایه مشایده بر
 روی ایشان کشاده گردد و عشق مجازی عارضی رنگ محبت اصلی حقیقی گیرد +
 رباعی بس کس بدید روی خوبان طراز + افتاده ز داغ عشق در سوز و گداز +
 در مجلس اهل ذوق شد محرم راز + نوشید می حقیقت از جام مجاز + طبقه سیوم گرفتار
 اند در صد عدم ترقی بلکه در معرض احتیاج باشند چنانچه بعضی بزرگان از آن استعاضه کرده
 اند و گفته اند که لغو بالله من التکریر بعد التعریف و من الحجاب بعد التجلی و تعلق آن نسبت به ایشان
 از صورت ظاهری که بصفه حسن موصوف باشد تجاوز نکند هر چند شهود و کشف مقیدان
 دست داده باشد و اگر آن تعلق و میل حسی از صورتی منقطع شود بصورت دیگر که آن
 محسن آراسته باشد پیوند گیرد و دائما درین کشش بماند و آن تعلق و میل بصورت و
 فحایب حجاب و حرمان و فتنه و آفت خذلان شود در دین و دنیا اعاذنا الله
 و سائر القاصد قین من شرد لک رباعی در ماند کس که سبت در خوبان دل + وز
 مهربان نخت پیوند گشت + در صورت کل معنی چنان دید و ماند + یاسی دل او
 تا بقیامت در گل + رباعی ای خواجه حسن خاکیان خودا کن + آهنگ جمال
 اقدس و اعلی کن + تا چند در آب چاه می بینی ماه + مه تافت ز اوج چرخ سر بالا کن
 طبقه چهارم آلودگای که نفس اماره ایشان نموده است و آتش شهوت شان بنفشه
 و راسخ السافلین طبقه افتاده اند در سجن سجن بهمه رخت نهاده و صفت محبت از ایشان
 منتفی است و لغت رقت و لطافت در ایشان مخفی محبوب را با کلمه فراموش کرده اند
 با محبوبان مجازی دست در آغوش آورده به آرزوی طبع آرام گرفته اند و بهو و نفس را
 عشق نام نهاده بهیهات بهیهات رباعی اینها ز کجا و عشق بازی ز کجا + هندی ز کجا
 زبان تازی ز کجا + چون اهل حقیقه سخن عشق کنند + بهیوده این قوم مجازی ز کجا +

ربابی قومی که نیامدند در عشق تمام + خوانند هوای نفس را عشق بنام + که شاید در حرم
 عشق مقام + خود هست برایشان سخن عشق حرام + ربابی - عشق از نه کمال انسل
 آدم بودی + آواز عشق در جهان کم بودی + در شهوة نفس عشق بودی خروگاو +
 سر و فتر عاشقان عالم بودی + لامعه ادنی مراتب محبت آثاری محبت شهوت است
 و این نسبت با محبوبیت که هنوز از رزق نفس قید طبع خلاص نیافته است و پرتو کشف و
 مشاهده بر ساحت ذوق و ادراک او نتافته خبر از نفس مقصودی نه بیند و مطلوبی
 نداند هر چه دهد حکم نفس بد و هر چه ستاند حکم نفس ستاند اما نسبت با اهل الله که از باب کشف
 شهود اند از قبیل تجلیات اسم بزرگوار انظار است بلکه آن را صاحب فصوص الحکم رضی الله
 تعالی عنده عظم شهود است داشته اند و آنکه علماء و عرفاء آنرا ندست کرده اند و آن
 مراتب همی شمرده نسبت به اهل حجاب است الا ترى ان النبی صلی الله علیه و سلم
 کیف قال حبیب الی من دنیا کم ثلث النساء والطیب و قرة عینی فی الصلوة مع الله
 اکمل الوری و انزل من شانه فاذا غ البصر و ما طغی و شرح این حدیث و سر این محبت
 و حکمت فردیه از فصوص مذکور است فمن اراد الاطلاع علیه فلیرجع الیه اینجا تنبیه است
 آنچه اهل الله میگردانند صورت شهوت طبیعت است نه حقیقه آن تا مجربان حال انظار
 را بر خود قیاس نه کنند و خود را در ورطه ادبار و رذائل غار نیفتند ربابی خوش نیست
 قیاس با کسان کریم + در شهوة از پیر خستیان نسیم + زان آتش جان فروز کس بد
 کلیم + تا آتش خانه سوز فرقت عظیم + ربابی احکام طبیعت که بود گوناگون +
 خشن است یکے را و یکے را میمون + در قصه شنیده باشی از نیل که چون + بر سبلی آب و
 بر سبلی خون + لامعه اسباب محبت پنج چیز است اول محبت نفس وجود و بقا و
 بضرورت معلوم است که همه کس طالب بقا وجود خود است و اهتمام همه در جذب منفعت
 و دفع مضرت بجهت بقا وجود خود است چون محبت وجود و بقا ضروری انسانی باشد

محبت موجد و مبدی بطریق اولی عجب بود از کسی که از گریه و سایه درخت را دوست
دارد و درخت که قیام سایه بویست دوست ندارد گر این خود نداند و شک نیست که چایلی حق
را بجان دوست ندارد زیرا که محبت وی شرف معرفت وی است ریاضی بلکه به واسطه
خوش کیدل باشی و از حق ببقای نفس مائل باشی و ای برده به سایه درخت در پای درخت
سهل است که از درخت غافل باشی و دویم محبت منعم و محسن - پوشیده نیست که آفت غنیده
منعم و محسن حضرت حق است و چنین باعث منعم را بر این تمام نیر و نیست زیرا که حق سبحانه در خاطر
منعم می افکند که سعادت و خیریت وی در رسانیدن منعم به است بمنعم علیه او را در آن منظر
می گرداند که نتواند که نرساند پس حضرت حق سبحانه محبت اولی باشد از بهر محبتی و محبتی و محبتی
بین نعمت از آن کس نعمت دیدن از دوست و گوشتی که شکر و زین از دوست و بخشش
از خداوندان که در ملک خود و بخشنده بخشیده بخشدن از دوست و سیوم محبت حساب
چون شخصی که بصفاتی از صفات کمال موصوف است از علم و سخاوت و تقوی و غیره با آن صفت
کمال موجب محبت میگردد پس حضرت که منبع جمیع کمالات و همه بکارم اخلاق و محامدا و صاف
رشته از فیض کمال است محبت اولی ریاضی است که کند کمان زیبائی زه و صد
دل شاه پیش باشد از که و سه و ای جمله بیان تو بک از جمله خره - چون دل ندیم ترا
خود انصاف به و چهارم محبت جمال است چون جمال عاریتی که در حقیقت عکس خیال
پیش نیست که از پس پرده آب گل و حجاب گوشت و پوست عیانید مع هذا بعد و ث اندک
عارضه مستغیر می گردد فی حد ذاته محبوبست پس جلیل علی الاطلاق که جمال جمیع ممکنات بر تو
الوار جمال دوست و ظهورش منظر و صورتی مقید به محبت اولی ریاضی که جلوه گر از عارضه
گلگون باشی و که خنده زن از لولو کمون باشی و در برده چنین لطیف و موزون باشی
آن لحظه که بے پرده شوی چون باشی و پنجم محبت که نتیجه تعارف روحانی است و این تعارف
مترتب بر مناسبت روحانیت است بین المتحابین و این مناسبت متفرع بر اشتراک در مزاج

بالمعنی که مزاج شان در یک درجه از درجات اعتدال واقع باشد یا درجه مزاج یکی
 باشد بدرجه مزاج دیگرے زیرا که موجب تفاوت درجات ارواح در شرف و علو
 بعد قهار الله و قدرت تفاوت درجات امرجه است فالاقرب نسبة اعتدال
 الحقیقی یتقدم قبول روح اشرف واعلی والابعد بالعکس فی الجنة ونزول الدرجه
 لا جرم چون دو مزاج در شرف و علو بعینا مرتبه آن دیگرے باشد یا قریب بدان سطح
 این اتحاد با قرب مرتبه میان ایشان لتعارف واقع شود که موجب ایستاد و محبت
 گردد پس چون لتعارف روحانی که مترتب بر همین اسباب است موجب محبت می گردد
 و حضرت مسبب الاسباب که تقدیر این اسباب فرمود بے سیم عظمی و استحقاقی بآئینه
 محبت اکوئی ربانی ای رفته بعشق و استمان من تو + در مهر و وفا یکیت جان من تو
 من بنده آن گانه که عهد ازل + تو خاست یگانگی میان من تو لا سمحہ قال الامام
 العالم العامل السائر العارف الفاضل شرف الدین ابو حفص عمر بن علی السعدی
 المعروف بابن الفارض المصری قدس سره واعلی فی الملاء الاعلی ذکره
 شربنا علی ذکر الحبيب ملاقات سکوناً بها من قبل ان یخاق الکرم + الشرب
 بالحرکات الثلاث آشامیدن آب و غیر آن از باب سیم از ابواب سگانه ثلاثی مجرد
 و مداومت خمر را گویند باین اعتبار که شارب آن بران مداومت میتواند نمود و التکرر
 بمقتضی مست شدن از باب سوم الکرم درخت انگور جمله سکرنا بها صفة مداومت است و
 جابر مجرور من قبل ان تخلق متعلق بشر بنامیلوید که نوش کردیم و با یکدیگر بدوستگانی
 خوردیم بر یاد حضرت دوست که روی محبت همه بدوست شرابیکه بدان مست
 شدیم بلکه بهوی آن از دست شدیم و این پیش از آفریدن کرم بود که درخت
 انگور است و ماده شراب مشهور بر شر و شور و باغی روزیکه در چرخ و افلاک نه بود
 آمیزش آب آتش و خاک نه بود + بر یاد تو مست بودم و باده پرست +

هر چند نشان باده و تاک نبود + ربابی ماییم ز جام عشق نو جرعه کشان +
 بر جرعه کشان خود گز جرعه فشان + بر باد تو آن صبح صبور چی زده ایم +
 که تاک نشان نبود از تاک نشان + الا محبت حضرت حق تعالی را دو تخیلی است یکی
 علمی عینی که عبارت از ظهور وجود حق است سبحانه بر خودش در حضرت علم بصور
 اعیان و قابلیت و استعدادات ایشان و درین تخیلی اعیان متصف بوجود عینی
 نیستند و کمالات اعیان چون علم و معرفت و عشق و محبت و امثال آن در ایشان
 پوشیده است و پنهان و دوم تخیلی وجودی شهودی که عبارت از ظهور وجود حقیقت
 سبحانه بحسب الاستعدادات و قابلیت اعیان روحا و مثالا و جسماء و این تخیلی
 ثانی مترتب است بر تخیلی اول و مظهر است مرکمالات را که تخیلی اول استعدادات قابلیت
 ایشان اندراج درشته است ربابی ما را طلب و نیاز دوی ز آغاز + پس حسب
 طلب کرم کردی باز + اینها همه حقیقت تا کنی گنج پنهان + بر خلق جهان عیان
 رنجینه راز + پس شاید که مراد بعد از ممت محبت ذاتیه باشد و بشرط ام قبول استعداد
 محبت در مرتبه اعیان ثابت و بذکر حبیب تخیلی علمی عینی خودش در حضرت علم بصور اعیان
 و قابلیت و چنین اضافه ذکر بحیب از قبیل اضافه مقدار باشد بقا علش مراد
 بکسر استعداد شکر باشد و در همان مرتبه یا حقیقت سکر در مراتب دیگر از ان فرود ترو
 بکرم کثرت وجودی عینی یعنی قابل شدیم و مستعد شدیم نزد یک تخیلی علمی عینی سبحان
 و تعالی بصورت اعیان ثابت تا در حضرت علم مرشراب صفت محبت ذاتیه را که
 سبب استعداد سکر بود و در همان مرتبه یا موجب حقیقت سکر در مراتب دیگر و این
 قبول استعدادش از ظهور کثرت وجودی عینی بود ربابی خوش آنکه بیرون
 ز عالم سر و علن + نه راحت روح بود نه زحمت تن + در زراویه کتم عدم کرده
 وطن + من بودم و عشق تو عشق تو یمن + و شاید که مراد بشراب مدام

تحقق بصفت محبت باشد در عالم ارواح انصافه ذکر بحسب انصافه مصداق باشد بمعنوش و مراد
 بسکر حقیقت بسکر باشد یعنی حیرت و حیرانی که ارواح کمال را در مشاهد جمال و جلال
 حق سبحانه و تعالی بوده باشد یعنی آتش امیدیم پیش از عشق جان به تن و تعلق ارواح
 به بدن بریاد و دست شراب مجبئی را که مستی و حیرت ارواح را در مشاهد جمال و جلال
 بآن شراب بود و باغی زبان پیش که خضر جان فتد در ظلمات و در چشمه تن و ان
 شود آب حیات و خوردیم می عشق ز خمخانه ذات و یه کام و دمان ز جام اسما و صفا
 سوال اگر کسی سوال کند که توجیه ثانی موقوف است بر وجود ارواح پیش از اشباح و این
 مسلم نیست زیرا که مذیب حکما را آنست که وجود ارواح بعد از حصول مزاج و تسویه اشباح
 است و امام حجة الاسلام بایشان موافقت و این خبر مشهور است که ان الله تعالی
 خلق الارواح قبل الاجساد بالفی عام بران حمل کرده که مراد بار ارواح ارواح ملکیه
 که مبادی سلسله وجود اند و در لسان حکما معتبر بعقول و نفوس مراد باجساد و عالم که عرش
 و کرسی و افلاک انجم و عناصر است جو اگر هم که شیخ کامل محقق شیخ صدر الدین قونی
 قدس سره در بعضی از رسائل خود اینجا تحقیق و تفصیلی است و تقریرش آنکه وجود نفوس
 جزئیة انسانیة که عموم آدمیان را است بعد از حصول مزاجت بحسب آن اما وجود
 نفوس کلیة انسانیة که کمال و خواص است پیش از حصول مزاج است و از شیخ خود حسب
 مقصود حکم نقل میکنم و می گوید اخبرنی الشیخ الامام الاکمل رضی الله عنه میسرأ الى خاله
 ابن شمه من یكون مدبر الاجزاء بدنه قبل اجتماع بعلم و شعور و بعد از ان می گوید
 و قد لا تکلمة نفسه اذ من یكون نفسه حیة یتحیل علیه ذلک لان النفوس
 الجزئیة لا یتعین الا بعد المزاج و بحسب ذلک وجودها قبل ذلک حتی یتاتی لها
 تدبیر الاجزاء البدنیة بعلم و شعور و مراد نفوس کلیة چنانکه از کلام شیخ مذکور در همان
 رساله معلوم میشود نفوسیت جزئیة که در استعداد ایشان باشد ترقی کردن آن

از مرتبه جزئیة و منسلک شدن از صفات تقید سید عریضیه بحقیقت که کلمات خود خود کنند و تمجیل گردند
و ذلک احادیثها الجزیة من حیث جزئیةها محال آن مشاهده بمیدان اولی از من
المتفق علیه عند اهل الشهود انهم لایشاهدون کلتا تا حتی یوم یرون کذلک ثم
یذادون ترقیا بالتصالح بالکلیات علی الوجه المذكور فی المعراج طبقة بعد طبقة مستفید
من کل اتصال استعداذا و جوابا و نورا و بصیرة هکذا حتی ینتهوا الی العقل الاول فیستفید
من الاتصال به ما ینتفیدون به لمشاهدة المبدأ كما هو شان العقل الاول سوال اگر کسی
که دلائلی که اقامت کرده اند بر وجود ارواح جزئیة بعد از حصول المزاج خصوصیت بعضی و در بعضی
ندارد جواب گویم که آن دلائل نامستند است و دلیل بر بناتمامی آن همین است که مکاشفات ارباب
و مشهود که مقتضای مشکوة نبوة است بخلاف آن گواهی میدهند که باقی در وحی جلیل رسد
عقل علیل به هر چند که هر دو را منتهی نام دلیل - گرچه جو فیل صاحب خرطوم است به هیئات
که پیش از بود قوت سبیل لایحه هر جزوی از اجزاء عالم منظر اسمی است از اسما و الاهی مجموع عالم
منظر جمیع اسماء اما بر سبیل تفرقة و تفضیل حقیقة النسانیة که الیه حدیه جمیع جمیع منظر است این جزو
از اجزاء عالم نیست که او را در انسان نموداری نیست لیکن بر سبیل جمعیت و اجمال گویند عالم کتابی است
مفصلا و مبوب و انسان کامل انتخاب آن با فهرست فصول و ابواب آن که باقی - این ذکر
نکاشت خامه حاشی + ابواب کتاب عالم و ارکانش + بر لوح وجود و زو رقی فہرستی +
در آخر کار نام کرد احاشش + پس پیشاید که ایراد شربنا و سکرنا بغیر ما فوق مستکمل و احراز برای
اشارت به جمعیت مذکوره بوده باشد بملاحظه مشارکان درین شرب و سکر و پیشاید که بنا بر
ملاحظه این مشارکت باشد زیرا که اعیان و ارواح کمال افراد و اعطای شرب سکر این شرب
باشیم ناظم مشارک اند و ما هم را باقی تنها نه منم ز عشق تو یاده پرست + آن کیست تو خود
بگو کرین یاده پرست + آن روز که من گرفتارم این یاده پرست + بودند حرفیان می پستان
الست + شجر لها البدن کاس و هو شمس بدیها + هلال و کعبید و اذا فرجت جنم

الکاس لا تشمی کاساً الا فیها الشراب + والشمس تطلق علی الجرم وعلی الضوء البدر طاهر
شدن والنرج آمیختن هر دو از باب اول و آو و ای شمس هر یک از عطف و حال را میثایند
مهرنیر کم خرمیه مخدوف است ای کم مرة میدو و تخم تشبیه کرده است جام مدام را در استداره
و اشتغال بر امر صافی کثیر الفیضان ماه تمام و دامت را در صفایت و نور و فیضان بصورتش
انگشتان ساقی را حین اخذ الکاس در وقت و استقواس بهلال و شکلهای جابجی را در استداره
و نورانیته و صغر حجم و حجم می گوید مران شراب علی الدوام ماه تمام است جام وصال آنکه خود
آفتابی است در فیضان و بر آفتابی که میگردد اندیش انگشت هلال مثال ساقی و بسیار پیدای آید
وقت آمیختن یا آن ستاره رخشنده از شکلهای جابجی را با عی ماهی است تمام جام می
مهرنیر + و آن مهرنیر را هلال است مدیر + صد ختر رخشنده میوید اگر دو + چون آتش می
زآب شود و لطف پذیر لا ممتعه حقیقه محمدی را که صورت مطلوبیه ذات است مع التبعین الاول
صورت وجودی وی قلم اعلاست نسبت به شمس ذات احدیه محاذات تمام و مقابله
کامل که برتر از آن مرتبه متصور نیست حاصل است و استفاضه نور وجود و کمالات تابع آن
احتیاج هیچ واسطه ندارد بلکه سائر حقایق و اعیان که تا کنون شینان ظلمات امکانند در
استفاضه مذکور بوی محتاجند پس نسبت وی در کمال محاذات با ذات احدیه و توسط او میان
آن ذات و حقایق امکانی در افاضه وجود و توابع آن بعینا چون نسبت مقابله ماه تمام
باشد بافتاب توسط او میان آفتاب ساکنان شینانی در افاضه نور و لوازم آن پس
بنابرین علاقه لفظ مدیر را که موصوعست باز از ماه تمام برای آن حقیقه استعاره توان کرد
رباعی ای جان و دل آخر بچه نامست خوانم + هم جانی و هم دل یکدست خوانم + چون
یافت شب تمام عالم ز تو نور + معذورم اگر ماه تمام خوانم + و بعد از تعبیر از آن حقیقه
بیدر و از محبت جدا وسته چون معطشان با دویه ضلال و گمراهی بشر را سبیل در الکاس ان
دام توان داشت و جام شراب توان گاشت رباعی دورمه رخسار تو ای ماه تمام

جامی است که نو خورم می عشق مدام : از پس کف فدا و بخودم زین می و جام + می حیت نمی
 شناسم و جام کد ام ، چون مقصدی اداره این کاس خبر اسما الوهیت و اوصاف الوهیت
 که در حدیث قلب المؤمنین من اصابع الرحمن از ان باصابع تعبیر فرشته نتواند بود
 بلال را که شیر با بخت ساقی است اشاره بدان تئان داشت و اسناد اداره با و توان کرد
 را با عی این بزم چه بزم است که ارباب کمال + نوشتند می محبت از جام جمال + بین کف
 ساقی قدس مالا مال + بدری که بود مدیران چند بلال الامتعة و اصلاان و کاطلان و دستم
 جماعتی مقربان حضرت حلال اند که بعد از وصول بدرجه کمال حواله تحمیل دیگران با نشان رفت
 چندان شراب عشق و محبت برایشان میپودند که ایشان را از ایشان بر بودند غرقه بحر جمع شدند
 از یقین علم و عقل منقطع شدند احکام شریعت و آداب طریقت از ایشان برخاست سکان قبا
 عزت و قطان دیار حیرت اند ایشان را از وجود خود آگاهی نبود بدگرگی کجا تواند پیداست
 را با عی خوش وقت کسی که می درین مخخانه + از خم و سبزه خوردند از پیانه + صد بار کفر نیست
 شود عالم و هست + واقف نشود که هست عالم یانه + و قسم دیم آنانند که چون ایشان را
 از ایشان بر بایند باز بقرف حال نزل ایشان را با ایشان دهند و از استغراق درین جمع
 و لجه فناء بسیار غرق و میدان بقا خلاص رزائی دارند با حکام شریعت و آداب طریقت
 معاودت نمایند شراب تجلی جذب محبت را بازال سلبی علم و معرفت بیامیزند از مزج
 این آب باران شراب بسیار حباب بخوم آثار معارف و اسرار بر خیزد و هر یک با تخم بدایت
 فروماندگان ظلمت بیابان ضلال و حیرت شوند همانا که اشارت با حوال این طائفه تواند بود
 قول ناظم قدس الله سره و کم میدو اذا مزجت نجی + را با عی

این طائفه اند مطلق از قید رسوم + فارغ شده ز اندیشه احوال علوم و بزرگوارشان لوا مع نور
 اللدین بخوم الشیاطین رجوع + لامحه در بیان سلسله حدیث شریف
 که از جناب حضرت سلطان الاولیا تعلیم شده و اجازت یافته - بسم الله الرحمن الرحیم

در بیان سلسله حدیث
 شریف

اخبرونا سلطان المحققين وبرهان العارفين ونور القلوب السالكين واقف الاسرار و
 قدوة الاخيار مرشد الخلائق وموضح الطرق ظل الله على العالمين امام الموحدين وملياً
 الطلاب والمسترشدين وسكن قلوب الموحدين قطب فلك الحقيقة مركز انوار الطريقة
 الشيخ محمد باقر قدس الله سره العزيز قال اخبرنا شيخنا ومولانا الامام الكامل المجل
 والجامع بين الشريعة والحقيقة محي السنة وماحي البدعة الشيخ نور الحق والدين محمد قدس سره
 وافاض علينا فيضانه قال اخبرنا شيخنا ومولانا الامام العارف بالله والجامع بين
 الشريعة والحقيقة خادم الكتاب والسنة الشيخ فخر الدين محمد بن الاورنگ آبادي ثم الدهو
 الصديقي من آباء الفاطميين من امة نبيا والحنفي مذهبا ابن الشيخ نظام الدين الغوري
 ثم الاورنگ آبادي قدس الله سره وافاض علينا فيوضهما قال اخبرنا شيخنا الامام العال
 الكامل حافظ كلام الله الشيخ الحافظ محمد سعد الانصاري المكي ثم الاورنگ آبادي قال اخبر
 نجل الرجال الشيخ محمد طاهر بن شيخ محمد ابراهيم الكردي الشهير زوزي المديني المكي قال اخبرنا
 شيخنا وابي وهو الشيخ محمد ابراهيم الكردي قال والقل لنا الرواية الصحيحة من طريق الحافظ ابن
 حجر من طريق علاء الدين وبين ثلث باسما والاحازة الخاصة لما فات ومن طريق
 الحافظ السيوطي من طريق علاء الدين وبين ثلث باسما والاحازة الخاصة لما فات و
 بالاحازة العامة بين وبين اثنين واعلى اسانيد السيوطي الى المجازي بين وبين
 المجازي ثمانية وذلك من رواية ابي ادي ايضا قتي وبين البخاري بالسما والاحازة
 الخاصة للقائت من طريق الحافظ ابن حجر احد عشر ومن طريق السيوطي اثنا عشر
 وبالحازة العامة احد عشر واعلى ما عند البخاري الثلاثيات واطول اسانيد
 السامعي فيقع لنا ثلاثيات البخاري من طريق الحافظ ابن حجر واحد طريق السيوطي
 بنم عشر واسط ومن الاخرى السيوطي ستة عشر وهو عال اليوم وثلاثيات قد فرغ
 الحافظ ابن حجر وهي اثنان وعشرون حديثا قل لقل لنا رواية الاسانيد من طريق الحافظ

أبي الفتوح المسلسلة بالمعمر بن بسني بنى وبين البخاري ثمانية فسا ويت فيه السيوطي
 وكان من حيث العدد سمعته من الحافظ ابن حجر وصافحه وكان الشيخ عبد الله
 الأهورى الذى رويناه سمع من أبي اسحاق التوخي وصافحه وبين وفاته ما يتا
 الى اثنان وثمانون سنة واشهر فان التوخي توفي سنة والاهورى توفي سنة
 فهذا غاية العلو اليوم لا مثالا فيقع على ثلاثيات اثني عشر ايات ورباعيات ثلث عشر
 وهذا غاية العلو اليوم فيما روى بشرط الصحة ولا سيما صحيح البخاري الذى هو فى اعلى الدرجات
 في الصحة عند الفواد فيكون ما وقع لنا عالجا معا بين العلويين العلو المتعارفين اهل
 الحديث للذين هو قبل المسافت وقلة العدد والعلو المعنوي الذى هو صحة السند و
 بالله التوفيق الواحد احد قال الحافظ زين الدين العراقي رحمه الله تعالى رويناه
 عن السفلى من نظرها **نظم** ليس الحديث قرب رجال + عند ارباب علم النقاد
 بل علو الحديث من اولى الحفظ + والاتقان صحة الاسناد + واذا ما اجتمعنا في حديث
 فاعتن + فذا لم قطع المراد + قال ابن الصلاح هذا ليس من قبل العلو المتعارفات
 اطلاقه بل من اهل الحديث وانما هو علو من حيث المعنى فنجيب انتهى فحمد الله العلى
 القريب رفيع الدرجات احدا كبيرا طيبا مباركا ملاء السموات والارض مطلع الاشياء
 واذا سمعته ما تقر من الفوائد فيكون هذا آوان الشروع في ايراد اربعين حديثا
 من ربا عيا البخاري من رواية الغريزي المتصلة بالسمع بتوفيق الله الحكيم الجليل
 مكثفيا من طرقها الكثيرة بطريق أبي ذر عن مشايخه الثلاثة وطريق الداودي و
 طريق البخاري الى الفتوح وطريق الكشي وطريق أبي الوقت لان رواية ابو ذر كسا
 من القلق الروايات ورواية الداودي الحافظ ابن حجر ورواية أبي الفتوح
 لنا على الروايات ورواية الكشي القلت لنا سلسلة بالحمد مبركا باسم حبيب الله
 صلى الله عليه وسلم ورواية أبي الوقت القلت لنا سلسلة بالصوفية المستعقبين

من أهل الله قدس الله تعالى أرواحهم وأفاض علينا من بركاتهم برحمة الله
مما طرقتني أبي ديف محمد شهاب الفقيه الصالح أسحاق بن محمد بن إبراهيم القاسم
... بن أسحاق بن إبراهيم المعروف كسلفه بابن جهمان الصديقي الدواني
العكفي العبد ناني السعيني الزبيدي رحمة الله تعالى سماه عليه بجمعته الإقران السيرة
تقارب جزئين في ثلثة وخمسين مجلساً أولها خامس صفرو آخرها ثالث ربيع الأول سنة
بالمروضة المقدسة على مشرقها افضل الصلوة والسلام وأجازت لما فات وجهان
بفتح الجيم وسكون العين المهملة بقلب حدة الخامس عشر واسم عبد الله وهو مخفف
جاء مان أي غلب وبسبب أنه اشتغل بالرياضة وجاع كثيراً فتعرض له الشيطان في
ذلك فدفعه وغلبه فقبل جاعاً وما ن أي الشيطان أي غلبه كذا سافرني به وكتبني
بخط رحمة الله تعالى عليه عن والده شيخ الإسلام ومفتي الأنام جمال الدين محمد بن
إبراهيم بن أبي قاسم بن أسحاق بن جهمان قرأ منها عليه بجمعته عن عمه الأماين الجليلين
شيخ الإسلام ومفتي الأنام جمال الدين محمد بن أبي القاسم بن أسحاق بن جهمان شيخ الإسلام
ومفتي الأنام وجميل الدين عبد الرحمن بن أبي القاسم بن أسحاق بن جهمان قرأه منه علمها
بجمعته غير مرة عن والاهما الشيخ الإسلام ومفتي الأنام شرف الدين أبي القاسم بن
أسحاق بن جهمان قرأه منها عليه بجمعته غير مرة قال أخبرني به شيخنا العلامة شيخ الإسلام
مفتي الأنام شرف الدين أبو القاسم بن محمد الظاهر بن أحمد بن عمر بن جهمان قال
أخبرني به مشايخ الأعلام شيوخنا والدي الفقيه الصالح العلامة جمال الدين محمد الظاهر
بن أحمد بن عمر بن جهمان وشيخي العلامة الفقيه الصالح برهان الدين إبراهيم بن أبي القاسم
بن جهمان وشيخي الفقيه الصالح العلامة مفتي الدين عمر بن محمد بن جهمان وشيخي وأخي الفقيه
الصالح العلامة مفتي الدين أحمد بن الظاهر بن جهمان فالأول والثاني بروايته عن
الفقيه الصالح الناسك أبي القاسم بن إبراهيم بن جهمان والثالث والله أعلم بروايته

عن الفقيه الصالح المعمر عبد الله بن عمر بن جهمان كلاهما عن الفقيه الصالح ولى
الله تعالى احمد بن عمر بن جهمان قال أخبرنا الفقيه ^{ابراهيم} برهان الدين ابراهيم بن عبد الله
بن جهمان عن الفقيه جمال الدين محمد بن موسى الدواني عن والده الفقيه موسى بن محمد
الدواني عن الفقيه برهان الدين ابراهيم بن عمر العلوي عن الامام الحافظ شهاب الدين احمد
بن ابي الخير منصور الشامي عن والده الفقيه ابي الخير منصور الشامي عن المشايخ
الاجلاء الاعلام ابي بكر بن ابي احمد بن محمد الشراخي ومحمد بن اسماعيل الحضري يقال
بن احمد المكي وعبد السلام بن عبد المحسن الانصاري اماما لمقام وسليمان بن خليل
العقلائي عن الشيخ ابي عبد الله محمد بن اسماعيل بن ابي الصيف الميمني والشرقي يوش بن
يحيى بن ابي البركات الهاشمي عن الشيخ ابي الحسن علي بن حميد الطرابلسي عن الشيخ ابي مكرم ^{عليه}
ابن حافظ ابي ذر بن احمد البهروي عن والده الحافظ ابي ذر عبد الله بن احمد التبريزي
عن الشيخ الثلثة ابي محمد عبد الله بن احمد بن حمويه الرضي وابي اسحاق ابراهيم بن احمد
بن المستمل وابي المشي محمد بن المكي بن محمد الكشي عن ابي عبد الله ابن محمد بن يوسف بن
مطر العيزي عن الامام محمد بن اسماعيل البخاري رحمه الله تعالى عليه واما طريقت الداود
فخبرنا بها الفقيه الصالح المقرئ نور الدين علي بن محمد بن عبد الرحمن بن محمد بن محمد
اليمن الوجيه عبد الرحمن بن علي بن محمد بن عمر المعروف كسفة بابن الربيع المشيبي اليمني
الزبيدي رحمه الله تعالى عليه سماعا من لفظه بجملة لا قراءة يسيرة نحو خروين بالسروضة
المقدسة زبدت شرفا واجازتا لما فات سئلته عن الفقيه محمد بن الصديق الخاطري
الزبيدي عن والده الصديق بن محمد الخاصر الزبيدي عن المحدث اليمني السيد الطاهر بن
الحسين الاعرج الحسيني الشافعي الزبيدي عن محدث اليمن وجميلة الدين بن عبد الرحمن
بن علي بن محمد بن عمر بن الديبع بفتح الدال المهملة وسكون المنة الثانية بعد هاء
واخرها ملة وهو لقب جده الخامس واسمه علي ومعناه الابيض بلغة اليونانية

قال انا شيخنا الامام خاتمة الحفاظ خدام السنة ابو العباس زين الدين احمد بن
عبد اللطيف الشرحي رحمة الله تعالى قراءة مني عليه سنة مملوكة من مدينة زبد
قال انا شيخنا الامام الحافظ نفيس الدين ابو الدبيع السليمان بن ابراهيم العلوي
اجازة ان لم يكن سماعا بدينه مفرس^{٢٣} قال انا الشيخ الامام الحافظ شرف
الدين محمد بن موسى بن مري بن علي الدمشقي المعروف بالغزولي قراءة عليه
سنة^{٩٥} قال انا الشيخ المسند ابو العباس احمد بن ابي طالب الحجازي الصالح سماعا عليه
سنة^{٢٥} قال انا الشيخ الصالح ابو عبد الله الحسين بن المبارك بن محمد بن يحيى بن
زبيد بن لبغداد سماعا منه^{٩٣} قال انا الامام الحافظ ابو الوقت عبد القل
بن عيسى بن شعيب السجري لهروي الطوفي سماعا منه في شهر صفر سنة^{٥٥}
قال انا الشيخ الامام ابو الحسن بن المظفر الداودي ابو يحيى سماعا منه سنة^{٢٥}
قال انا الامام ابو محمد عبد الله بن احمد بن حمويه الحموي الرضوي سماعا منه في
شهر صفر سنة^{٣٤} قال انا الشيخ الامام ابو عبد الله محمد بن يوسف ابن بطرس
صالح الغزي سماعا منه سنة^{٣٥} خمس عشر اوسنة^{٣١٧} عشر وثلاث مائة قال
انا الامام الحافظ الكبير سيد حفاظ الاسلام ابو عبد الله محمد بن اسماعيل
بن ابراهيم بن مغيرة الجعفي البغدادى رحمة الله تعالى سماعا عليه مرتين مرة
بعزير سنة^{٢٢} ومرة بنجار سنة^{٢٢} مرح و اخبرني عاليا بدر رحمن الفقيه لصالح
المصري شيخ ابو الفخرايم سلطان بن احمد بن سلام بن اسماعيل المزاحي الازهرى
رحمة الله تعالى قراءة مني عليه بطرف من بجاع الازهرى في رمضان سنة^{٦١}
واجازة السائر بقراءة الجمعية على الشهاب الدين احمد بن خليل المسكني بقراءة
الجمعية على الشيخ نجم الدين محمد بن احمد بن علي القطي السكندري لاصل القاهرة
المولود واخبرنا على مما قبله بدعوة شيخ الاسلام ومفتي دمشق المشاهير

نور الدين احمد بن جلال الدين عبد الله الطاوسي سماعاً على عمه المولى ظاهر الدين
 عبد الرحمن بسما ع على عمه المولى صدر الدين ابي اسحاق بسما ع على حجة المولى نور
 عبد القادر الحكيم الايرقوي بسما ع على الشيخ المعمر بن عبد الرحمن بن شاذ بنجت الفرغاني
 ع و به الي الحافظ احمد بن عبد الله الطاوسي وهو ا على بد حنين بسما ع على الشيخ المعمر
 ابي يوسف الهروي المشهور به سي صد ساله معناه ثلث مائة وهو عن الامام المعمر بن
 شاذ بنجت الفرغاني بسما ع على الشيخ المعمر بن لقمان يحيى بن عمار بن مقيبيل بن شاهان الاختلا
 بسما ع على الامام راي عبد الله محمد بن يوسف الغزوي عن الامام محمد بن اسماعيل البخاري
 رحمة الله تعالى واما طريق الكهنتي المسلسلة بالمحمد بن فاخيرنا بها الفقيه محمد بن الشمس
 محمد بن علاء الدين التابلي اجازة سنة ٦٠٤ بمكة المظمية زيدت شرفا عن شمس محمد
 بن عبد الله الانصاري المعروف بمجازي والواعظ شاذ الحامع الصغير عن النجم محمد
 بن احمد الغيطي عن الشمس محمد بن محمد بن محمد بن عثمان عن الحافظ شمس الدين محمد بن
 عبد الرحمن المسيناوي عن الامام تقي الدين محمد بن النجم محمد بن ابي الخير محمد بن عبد الله
 محمد بن فهد الهاشمي العلوي المكي انا الحافظ جمال محمد بن عفيف الخزومي انا ايضا ابو الفضل
 محمد بن عبد الرحمن المالك انا اشرق محمد بن محمد بن علي بن حسين البصري انا ابي
 عبد الله محمد بن علي اخبرنا ابو المظفر محمد بن علوان بن مهاجر الموصلي انا ابو بكر محمد بن
 علي ياسر الختلافي انا فقيه الحرم ابو عبد الله محمد بن ابو الفضل بن احمد الصاعد
 الفردي انا محمد بن علي بن الحسن البخاري البشايوري ومحمد بن ابو سهل الميمني بن احمد
 عبد الله الجعفي المرفدي قال اخبرنا ابو الهيثم محمد بن المكي بن زراع المرفدي الكشي
 انا عبد الله محمد بن يوسف الغزوي انا الامام ابو عبد الله محمد بن اسماعيل البخاري
 ع انا طريق ابوقرة المسلسلة بالصوفية فاخيرنا بها شيخنا الامام العارف بالله
 المحقق الرازي صفي الدين احمد بن احمد بن الانصاري المدني قدس الله نوره

ثبت سلسلة اول
 رتب بجمع
 سلسلة ثاني ابي
 بفتح ميم
 محمد بن احمد
 كرسه خشيعة
 يوري خفا عنه

فالاول لقلب الثالث
 بالحافظ ابي الفتوح
 ومحمد بن النجم
 يوسف

فالاول والثاني في
 الحافظ ابي الفتوح
 محمد بن النجم
 خيرة

العارف بالله أبي المواهب أحمد بن علي بن عبد القدوس العباسي الشافعي ثم المديني
 الله سره بالإجازة العامة من الشيخ قطيب الدين محمد بن أحمد النهراني المكي الصوفي عرج الده
 علاء الدين أحمد بن شمس محمد النهراني ثم المكي الصوفي وعن الوجبة عبد الرحمن بن علي
 بن الدبيع التميمي الزبيدي الصوفي برواية الأول عن شيخه العارف بالله قطيب الدين
 محمد بن محي الدين بن نظام الدين محمود الانصاري الكوشكناري الصوفي الرحلة بن
 نور الدين أبي الفتح أحمد بن جلال الدين بن عبد الله الطاوسي الصوفي ورواية
 الثاني عن الحافظين الدين أحمد بن عبد اللطيف الشرحي الصوفي عن العارف بالله
 شرف الدين أبي الفتح محمد بن زين الدين المراسي ثم المديني الصوفي بإجازة من القطب
 شرف الدين اسماعيل بن إبراهيم الهاشمي العقلي الجبيري الزبيدي الصوفي إجازة عا
 لطاوسي وخاصة للمراسي أن لم يكن سما عا بالإجازة العامة من المسند المعمر أبي الحسن
 علي بن عمر بن أبي بكر الوالي الصوفي بإجازة العامة من أستاذ المحقق محي الدين محمد
 بن علي العربي الخائني الصوفي قدس الله سره عن جمال الدين أبي محمد يونس بن يحيى
 بن أبي الحسن بن أبي البركات الهاشمي العباسي الصوفي وبه الشرف الدين الجبيري قدس
 الله سره بإجازة العامة من مسند المعمر أحمد بن أبي طالب الجازي عن أحمد بن يعقوب المراسي
 عن القطب الشيخ محي الدين عبد القادر الجيلاني ثم البغدادي قدس سره ونفعنا به برواية
 والجمال العباسي عن أبي وقت عبد الأول بن عيسى بن شعيب بن إبراهيم بن اسحاق
 السهرزي الهروي الصوفي عن ذي القدم الرازي في التقوى أبي الحسن عبد الرحمن بن محمد
 بن انظر بن محمد بن داود الداودي ففي التقليد للحافظ بن نقطة أن باجن لداودي
 نقل ريعين سنة لا يأكل اللحم وقت تشوئين التريجان والتهيب كان يأكل السمك حكاه
 أن بعض الامراء أكل السمك على حافة النهر الذي يصادر منه السمك وافقت سقفة
 وما فضل منه في النهر فمما أكل السمك بعد ذلك انتهى عن المراسي عن العزري عن العباد

قطيب الدين طائفي
 شرف الدين مراسي
 نجم

رحمة الله تعالى وشكر سعيهم واعاد علينا من بركاتهم امين بحق رب العالمين
 وبيان طريق الثاني حدثنا عبد الله الاهوري عن شيخه عبد الرحمن عن شيخه جابر
 عن شيخه طيب محمد عن شريف هيبب الله عن حذرة الجافظ ابي الفتوح عن عمه شيخ
 ظهير الدين عن شيم صدر الدين عن شيخ نور الدين الحكم البرقوي عن شيخه المعمر بن
 شاذنجت عن شيخه المعمر بن لقمان عن الشيخ الامام ابي عبد الله ابن محمد غزيري عن
 الامام البخاري رحمه الله تعالى والطريق الاول وهو على يد رحبتين من الثاني حدثنا
 شيخنا عبد الله الاهوري عن شيخه قطب الدين عن شيخه ووالده علاء الدين عن
 الحافظ ابو الفتوح عن عمه شيخ ظهير الدين بسامه عن شيخ صدر الدين عن شيخ نور الدين
 حكيم البرقوي عن شيخه المعمر بن شاذنجت عن شيخه المعمر بن لقمان عن الشيخ ابي عبد الله
 بن محمد غزيري عن الامام البخاري رحمه الله تعالى والطريق الثالث وهو على يد رحبتين
 من الاول حدثنا شيخنا عبد الله الاهوري عن شيخه قطب الدين عن شيخه ووالده
 علاء الدين عن الحافظ ابو الفتوح عن شيخه المعمر ابو يوسف عن شيخه المعمر بن شاذنجت
 عن شيخه المعمر بن لقمان عن شيخه المعمر ابي عبد الله محمد غزيري عن الامام البخاري
 رحمه الله تعالى اجمعين لامور در بيان تراشيات بخاري بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله والصلوة على نبيه محمد ثنا المكي بن ابراهيم قال حدثنا يزيد بن ابي حمزة
 عن سلمة قال سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول من يقل على الم اقل فليبتوه
 مقعدة من النار حدثنا المكي بن ابراهيم قال حدثنا يزيد بن عبيد عن سلمة قال
 كان حدثنا المسجد عند المنبر ما كادت الشات تجوزها حدثنا مكي بن ابراهيم
 قال حدثنا يزيد بن ابي عبد الله قال كنت الى مع سلمة بن الاكواع فيصلي
 عند الاستطوانة التي عند المصنف فقلت يا ابا مسلم اذ انت تتحرى الصلوة عنده
 هذه الاستطوانة قال فاني ايت النبي صلى الله عليه وسلم يتحرى الصلوة عنده

حَدَّثَنَا الْمَلِكُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي عُبَيْدٍ عَنْ سَلَمَةَ قَالَ كُنَّا نَصِلُ مَعَ
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَغْرِبَ إِذَا تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ يَزِيدَ
 بْنِ أَبِي عُبَيْدٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ رَجُلًا يَتَدَرَى
 فِي النَّاسِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ أَنْ مَنْ أَكَلَ فَيْتَمًا أَوْ فُلَيْصًا مِنْ لَمْ يَأْكُلْ فَلَا يَأْكُلْ حَدَّثَنَا
 الْمَلِكُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ قَالَ أَمْرُ النَّبِيِّ ﷺ
 مِنْ بَنِي إِسْلَمَ أَنْ أَذِنَ فِي النَّاسِ أَنْ مَنْ كَانَ أَكَلَ فُلَيْصًا بَقِيَّةَ يَوْمٍ وَمَنْ لَمْ يَكُنْ
 أَكَلَ فُلَيْصًا فَإِنَّ الْيَوْمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ حَدَّثَنَا الْمَلِكُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ
 بْنُ أَبِي عُبَيْدٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ قَالَ كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 إِذَا تَبَيَّنَتْ مَجْنَاذَةُ فَقَالُوا هَلْ عَلِيًّا عَلَيْهِ دِينَ قَالُوا لَا قَالَ هَلْ تَرَكْتُ شَيْئًا
 قَالُوا فَضَّلَ عَلَيْهِ ثُمَّ أَوْتَى مَجْنَاذَةُ أُخْرَى فَقَالُوا هَلْ عَلَيْهِ قَالَ بَلْ عَلَيْهِ دِينٌ قِيلَ
 نَعَمْ قَالَ فَهَلْ تَرَكْتُ شَيْئًا قَالُوا ثَلَاثَةٌ دَنَا نِيرُ فَضْلٍ عَلَيْهِ ثُمَّ أَتَى بِثَالِثَةٍ فَقَالُوا هَلْ عَلَيْهِ
 قَالَ هَلْ تَرَكْتُ شَيْئًا قَالُوا لَا قَالَ هَلْ عَلَيْهِ دِينَ قَالُوا نَعَمْ ثَلَاثَةٌ دَنَا نِيرُ قَالَ صَلُّوا عَلَى
 صَاحِبِكُمْ قَالَ أَبُو قَتَادَةَ هَلْ عَلَيْهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَى دِينِهِ فَضَّلَ عَلَيْهِ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ
 عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي عُبَيْدٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 أَتَى بِمَجْنَاذَةِ أُخْرَى فَقَالَ هَلْ عَلَيْهِ مِنْ دِينٍ قَالُوا نَعَمْ قَالَ صَلُّوا عَلَى صَاحِبِكُمْ قَالَ
 أَبُو قَتَادَةَ عَلَى دِينِهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَضَّلَ عَلَيْهِ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ الضَّمِيحَاتُ بْنُ مُحَمَّدٍ
 عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي عُبَيْدٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى نِيرَانًا
 تَوَقَّدَ يَوْمَ خَبِيرٍ فَقَالَ عَلَى مَا نَوَقَّدَ هَذَا أَنْ نِيرَانٌ قَالُوا عَلَى الْحَجَرِ لَا نَسْبَةَ قَالَ أَكْسَرُهَا
 وَأَهْمُ يَقْوَاهَا فَقَالُوا لَا نَهْرِ يَقْوَاهَا وَنَغْسَلُهَا قَالَ اغْسِلُوا حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ
 الْأَنْصَارِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا حَمِيدٌ أَنَّ أَسْمَاءَ حَدَّثَتْهُ أَنَّ الرِّبْعَ وَهِيَ نَبْتَةُ النَّضْرِ كَثُرَتْ
 تَشْتَتِي جَارِيَةً فَظَلَبُوا الْأَرْضَ وَظَلَبُوا الْعَفْوَ فَاتُوا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَرَ

بالقصاص فقال انس بن النضر انكسر تشنية الربيع يا رسول الله والذي بعثت بالنبوة
لا تكسر تشنيته قال يا انس كتاب الله القصاص فترضى القوم فعفو فقال النبي صلى الله عليه وسلم
عليه وسلم ان من عباد الله من لو اقسم على الله لا يره حد ثنا الملكى بن ابراهيم قال حد
ثنا زيد بن ابي عبيد عن سلمة قال بايعت النبي صلى الله عليه وسلم ثم عدلت الى اهل شجرة فلما خفت الناس
قال يا ابن الاكوع الاتباع قال قلت قد بايعت يا رسول الله قال وايضا فبايعته الثمانية
فقلت له يا ابا مسلم على اى شى كثر يتبعون يومئذ قال على الموت حد ثنا الملكى بن
ابراهيم قال حد ثنا زيد بن ابي عبد الله عن سلمة انه اخبرنا من المدائنية
ذاهبا نحو الفاتية حتى اذا كنت بثمانية الغاية بقيت غلاما لعبد الرحمن بن عون قلت
وميك ما بك قال اخذت لقاء النبي صلى الله عليه وسلم قلت من اخذها قال
عطفان وفرارة فصرخت ثلث صرخات اسمعت ما بين لابتيها يا صبا حاه ثم اندفعت
حتى لقاها ثم وقد اخذوها فاجعلت ارميهم واقول انا ابن الاكوع واليوم يوم الرضع
فاستغندتها منهم قبل ان يشر بها فاقبلت بها اسوقها فلقى النبي صلى الله عليه وسلم
فقلت يا رسول الله صلى الله عليه وسلم ان القوم عفاش والى عجلتهم قيل ان يشر بها
سقيم فابعت في اترهم فقال يا ابن الاكوع ملكك فاسبح القوم يقرؤون في قومهم حد ثنا
عصام بن خالد قال حد ثنا جوير بن عثمان انه سأل عبد الله بن بسر صاحب النبي صلى الله عليه وسلم
صلى الله عليه وسلم قال رايت النبي صلى الله عليه وسلم كان شيخا قال طان في عنقه شعرة
بيضاء حد ثنا الملكى بن ابراهيم قال حد ثنا زيد بن ابي عبيد قال رايت ارضية في ساق
سلمة فقلت يا ابا مسلم ما هذا الضربة فقال هذه ضربة اصابتني يوم خيبر فقال
الناس اصيب سلمة فابتيت على النبي صلى الله عليه وسلم فنفعت فيه ثلث نقطة فنا
استكيتها حتى ساء حد ثنا ابو عاصم الضحاك بن مخلد قال حد ثنا زيد بن ابي عبيد
عن سلمة بن الاكوع قال غرقت مع النبي صلى الله عليه وسلم سبع غرقات مع ابن

٢٠ بن حارثة فاستقر عليه حد ثنا محمد بن عبد الله الانصاري قال حدثنا حميد
 ان انسًا حدثهم عن النبي صلى الله عليه وسلم قال كتاب الله القصاص حد ثنا المكي ابراهيم
 ابراهيم قال حدثني يزيد بن ابي عبيد عن سلمة بن الاكوع قال لما مسو يوم خيبر
 وقد لنيران قال النبي صلى الله عليه وسلم علي ما اوقدتم هذه النيران قالوا
 على الحوم الحمر لالتية فقال ايريقوا ما فيها واكثر قدورها فقام رجل من القوم قال انهم
 ما فيها او نقلها فقال النبي صلى الله عليه وسلم ا وذاك حد ثنا ابو عاصم عن يزيد بن
 ابا عبد الله عن سلمة بن الاكوع قال قال النبي صلى الله عليه وسلم من صم منكرا فلا
 يصح يعبه ثلثة وفي بيته من شئ فلما كان العام المقبل قالوا يا رسول الله صلى الله
 عليه وسلم انفعنا كما فعلنا العام الماضي قال كلوا واطعموا والاخر وفان ذلك العام
 كان بالناس جهد فاردت ان تعينوا فيها حد ثنا المكي بن ابراهيم قال حدثنا يزيد
 بن ابي عبيد عن سلمة قال خرجنا مع النبي صلى الله عليه وسلم الى عيبر فقال رجل
 منهم السمعنا يا عامر من نهياتك فحمد اجمع فقال النبي صلى الله عليه وسلم من السابق قال
 عامر فقال رحم الله تعالى فقالوا يا رسول الله هلكا متعيتنا به فاصيب صحبة ليلة فقال
 القوم خطبوا قتل نفسه فقال رجعت وهم يتحد ثون ان عامرا حبط عمله فجلت
 النبي صلى الله عليه وسلم فقلت يا بني الله فذلك ابي واخي زعموا ان عامرا حبط عمله
 فقال كذب من قالها ان له لاجرين اثنين انه ليجاهد مجاهدواي قتل يزيد عليه حد
 الانصاري قال حدثنا حميد عن انس ان انبثة النظر لظمت جارية فكسرت ثيبتها
 فاتوا النبي صلى الله عليه وسلم فامر بالقصاص حد ثنا ابو عاصم عن يزيد بن ابي عبيد
 عن سلمة قال بالعينا النبي صلى الله عليه وسلم تحت الشجرة فقال يا سلمة الاتباع قلت
 يا رسول الله باليغت وفي الاول قال وفي الثاني ايضا حد ثنا الخلال بن يحيى حدثنا
 عيسى بن طهماس سمعت انس بن مالك يقول نزلت آية الحجاب في زينب بنت جحش و

واطعم علیها یومئذ خبزاً ولحمًا و کانت تقف علی نساء النبی صلی اللہ علیہ وسلم و
 کانت تقول ان اللہ انکحنی فی السماء غالی و ابین

فصل دوم در ذکر بعضی از کتب از کتاب از حضرت سلطان الاولیاء
 اللہ تعالیٰ عنہ اتفاق ذکر آیتها افتاد الامعه روزی میفرمودند که در دلی شریف برکات
 فیض انتساب شیخا حضرت قبله مہاروی رضی اللہ عنہ بودم شبی اتفاق بیت بسکائی
 افتاد کہ آن مکان از آب باران خارج بنود چند چہار پائی میسر آمدند حضرت قبله
 رضی اللہ عنہ فرمودند کہ ہر یک یک چہار پائی دو دو آدم استراحت کنند و از تنگی چہار پائی
 ارشاد چنان صادر شد کہ ہر یک آدم پا خود بسوی دیگرے کنند و باین درویش چنان شاہ
 شد کہ غلام یعنی سلطان الاولیاء و مولای حضرت قبله مہاروی ہر یک چہار پائی بپوش
 مذکورہ استراحت نموده آید درویش را این امر تعجب شد لیکن موجب انتقال پاسے
 خود را تا زانو از بالین گذرانیدہ ہمراہ حضرت قبله عالم بخسیدیم و تعجب راحت رسیدیم
 اللہ تعالیٰ ذلک الامعه دیگر میفرمودند کہ روزی در دلی شریف حضرت مولوی صاحب
 وقبلہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ حضرت شیخ قبلہ مہاروی رضی اللہ عنہ ہر دو نیرین بہم شدہ برای مار بوجہ
 سبب یعنی درویش کہ عبارت از سلطان الاولیاء باشد و حضرت ناز و والد صاحب
 حضرت عاقل صاحب ملتان والہ مولوی صاحب لوی محمد اکرم راجن پور والہ صاحب
 طعام بہت مبارک تا خود برداشتہ آوردند و پیش ما چہار کس نہادند و حضرت مولوی
 صاحب وقبلہ رضی اللہ عنہ حضرت قبلہ مہاروی فرمودند کہ این درویشان بطعام مشغول
 شدند و شایعہ آنحضرت قبلہ مہاروی رضی اللہ عنہ استادہ برایشان باد کشتی نمایند کہ موسم تابستان
 بہت حضرت قبلہ مہاروی رضی اللہ عنہ چنان نمودند از مادر ویشان کسی را طاقت نبود کہ خیر
 عرض نماید چون بایان دست بہ طعام کردیم خود بدولت حضرت مولوی صاحب
 وقبلہ رضی اللہ عنہ بجلوت خانہ خود تشریف بردند بعد از ان یکی از مادر خاں صاحب خود

عرض نمود که حال حضرت مولوی صاحب قبله رضی الله عنه بجلوتخانه تشریف برده اند ذات
 ساعی از باد کشتی بس کنند و معاف فرمایند حضرت قبله چهاروی رضی الله عنه فرمودند
 که حضرت مولوی صاحب و قبله از شما غائب اند پیش چشم من حاضر و ناظر اند **لامعه** حضرت
 سلطان الاولیاء میفرمود که روزی در خباب شیخ خود عرض نمودم که در خیال خود چنان
 می اندیشم که بگی مصروف خود حواله فرزند خود میان احمد علی رضی الله عنه نامم و خود فارغ
 البال باشم حضرت شیخ رضی الله عنه فرمود که چنین نه باید اندیشید زیرا که از فرزند شما البته
 صرف جابجیا خواهد شد این برکت نخواهد ماند باید دانست که راقم مناسب این مقوله حکایت
 حضرت شیخ شبلی و حضرت ابو حفص رضی الله عنهما می آید تا معنی صرف جابجیا روشن شود در
 تذکره الاولیاء آورده که شبلی چهار ماه ابو حفص را همان کرد هر روز چند لون طعام و چند گونه
 حلوا آوردی آخر چون بوداغ او برفت گفت یا شبلی اگر به نیشاپور آئی میزبانی و جوامزدی
 بخواهم بگویم گفت یا ابو حفص چه کردم گفت تکلف کردی و متکلف جوامزد نه بود خیال نباید
 داشت که خود را به آمدن همان گزینی نه بود و بر رفتن او شادمانی نه آید چون تکلف کنی
 آمدن او گران بود و رفتن آسان و هر گرا با همان حالت چنین بود نه جوامزد داشت چون
 شبلی به نیشاپور آمد ابو حفص فرود آمد و چهل تن بودند شبانه چهل و یک چراغ در گرفت شبلی گفت
 نگفته بودی که تکلف نه باید کرد ابو حفص گفت چه تکلف کردم گفت چهل و یک چراغ گرفته
 ابو حفص گفت بر خیز و بنشان شبلی هر چند جهد مسی که در یک چراغ بنشیند نتوانست نشاند گفت
 یا شیخ این چه بوده است ابو حفص گفت شما چهل تن بودند فرستاده حق که همان فرستاده
 حق بود لاجرم بنام هر یک چراغ گرفتم برای خدا تعالی و یک از آن چهل که برای حق همان بود
 نتوانست نشاند و از آن یکی که برای من بود نشاندی و تو هر چه در بغداد کردی برای من کنای
 و من برای خدا تعالی لاجرم آن تکلف باشد و این نه بود **لامعه** وقتی در ذکر حضرت
 مولوی صاحب و قبله قطب الی فرمودند که کلام حضرت مولانا رضی الله عنه پیرمعانی می بود

عوام را مطابق ظاهر مینمود و خواص از اشارات آنجناب بهره اندوز میشدند و در تمثیل این حکایت
فرمودند که روزی شخصی از ضابطه خان که از مریدان آنجناب بود مبالغه نقد نیاز رسانید حضرت
مولانا لطیفه فرمودند آنکه داده است شکر او باید نمود یا آنکه او رسانیده شکر او نیز کرده شود بعد
از آن حضرت مولانا فرمود که بایران شکر هر دو باید کرد ظاهر آن بود که ضابطه خان تحفه
داده است و شخصی که آورده است این هر دو را باید کرد و معنی لطیف مراد آنجناب آن بود که
شکر حق تعالی باید کرد بایران مظهر که از عطار رسیده آن را نیز شکر باید کرد بعد از آن فرمود که
رعایت هر دو باید ساخت زیرا که من الحمد لشکر الناس الحمد لشکر الله این کلام برای تعلیم
لامعه روزی در تعلیم این غلام خود این بیت حافظ شیراز خواندند بگویم که همه
سال می پرستی کن ده سته ماه می خوردند ماه پارسا می باش و فرمودند که حضرت شیخ قبله
مبارومی رضی الله عنه در تعلیم این درویش این بیت خوانده بودند پس از آن همچنین میگردم که
سته ماه کامل در هر سال بجناب شیخ خود در حجره مشغول میبودم لامعه روزی فرمودند که حضرت
مولانا مولو ای صاحب قبله رضی الله عنه این بیت خوانده ببرزخ و ذات و صفات و تدوین
و تحت و فوق و می فراید طالبان را کل نفس فوق و شوق به از منتهی متعارف که در هر دو در
ذکر سته پایه مشروط اند معنی غیب پرورد دیگر فرمودند که در مثل البرازخ بکار نمی آیند یعنی برزخ خود
را ذات حق داند و صفات الهی داند و تد یعنی دراز داند که از غرض تا فرس رسیده است
و شد یعنی اولین مسینه که تمام جهته را محیط است و فوق تحت داند لامعه روزی غیب و
می فرمودند که حضرت مولو ای صاحب و قبله رضی الله عنه مراد خلوت چند اشغال عجیب غریب میخوانند
بجناب حضرت شیخ خود قبله مبارومی رضی الله عنه و گذارش ساختم حضرت شیخ مرا فرمود که این
نشان خلافت دادن است مبارک باشد لامعه روزی ذکر در صحبت شیخ افتاده
فرمودند آنچه گفته اند فرمود یک زمانه صحبت با اولیاء بهتر از صد سال بودن بالتقاء
مراد از صحبت صحبت معنوی است و صحبت ظاهری نیز برای آنکه مشتمل بر صحبت معنوی شود مفید است

والا سود ندارد و مثنوی جو پویندی نباشد جان و دل را چه چیز از ملاقات آب
گل را به آنکه را روی به پویند نبود و دیدن روی مثنوی سود نبود **لا** و وقتی ذکر در
حضور صورت مثالی افتاده فرمودند ساکنان که وقتی تجلی صورت شود آنوقت ساکنان را فناء
غیر حاصل مییابند و فناء نفس خود حاصل نیست یعنی در آنوقت همه عالم از نظر ساکنان ساقط گرد
و ای مرتبی مابقی مییابند ازین معانی ساقطانه شده **لا** وقتی ذکر در واردات افتاد
فرمودند اگر بعد وارد ساکنان را اشتیاق غلبه کند و از فراق آن وارد دردمند شود بداند که
تجلی ذاتی بود و اگر این آثار پیدا نباشد بلکه در طبع و حشر شود بداند که تجلی ملکی است **لا**
روزی ذکر در آن افتاد که بعضی بزرگان اولی مییابند فرمودند که ما همه و لیسیم هستیم
مگر خلقت اولی آنرا میگویند که در ظاهر کسی پیرنداشته باشد و از روح بزرگ بر و فیض
شود و الا نه فی الحقیقه هر کس که فیض میشود روحی میشود پس همه و لیسیمند **لا** و روزی ذکر
اعمال افتاد فرمودند که ساکنان برای نفس عمل کردن نشاید بلکه همین تقوی فیض عمل کافی اعمال
برای دیگران محتاجان که غرض حق داشته باشند باید نمود **لا** و راقم را فرزند می بود
احمد بخش نام رحمه الله تعالی بازار چچک ازین جهان فانی در گذشت روزی حضرت
غریب پرور از غلام راقم الحروف پرسیدند که عملی برای دفع آزار چچک بتو از زانی داشته
بودیم نموده بودی عرض کردم بخیر فرمودند بچه سبب گذارش کردم که در زبان خود اثر نداشتیم
فرمودند که آئینه من بهم برای کسی محتاج عمل ننمایم در زبان خود اثر داشته نمیشود بعد
از آن ارشاد و تعلم نمودند و فرمودند نسبت به اثر بخود کردن عین شرک است موثر حقیقی حق
تعالی است و برکت پیران که اعمال از ایشان سنبندند بارسیده اند نگاه باید نمود
خود نگاه نباید ساخت **لا** و روزی شخصی در خدمت حضرت غریب پرور آمد و خلوة طلبید
بعد از خلوة بیابکانه زحمت شده برفت این راقم را از روی دریافت حقیقت آن شخص مستوفی
شد حضرت غریب پرور از راه کرم باین غلام اطلاع بخشیدند که این بزرگ مرا می گفت که

که من اگر در کسی نظر و توجه سازم تا شردان کس فی الفور پیدا میشود این قدر بهم رسانیده ام
 بخدمت شما از آن رسیده ام که ازین مرتبه بقیض شما زنا دینی پیدا سازم غیب پرور فرمودند
 که در جواب آن بزرگ عرض کردم که این قدر شما را حاصل است من هیچ نیستم اگر باور ندار
 دست بر کلام الله درشته حلف بردارم ازین سبب شتاب خصمت گرفته رفته است ازین
 کلام پر معانی آنحضرت را قم را حیرت در گرفت باز خود بدولت از بنده پروری فرمودند
 که موثر حقیقی اوست دیگر کسی است که اثر کند هر که نسبت تاثیر بخود میداند از وجه خواهد شد
 و کدام نثره بران مرتبه باید بود **لامحه** ذکر در رقعه رسالک افتاده فرمودند که در رقعه نقل
 از نظر رسالک بر میخیزد و حقیقه مرتفع نمیشود و حکم امکانی باقی باشد حضرت رساوی خالی
 مذ طه العالی در آن مجلس حاضر بودند پرسیدند که مولانا جامی علیه الرحمة فرمود **س**
 قدم زنگ حدوث از جان او شست به وجوب آلالیش امکان او شست به معنی این
 کلام چگونه باشد حضرت غیب پرور فرمودند مولانا جامی زنگ حدوث و آلالیش امکان
 را شسته گفته است و نفرموده است که نفس امکان و حدوث برخواست چون این مسئل
 غامض بود برای تائید آن از قصص شرح آن که از مولانا جامی است سند مرقوم میگردد
 ناظرین را از تباب نماند فلا یزال العالم فی حجاب ای فی حجاب تعینه و انبته عن
 ۱ و ۲ ذلک الحق لا یرفع ذلک الحجاب عنه بحيث لم یصر ما نعا عن الشهود و لم یبق له
 حکم فیه فانه وان ۱ ممکن ۲ ان یرتفع تعینه عن نظر الشهود لکن یکون حکم باقیافیه
 و یکون محسب لا محسب ما هو المشهود علیه فلا یرتفع الحجاب بالکلیه این کلام در
 فضل الله فی کلمه آدمیه مرقوم است هر که و صنوح طلبید بدان رجوع نماید **لامحه**
 روزی ذکر در بیان معنی سخن قرآن لیه من جبل الودید افتاده فرمودند که جبل الودید
 جزء و کورید و رید را با حق تعالی عینه حقیقی و مغائر ۱۵ اعتبار است پس حق تعالی اقرب
 است از جبل الودید **لامحه** ذکر مرتبه تعیین و ذات بحت افتاده فرمودند

معنی حقیقی حجاب
 حجاب تعینه و انبته
 عن ۱ و ۲ ذلک الحق
 لا یرفع ذلک الحجاب
 عنه بحيث لم یصر ما
 نعا عن الشهود و لم
 یبق له حکم فیه فانه
 وان ۱ ممکن ۲ ان یرتفع
 تعینه عن نظر الشهود
 لکن یکون حکم باقیافیه
 و یکون محسب لا محسب
 ما هو المشهود علیه
 فلا یرتفع الحجاب
 بالکلیه این کلام در
 فضل الله فی کلمه
 آدمیه مرقوم است
 هر که و صنوح
 طلبید بدان رجوع
 نماید **لامحه**
 روزی ذکر در بیان
 معنی سخن قرآن
 لیه من جبل الودید
 افتاده فرمودند
 که جبل الودید
 جزء و کورید و
 رید را با حق
 تعالی عینه
 حقیقی و مغائر
 ۱۵ اعتبار است
 پس حق تعالی
 اقرب است از
 جبل الودید
لامحه
 ذکر مرتبه
 تعیین و ذات
 بحت افتاده
 فرمودند

که ذات مقدس موجود حقیقی اوست که بذات خود موجود است نه با امری زاید و وجود همه
اشیا را علما و عینا باوست چون نور که بنفسش در روشن است پوشیده نماید که حضرت ذات بخت
دیده نمیشود و معلوم بجهت کماهی نیست و چیزی منسوب محکوم بران ذات مقدس نگردد و جمیع اعتبارات
در اینجا ساقط اند بلکه اطلاق نیز از آن مرتبه مسلوب است و اینکه مطلق می گویند بشرط آن که متعلق بمعنی
آن وصف بستی نه آنکه وصف ثبوتی که ضد تقید است معتبر و تیرا اینکه موجود گفته میشود معنی موجود من
متعلق به الوجود مراد نیست بلکه مراد آن است آنچه من متعلق به الوجود را حاصل میشود از نسبت وجود
آن ذات مقدس را فی ذات بطریق اکمل و اولی حاصل است بغیر ملاحظه اعتبار امری با و بلکه صرف
ذات بخت اعتبار باید نمود و برای توضیح این معنی عبارت از نقد النصوص مرقوم می گردد +
قال یقتل کیف یوصف الضوء بانه مضمی مع ان معنی المضمی کما یتبادر الی الافهام ما قام به
الضوء قلنا ذلك المعنى هو الذى يتعارفه العامة وقد وضع له لفظ المضمی فی اللغة وليس علامنا
فيه فاننا اذا قلنا الضوء مضمی بذاته لم تروا انه قام به ضوء اخر فصار مضیا بذاته الضوء
بل ردنا به ان ما كان حاصله لكونه من المضمی بالغیر والمضمی بضوء هو غیره ۲ عینی الظهور
على الانصار بسبب الضوء فهو حاصل للضوء فی نفسه بحسب ذاته لا بامر زاید على ذاته +
و نیز فرمودند اینکه گفته میشود که ذات بخت را بوجوب امکان صفت نتوان کرد معنی این کلام
آنست که وجوب که ضد امکان است درین مرتبه مسلوب الای اعتبار است وجوب ذاتی که
عبارت از خود آئندگی ذات مقدس است فی نفسه بغیر ملاحظه امر آخر ثابت و مقرر است و
اگر کسی سوال کند که در بخت هیچ امری مثبت و منسوب موجود نیست مگر ذات صرف و شما
وجوب ذاتی در اینجا ثابت و موجود میگویند پس و می اگر چه اعتباری بود لا جرم آمد جواب
آنست چنانچه در تحقیق معنی موجود و اطلاق گذاشته است بران قیاس باید گفت که ذات
مقدس فی ذات خود آئنده است یعنی محتاج بغیر نیست و خود آئندگی ذات از عین ذات
منتزع میشود نه از اعتبار امری دیگر و وجوب ذاتی را با امکان تقابل نیست بلکه متقابل امکان

وجوب وصفی است چنانچه وحدت ذاتی را تقابل بکثرت نیست مقابلات آنجا همیشه اعتبار
 ساقط اند و مقابل وجود مطلق عدم مطلق است که متمنع لذاته است پس چنانچه عدم مطلق متمنع
 الوجود لذاته همچنان وجود مطلق واجب لذاته است در مراتب تنزلات ممکن و واجب است
 باید دانست که برای توضیح ما را هم را هم الحروف تشریح این مقام مینماید و اول چند مقامات را
 نوشته میشود یکی آنکه صفات نزد متکلمین موجود و زاید بر ذات مقدس اند و نزد حکما و عیون
 ذات یعنی اگر چه بحسب مفهوم متغایر اند اما باعتبار حقیقت و ماصدق علیه متحد اند مثلاً واجب و
 ذات مقدس بحسب مفهوم متغایر اند و ماصدق علیه ایشان هر دو واحد است و نزد صوفیه
 صافی صفات عین ذات اند باعتبار وجود و تحقق و غیر ذات اند بحسب تعقل یعنی صفات
 چنانچه باعتبار مفهوم یا یکدیگر و با ذات مقدس متغایر اند همچنان ماصدق علیه ایشان نیز
 متغایر است لیکن متغایرة در تعقل است نه در وجود و تحقق مثلاً چنانچه مفهوم واجب با ذات
 متغایر است همچنان ماصدق علیه واجب نیز متغایر است زیرا که ماصدق علیه واجب نفس
 ذات نیست بلکه باعث بالوجوب و همچنان سایر صفات فائده باید دانست که دیگر امور
 مقصده مثل زید و عمرو و بکر نیز متغایرة با ذات مقدس بهین صورت مذکوره است در میان
 صفات و دیگر امور درین باب هیچ فرق نیست مگر صفات را با ذات مقدس خصوصیتی و
 است که بآن خصوصیت امتیاز از امور مقصده دارند و نیز باید دانست که تاثیر برای ذات
 مقدس است نه برای صفات و این تحقیق در ماثیه دهره فاخره که از مولانا عبد الغفور است
 مفصل مذکور است فان اددت زیادة التوضیح فلیرجع الیه مقدمه و هم آنکه ذات
 مطلقه را مطلق دانستن نیز در تعقل است و الا نه در وجود از نسبت اعتبارات بر ذات مقدس
 را ندانست لیکن عقل انتزاع میکند نسبت اعتبارات را از ذات مقدس و معری و مجرد می سازد
 ذات مقدس را از نسبت در تعقل و تفصیل این در نقد النصوص مرقوم است مقدمه سوم
 آنکه از ثبوت شئی برای شئی ثبوت الشئی فی نفسه لازم نمی آید قال المحقق الذی ان الذین

من کون الشئ صفة لثئ و ثابتا له کونه موجودا او ثابتا فی نفسه مطلقا کالقدم
 للذاتی والوجوب الذاتی انتقی مقدمه چهارم آنکه هر چیز از مقابل خود ممتاز از
 وجدای گردد آن چیز که بنیهای قابل باشد مقدمه پنجم آنکه هر مرتبه که فوق متقابلین
 باشد هر دو متقابلین در آن مرتبه جمع میشوند پس باید دانست که ذات مطلق فوق
 متقابلات است و مقابل ذات مقدس نیست مگر عدم صرف و هو لیس بشئ یعنی آنکه
 فرض کرده شود ما صدق علیه برای عدم مطلق علی تقدیر اتفاقه یا بعنوان و ما هو
 کذا لک فهو لیس بشئ پس چنانچه عدم مطلق متمنع الوجود لذاته است وجود مطلق ویر
 لذاته است چنانچه حضرت خواجہ شیخ محمد پارسا در رساله خود آورده است نظم +
 هستی که وجود او بخود نیست + هستیش نام نهادن از خود نیست + هستی که بحق قوام
 دارد + او نیست و لکن نام دارد + و آنکه واجب لذاته باشد غنی لذاته باشد و غیر
 واحد لذاته باشد از تعیین زائد که بر ذات او باشد و آنکه متعین بذاته باشد مطلقا یا
 حقیقی باشد که مقابل تقید و اطلاق نیست و لکن مطلقا لهذا المعنی ص ۲۰ محل فی المظاهر
 المتعددة بالصور المختلفة مع بقاء التنزیه و لیس کمثل شئ لکنه مطلقا بالاطلاق الحقیقی
 لا یقتید بشئ من التعینة المختلفة باختلاف المظاهر و لا یقتید بشئ من التعینة
 لیس کمثل شئ مما یقتید و یعین و کما هو کذا لک فهو واحد بالذات و حدة حق
 لا تقابل کثرة و لا وحدة اضافیة یقابل کثرة و باید دانست که آن الحدوث عند
 ظهوره فی الصور المختلفة بالتحلیات المتعاقبة غیر المتکثرة پس چون مطلق حقیقی را صحیح
 تجلی و صور مختلفه و جوب ذاتی منافی حدوث و امکان نباشد زیرا که وجود ممکن نزد
 ایشان عبارت است از ظهور وجود مطلق و تقید او بقید ظهور خاص عدم آن عبارت
 است از بطون وجود مطلق و تقید او بقید بطون خاص پس از اینجا دانسته شد که امکان
 نسبی است که غشی از عدم تقید وجود مطلق بظهور و بطون است و آن منافی وجوب

ذاتی نیست فافهم باید دانست که خلاصه کلام آن است که وجوب ذاتی و قدم ذاتی و وحدت ذاتی و اطلاق حقیقی اینها امور زاید بر ذات نیستند در تعقل و در وجود بلکه حقیقتاً اندک نظیر بنیالیت لغتاً لذات بل عیا بمعنی انه ذاته تعالی من حیث حقیقة مبداء لا تنزعها و مصداق کلماتها بلا اعتبار حیثیة اخرى کما یعتبر بالحیثیة فی حمل الصفات علی الذات فتدبر باید دانست اینکه می گویند که لایحه آن بحکم علیه بحکم معنی نیست که هیچ حیثیت آنجا معتبر نیست و میگویند که نه ذات توان گفت و نه صفت معنی آنست که چون ذات را مقابل صفت میکنند مراد آن دارند که هو با اعتبار ظهوره فی الحالۃ التي یستلزم تبعیه الاحوال الباقية لها هکذا فی نقد النصوص للامرعه روزی میفرمودند که هر که شیخه بیعت کند فردا اعمال آن مرید در شیخ او نهند بعد از آن فرمودند الحمد لله ما ازین امر رستگاریم که مستمعین ازین کلام پر رموز تعجب و استغراب حاصل شد که جناب حضرت سامی هزاران در هزار غلام پیوند دارند ذات مبارک چگونه ازین تعهد فارغ البال اند از راه کرم و نوازش تعجب حاضرین دیده تفصیل بشارت بخش واء فرمودند که سلسله بایان قطع صحیح است که بدید جناب حضرت رسالت مآب صلی الله علیه و سلم می رسد پس اعمال ما باین همه و ما را در پله شیخ و همچنین شیخ ما را در پله شیخ خود تا همه اعمال ما را در پله واسع جناب مصطفوی صلی الله علیه و سلم خواهند داشت چه غم دیوار امت که باشد چون توشیح بیاورد مطابق این کلام که از آنحضرت صادر شده در کتاب فوائد الفوائد در تاریخ و سم ماه ذوالقعدة سنة ستة عشره و سبع مائة و در کتاب سیر الاولیاء در باب ششم مرقوم است که حضرت سلطان المشایخ رحمه فرمود که هر که را شیخ پیوند میکند هر چه آن مرید می کند فردا آن اعمال در پله پیرو نهند باید دانست چون این مقام غموض داشت تشریح این مقام کرده میشود که اعمال مرید از دو قسم خالی نیستند یا متابعت قولی و فعلی پیرو خود می کند یا سوای متابعت می کند و همچنان پیرو نیز از دو قسم خالی نیست یا مادی

مهدی است حقیقه یا حکماً و یا ضال مضل است تا وی مهدی حکمی آنست که با مرد حکم ششم
 تا وی مهدی بیعت و هدایت خلایق بنماید اگر چه خود بر تبه تکمیل نرسیده و اما چون شیخ کامل که تمام
 بجوای امور و مأمورین الله است او را فرموده و کفیل کار او گردیده پس رشاد و بیعت او رشاد
 و بیعت آن کامل کامل است پس اعمال مرید شیخ کامل آنچه متابعت پیرو خود هستند و آن اعمال مرید
 که بغیر متابعت صدور یافته بشرط ایمان ارادت و اقیان همه ریشه پیر کامل نه تنها سبب الحاق مرید
 شیخ کامل بدلیل قطعی قوله تعالی و زوجناهم عطف علی فی جنات من قوله تعالی ان المتقین فی
 جنات بخور عین و الذین آمنوا صاحب کشف و صاحب بیضاوی عطف و الذین آمنوا
 بر حور عین انداخته زیرا که در تزویج معنی الصاق و قران اندامی قرنا هم بالحوالین و بالذی آمنوا
 ای بالرفقاء و المجلساء منهم و اتباعهم ذریتهم این قراة ابو عمر و است بایان الحقا بهم درستم
 حال صاحب کشف قوله تعالی بایان کلام علیحد معناه بسبب ایمان عظیم الشان و المحل و هو
 ایمان الالباء او بسبب ایمان حصیر و انی المحل ای شئی من الایمان و هو ایمان الذریة الحقتنا
 بهم قال البیضاوی الحقا بهم فی دخول الجنة و الدرجة لما روى انه علیه الصلوة والسلام قال
 ان الله یرفع ذریة المومن فی درجة و ان كانوا ذوات فی الاعمال تقر بهم عینه ثم تلا هذه الایة
 و الذین آمنوا و ما اتناهم من علم من شئی بهذا الحاق بل و فینا و و فرنا جوهم
 قال البیضاوی فان الالحاق لا یحتمل ان یكون بنقص مرتبة الاناء باعطاء الالباء بعض
 متوابعهم یحتمل ان یكون بالنقصیل علم و هو الایق بکمال لطف پس برای دفع احتمال اول
 حق تعالی نفس فرموده بقوله ما اتناهم من علم من شئی شنیدم که در روز امید و سیم
 بدان را به نیکان به بخشید کریم و قیل الذین آمنوا ابتداء جزء الحقا بهم و قوله تعالی و ذریتهم
 ذریتهم بایمان اعتراض التحلیل و تنکیر و لا شعاریاته یکف للالحاق المتابعین فی اصل الایمان
 قال القشیری تحت قوله تعالی الحقا بهم لیکمل علیهم سرورهم بان یلحق بهم ذریاتهم فان
 الانفراد بالمعنة عن المشتغل به من الاهل و الذریة یوجب تنقیض العیش و کذلک

كل من القليل يلاحظ من صديق و قوتی بی و خادم انتی پس بهر صورت خوا
 مواله تعالی والذین امنوا را معطوف نموده شود بر جور عین خواه مبتد ر گفته آید مفسرین با
 خدا در قضا قابل اند و اعمال مرید شیخ بلیسی بجهت است از تنگ خواه بدد ... به مقتضای حدیث
 مشهور من سن حسنة فله اجره و اجر من عمل بها من سن سيئة فعليه وزره و زر من
 عمل بها جهنم مثبت - در ملا و نه اما آن اعمال که بغیر متابعت اند پیرایه می جودی نیست
 خارج از مرام اند زیرا که فی الحقیقه نه پیر پیر است و نه و شکیر و نه سبب اعمال مرید و نه مباشر
 و الله اعلم بالصواب لیکن این و از نقصان برای برود کافی مولانا روم می فرماید مشهور
 اگر قبول حق رسد آن مرد راست + دست او در کارها دست خداست + دست ناقص دست
 شیطان است و دیو نه زانکه اندروام تخلف است و ریو نه حضرت شیخ بران الدین برانچه
 از شیخ خود نقل نمایند که می فرمودند که هر که بدین دستهای خود یعنی با دست شیخ فانی مرید میکند
 دستهای او در آتش دوزخ سوخته گردد و بخود با الله منها - باید دانست که بعضی ناظرین بآیه کریمه
 ان لا تذروا ذرّة و ذرّ اخوی و ان لیس للافسان الا ما سعی و در مقام مناقشه بنمایند
 اقول و بالله التوفیق که در مجمع البحار آورده الوزر الحمل و الثقل و بطریق کثیرا علی الاطلاق لهذا اکثر
 مفسرین در تفسیر این آیه وزر را بر اثم محمول نموده و معنی لا تذروا تا اثم نموده و بعضی تفسیر به لا
 تحمل کرده و مراد از حمل زیر بار گناه آمدن داشته و این هر دو فریقین حاصل معنی چنین گفته
 اند لا یواخذ احد بذنب غیره قال محمد بن ابوبکر الرازی فافصل کیف الجمع بین الايتين
 و الحدیث المشهور فعليه وزره و زر من عمل بها قلنا المراد بالآیه وزر لا یكون مضافا
 الیه بالماشیه اولیبت تحقق اضافة الی غیرها علی الکمال اما اذا لم یکن كذلك فمراد وزره
 من وجه فترزه و قبل معناه لا ترزه طوعا کما زعم المشرکون و یقولون اتبعوا سبیلنا و
 تحمل خطایا کم والمراد من الحدیث تحمل علیه و زر من عمل بها کما قال الله تعالی و حملوا
 اوزارهم کاملة یوم القیامة و من اوزار الذین یضلونهم بغیر علم و آنچه برای متقین

الحاق رفقا و ذریه خواهد بود و اعمال آنها در پله مستقیم خواهند انداخت بین کرم نفسانی
نه برای ازوکی و دیگران را مواخذه باشد. کما قال الله تعالی ما التناهم من علمهم من نبي فلا
مناقشة بالآية لهذا الحاق وهو ما دیشینما و سلطان المشائخ رضی الله تعالی عنهم اجمعاً
بجمله و بعضی مفسرین معنی لا تذلل تحمل نموده اند یعنی بر منیدار و مراد از ان رفع دراز داشته
از کسی بار بردار و با دای حقوق خواه شفاعت میگویند محل عنه و محل عنه چنانچه در لآل الخیر
است اللهم ان لی ذنوباً فی ما بین و بینک و ذنوباً فیما بینی و بین خلقت اللهم ما کان
لک منها غفر و ما کان من الخلق فتحمل عینی یعنی رفع کن از من بار و حقوق آنها و در
آورده است محتمل علی عثمان ای تشفعت به الیه پس درینوقت نفی برداشتن دراز میاید
بما فرست چنانچه در تفسیر السائل آورده است لا تذلل تحمل نفس و از ره ای تعلیقه بالانتم
کا الرضاء کیونها معبودة من دون الله و از نقل معاصی نفس آخری قیست من اسلوب
بجمله ای الرفیع فی نفس مومنة و الاما کان لنفی حمل الکافر عند القصد الی تفصیل اتباع
ببیانهم معنی کما استدلال العلامة فی شرح العقائد علی ثبوت قبول الشفاء بقوله فما تفهم
شفاعة انشافین و قال فان اسلوب هذا الکلام يدل علی ثبوت المشاعة المقبول
فی الجملة و الاما کان لنفی نفعا عن الکافرين عند القصد الی تفهم حالهم و تحقیق بهم معنی لان
مثل هذا المقام یقتی ان یوسموا بحیضهم لا بما یحکمهم و غیرهم و لیس المراد ان تعلی الکفر یا
کافر بدیل علی نفیه عما عداه حتی یرد علیه انه انما یقوم حجة علی من یقول بمفهوم الخالفة
نهی و علی هذا قال مولنا فی الدفتر الثالث من المشوی س گفت پیغمبر که روز رستخیز
که گذارم مجرمان اشک ریزید من شفیع عاصیان باشم بجان + تا رانم شان را شکنی
گران + عاصیان ال کبار را بجهد + و ارا نام از عتاب و نقض عهد + صالحان را تتم
خود فارغ اند + از شفاعت های من روز گزند + بلکه ایشان را شفاعت بها بود + گفت شان
چون حکم نافذ میرود + هیچ و از روز غیر بر نداشت + من نیم و از خدایم بر فرشت +

بجمله ای الرفیع فی نفس مومنة و الاما کان لنفی حمل الکافر عند القصد الی تفصیل اتباع

خواجہ ایوب فرمود کہ این بیت مقولہ رسول علیہ السلام است و مولانا حل و از بر شفاعت حل
 نمود حاصل آنکہ هیچ صاحب در نہ وار غیر ہی بشفاعت نتواند رفع کرد و مفسر صحیح من نیم وارز
 خدایم بر فراشت تا مجرمان را شفع باشم و در آہنار رفع نمایم و قول باری تعالی ان لیس
 الانسان الاما سعى ثم و محمد بن و مفسرین و نیز نزد فقہا منسوخ است و بعضی انسان را
 بما سوا می امت محمد علیہ الصلوٰۃ والسلام مخصوص و اشتہ اند قال صاحب المصابیح فی معالم المنزل
 قال ابن عباس هذا یعنی آیت ان لیس للانسان الخ منسوخ الحكم فی هذه الشریعة بقوله
 تعالی الحقنا بهم ذریا تم فادخل الانبياء الجنة لصلاح الآباء و قال عكرمة كان ذلك
 لقوم ابراهيم وموسى فاما هذه الالة فلمم ماسعو و ماسعى لهم غيرهم قال الربيع بن
 انس ان لیس للانسان الاما سعى یعنی الکافر فاما المؤمن فله ماسعى و ماسعى له و هكذا
 آورده الزیلعی فی باب الحج عن غیر و هكذا آورده صاحب التبیان لا معہ روزے
 میفرمودند کہ سالک را باید کہ در سفر زاد نہ برد و تا توکل و بختہ شود و کامل را باید کہ زاد
 بردار و لا معہ روزے میفرمودند کہ نشان گرسنگی صادق آنست کہ گرسنگی بجا آوردن نشین
 لا معہ میفرمودند کہ وقت طعام خوردن حاضر باشد و بغفلت نخورد کہ طعام خوردن مثل
 تخم افشاندن است ہر چو کہ تخم خواهد انداخت باز آتچنان خواهد آورد یعنی اگر بغفلت خورد
 غفلت بآورد و اگر بختور خورد آگاہی و نور مقررہ خواهد آورد وقت باید خل با یخرج است و این
 ابیات خوانند سے ایر باد و مہ و خورشید و فلک در کار اند ہ تا تو نانے بکف آری
 بغفلت نخوری ہ ہمہ زبجر تو گشتہ و فرمان بردار ہ شرط انصاف نباشد کہ تو فرمان نہ
 بری لا معہ روزے میفرمودند کہ آب بعد از طعام بدیر باید خورد و معنی خیر الماء من البطن
 آنست کہ آب طعام ہضم شود و آگاہ آب باید خورد یعنی در میان طعام صبح و شام بخورد لا معہ
 میفرمودند کہ اصل سلوک بر این چار امور مبنی است قلة الطعام و قلة الكلام و قلة المنام و قلة
 الصحبة مع الانام لا معہ میفرمودند کہ اصل کار خلوت است اما چلہ نباید کشید کہ درین کار

شهرت است لامعه می فرمودند که صوم لغو ع بسیار نباید داشت که موجب عجب میشود
 بلکه بر صوم معنوی دوام باید نمود لامعه می فرمودند که درین زمان حلال با حرام مخلوط شد
 بلکه حلال مفقود شده سالک را چاره آنست که دست بطعام نبرد تا که اگر سنگی غالب نیاید و آنقدر خورد
 که سدر متق هر چه خورد حلال است لامعه می فرمودند که حق تعالی از کرم و فضل خود بدرویشان
 از عیب حلال میرساند اگر چه حلال ناپدید گردد لامعه می فرمودند برای درویش بهتر آنست
 که از کس و وظیفه بپاینج برسد و الا یکپاس بکسب مشغول گردد و باقی اوقات در یاد حق سبحانه مشغول
 دارد و لامعه می فرمودند که در کلام مجید چند جا علی الله رزقها واقع است پس زق حق سبحا
 یر خود لازم فرمود بنده راسعی برای چه در کار است لامعه می فرمودند بول در میدان نه
 باید کرد شیطان کسی را از پیش می گذراند لامعه روزی از جناب علی مسکت نموده شد که در دست
 بنده اختیار هست در جواب که حق سبحانه و تعالی بصفت اختیار بفرماید و مقدار یک خواست در
 نظام هر عباد ظاهر شده است لامعه روزی عرض نموده شد که وظیفه گاه فوت میشود
 فرمودند که غایت را قضا باید نمود که دیگر بار فوت نشود و نیز می فرمودند که اخذ وظیفه ابتدا
 سهل است و بعد ترک اخذ آن صعب میشود لامعه روزی در تفسیر آیه کریمه فامن و اذنه فی
 الارض الا هو اخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم یعنی نیست هیچ کس از جنیده
 مگر آنکه حق سبحانه و تعالی گیرنده است موی پیشانی او بدستیکه اب من بر راه راست و
 مستقیم است می فرمودند که چون اخذ بر صراط مستقیم باشد مقرر است که ما خود نیز بر همان صراط مستقیم
 رود زیرا که ما خود از طریق انقیاد چگونه انحراف گیرد فرمودند که این صراط مستقیم اسمی است یعنی
 آنچه مقتضای الهی باشد از جلال یا جمال برای آن اسم صراط مستقیم است مثلاً صراط مستقیم اسمی
 طریق هدایت است و برای اسم فضل طریق غوایت و ضلالت صراط مستقیم است و آنکه در صورت
 فائده مستوار است اهدنا الصراط المستقیم صراط مستقیم انبیا است صراط للذین انعمت علیهم غیر
 المغضوب علیهم ولا الضالین آیین لامعه روزی این کلام فرمودند سهل مبشر لا یحل خلق

مصرعه هر کسی را بر کاری ساختند + میل و در خاطرش انگاشتند لامعه روزی در
بیان معنی کلام من تحقق لبس التکون فلاحون علیهم ولادجاء لا چنین فرمودند که هر کرا
صفات بشریه بصفتا الهیه تبدیل شود و صفت تکون او را حاصل گردد و خوف و رجائات
زیرا که میداند هر چه هست از دست لامعه روزی میفرمودند که آوردن تحت بلقیس پیش حضرت
سلیمان علی نبینا و علیه السلام در یکا طرفه العین باینصورت بود که در اینجا اعدام تحت نمودند و
پیش حضرت سلیمان ایجا و مثل او ساختند لهذا حضرت بلقیس گفت کانه هو لامعه روزی میفرمودند
که عالم میداند که چون کسی را قریب الهی حاصل شد آنکس هر چه میخواهد میکند و نمیداند که در قریب است
است و عدم خواهش و خلائق میداند که بدست ما فقر چیزی نیست و نمیداند الامر بوسیله
شد لامعه وقتی از اهل حکام بسیار آموزنا مناسب حق سلطان اولیا و صد دریافت و همه
غلامان حاضرین بخود خون جگر می خوردند از آنها مردی جری مولوی خدا بخش نام روزی
از جوش و صدق دل پیش حضرت سلطان الاولیا آمده هر دو دست از تاسف بر سر خود
خود زد و عرض نمود که این قدر حوصله کدام موقع دارد و غلهای پیران برای کدام روز میباشند
اگر خود بدولت نمیکند ما را اجازهت دهند که مثل بخوانیم و کاری به ادبانه ساخته کنیم حضرت
سلطان الاولیا بتلافی و خنده پیشانی آن بزرگ را معذرت فرمودند چون آن بزرگ از
حضور برخاست باین غلام کاتب الحروف آهسته فرمودند اگر این امور تنگ شویم و عمل نمایم
پس مسئله وحدت برای چه بخت کرده بزرگ لامعه روزی فاضله شجر در حضور حضرت قبله سلطان
اولیا سوال کرد که مسئله مقرر است که علم تابع معلوم باشد علم ازلی چگونه تابع معلوم باشد
فرمودند که باعتبار آنکه جمیع معلوماتیون ذاتیه حق اند بر صفت علم تقدم ذاتی دارند بهین
تابع علم ازلی برای معلومات میشود لامعه روزی در حق غلام کاتب الحروف از راه غریبه
این کلام فرمودند ترا حق تعالی همیشه خوش خواهد داشت الحمد لله علی ذلک و ختمت بذلك
و ارجو من الله تعالی حسن الخاتمة بحاله و نصلی علی محمد و آله و خاتمه در بیان

اعراس مبرکه که بدانکه حضرت منظر الله حضرت شیخ محمد رضی الله تعالی عنه در
 آداب الطالبین آورده است بدان اسی طالب حق و اسی عزیز و اسی محبوب باید که رعایت
 اعراس اولیاء الله کنی تا امداد ایشان شود و تراستخداوی بر کار نیک حق تعالی بطیف
 ایشان دهد و بکرم خود در دین به آبرو باشی و فرموده است صاحب مجموع روایات اذا
 اراد ان يتخذ الولية فيمخذ بادراك يوم موته ويحتاج في الساعة التي نقل روحها
 لان ارواح الموتي ياتون في ايام الاعراس في كل عام في ذلك الموضع في تلك الساعة فينبغي
 ان يطعم الملعاء والمشروبات في تلك الساعة فان بذلك يفرح ارواحهم وان فيه تائيداً
 بلغياً واذا اردت شيئاً من المأكولات والمشروبات يفرحون ويدعونهم والادب نحو علم
 انتهى پس اگر طالب اراد ان محل که قرار است رفتن و شوار شود بدستواری رفتن حاجت نیست
 بهر جا که باشد چیرے علی قدر الامکان در آن ساعت کند و اگر آن ساعت معلوم نباشد
 پس اگر در روز روح نقل شده باشد در روز کند اگر در شب نقل شده باشد در شب کند
 حضرت صاحب وراز گیسو عس حضرت قطب الاقطاب رشب هشتم ماه رمضان المبارک
 بسیار خرج کرده چه نقل روح ایشان در شب بود و در روز هم کردی و اگر بالیقین روز معلوم
 است و نه شب پس در روز کند و در شب هم چیرے کند و باید دانست که اول شب قبر نیز
 حکم خرج کردن دارد و بدانکه اگر روز و شب یقیناً معلوم نباشد پس ماه کند و اگر ماه هم معلوم
 نباشد باند که در سال کند خصوصاً در ماه ربیع الثانی اگر کسی در سبیل
 الرغائب یا بوم آن بقدر امکان بلا خرج به ارواح جمیع انبیاء و اولیاء و اهل ایمان خرج طعام کند
 زهد سعاد و آنکس همه رددی شوند و اگر کسی فقیر باشد باید که آنچه در خانه خود بخت باشد به روح
 ایشان نیت کند و بابل و عیال بخورد و اگر آن روز فاتحه باشد از فاتحه فراموش نکند بدان
 اسی طالب حق سبحانه و تعالی مرشدان کاملان مریدان صادقان و مقصدان الثمان را
 باید که به ارواح پیران خویش و شیخان خود و مرشدان خود طعام بر حسب قدره بلا خرج

اگر اسم کنند و اگر تمام اعزاز کردن و شواش شود رعایت بعضی اعزاز کنند تا ببرکت ایشان فتوحات و نعمات داین مزید گردد و عمر و مال ایشان بپذیراید و میراد خود رسند محتاج هیچ مخلوق نگردند و عزت و دولت بسیار باشد و عاقبت ببرکت نظر ایشان المومنین احب خیر گردانند و ان شاء الله تعالی و آنچه به تجربه و معائنه رسیده که توفیق نمی باشد برین کار اگر کسی را که صاحب دولت باشد در هر دو سرای بدانکه در رعایت کردن اعزاز اگر از این از شیخ گیر و صورت یا معنی افضل است بهتر است ما توفیقی الا بالله والسلام علی من التبع الهدی و تمت و تمام شد

تجدید شریف سیر الاولیا من تصنیف آن معین عشق و جذبات الهی مخزن غلبات شوق اسرار نامنای آن بادشاه عالم حقیقه اولیا و نامدار مقتدای اولیا و روزگار پیشوای صلحای عالمی مقدار خواجه خواجگان باقی بالله از خود فانی شیخ المشایخ منظر الله الصمد مولانا غریب نواز حضرت خواجه گل محمد صاحب معروفی کرخی حشمتی احمد پوری رضی الله تعالی عنه — و بر خیز از حالات کرامات آن غریب نواز حضور حضرت صاحب قبله احمد پوری این فقیر خاکراه در دمنان محمد نجم الدین سجاد نشین خانقاه شریف حضور مدوح تحریر میاز و نقل است از حکیم غلام سرور صاحب طنائی که مرید حضرت خواجه غریب نواز است که من در اینجا در احمد پور شرقیه ریاست بهاول پور در مدرسه عربی حضور تحفیل علم میگردم و زمان از لنگر میخورم که مانند دو صد نفر فقیر و همان و طلاب از لنگر زمان میخورند یک روز در حضور حضرت صاحب موصوف مشرف بودم که مسمی به باور و غیره قوالان حضرت شیخ المشایخ خواجه محمد سلیمان صاحب تونسوی مشرف بحضور شدند که همیشه سال بسال جمیع قوالان صاحبان سلسله برای گرفتن معمول بحضوری آمدند خواجه غریب نواز فرمود که امروز روز عرس از پیران طریقت ماست شاید حضرت قبله عالم خواج غریب نواز اجمیری یا دهلوی رضی الله عنهما باشد که همیشه عرس جمیع صاحبان هر سلسله میفرمودند مجلس بکنید قوالان عرس کردند که حاضر آخر در کوته که بر دیو دوی است و همیشه حضور و طیفه نیز در آن می فرمودند مجلس آغاز شد چند اشخاص محدود و خاصه در مجلس نشستند پس در اوقات بنده کنانیدند در مجلس خلعه مذکور یک من بودم و حضرت میان صاحب میان محمد شریف صاحب شد انوی

تجدید بیان
حالات مصنف
سج

که از خلفا و کبار حضور بودند و میان محمد یعقوب خان مرحوم وزیر ریاست که مرید و منسلک
 بعلامان حضور بود و دیگر دوسته شخص طیفه خوان و حقائق آگاه و خادمان حضور بودند
 حضرت صاحب قیله را وجد شد مگر نهایت بغلیه عشق اول برخواستند بعبده بجز در شستن بر
 فرش مجلس استراحت فرمودند تا دیر پس کسی شخص که شناخت نبض داشت نبض دیده که حر
 حرکت نبض گم شد آن شخص زیر و حاضرین را گفت که وصال حضرت صاحب قیله دیده که نبض را
 نبرگز تحرک نیست جمع حاضرین مجلس و خدام حیران گردیدند که این چه شد آخر بخواه حاضرین یکی
 حقائق و معارف آگاه که صاحب حال بود گفت که وصال نگردیده در وجداند و در مرتبه فنا
 فی الله و بقا بالله و قوالان غزل بذا جاری دارند بعد دیر حضور مدوح در وجد برخاسته
 پیر این مبارک که گریبان از پیش بود از در میان پیر این کشیدند از جد مبارک که آن وقت
 محض سوز بود پیر این بیرون آمد بلاشکاف و خمیره که مقام فنا فی الله بود و چنانچه کسی شخص از حضرت
 صاحب سلطان الاولیاء و خواجه محمد عاقل صاحب پرسیدند که فنا فی الله بچه طور میباشد حضور
 مدوح سلاری بر خود کرد و شسته بودند از جد اشرف کشیدند بیرون آمد سبحان الله سبحان
 سبحان الله آخر وزیر مرحوم قوالان را گفته که این پیر این که حضرت صاحب قیله احمد پوری بانی را
 عطا فرموده مراد بپند و فتنه و پیغمبرند میان بهادر قوال ندکور گفته که نمیدهم که در این چنین
 حالت کسی یار چه از کسی صاحب حال مرا حاصل نشده من فرزند خود را بخت خواهم کرد که بوقت تو
 شدن من بر کفن این پیر این خواهی داد هر چند که وزیر صاحب صوف آرزو کرد قوال پیر این مبارک
 نداد و نقل است از حکیم صاحب موصوف که مردان حضور در ملتان شریف بسیار بودند و
 مکانات بزرگان اسلاف حضور نیز در ملتان بودند که موجود اند اکثر سال بسال در ملتان شریف
 تشریف فرامی شدند بیکبار که رونق بخش ملتان شدند و جمیع غلامان مردان برای زیارت
 آمدند که شخص میان غلام محی الدین نام که مرید حضور بود و حضور را نیز بروی شفقت کمال
 برای زیارت آمد بجز در شستن عرض کرد که یا حضرت اگر حضور در اینجا و تکیه می فرمود در آن

جهان چه دشگیری خواهند فرمود عیان من کثیر گردیده از گذران تنگام مرا کیمیا عطا شود حضور فرمود
 که من کیمیا گرام کیمیا بدیم من فقیرم اللہ اللہ بسیارم شما نیز اللہ بکنید و بچویش فرمودند که نظر فقیر
 کیمیا است نظر اقدس بر کلوخ و غیره که بر زمین افتاده بود فرمودند آن کلوخ طلا شد و طلا شد
 میان غلام محی الدین مذکور گفتند که این بر سبب بازار بروم و فروخته بایم حضور آن کلوخ طلای گرفته
 بر زمین افکندند همان طور کلوخ شد او را فرمودند که این حرام است کیمیا چه میکنی همین وظیفه خوان
 انشخص حسب الارشاد وظیفه آغاز کرد حکیم مذکور مسکوبید که نامبرده در اندک مدت مالدار و تو نگری شد
نقل است از مثنوی غلام رسول صاحب شد انوی که حضور حضرت صاحب قبله احمد پوری بر
 عوس پیر خود حضرت سلطان الاولیاء و خواجه محمد عاقل صاحب قبله رضی اللہ عنہ در کوٹ
 شریف تشریف آوردند قوالان غزل آغاز کرد بر همین بیت حضور احمد پوری را و حدیث شد
 بعیت - جمال یار چون خورشید تابان + ز جیب جان سرستان برآمد به از پس حضور
 مدوح صاحب زاده صاحب ایشان حضور حضرت فیض رسان مولانا خواجه محمود بخش صاحب
 علیہ الرحمۃ استاده بودند نزد او شان قریب و سبب صدر و پیه در چادر رفوف بود از صاحبان
 صاحب مدوح یکبارگی گرفته قوالان را عطا فرمودند این چنین در مجلس جوش شد که بگلی عالم
 حاضر بهوش و در گریه بودند نزد هر کس کسی چیز نقد یا پارچه جات بودند نقد حضور
 کرده قوالان را دادند عجب وق بود سبحان اللہ سبحان اللہ سبحان اللہ **نقل** است
 که در کوٹ موسی خان علاقه احمد پور برای لنگر حضور حضرت صاحب قبله احمد پوری از سرکار منہائی
 و تحیف بها ولی مقرر بود مزارغان اقوام آہنگر که از غلامان حضور بودند بحضور عالی عرض ساختند
 کہ کیا فضلی پیدا وینہ زمین بسبب نبودن چاہ میشود و قریب کسی چاہ نیست کہ مخلوق آبنوشی
 سازد اگر فی سبیل اللہ ارشاد چاہ شود افضل است کہ مخلوق آبنوشی خواهند کرد و پیداواری
 و فضلی خواهد شد حضور انور کسے غلام را ارشاد داد و خود بدولت جانب لٹان شریف حسب
 معمول تیاری فرمودند شاید آن سال برای زیارت حضرت خواجه غریب نواز اجمیر شریف

و غیرہ مقامات متبرکہ پران خود رفتند بوقت واپسی از ملتان بپراہ جلال پور در کوٹلہ مذکور ہر چاہ
 رونق بخش شدند چاہ تیار بود مزار عان قدسوس شدہ عرض کردند کہ حضور غور فرمودہ ارشاد
 تیاری چاہ فرمودند مگر آب چاہ نہایت تلخ و خراب برآمدہ حضرت صاحب موصوف فرمودہ کہ بیا
 ملاحظہ کردہ شود ہر چاہ مذکور قدم مبارک فرمودند و ارشاد شد کہ آب از چاہ بکشند کشیدند حضرت
 مدوح قدری آب مذکور در دہن کردہ در چاہ انداختند بجز داند خشن آب مذکور آب چاہ
 این چنین شیرین شد کہ کسی چاہ در کوٹلہ این چنین شیرین و عمدہ نیست و تا حال برابر استاد
 گاہی شکست رخت نہ گردیدہ و تا ہنوز در ملکیت مایان است **نقل است** کہ میان صاحب
 حضرت خواجہ غوث بخش صاحب شد انوی کہ در ذی الحجۃ ۱۲۸۵ ہجری برای زیارت واداسے
 منوئی صاحبزادہ میان عبداللہ صاحب ولد حضرت میان صاحب میان ہوت صاحب بر
 خانقاہ شریف حضور حضرت صاحب قبلہ احمد پوری آمدند و استادی صاحب مولوی نظام الدین
 صاحب مدرس عربی احمد پور نیز برای زیارت آمدہ بیان کردند کہ در ملفوظ حضرت میان صاحب
 قبلہ تونسوی دیدہ ام کہ کسی شخص نقل می کند کہ از حضرت صاحب قبلہ تونسوی شنیدہ بودم واللہ
 اعلم کہ حضرت صاحب موصوف چہ فرمودہ و این شخص چہ فہیدہ کہ میان یعقوب محمد مرحوم
 وزیر کہ مرید حضور حضرت صاحب قبلہ احمد پوری رضی اللہ عنہ بود بوقت فوت شدن ایان نیز
 در حیرتم برین بیان حضرت میان صاحب قبلہ شد انوی فرمودند من حکایت بکنم بعد وصال
 حضرت صاحب قبلہ احمد پوری ہمیشہ وزیر مذکور با صاحبزادگان حضور حضرت صاحب قبلہ احمد پور
 برابر نیاز داشتہ و خرج لشکر و عرس مبارک بی میگردالا کہ سید صاحب مسیحی محمد شاہ سکند
 علاقہ لاہور پنجاب در اینجا نزد وزیر مذکور آمدہ متوقف شد چونکہ سید صاحب مذکور موسوم
 بشیعہ بود بسبب صحبت او را غیب مذہب او شد و بالکلیہ مذہب تبدیل نہ کردہ بسبب استماع
 این خبر حضرت صاحب من خواجہ تاج محمود صاحب قبلہ رضی اللہ عنہ کہ شخص کہ مرید حضرت
 صاحب قبلہ مدوح رشتہ دار و آشنا وزیر بود بطرف میان یعقوب محمد وزیر مرحوم

فرستادند که از جانب من سلام بده و بگو که شما پیر برادر این جانب غلام حضرت صاحب من خواهم
غیب نواز قبله احمد پوری است باید که از غریب دیگر باز آورنه غنیمت بپاک خواهی شد
شخص مذکور حسب الارشاد نزد وزیر مرحوم آمده و پیغام داد و دوبار گفت وزیر مذکور خاموش
ماند سویم بارگفت که جواب تشبیهی وزیر جواب داد که از طرف فدوی بحضور نیامده بندگان
بده و عرض کن که من غلام حضور و حضرت صاحب قبله احمد پوری ام مگر نشای حضور است که
اگر مرا از کسی نفع نرسد آن شخص مجبور جواب سوار شده بحضور حضرت صاحب خواجه تاج محمود
صاحب قبله رسیده عرض کرد حضور مدوح بجز شنیدن این جواب بخوش آمدند و خاموش شدند
بعد دو سه روز با جماع آمده که وزیر را نوا ابصاحب بهادر ثالث بالخیر مرحوم مقید کرده حضور
مدوح شنیده تیاری کردند و فرمودند که وزیر پیر برادر منیت نزد خالص صاحب میروم و او را
میراثم در راه بوند که خبر شنیدند که وزیر شهید شد پس گفتند درین اثنا کسی شخص
مولوی سکنه علاقه چاچران شریف که مرید حضور موصوف و وظیفه خوان و صوفی بودین
خبر شنیده حیران شد و بسیار گریست که وزیر بادر و ایشان و بزرگان این چنین نیاز
میداشت و بیعت صحیح و غلام حضور قبله عالم حضرت صاحب احمد پوری بود و وظیفه خوان
و شب بیدار و این چنین حال او شد در خواب رفت دید که وقت صبح است ملا اذان داده
و من یعنی مولوی مذکور هم وضو کرده در مسجد شریف برای خواندن نماز صبح رفتم دیدم که میان
یعقوب محمد وزیر مرحوم سوار شده مع چار بنج صد آدمی سوار آمده در آن مسجد شریف نماز
خوانده و باز همان طور سوار شده رفت از ملا مسجد مذکور پرسیدم که فلان وزیر است او گفت
که بله من امام این مسجد ام که این مسجد شریف همین وزیر بنا کرده و همیشه پس من نماز می خواند
از خواب بیدار شدم بوقت صبح از خورسندی جلدی بحضور پیر خود خواجه تاج محمود صاحب
آمدم مرا که از دور دیده فرمودند حوصله حوصله قد مبوس شده نشستم فرمودند که شما چرا گریه
میکردی و چه خیال شما را بود چونکه یعقوب محمد مرید حضرت صاحب قبله من احمد پوری بود

چنانچہ در بیچان بہ تعلیم و تکریم بود آنجا ہم این طور است۔ الحال دیدی۔ حضرت سیانصاحب
 خواجہ غوث بخش صاحب شد انوی و مبارک جانب این فقیر خاکراہ در و سندان محمد
 نجم الدین معروفی کرخی چشتی احمد پوری و مولوی صاحب مدرس عربی و غیرہ حاضرین انوی
 صاحب مولوی دین محمد صاحب علیہ الرحمۃ و حضرت مولوی محمد سیف الدین صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ
 فرمودہ فرمودند کہ صورت حال این چنین است ہر کس گذارش کردہ کہ بجای است کہ وزیر کور
 شہید و صابر و وظیفہ خوان و سبیت بشیخ کامل میداشت و دستور وزیر موصوف ہمیشہ این طور
 بود کہ یومیہ بر دربار حضور غریب نواز قبلہ احمد پوری آندہ پنجر و پیہ و دو کونے شیرینی نذر حضرت
 ابی انجیدی شیخ المشایخ مولانا خواجہ محمد نظام الدین صاحب و حضرت عمولیتنا مولانا حاجی
 محمد نصیر بخش صاحب کہ خورد سال بودند و بر خاتقاہ مبارک میرفتند دادہ زیارت حضرت
 صاحبزادہ صاحبان اغریب نواز شیخ المشایخ مولانا خواجہ محمود بخش صاحب و خواجہ
 محمد بخش صاحب کردہ بعدہ در کچہری میرفت و نیز حضرت سیانصاحب قبلہ شد انوی فرمودہ
 کہ حضرت صاحب قبلہ من خواجہ تاج محمود صاحب کہ ہمیشہ برای زیارت حضور حضرت صاحب
 قبلہ احمد پوری و بر عرس در احمد پور شریف می آوردند قریب کوٹھی فرنگی کہ بقا صلہ میل و میل
 است از سواری زیر آندہ پایادہ تا شہری آندند ہر گاہ در شہر شریف فرامی میشدند یا
 برہند تا خاتقاہ شریف آندہ چند یوم بعضیہ چہل یوم توقف می فرمودند یا برہند می ماندند
 حضرت خاتما جان والی ریاست کہ است دعا قدم مبارک تا دیرہ میگردند میفرمودند کہ
 ہر گاہ از حضور حضرت خواہم شد در دیرہ خواہم آند تا آنکہ چند بار خاتما جان بر خاتقاہ
 می آندند و گذارش میکردند سیانصاحب موصوف بر وزیر و انکی مخفی روانہ جاجران شریف
 و غیرہ میشدند ہر گز نمی رفتند و میفرمودند کہ رفتن نزد اہل دنیا نامناسب است کرامات و
 خوارق عادات حضور حضرت صاحب قبلہ احمد پوری و حضرت خواجہ تاج محمود صاحب
 رضی اللہ عنہما اظہر من الشمس اند حاجت تحریر نمیت اللهم نور قلوبنا بنور معرفتک نقل است

ہر سلسلہ صاحبان بر عرس مبارک در کوٹ شریف آمدند بوقت واپسی میا نصاحب شہ انوی
بمختور حضرت صاحب قبلہ احمد پوری عرض کرد کہ باز و من سپرد حضرت خواجہ ج محمود
صاحب کردہ بروند مختور احمد پوری فرمود از دست دست خواجہ تلج محمود صاحب بگرفتہ
بدست میا نصاحب شد انوی دادند او نشان دست خواجہ صاحب گرفتہ بر سر و چشم ہا و دہ از الہ
روزہ حلال شا و حضرت صاحب قبلہ احمد پوری خواجہ صاحب نیاز با میا نصاحب شد انوی
بیچہ میداشتند کہ فرمود شیخ خود مختور حضرت صاحب قبلہ عالم احمد پوری بود سبحان اللہ
سبحان اللہ فیما بین چہ اتحاد بود و سلسلہ شریف چہ شریفہ بہشتیہ
بسم اللہ الرحمن الرحیم

ای کہ از کنج خفی در عین اظہار آمدی	باہمہ سماء حسنی خود نمودار آمدی
کردی از اطلاق خود در نقطہ وحدت ظهور	در لباس مہم احمد شاہ مختار آمدی
حسن محفل چو از اعیان مفصل ساختی	کسوت شیر خدا پوشیدہ کرا آمدی
از تجلای جمال خود حسن بصری شدی	با چو علیہ الواحد واحد با طوار آمدی
از ظهور فیض خود گشتی مسمی با فضیل	بر سر سربلخ سلطان جہاندار آمدی
گسار بای الدین شدی عشق از راہ سداو	کہ امین الدین امین راز دلداری آمدی
کسوت ممشا و پوشیدی لبہ شان علو	شام بو اسحاق از چون صبح انوار آمدی
خود الی احمد شدی ای قدوہ دنیا و دین	ناصر حق بو محمد بخت بیدار آمدی
گاہ بولویف شدی گاہ مودود و جهان	با چنان تقدیر تلبیس گرم بازار آمدی
و طواف کعبہ معنی شدی حاجی شریف	امچو عثمان مقتدای حزب ابرار آمدی
از پائے ہرستعین کردی معین الدین لب	رحمت اہل جہان خورشید انوار آمدی
مرکز عالم گرفتی در محیط فیض خود	عین مطلب الدین شدہ بر عرش طہار آمدی
از کمال انوار فیض خود در قریب الدین شدی	صد ہزاران تلخامان شکر بار آمدی

بچو محبوب الہی با ہزاران عز و تاز
کردی از رخسار خود روشن چراغ دہو
در شبستان و عالم خود سراج الدین شد
کسوت محمودا جن کردہ گشتی جلوہ گر
با ہمہ خلق و حسن مثل حسن کردی ظهور
از پئے احیاء دلہا کردہ بحسبی لقب
بر سر کوہ طور دل مثل کلیم اللہ شدی
خود نظام الدین تونی اورنگ زیب رفت
بسکہ از فقر اتم کردی لقب نضر جہان
جلوہ نور محمد کردی از ملک وجود
بعد از ان قاضی شدی بر بند دین نبی
کردہ ہم نام خود سلطان محمود از کرم
گل محمد از نسیم فیض خود شکفتہ
ای شریف از جملہ بس مندی بہان دکن
بر سپہ حسن تو تو تاج محمود است ہر
حافظ فضل علی کان مظہر آیات شست

از نظام اندر جہان سلطان سلاطین آمدی
در کمال از علم علامہ گہر بار آمدی
بچو علم الحق بعلم دین خبر آمدی
خود جمال الدین با حسن رخسار آمدی
وہ کہ چون شیخ محمد خوب کردار آمدی
قطب اراندر دینہ مرکز اسرار آمدی
در تماشای محلی محمود ویدار آمدی
در نظام سلسلہ چون در شہوار آمدی
اشکارا رحمت عالم دیدار آمدی
وہ کہ در شہر شہود این نور انوار آمدی
چون محمد عاقل اندر شرع مختار آمدی
وہ کہ با این بادشاہی بندہ بردار آمدی
تازہ در بازار احمد پور زنگار آمدی
آخر اندر شہر شیدا فی باطہار آمدی
عاشقان رو خود را پرورہ بردار آمدی
خود لوتے تادرسکھانی والہ ہوشیار آمدی

الہی بکریب و غنبت خاکراہ دروندان عوٹ بخش و حامد عاقبت برادر ایشان میا نصاحب میان
محمد نجم الدین بچہ گردان + تاریخ تولد و وصال حضور حضرت صاحب الدین محمد کور رضی اللہ تعالیٰ عنہ
سنش ۷۰۰ تولد منیف رزاق
ایضا مولوی و عالم علم علی
آن گلستان محمد چون گنج

وصالش و ان تو منظور الہی + ایضا
مظہر اسرار خفہ و حب
زیر زمین شد بہ بسی خوشدلی

سلسلہ چشتیہ یک بر سر نام خود
سلسلہ چشتیہ یک بر سر نام خود

ماه و چو فرش ز کمال ظهور وقت صبحی شد مبعان علی فکر نمودم پئے تاریخ آن گفت بفردوس غراند ^{۱۲۳۳} و لای	بر فلک غیب شده مخیل آه کرن مائله واقف کرده دست کمرش سائل ایضا مولوی شیخ گل محمد ^{۱۲۳۳}	یوم الجمعة ز محرم نهم گشته ز غم حله جان مست ما تقم ز سال وصالش ز غیب کرد در رفتن بهشت شتاب
لفظ تاریخ وصال و مالتف نهم محرم از جهان جدا شد ^{۱۲۳۳}	گفت مغفور حسنا و جواب ^{۱۲۳۳} ایضا و صل بالذات بغیر حیده ^{۱۲۳۳}	ایضا با پس اول هر روز جمعه ایضا تاریخ تعمیر روضه مبارک

جدید حضور مدوح رضی الله تعالی عنه - از تصنیف مولو لیا صاحب مولوی عبدالرحمن بنی

مرحوم سابق مدرس علی شیرپور

گل محمد خواجه مولانا که بود گشت در فردوس مغفور الله بانیش شد مولوی نصیر بخش شد برای اجر مزدور الله	از کمال زهد منظور الله بنی بود چون او مظهر النوار حق زین سعادت گشت مامور الله از سر بهجت پئے تاریخ آن	کرد چون از دار دنیا انتقال روضه اش هم مظهر نور الله مولوی نجم دین هم سعی کرد گفت مالتف روضه نور الله
---	--	---

ایضا تاریخ وصال حضرت شیخ الشایخ مولانا خواجه محمود بخش صاحب صاحبزاده کلان
حضور حضرت صاحب قبله احمد پوری رضی الله تعالی عنهما از تصنیف مولو لیا صاحب مولوی محمد
اولیس سکنه اوج بترک علاقه احمد پور شرقیه ریاست بهاول پور بوقت صبح و مزار پرانوا در روضه

مبارک حضور مدوح است سکنش بود شهر احمد پور برگزیده ترین از ابرار بر سر شاخار سد رشت	چونکه محمود بخش معروفي کوست شرقیه شهرای الله روز جمعه به بنیتم رمضان آشیانه گزیده وارثه	کرچی و پستی بود سیکو کار عالم با غنسل تحبته سیر طائر روح او شده طیار بهر تاریخ وصال آن عارف
فکر کردم بے بدیده دو چا یا الهی طفیل حنتم رسل	همدران منکر بودم و ناگاه ابر رحمت بروج پاکشن بار	گفت مالتف بگو حبه سینه ^{۱۲۳۹} بند او کس هر صباح و سا

برروانش کند در وقت تبارک ایضا تاریخ حضرت مولانا سید الشایخ خواجہ محمد بخش صاحب
صاحبزادہ خورشید حضرت صاحب قبلہ احمد پوری رضی اللہ تعالیٰ عنہا و فرار پرانوار ایشان
در ملتان قریب روضہ مبارک حضرت عوث بہاؤ الدین ذکر بارضا است

چون محمد بخش نیکو خوش لقا	بود عالم با عمل فرخندہ رای	از ربیع اولین بدوہ و یک
رخت بستی لبست زین ارقنا	بہر سال وصل آن دریں	اختری نیکوز با لقا شد ندا
ہر دم از ناصد رود از جان دل	برروانش باد تا یوم اخیرا	خاتمہ نیکو شود ادریس را
حرمت آن سید خیر الورا	ایضا تاریخ وصال حضرت ابو یصاحب قبلہ مولانا شیخ با صفا	

خواجہ محمد نظام الدین صاحب صاحبزادہ کلان حضور حضرت مولانا خواجہ محمد بخش صاحب
رضی اللہ عنہا بوقت مغرب مزار پرانوار ایشان نیز در احاطہ خانقاہ شریف حضور مروج

زہی جستم بخلق نیکو چو ہر شہر نظام دین نام	ندیدہ آفاق مثل او را کسی بوصف نیکو کمالش
شب آدینہ نیم محرم بوقت شام القین بدانی	ز دار فانی بدار بانی نمود و خوش چو خوش عیالش
بروز جمیع چو گنج از در گنجست مدقون حکیم نردان	ہر غریزانش اشک نیران ز مرد و بجران نمودن
بفکر و نشینہ پافشردہ نہادہ دیدہ بدیدہ ہر دم	بسال وصل آن جستم بیکر کہ بود نیکو جمیع خصالش
چو چشم بکشا و بندہ ادریس پر ز اندو گشتہ خاطر	بفرق آہی جستم دیدار گشت ظاہر سن وصالش

ایضا تاریخ وصال حضرت مولانا میان اللہ بایر صاحب صاحبزادہ خورشید حضرت
مولانا خواجہ محمد بخش صاحب رضی اللہ عنہا بوقت ظہر مزار ایشان نیز در احاطہ خانقاہ شریف
حضور حضرت صاحب قبلہ احمد پوری است

مولوی اللہ باری آن خوش خوا	نوجوان خوش زبان نیکو رو	عالم خوش لقا فرشتہ صفات
خندہ پیشانی بود و تا در گو	طائر روح او با وجہ فلک	رفت و با حور گشت ہم زانو
بیت ششم ربیع آخر بود	قرب حق را کز بیدار دل او	سال وصلش چو فکر کرد ادریس
گفت با لقا بیکو غیب نگو	ایضا تاریخ وصال اخوی صاحب حضرت مولوی دین محمد صاحب	

عليه الرحمة فرار ایشان اندر روضه مبارک حضور حضرت صاحب قباله احمد پوری رضی اللہ	عنہا است بزور حمیہ بوقت ظهر	دریغادین محمد قاضی بابون	براه نمیکردان چیت و باموش
جمادی الاخرین را بود هشتم	ز جام قرب حق شدت یون	در دن روضه اجداد خود خفت	در آورند حور النش و آغوش
بیاد وینش بایش زین بس	درودش خوان باد و ناله خروش	بخواهی شربت فرقت چشیدن	صدای مکت آید نیز در گوش
رسال بچرخش چون خبت اوین	ندایش گشت بزاتق باغوش		

الیهما قطعہ نماز و مجال حضرت حاجی

الحرمین الشرفین مولانا مولوی محمد نصیر بخش صاحب علیہ الرحمة والعفوان سابق وکیل سرکار	ریاست بہاولپور بہاولپور	ز لفظ نصیر آنکہ اسمش سیر	بہنگام مغرب بروز اربعہ
زوی قعدہ عشرون احدی	ز لفظ نصیر آنکہ اسمش سیر	بہنگام مغرب بروز اربعہ	بہنگام مغرب بروز اربعہ
بشد فتنش و لایب کانیہ	ز لفظ نصیر آنکہ اسمش سیر	بہنگام مغرب بروز اربعہ	بہنگام مغرب بروز اربعہ
کہ ساکن بدر و ازہ اسفند	ز لفظ نصیر آنکہ اسمش سیر	بہنگام مغرب بروز اربعہ	بہنگام مغرب بروز اربعہ

نسب نامہ حضور حضرت صاحب قبالہ خواجہ غیب نواز مولانا شیعہ المشایخ مظہر اللہ العبد
حضرت خواجہ گل محمد صاحب رضی اللہ عنہ از آدم علیہ السلام تا بر خوردار شیعہ غلام معین الدین
زید صیاتی و طلوعہ ہجرت سیدنا محمد و آلہ و اصحابہ جمیع مشایخ کرام الی یوم الدین بعد
حضرت ابوالبشر آدم صلی اللہ علیہ السلام ابیہ حضرت شیت علیہ السلام ابیہ النوش
ابیہ قینان ابیہ جہلاہیل ابیہ بیارد ابیہ اخنوخ ابیہ متوشلح ابیہ لاک ابیہ انوش
علیہ السلام ابیہ شام ابیہ ارغشتہ ابیہ شامخ ابیہ غابر ابیہ قانع ابیہ ارغواہل
شامخ ابیہ ناخو ابیہ آذر ابیہ حضرت ابراہیم علیہ السلام ابیہ حضرت اسماعیل علیہ
ابیہ قیدار ابیہ حمل ابیہ ثایت ابیہ سلمان ابیہ سمیع فی بعض النسخ ہو سمیع ابیہ

نسب
حضرت
مظہر اللہ
العبد
نسب
حضرت
مظہر اللہ
العبد
نسب
حضرت
مظہر اللہ
العبد

نسب
حضرت
مظہر اللہ
العبد

نسب
حضرت
مظہر اللہ
العبد

با حضرت شیخ المشایخ خواجه داود طائی رضی اللہ عنہم نیز بود و حالات کشف و کرامات در
 تذکره الاولیاء مندرج و قبل از شیخ المشایخ خواجه شیخ معروف کرخی رضی به بنی عام معروف
 بودند و از شیخ صاحب قدس سره در بغداد به استغیث و در بخارا خواجه شتبار میرزا تبار و اولادش
 را ازین سبب شیخ و خواجه زاده منسوب می سازند فرزند مبارک حضرت خواجه معروف کرخی
 خواجه محمد محفوظ ابنش شیخ محمد ابنش شیخ حامد ابنش شیخ محمد جعفر ابنش شیخ عبد الغنی ابنش
 شیخ جمال الدین ابنش شیخ محمد عارف ابنش شیخ شهاب الدین ابنش شیخ محمد صالح ابنش
 شیخ حمید ابنش شیخ محمد نصیر ابنش شیخ نظام الدین ابنش شیخ سعید الدین ابنش شیخ رشید
 ابنش شیخ محمد تقی ابنش شیخ عباس علی ابنش شیخ نور الدین ابنش شیخ امان اللہ ابنش
 شیخ مراد علی ابنش شیخ حافظ محمود ابنش شیخ حاجی احمد ابنش شیخ حاجی علی رضا ابنش
 شیخ حافظ احمد ابنش شیخ ظہیر الدین در عهد حضرت سلطان غلہ آشیان شاه جهان بادشاه
 از بخارا در دارالسلطنت بادشاه موصوف رسیده منصب شیخ الاسلام در دارالامان
 ملتان در شهر سکونت ورزیده و در مسجد جامع اذان خود میدادند ازین سبب شیخ الاسلام
 بشیخ الاسلام بانگ شهرت یافته بودند از بخالق با نکه مقرر شده شیخ الاسلام شیخ ظہیر الدین
 و لیسر بودند یک شیخ بدر الدین که استاد و پیر شاه عبدالعزیز بادشاه ملک بخارا بود
 و آنجا استقامت داشت و دوم شیخ حاجی رحم علی که در دارالامان ملتان متولد شدند شیخ
 بدر الدین را یک پسر شیخ کرم علی که معروف بشیخ کریمیداد است تولد شده بود بعد وفات
 پدر بزرگوار خود در عهد بادشاه غازی اوزنگ ری ملتان شریف رسیده فاقه
 خوانی جد بزرگوار خویش او ساخته ملاقات بادشاه موصوف در دہلی رفتند و از بادشاه
 غازی خلعت فاخره سرفراز گشته و برگشته ظریف پو کہند و علم گیرند ملتان بحیث لنگر مدد
 معش امداد شده چون در ملتان بان خلعت فاخره و دستار کلان رسیدند در عوام
 الناس بشیخ کریمیداد و دیگر شتبار یافتند شیخ کریمیداد چهار فرزند داشت شیخ محمد حسین شیخ

خالق داد الاولد و شیخ اللہ داد الاولد و شیخ رحیمہ و شیخ محمد حسین چہار فرزند در دست یکے شیخ
 حافظ عبد الرشید و شیخ محمد صدیق و شیخ محمد زمان و شیخ کریمہ و الاولد و شیخ رحیمہ و شیخ
 محمد صدیق دو فرزند پیدا شد یکے شیخ محمد بخش الاولد و ثانی شیخ محمد فاروق کہ بہ طرف بنگالہ
 شہر ہندوستان رفتہ در انجا سکونت پذیر شدہ و از اولاد دیگر صاحبان بہادران در
 لبنان و خیر پور بہاول پور مبارک پور احمد پور موجود اند و شیخ حافظ عبد الرشید را کہ در ملتان
 فرزند تولد شدہ حضرت شیخ گل محمد حکیم است و از ایشان پنج فرزند شدند یکے شیخ غلام حسین
 الاولد کہ در گڑھی اختیار خان بہت غریب خان پور ریاست ہذا فوت شدہ دوم شیخ محمد رشید حکیم سوم
 شیخ محمد صدیق حکیم چہارم شیخ محمد یوسف حکیم پنجم حضرت شیخ مولوی صاحب مولوی اللہ یار صاحب
 حکیم کہ از ایشان یک فرزند اسم مبارک ش حضرت شیخ پاشا غیب نواز خواجہ گل محمد صاحب قتل
 احمد پوری کہ در جمیع سلسلہ خصوص در پشتیہ خاتم الاولیاء اند و از حضرت خواجہ خواجگان شیخی
 المشائخ مولانا مظہر قاضی الحاجات حضور خواجہ محمد عاقل صاحب قیلہ رونق افروز کوٹ مٹھن شریف
 و چاچران شریف و از شیخ کمال مولانا خواجہ سلطان محمد صاحب رونق بخش خان بلیکہ طیفہ اعظم
 حضور موصوف اند بخلاف ممتاز اند والی یوم القیام فیض ایشان بہرہ یاران باد نسبت میان حلقہ
 اصحاب مجموعہ ای بود بہ نسبت ہمہ بلکہ بادشاہی بود بہر کہ زول دامن پیران گرفت بہ گنج
 بقا زین دہ و پیران گرفت بہ و از حضرت غیب نواز قیلہ احمد پوری دو فرزند شدند یکے حضرت
 مولانا شیخ فیض سان حضرت خواجہ محمود بخش صاحب قیلہ و ثانی حضرت مولانا خواجہ محمد بخش صاحب
 قیلہ و از ایشان حضرت عمولوی صاحب حاجی الحرمین اشرفین مولانا مولوی شیخ حاجی محمد نصیر بخش
 صاحب کہ از طرف حضرت نوالی صاحب بہادر والی ریاست ہذا بر عہدہ و کالت در بیکانیر مامور
 اند و ام اقبارہ و مظللہ العالی و حضرت خواجہ محمود بخش صاحب را دو فرزند انیکے ابی امجدی حضرت
 مولانا شیخ محمد نظام الدین صاحب مرحوم و ثانی حضرت شیخ مولوی اللہ یار صاحب مرحوم الاولد
 و از ابی امجدی تہ فرزند شدند یکے حضرت انجی صالح مولوی شیخ دین محمد صاحب مرحوم کہ

از ایشان دو فرزند یکے شیخ محمود بخش و ثانی شیخ خدا بخش زید حیاتہا و دویم حضرت اخی
حافظ کلام الہی مولوی شیخ محمد سیف الدین صاحب و از ایشان یک فرزند شیخ گل محمد المعروف
محمد نواز طولو عمرہ در ملتان اند و سوم این خاکراہ درویشان فقیر محمد نجم الدین معروفی کرنی چشتی سجاد
نشین خانقاہ شریف حضور حضرت صاحب قبلہ احمد پوری و ازین یک فرزند شیخ غلام معین الدین کہ
بفضلہ و کرمہ مداد و طول العمر عطا سلسلہ خشتیہ بہشتیہ از تصنیف حضرت عارف کمل فیض
شیخی مرشدی فیاض مان آن مصباح مشکوٰۃ ولایت و کرامت نور کوکب ہدایت شیخ المشائخ غیب
نواز مولانا خواجہ غلام فرید صاحب سجادہ نشین رونق بخش کوٹ مٹھن شریف و چاچران شریف
دام اللہ فیوہم و مدظلہ العالی کہ حسب الارشاد حضور تجویر طبع شدن این کتاب تکملہ شریف
سیر الاولیاء کا الشمس فی الضیاء گشتہ ہر کہ مطالعہ فرماید این فقیر بے سچدان خاکراہ دردمندان محمد
نجم الدین احمد پوری عفا عنہ را بدعا و خیر یاد نماید ۔

بیچارہ و عاجز و مضطربم	ای حضرت رب معین مددی	ہر لحظہ عنایت مے طلبم
از بہر رسول امین مددی	درماندہ و بے کس و متعبد	ای چارہ مضطربین مددی
از بہر شاہدہ جان طلبم	ای راحت روح حزین مددی	بیریب رسول کریم توئی
بے شبہ روف رحیم توئی	بے شک احمد بے سیم توئی	یا طہ و یسین مددی
از خوان تو بہر کس زلہ رہا	وز جو دو نشو و نما ہمرا	محمود محمد نور خدا
ای مبد و دین یقین مددی	مخصوص بر حمت کم ترلی	دانندہ راز خفہ و جہل
ای بانی فقر علی و ولے	ای والی حصن حصین مددی	ای دار حکم را باب توئی
مولای ہمہ اصحاب توئی	فاروق خطا و صواب توئی	ای افضل صدیقین مددی
تو مردم دیدہ ہر شہری	در جہد جہاد اولی النصری	ای خواجہ ماحسن البصری
سر حلقہ مجتہدین مددی	مشرع و مستقی و زائد	مستبرع و محتب و جابد
بو الفضل شہید عبد الواحد	ایواصل علیکین مددی	ایض فیض عیاض شہدا

ای مطلع سنت رشک مہا	در جنب فیاضیت مہر شہا	ای شمع بہشت برین مددی
ای زیب عرب ای فخر مجسم	سلطان دو کون امیر انعم	ای ابراہیم ابن الادم
ای شیخ شیوخ زمین مددی	سلطان طریقت راسخ دم	خوش خلق و سرا پا جو و کرم
ای شیخ خدیغہ نکای شیم	ای عین خصال بہین مددی	اعلیٰ العرفان بلند قدر
در اہل دلائل بس صاحب فر	معروف ہیرہ عرش مقرب	ای شیخ امین الدین مددی
با عشق الہی معموری	وزیر جام محبت مخموری	مشاو عسلو الدینور سے
محبوب کہین و بہین مددی	در علم شہی آفاق تولی	در کشف حقائق طاق تولی
سلطان ابواسحاق تولی	سلسلہ تملیق مددی	ای ابو احمد ابدال لقب
ای عارف عالی پاک نسب	خفی مذہب و صوفی مشرب	ای مایہ محبتین مددی
سرشت ز جام منی سرمد	ای واحد گشتہ بذات احد	ای خواجہ ابن ابی احمد
مشہور بہا صدین مددی	تو یوسف مصر و لایہ را	از حسن توزنیت زیب و ضیا
خورشید منور اوج بقا	ای مشرق نورسین دی	ہر جا مدرا محمود تولی
ہر قاصد را مقصود تولی	ہر عارف را مودود تولی	ای قطب یارکین مددی
ارباب شریعت را افش	اصحاب طریقت را رہبر	مخدوم جہان شریف سیر
ای حاجی مکہ نشین مددی	ای رکن ولایت جان جہان	در قبضہ حکم تو کون مکان
ای گنج حیا و وقا عثمان	در بقعہ بکہ و فین مددی	ای تازہ شدہ ایمان ز تو
چہد ذوق بہر یک جان ز تو	اسلام بہندوستان ز تو	ای شیخ معین الدین مددی
از جگر عشق شہید شدی	بادولت و جد و حید تولی	در عقد صدق قعید تولی
ای خواجہ قطب الدین مددی	با صدق فرید غلام توش	از روز ازل در دام توش
مشہور جہان بنام توش	ای شیخ فرید الدین مددی	خورشید جبین و ماہ لبت
منظور نبی محبوب خدا	از مہر تو تافت بہند ضیا	ای شیخ نظام الدین مددی

مستغرق بحر شہود توئے	مستملک نور وجود توئے	موجود بحق مشہود توئے
ای شیخ نصیر الدین مددی	ای کلین حسن جمال توئے	وی بلبل باغ وصال توئے
سرمایہ فضل کمال توئے	ای شیخ کمال الدین مددی	ای ہزیم ولایت راتر سنین
دور راہ طریقت نور امین	مصباح منیر زجاجہ دین	ای شیخ سراج الدین مددی
از لطف خدا امداد ترا	وز فیض بنی ارشاد ترا	بہ نفس مدام جہاد ترا
ای ناصب سلم الدین مددی	ای واصل بالمقصود توئے	وی ناظر نور وجود توئے
در حمد صفت محمود توئے	ای طہر زحمید گزین مددی	ای نور قدم راشد قشق
در عشق حقیقی عنبر قشق	در حب احد تا فرق شد	ای شیخ جمال الدین مددی
ای اظہار طہر ہر لطف	ای روح محبت پاک رتن	ای حسن محبت عین حسن
در ذات صفات حسین مددی	ای لایق مرتبہ علیا	کشف بتو ہمہ ارغض و مسا
ای شیخ محمد مادی ماہ	ای قدوہ ہمدین مددی	ای قطب مدینہ پاک توئی
مختار شہ لولاک توئے	بر خاک سب افلاک توئی	ای بچی محی الدین مددی
مخلوق با احسان الہی	در فتنہ ولایت عالی جاہ	ای شیخ جلیل کلیم اللہ
حقدان و حقاریق بین مددی	در ملک سلوک نظام ز توئے	ہر سالک را الغمام ز توئے
شد حال مقام مقام ز توئے	ای شاہ نظام الدین مددی	تسکین وہ ہر مضطر
میر عیش حقیقی را سبب	محبوب اللہ محب بنے	مولانا فخر الدین مددی
ای مطلب نہ غوث ز من	ای خواجہ حلق مہار وطن	ای نور محمد مرشد من
ای قیلہ معتقدین مددی	در دست تو ہست زمام قضا	پاپنزد و ز فیض تو نور بدی
ای شیخ محمد عارف ماہ	ای قاضی شرع متین مددی	ای بخشا بندہ اہل جہان
چرخ نام خدا بخت بران	ای قطب مدار منبت زان	ای رہبر جاوہ دین مددی
ای زینت فخر مکان و مکن	بر تخت ولایت صدر نشین	ای شاہ غلام فخر الدین

با دولت وصل قرین مددی	ای پروردہ ز خود توحید ترا	لرکون و مکان تحب دید ترا
اسرار سلوک پدید ترا	دل بخت ہر آن کس دید ترا	ای نام سلام فرید ترا
از خضر حیات مزید ترا	حقا کس مثل ندید ترا	حضرت سجاد نشین مدد ترا

تواریخ اعراض مشایخ کرام ہر چہار سلسلہ وغیرہ

ردیف	اسمائی حضرات مشایخ	ردیف	اسمائی حضرات مشایخ
۱	حضرت عمر خطاب رضی اللہ عنہ	۱	و تولد مبارک در اجودین ۱۱۸۲ھ
۲	حضرت شیخ شہاب الدین سہروردی	۲	نواب محمد بہاول خان ثالث باخیرم
۳	روز چہار شنبہ ۱۱۸۲ھ ہجری	۳	بقولے خواجہ ابو علی فضیل ابن عیاض
۴	حضرت فضیل عیاض و حضرت شیخ	۴	روز جمعہ ۱۱۸۲ھ مرقہ در کد مغلہ گوتالہ
۵	ابو الحسن ہنگاری و شیخ ابوسعید	۵	جنت الا علی متصل بروندہ مبارک حضرت
۶	۱۱۸۳ھ ہجری بنوی علی علیہ السلام	۶	خدیجہ الکبری و تولد در مرقہ
۷	ابو انجیر مخرومی + وصال ۱۱۸۳ھ	۷	جناب شیخ المشایخ مولانا حضرت خواجہ
۸	صاحبان درین ماہ بلا تعین تاریخ	۸	گل محمد صاحب احمد پوری رضی اللہ عنہ
۹	علی الاصح +	۹	قریب یک پاس اول روز جمعہ ۱۱۸۳ھ
۱۰	حضرت خواجہ خواجگان شیخ اشرف	۱۰	احمد پور و روضہ مبارک زیارت گاہ علی است
۱۱	خواجہ معروف کرخی رضی اللہ عنہ و غیرہ	۱۱	حضرت ابی امجدی مولانا شیخ محمد نظام
۱۲	زیارت گاہ خلق اللہ است	۱۲	الدین صاحب رضی اللہ عنہ بوقت مغرب
۱۳	بقولے حضرت خواجہ کشاد و میوری	۱۳	شب آدینہ شب نهم محرم ۱۱۸۴ھ
۱۴	خواجہ غریب نواز سلطان الزاہد	۱۴	حضرت امیر المومنین امام حسین صاحب شہید
۱۵	خواجہ سندید الدین در پاک پٹن	۱۵	رضی اللہ عنہ وقت ظہر جمعہ و بروایت
۱۶	شرف زیارت گاہ خلق اللہ است ۱۱۸۴ھ	۱۶	بروز شنبہ ۱۱۸۴ھ

ردیف	تاریخ	اسماء مشایخ رضی الله عنهم	ردیف	تاریخ	اسماء مشایخ رضی الله عنهم
۱۰	محرم	خواجه ابوالحسن خرقانی رضی الله عنه در شب	۱۰	محرم	شهادت خلیفه حضرت سید محمد حسن علی شاه چیتی دهلوی روز یکشنبه و ظهر ۱۲۸۳ مرقده مبارک در دلی علی شاه تارا و تولد در دلی اربعین
۱۱	="	حضرت خواجه کریم الدین مشاد علودینوری ۱۲۹۱ مرقده و تولد	۱۱	محرم	حضرت شیخ المشایخ مولانا فیاضی مولوی خواجه خدابخش صاحب خیر پوری ۱۲۹۵ الکر ایام محرم ۲۹ شوند یکم صفر عرس می شود
۱۲	="	دینور است	۱۲	صفر	بقول حضرت امیر المومنین امام علی موسی رضا صاحب ۱۲۹۳
۱۳	="	حضرت امیر المومنین امام زین العابدین صاحب روضه	۱۳	="	والده شریفیه حضرت مولانا خواجه گل محمد صاحب قبله احمد پوری رضا
۱۴	="	حضرت مولانا مولوی حاجی صاحب رضی الله عنه	۱۴	="	حضرت غوث الملک خواجه بهادر الدین ذکر یا ملتانی ۱۲۹۵
۱۵	="	شیخ محمد صادق گنگوئی رضا	۱۵	="	بقول حضرت خواجه ابوالفضل عبدالودود بن زید رضا مرقده منوره در بصره ۱۲۹۶
۱۶	="	حضرت شیخ المشایخ فیاضی خواجه تاج محمود صاحب در شب یکشنبه بوقت عشاء ۱۲۹۳ مصرعه	۱۶	="	حضرت شیخ المشایخ خواجه محمد سلیمان تونسوی رضا روز هفتم بودا و آنرا ۱۲۹۵
۱۷	="	بیتیم از ماه محرم بدعته از احد	۱۷	="	حضرت مخدوم عارفان
۱۸	="	حضرت قاضی عبدالقادر بن قاضی رکن الدین رضا ۱۲۹۱	۱۸	="	حضرت شیخ عبدالعزیز صاحب توشه
۱۹	="	وصال حضرت والده شریفیه خواجه تاج محمود صاحب رضا بروز دوشنبه ۱۲۹۴ هجری	۱۹	="	="
۲۰	="	="	۲۰	="	="
۲۱	="	="	۲۱	="	="
۲۲	="	="	۲۲	="	="
۲۳	="	="	۲۳	="	="
۲۴	="	="	۲۴	="	="
۲۵	="	="	۲۵	="	="
۲۶	="	="	۲۶	="	="
۲۷	="	="	۲۷	="	="
۲۸	="	="	۲۸	="	="
۲۹	="	="	۲۹	="	="
۳۰	="	="	۳۰	="	="

۱۰	۱۰	اسماء شاخ	۱۰	۱۰	اسماء شاخ
۲۶	۲۶	حضرت شیخ علم الدین بن حضرت شیخ سراج الدین رضی مرقہ منور در پیران پتن و تولد شیر - خواجہ عبد الواحد رضی و بقولے حضرت خواجہ شیخ یحیی مدنی ^{۱۱۲۲ھ} حضرت امیر المومنین امام حسن صاحب شہید +	۹	۹	حضرت شیخ شیر سرخ سید جلال الدین بخاری رضی و راجع زیارت گاہ خلق است - بقولے حضرت خواجہ محمد صاحب عرف محمد اعظم صاحب چشتی ^{۱۲۳۳ھ} مرقہ منور و تولد در احمد آباد -
"	"	حضرت خواجہ یحیی مدنی -	"	"	بقولے شیخ رضی الدین علی لا الہ الا حضرت مولانا خواجہ محمد بخش صاحب صاحبزادہ خور و حضرت خواجہ گل محمد صاحب احمد پوری نزار شریف در لہان قریب روضہ مبارک حضرت غوث بہاؤ الدین و ذکر بالمتا ^{۱۲۹۷ھ}
"	"	حضرت شیخ اللہ یار صاحب الد بزرگوار حضرت مولانا خواجہ گل محمد صاحب احمد پوری رضی	"	"	بقولے حضرت فضیل عیاض رضی حضرت شیخ رضی الدین علی لا الہ ^{۱۲۲۲ھ}
۲۸	۲۸	جناب رسالت آباء صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم بقول اصم -	"	"	جناب رسالت آباء صلی اللہ علیہ سلم بقول مشہور -
"	"	بقولے حضرت فضیل عیاض رضی	۱۱	۱۱	حضرت امام احمد فضل رضی
"	"	حضرت شیخ رضی الدین علی لا الہ	"	"	حضرت مخدوم علی صابر رضی
"	"	حضرت خواجہ بہاؤ الدین نقشبند رضی	۱۳	۱۳	حضرت شیخ جلال الدین برہانی پتی رضی اللہ عنہ -
"	"	خواجہ ہاشم نقشبندی -	"	"	حضرت خواجہ قطب الدین بختیار
۵	۵	امیر المومنین حضرت امام حسن عسکری	۱۴	۱۴	

رقم	تاریخ	اسماء مشائخ	رقم	تاریخ	اسماء مشائخ
		اوشتی رضا ^{۱۳۲} مرقد منور در دہلی	ربیع	۴	حضرت خواجہ خواجگان ابو یوسف
		سورہ بقطب کہ از دہلی بہفت کردہ	الثانی		چشتی رضا ^{۱۵۹} مرقد منور در حشت و تولد در ^{۳۶۲}
		جانب جنوب است و تولد در دوش کہ از			
		مضافات ماوراء النہر است ^{۱۳۲}		۵	حضرت خواجہ محمد الدین ^{۱۳۲} صاحب دین بہاولپور
ربیع الاول	۱۵	بعولے حضرت امام حسن حبیب		۶	حضرت انوار است
	۲۲	حضرت شیخ قانی باقی باللہ		۹	حضرت امام ملک رضی
		حضرت شیخ کلیم اللہ جہان آبادی			پیر کلان حضرت محبوب سبحانی
		^{۱۳۲} در دہلی مابین قلعة جامع			محمد الدین شیخ عبد القادر جیلانی
		زیارت گاہ است و تولد مبارک		۱۱	بعولے حضرت محبوب سبحانی رضی
		۲۴ جمادی الثانی یک ہزار شصت		۱۳	بعولے ایضا
		^{۱۶۰} کہ مخفی تاریخ تولد خود حضرت		۱۴	حضرت خواجہ خواجگان خواجہ
		در مکتوبات کلیمی صد بست چہارم			ابو اسحاق شامی چشتی رضا ^{۱۳۲}
		تحریر فرمود۔			مرقد منور در شہر عکۃ کہ از بلاد
		حضرت شیخ محمد صاحب بن شیخ	۲۹		است و تولد در حشت۔
		حسن محمد صاحب رضا			مولوی محمد مراد صاحب بیت پور
		خواجہ عبید اللہ احرار رضا			خلیفہ حضرت مولانا فیاضی
ربیع الثانی	۳	حضرت مولانا شیخ المشائخ			شیخ حافظ مولوی عبید اللہ
		خواجہ سلطان محمد صاحب			صاحب ملتانی۔
		روز یکشنبہ وقت زوال ^{۱۳۹}		۱۷	حضرت محبوب سبحانی رضی
		مرکز مبارک در خان بلکہ عکارت		۱۸	حضرت محبوب ابی سلطان

۱۰	اسمائی مشایخ کرام	۱۰	اسمائی مشایخ کرام
۱۸	خواجہ نظام الدین بی طلوع	۱۸	شیخ المشایخ خواجہ محمد عاقل صاحب رونق افند روز کوٹ مٹھن شریف و چاچہ سران شریف رضی اللہ عنہ
۲۰	بقولے حضرت محبوب سجانی	۲۰	حضرت شیخ احمد جور فانی رضی اللہ عنہ
۲۲	حضرت شیخ محی الدین عربی	۲۲	حضرت سلطان التارکین خواجہ حمید الدین صوفی ناگوری رضی اللہ عنہ
۲۳	والدہ صاحبہ حضرت اخوی	۲۳	حضرت شیخ المشایخ خواجہ حافظ محمد صاحب ملتانی قبل زوال
	صاحب شیخ مولوی دین محمد		حضرت شیخ المشایخ خواجہ غلام فخر الدین صاحب رونق افند ای کوٹ مٹھن و چاچہ سران شریف قبل زوال
	صاحب علیہ الرحمۃ احمد پورے		حضرت شیخ المشایخ خواجہ نور محمد صاحب نارووال رضی اللہ عنہ مزار پیر انوار در حاجی پور شریف
	۱۲۶۱ ہجری		۱۲۸۸
۲۶	حضرت خواجہ ابو یوسف صاحب چشتی رضی کذا فی آداب الطالبین	۲۶	حضرت شیخ المشایخ خواجہ نور محمد صاحب نارووال رضی اللہ عنہ مزار پیر انوار در حاجی پور شریف
	حضرت عمولیا صاحب شیخ الشہداء		حضرت مولانا فیاضی شیخ حافظ محمد عبید اللہ صاحب رضی ملتانی
	صاحب علیہ الرحمۃ در احاطہ خانقاہ شریف حضور حضرت صاحب قبلہ		حضرت سید امیر کلال صاحب نقشبندی
	احمد پوری در ۱۲۸۸ ہجری		حضرت قطب الاقطاب کن عالم الدین
۲۸	حضرت مولانا مولوی حاجی	۲۸	حضرت قطب الاقطاب کن عالم الدین
	حافظ عبد اللہ صاحب حد پور		
	رضی خلیفہ حضرت سلطان الاولیا		

ردیف	اسماء مشایخ کرام	ردیف	اسماء مشایخ کرام
۱۰۰	ملتان فی رضی اللہ عنہ ۳۵۰	۲۶	بقولے حضرت خواجہ ابراہیم بن
۱۰۱	حضرت شیخ المشایخ خواجہ	۲۷	۱۱۱ لا وہم رض
۱۰۲	یحیٰی الدین کبیر رض	۲۸	بقولے شہنشاہ اقلیم سرفراز حضرت
۱۰۳	حضرت شیخ نور الدین سہروردی		خواجہ ابراہیم بن ادہم بلخی قدس
۱۰۴	المشہور بالکسری رض شیکینہ		سترہ شب جمعہ ۲۲۲ھ و تولد در بلخ
۱۰۵	سنہ ۳۵۰		در ۱۶۰۰ بیت مرقدش در ولایت
۱۰۶	حضرت خواجہ خواجگان خواجہ		شام است نور حق بر مزار او عام
۱۰۷	ابراہیم بن الادہم رض		حضرت خواجہ ابوالاحد چشتی رض ۳۵۰
۱۰۸	بقولے - و بقولے حضرت		مرقد نور در چشت و تولد ششم رمضان
۱۰۹	شاہ رکن عالم ملتان فی حضرت		حضرت خواجہ شیخ ابوالفضل عبدالوہاب
۱۱۰	مائی صاحبہ معصومہ حضرت		بہمنی درین ماہ بلا تعین تاریخ ۳۲۵ھ
۱۱۱	مولانا خواجہ گل محمد صاحب	۵	حضرت مولانا شیخ جلال الدین صاحب
۱۱۲	قبیلہ احمد پوری رض		رومی رضی اللہ عنہ
۱۱۳	حضرت خواجہ ابو تراب	۶	حضرت دیوان بدر الدین اسماعیل
۱۱۴	نخشبی رض	۷	حضرت انخی صالح مولوی شیخ دین محمد
۱۱۵	حضرت شیخ سراج الدین بن		صاحب روضہ مبارک حضور حضرت
۱۱۶	حضرت خواجہ کمال الدین		صاحب قبلہ احمد پوری مزار ایشان
۱۱۷	صاحب علامہ رض ۳۸۱ھ مرقد		است بروز جمعہ بوقت ظہر ۳۸۹ھ
۱۱۸	منور در پیران پتن و تولد در	۱۰	بقولے خواجہ ابوالاحد رض کذا فی الفیئہ
۱۱۹	۵۰۰	۱۱	حضرت شیخ ضیاء الدین ابی النجیب

۵۰	۵۱	اسمائی شاخ کرام	۵۰	اسمائی شاخ کرام
جمادی	="	عبدالقادر سہروردی رضی اللہ عنہ	جمادی	صا بری رضی اللہ عنہ
الثانی	="	دو شنبہ بقولے -	جمادی	حضرت محیا بنی شیخ المشائخ مولانا
="	="	بقولے حضرت امیر المومنین امام	="	خواجہ محمد فخر الدین صاحب دار
="	="	علی تقی رضی اللہ عنہ -	="	شب ۹۹۹ مزار مبارک بجوار
="	="	حضرت امام محمد صاحب امام	="	حضرت قطب لاقطاب دروہلی
="	="	ابو حنیفہ صاحب کوفی رح -	="	وتولد در اورنگ آباد ۱۲۶۰ھ
="	="	حضرت شیخ محمد شریف صاحب	="	حضرت امیر المومنین امام علی
="	="	بروز دو شنبہ وقت یکا	="	تقی رضی اللہ عنہ -
="	="	برآمدہ ۱۲۶۸ھ درشدانی	="	حضرت خواجہ خواجگان خواجہ
="	="	شریف مزار مبارک ایشان است	="	حسن بصری رضی اللہ عنہ
="	="	حضرت قطب شیخ راجن قتال	="	بقولے حضرت خواجہ مودود چشتی
="	="	صاحب شب شنبہ ۱۲۷۰ھ	="	حضرت شیخ فرخ زنجانی رضی اللہ عنہ
="	="	دراوچ مبرکہ زیارت کا خلق	="	حضرت خواجہ ابو محمد چشتی ابن خواجہ
="	="	بقولے حضرت شیخ ضیاء الدین	="	ابو احمد چشتی رضی اللہ عنہ مرقہ
="	="	ابن النجیب عبدالقادر سہروردی	="	منور درشت وتولد ہمشب اول
="	="	بروز جمعہ ۱۲۷۳ھ	="	عاشورہ محرم الحرام ۱۲۷۳ھ
="	="	حضرت امیر المومنین بابا بکر صدیق	="	حضرت خواجہ خواجگان خواجہ حاجی
="	="	رضی اللہ عنہ بقولے -	="	شریف رضی اللہ عنہ
="	="	بقولے امیر المومنین موصوف رضی اللہ عنہ	="	حضرت خواجہ اولی شریف رضی اللہ عنہ بقولے
="	="	حضرت شیخ عبدالقدوس گنگوہی	="	بقولے ابو یوسف چشتی رضی اللہ عنہ -

جمادی
الثانی
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰
۱۰۱
۱۰۲
۱۰۳
۱۰۴
۱۰۵
۱۰۶
۱۰۷
۱۰۸
۱۰۹
۱۱۰
۱۱۱
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۷
۱۱۸
۱۱۹
۱۲۰
۱۲۱
۱۲۲
۱۲۳
۱۲۴
۱۲۵
۱۲۶
۱۲۷
۱۲۸
۱۲۹
۱۳۰
۱۳۱
۱۳۲
۱۳۳
۱۳۴
۱۳۵
۱۳۶
۱۳۷
۱۳۸
۱۳۹
۱۴۰
۱۴۱
۱۴۲
۱۴۳
۱۴۴
۱۴۵
۱۴۶
۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰
۲۰۱
۲۰۲
۲۰۳
۲۰۴
۲۰۵
۲۰۶
۲۰۷
۲۰۸
۲۰۹
۲۱۰
۲۱۱
۲۱۲
۲۱۳
۲۱۴
۲۱۵
۲۱۶
۲۱۷
۲۱۸
۲۱۹
۲۲۰
۲۲۱
۲۲۲
۲۲۳
۲۲۴
۲۲۵
۲۲۶
۲۲۷
۲۲۸
۲۲۹
۲۳۰
۲۳۱
۲۳۲
۲۳۳
۲۳۴
۲۳۵
۲۳۶
۲۳۷
۲۳۸
۲۳۹
۲۴۰
۲۴۱
۲۴۲
۲۴۳
۲۴۴
۲۴۵
۲۴۶
۲۴۷
۲۴۸
۲۴۹
۲۵۰
۲۵۱
۲۵۲
۲۵۳
۲۵۴
۲۵۵
۲۵۶
۲۵۷
۲۵۸
۲۵۹
۲۶۰
۲۶۱
۲۶۲
۲۶۳
۲۶۴
۲۶۵
۲۶۶
۲۶۷
۲۶۸
۲۶۹
۲۷۰
۲۷۱
۲۷۲
۲۷۳
۲۷۴
۲۷۵
۲۷۶
۲۷۷
۲۷۸
۲۷۹
۲۸۰
۲۸۱
۲۸۲
۲۸۳
۲۸۴
۲۸۵
۲۸۶
۲۸۷
۲۸۸
۲۸۹
۲۹۰
۲۹۱
۲۹۲
۲۹۳
۲۹۴
۲۹۵
۲۹۶
۲۹۷
۲۹۸
۲۹۹
۳۰۰
۳۰۱
۳۰۲
۳۰۳
۳۰۴
۳۰۵
۳۰۶
۳۰۷
۳۰۸
۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲
۳۱۳
۳۱۴
۳۱۵
۳۱۶
۳۱۷
۳۱۸
۳۱۹
۳۲۰
۳۲۱
۳۲۲
۳۲۳
۳۲۴
۳۲۵
۳۲۶
۳۲۷
۳۲۸
۳۲۹
۳۳۰
۳۳۱
۳۳۲
۳۳۳
۳۳۴
۳۳۵
۳۳۶
۳۳۷
۳۳۸
۳۳۹
۳۴۰
۳۴۱
۳۴۲
۳۴۳
۳۴۴
۳۴۵
۳۴۶
۳۴۷
۳۴۸
۳۴۹
۳۵۰
۳۵۱
۳۵۲
۳۵۳
۳۵۴
۳۵۵
۳۵۶
۳۵۷
۳۵۸
۳۵۹
۳۶۰
۳۶۱
۳۶۲
۳۶۳
۳۶۴
۳۶۵
۳۶۶
۳۶۷
۳۶۸
۳۶۹
۳۷۰
۳۷۱
۳۷۲
۳۷۳
۳۷۴
۳۷۵
۳۷۶
۳۷۷
۳۷۸
۳۷۹
۳۸۰
۳۸۱
۳۸۲
۳۸۳
۳۸۴
۳۸۵
۳۸۶
۳۸۷
۳۸۸
۳۸۹
۳۹۰
۳۹۱
۳۹۲
۳۹۳
۳۹۴
۳۹۵
۳۹۶
۳۹۷
۳۹۸
۳۹۹
۴۰۰
۴۰۱
۴۰۲
۴۰۳
۴۰۴
۴۰۵
۴۰۶
۴۰۷
۴۰۸
۴۰۹
۴۱۰
۴۱۱
۴۱۲
۴۱۳
۴۱۴
۴۱۵
۴۱۶
۴۱۷
۴۱۸
۴۱۹
۴۲۰
۴۲۱
۴۲۲
۴۲۳
۴۲۴
۴۲۵
۴۲۶
۴۲۷
۴۲۸
۴۲۹
۴۳۰
۴۳۱
۴۳۲
۴۳۳
۴۳۴
۴۳۵
۴۳۶
۴۳۷
۴۳۸
۴۳۹
۴۴۰
۴۴۱
۴۴۲
۴۴۳
۴۴۴
۴۴۵
۴۴۶
۴۴۷
۴۴۸
۴۴۹
۴۵۰
۴۵۱
۴۵۲
۴۵۳
۴۵۴
۴۵۵
۴۵۶
۴۵۷
۴۵۸
۴۵۹
۴۶۰
۴۶۱
۴۶۲
۴۶۳
۴۶۴
۴۶۵
۴۶۶
۴۶۷
۴۶۸
۴۶۹
۴۷۰
۴۷۱
۴۷۲
۴۷۳
۴۷۴
۴۷۵
۴۷۶
۴۷۷
۴۷۸
۴۷۹
۴۸۰
۴۸۱
۴۸۲
۴۸۳
۴۸۴
۴۸۵
۴۸۶
۴۸۷
۴۸۸
۴۸۹
۴۹۰
۴۹۱
۴۹۲
۴۹۳
۴۹۴
۴۹۵
۴۹۶
۴۹۷
۴۹۸
۴۹۹
۵۰۰
۵۰۱
۵۰۲
۵۰۳
۵۰۴
۵۰۵
۵۰۶
۵۰۷
۵۰۸
۵۰۹
۵۱۰
۵۱۱
۵۱۲
۵۱۳
۵۱۴
۵۱۵
۵۱۶
۵۱۷
۵۱۸
۵۱۹
۵۲۰
۵۲۱
۵۲۲
۵۲۳
۵۲۴
۵۲۵
۵۲۶
۵۲۷
۵۲۸
۵۲۹
۵۳۰
۵۳۱
۵۳۲
۵۳۳
۵۳۴
۵۳۵
۵۳۶
۵۳۷
۵۳۸
۵۳۹
۵۴۰
۵۴۱
۵۴۲
۵۴۳
۵۴۴
۵۴۵
۵۴۶
۵۴۷
۵۴۸
۵۴۹
۵۵۰
۵۵۱
۵۵۲
۵۵۳
۵۵۴
۵۵۵
۵۵۶
۵۵۷
۵۵۸
۵۵۹
۵۶۰
۵۶۱
۵۶۲
۵۶۳
۵۶۴
۵۶۵
۵۶۶
۵۶۷
۵۶۸
۵۶۹
۵۷۰
۵۷۱
۵۷۲
۵۷۳
۵۷۴
۵۷۵
۵۷۶
۵۷۷
۵۷۸
۵۷۹
۵۸۰
۵۸۱
۵۸۲
۵۸۳
۵۸۴
۵۸۵
۵۸۶
۵۸۷
۵۸۸
۵۸۹
۵۹۰
۵۹۱
۵۹۲
۵۹۳
۵۹۴
۵۹۵
۵۹۶
۵۹۷
۵۹۸
۵۹۹
۶۰۰
۶۰۱
۶۰۲
۶۰۳
۶۰۴
۶۰۵
۶۰۶
۶۰۷
۶۰۸
۶۰۹
۶۱۰
۶۱۱
۶۱۲
۶۱۳
۶۱۴
۶۱۵
۶۱۶
۶۱۷
۶۱۸
۶۱۹
۶۲۰
۶۲۱
۶۲۲
۶۲۳
۶۲۴
۶۲۵
۶۲۶
۶۲۷
۶۲۸
۶۲۹
۶۳۰
۶۳۱
۶۳۲
۶۳۳
۶۳۴
۶۳۵
۶۳۶
۶۳۷
۶۳۸
۶۳۹
۶۴۰
۶۴۱
۶۴۲
۶۴۳
۶۴۴
۶۴۵
۶۴۶
۶۴۷
۶۴۸
۶۴۹
۶۵۰
۶۵۱
۶۵۲
۶۵۳
۶۵۴
۶۵۵
۶۵۶
۶۵۷
۶۵۸
۶۵۹
۶۶۰
۶۶۱
۶۶۲
۶۶۳
۶۶۴
۶۶۵
۶۶۶
۶۶۷
۶۶۸
۶۶۹
۶۷۰
۶۷۱
۶۷۲
۶۷۳
۶۷۴
۶۷۵
۶۷۶
۶۷۷
۶۷۸
۶۷۹
۶۸۰
۶۸۱
۶۸۲
۶۸۳
۶۸۴
۶۸۵
۶۸۶
۶۸۷
۶۸۸
۶۸۹
۶۹۰
۶۹۱
۶۹۲
۶۹۳
۶۹۴
۶۹۵
۶۹۶
۶۹۷
۶۹۸
۶۹۹
۷۰۰
۷۰۱
۷۰۲
۷۰۳
۷۰۴
۷۰۵
۷۰۶
۷۰۷
۷۰۸
۷۰۹
۷۱۰
۷۱۱
۷۱۲
۷۱۳
۷۱۴
۷۱۵
۷۱۶
۷۱۷
۷۱۸
۷۱۹
۷۲۰
۷۲۱
۷۲۲
۷۲۳
۷۲۴
۷۲۵
۷۲۶
۷۲۷
۷۲۸
۷۲۹
۷۳۰
۷۳۱
۷۳۲
۷۳۳
۷۳۴
۷۳۵
۷۳۶
۷۳۷
۷۳۸
۷۳۹
۷۴۰
۷۴۱
۷۴۲
۷۴۳
۷۴۴
۷۴۵
۷۴۶
۷۴۷
۷۴۸
۷۴۹
۷۵۰
۷۵۱
۷۵۲
۷۵۳
۷۵۴
۷۵۵
۷۵۶
۷۵۷
۷۵۸
۷۵۹
۷۶۰
۷۶۱
۷۶۲
۷۶۳
۷۶۴
۷۶۵
۷۶۶
۷۶۷
۷۶۸
۷۶۹
۷۷۰
۷۷۱
۷۷۲
۷۷۳
۷۷۴
۷۷۵
۷۷۶
۷۷۷
۷۷۸
۷۷۹
۷۸۰
۷۸۱
۷۸۲
۷۸۳
۷۸۴
۷۸۵
۷۸۶
۷۸۷
۷۸۸
۷۸۹
۷۹۰
۷۹۱
۷۹۲
۷۹۳
۷۹۴
۷۹۵
۷۹۶
۷۹۷
۷۹۸
۷۹۹
۸۰۰
۸۰۱
۸۰۲
۸۰۳
۸۰۴
۸۰۵
۸۰۶
۸۰۷
۸۰۸
۸۰۹
۸۱۰
۸۱۱
۸۱۲
۸۱۳
۸۱۴
۸۱۵
۸۱۶
۸۱۷
۸۱۸
۸۱۹
۸۲۰
۸۲۱
۸۲۲
۸۲۳
۸۲۴
۸۲۵
۸۲۶
۸۲۷
۸۲۸
۸۲۹
۸۳۰
۸۳۱
۸۳۲
۸۳۳
۸۳۴
۸۳۵
۸۳۶
۸۳۷
۸۳۸
۸۳۹
۸۴۰
۸۴۱
۸۴۲
۸۴۳
۸۴۴
۸۴۵
۸۴۶
۸۴۷
۸۴۸
۸۴۹
۸۵۰
۸۵۱
۸۵۲
۸۵۳
۸۵۴
۸۵۵
۸۵۶
۸۵۷
۸۵۸
۸۵۹
۸۶۰
۸۶۱
۸۶۲
۸۶۳
۸۶۴
۸۶۵
۸۶۶
۸۶۷
۸۶۸
۸۶۹
۸۷۰
۸۷۱
۸۷۲
۸۷۳
۸۷۴
۸۷۵
۸۷۶
۸۷۷
۸۷۸
۸۷۹
۸۸۰
۸۸۱
۸۸۲
۸۸۳
۸۸۴
۸۸۵
۸۸۶
۸۸۷
۸۸۸
۸۸۹
۸۹۰
۸۹۱
۸۹۲
۸۹۳
۸۹۴
۸۹۵
۸۹۶
۸۹۷
۸۹۸
۸۹۹
۹۰۰
۹۰۱
۹۰۲
۹۰۳
۹۰۴
۹۰۵
۹۰۶
۹۰۷
۹۰۸
۹۰۹
۹۱۰
۹۱۱
۹۱۲
۹۱۳
۹۱۴
۹۱۵
۹۱۶
۹۱۷
۹۱۸
۹۱۹
۹۲۰
۹۲۱
۹۲۲
۹۲۳
۹۲۴
۹۲۵
۹۲۶
۹۲۷
۹۲۸
۹۲۹
۹۳۰
۹۳۱
۹۳۲
۹۳۳
۹۳۴
۹۳۵
۹۳۶
۹۳۷
۹۳۸
۹۳۹
۹۴۰
۹۴۱
۹۴۲
۹۴۳
۹۴۴
۹۴۵
۹۴۶
۹۴۷
۹۴۸
۹۴۹
۹۵۰
۹۵۱
۹۵۲
۹۵۳
۹۵۴
۹۵۵
۹۵۶
۹۵۷
۹۵۸
۹۵۹
۹۶۰
۹۶۱
۹۶۲
۹۶۳
۹۶۴
۹۶۵
۹۶۶
۹۶۷
۹۶۸
۹۶۹
۹۷۰
۹۷۱
۹۷۲
۹۷۳
۹۷۴
۹۷۵
۹۷۶
۹۷۷
۹۷۸
۹۷۹
۹۸۰
۹۸۱
۹۸۲
۹۸۳
۹۸۴
۹۸۵
۹۸۶
۹۸۷
۹۸۸
۹۸۹
۹۹۰
۹۹۱
۹۹۲
۹۹۳
۹۹۴
۹۹۵
۹۹۶
۹۹۷
۹۹۸
۹۹۹
۱۰۰۰

ردیف	تاریخ	اسمای شریف کرام	ردیف	تاریخ	اسمای شریف کرام
۵	۱۲۲۹	حضرت خواجه حسن بصری رضی	۱۰	۱۲۲۹	حضرت خواجه حسن بصری رضی
		روز جمعه ۱۲۲۹ و تولد در مدینه منوره			بقولے خواجه منیر الدین صاحب
		۳۳ بیت سال القلش بدر و حیرت			شرفی زنده فی رضی
		خوالین + قدوة دین و بصیرت تہان			بقولے خواجه حاجی شریف رضی
۶		بقولے حضرت خواجه حاجی شریف رضی	۱۵		حضرت امیر المومنین امام جعفر صادق
		۱۲۲۹ مرقہ منور در زندان از بلاد			صاحب رضی روز دوشنبہ ۱۲۲۹
		بخارا و تولد ۱۲۹۲			بقولے حضرت امام موسی کاظم
		حضرت خواجه غریب نواز بزرگ خان			حضرت امام ابو حنیفہ صاحب کرام
		معین الدین صاحب رضی ۱۲۳۳ و فر			رحمۃ اللہ علیہ
		پیر انوار دراجہ شریف تولد در خیر ۱۲۳۴	۱۹		حضرت علی اصغر حرمہ علی پیرہ مولوی
		بقولے امیر المومنین حضرت امام موسی			شیخ رحیم بخش صاحب معروفی احمدی
		کاظم صاحب ۱۲۸۳ یا ۱۲۸۲			شب یکشنبہ بوقت دو پاس ۱۲۸۵
		بقولے حضرت امیر المومنین موصوف	۲۲		حضرت شیخ علاء الدولہ منانی قیوت
		حضرت شیخ الشایخ مظہر قاضی الحاجات			شب جمعہ ۱۲۸۶
		سلطان الاولیا خواجہ محمد علی صاحب	۲۵		حضرت امیر المومنین امام موسی
		رونق افشا کوٹ مٹھن شریف و			کاظم صاحب رضی
		حاجی پیرن شریف وقت صبح صادق	۲۶		حضرت شیخ احمد معروف بمیان
		درشدانی شریف و زیارت گاہ در			بن حضرت شیخ نصیر الدین نمبر ۱۲۸۷
		کوٹ مٹھن شریف رضی بیت از مصنف			کمال الدین صاحب علامہ حضرت
		صاحب تاسن از رجب بابداد دوشنبہ			شیخ مولودیم بخش صاحب معروفی احمدی

۹۰	اسمائی مشایخ کرام	۹۰	اسمائی مشایخ کرام
۲۷	حضرت شیخ جنید بغدادی صاحب شریف	۲۷	حضرت شیخ جنید بغدادی صاحب شریف
۲۸	حضرت شیخ فیصل الدین صاحب	۲۸	حضرت شیخ فیصل الدین صاحب
۲۹	حضرت شیخ کمال الدین صاحب	۲۹	حضرت شیخ کمال الدین صاحب
۳۰	حضرت امام ابو یوسف صاحب	۳۰	حضرت امام ابو یوسف صاحب
۳۱	حضرت امام شافعی صاحب	۳۱	حضرت امام شافعی صاحب
۳۲	حضرت مولانا مولوی عبدالغفور	۳۲	حضرت مولانا مولوی عبدالغفور
۳۳	صاحب لاری شام رض	۳۳	صاحب لاری شام رض
۳۴	حضرت شیخ المشایخ شیخ احمد علی	۳۴	حضرت شیخ المشایخ شیخ احمد علی
۳۵	صاحب بن حضرت سلطان الاولیاء	۳۵	صاحب بن حضرت سلطان الاولیاء
۳۶	خواجہ محمد عاقل صاحب مزابل	۳۶	خواجہ محمد عاقل صاحب مزابل
۳۷	ایشان نیز در کوٹ مٹھن شریف	۳۷	ایشان نیز در کوٹ مٹھن شریف
۳۸	حضرت خواجہ خواجگان سلطان	۳۸	حضرت خواجہ خواجگان سلطان
۳۹	العارفین خواجہ بایزید سلطانی	۳۹	العارفین خواجہ بایزید سلطانی
۴۰	صاحب رض	۴۰	صاحب رض
۴۱	حضرت شیخ شمس الدین صاحب	۴۱	حضرت شیخ شمس الدین صاحب
۴۲	ترک صابری پانی پتی رض	۴۲	ترک صابری پانی پتی رض
۴۳	حضرت شیخ محمد یوسف حکیم عرونی	۴۳	حضرت شیخ محمد یوسف حکیم عرونی

اسامی شاخ کرام	۱	۲	اسامی شاخ کرام	۱	۲
بقولے شہید ۶			حضرت شیخ شرف الدین صاحب	۲۰	المبارک رضان
والدہ شریفہ حضرت مولانا شیخی	شوال	شوال	خلیفہ حضرت سلطان الاولیاء		
خواجہ محمود بخش صاحب معروفی			رونی افرا کوٹ مٹھن شریف رضا		
کرخی چشتی احمد پوری رضا ۱۲۸۶ھ			حضرت مولانا شیخ خواجہ محمود بخش		
بقولے خواجہ عثمان صاحب ہر روز	۶		صاحب بن حضرت خواجہ گل محمد		
حضرت شیخ تاج الدین ابوبکر عبد الباقی			صاحب قبیلہ احمد پوری ہر روز جمعہ		
صاحب رضا مزار مبارک ایشان در علم			بعد طلوع شہید ۱۲۸۹ھ		
میلے ضلع ملتان است۔			حضرت امیر المؤمنین عبداللہ	۲۱	
حضرت خواجہ ہبیرہ بصری صاحب رضا	۷		القالب سلطان الاشجعین الشاہین		
علی الاصح شہید ۶۲ھ مرقہ منور بصرہ			علی المرتضیٰ کرم اللہ وجہہ شہید		
وتولد در شہید ۱۱۶ھ			شہید در نجف شریف مرقہ منور		
حضرت خواجہ خدیفہ مرغشی صاحب رضا	۱۲		است وتولد در بیت اللہ شریف		
حضرت خواجہ عثمان مارونی قدس	۱۶		روز جمعہ سیزدہم ربیع علی الامم		
سرہ شہید ۳۳ھ مرقہ مبارک ویک شریف			بقولے حضرت امام علی موسیٰ		
تولد در قصبہ بارون شہید ۵۲۶ھ			رضا صاحب رضا علی الاصح۔		
حضرت امیر خسرو صاحب رضا	۱۸		بقولے حضرت امام علی موسیٰ	۲۹	
وبقولے حضرت ہبیرہ بصری رضا			رضا صاحب رضا شہید ۳۲ھ		
حضرت شیخ عبدالعزیز صاحب بن حضرت	۲۲		بقولے حضرت خواجہ		شوال یکم
شیخ سراج الدین صاحب رضا			ابراہیم ادہم صاحب رضا		المعظم
حضرت شیخ غلام شمس صاحب معروفی احمد پور			حضرت خواجہ عثمان مارونے	۵	

ردیف	اسم	تاریخ	تاریخ	اسم
۲۴	بقول حضرت خواجہ سدید الدین			اسم
۲۵	حذیفہ المرحوم رضی اللہ عنہ			اسم
۲۶	بقول خواجہ موصوف - و			اسم
۲۷	حضرت شیخ عبد الوہاب صفا			اسم
۲۸	مولوی محمود صاحب بن خلیفہ			اسم
۲۹	حضرت محمد اعظم صاحب انوی	۱۶	ذیقعدہ	اسم
۳۰	خلیفہ سلطان الاولیاء و روضہ			اسم
۳۱	کوٹ مٹھن شریف			اسم
۳۲	حضرت شیخ المشایخ خواجہ فاضل	۱۸	ذیقعدہ	اسم
۳۳	غلام حسن صاحب جیہ و ابن			اسم
۳۴	خلیفہ حضرت قبلہ عالم صافہار و			اسم
۳۵	وزیر شریف نیر در چشتی شریف			اسم
۳۶	قریب روضہ مبارک حضور قبلہ			اسم
۳۷	عالم غیب نواز رضا	۱۹		اسم
۳۸	حضرت شیخ المشایخ خواجہ			اسم
۳۹	نظام الدین صاحب اوزگ آبادی			اسم
۴۰	لاک کن تولد در قصبہ قصبہ پور			اسم
۴۱	حضرت مولوی صاحب شیخ			اسم
۴۲	مولوی غوث بخش صاحب مصنف			اسم
۴۳	تحفہ غوثیہ در حکمت تاغوان			اسم
۴۴	حضرت شیخ المشایخ خواجہ	۲۰		اسم
۴۵	صاحب علامہ رضا			اسم

رقم	تاریخ	اسمای مشایخ کرام	رقم	تاریخ	اسمای مشایخ کرام
		مزار پر انوار در دہلی و تولد در			ثانی - و بسم اللہ الرحمن الرحیم ہر دو
۲۸	ولفقیہ	حضرت شیخ المشایخ خواجہ			تاریخ اوست +
		حسن محمد صاحب شہ ۹۸۲ مرقد	۷	ذی الحجہ	حضرت امیر المومنین امام محمد باقر صاحب
		منور تولد در احمد آباد گجرات عمر	"	"	حضرت شیخ المشایخ شیخ شبلی صاحب
		شریف ۹۵ سال -	۱۰	"	حضرت قطب الاقطاب شیخ المشایخ
۲۹	ذی الحجہ	بقولے حضرت خواجہ جمال الدین			مخدوم جہانیاں جلال الدین بخار
		عرف حین چشتی رض شہ ۹۸۳ مزار			رضی اللہ عنہ مزار مبارک در پورچ
		پر انوار در احمد آباد گجرات و	"	"	حضرت شیخ سعد الدین محمود صاحب
		تولد در پیدان پتن است			رضی اللہ عنہ -
۳۰		حضرت خواجہ خواجگان غیب	۱۲		حضرت امیر المومنین حضرت عثمان
		نواز قطب مدار قبلہ عالم شیخ			بقولے -
		المشایخ مولانا و مرشدنا	"	"	حضرت شیخ المشایخ خواجہ خدا بخش
		خواجہ نور محمد صاحب ہادی			صاحب وصال در چاچران شریف
		رضی اللہ عنہ در آخر شب مزار			و مزار پر انوار در کوٹ مٹھن شریف
		پر انوار در چشتی شریف علاقہ	۱۳		حضرت امیر المومنین صاحب
		شہر فرید ریاست بہاولپور			موصوف رض بقولے -
۳۱		حضرت امیر المومنین امام محمد	۱۴		حضرت شیخ جلال تھانی سیدی صاحب
		نقی صاحب رض -			حضرت امیر المومنین عثمان بن عفان
		حضرت شیخ سیدی سیدانی			رضی اللہ عنہ بقولے -
		رضی اللہ عنہ سیدانا علم	۲۰		حضرت شیخ جلال تھانی سیدی صاحب

ردیف	اسمای مشایخ کرام	ردیف	اسمای مشایخ کرام
۲۲	حضرت خلیفه محمد اعظم صاحب شادانوی	۲۸	حضرت مولوی صاحب مولوے
	خلیفه حضرت سلطان الاولیاء		سلطان محمود صاحب معروف
۲۴	حضرت شیخ المشایخ ابوبکر شبلی		مولوی جندوڈ خلیفه حضرت خواجہ
	رضہ سلسلہ ۳۳		تاج محمود صفا و فرار مبارک رست پور
۲۸	حضرت امیر المؤمنین عمر ابن الخطاب		ضلع مظفر گڑھ است +

خاتمة الطبع

الحمد لله والمنة که کتاب مستطاب تذکرہ اولیاء متقدمین متاخرین سلسلہ چشتیہ فخریہ رحمہم اللہ علیہم اجمعین
معہ ملفوظات و لوا مع حضرت سلطان الاولیاء قطب العرفان شمس الدین شیخ کامل خواجہ محمد ماقبل صاحب
خلیفہ حضرت قطب الاقطاب خواجہ نور محمد صاحب مہاروی رحمۃ اللہ علیہ کہ جمع کردہ سند الحقیقین تاج مشایخ
منظر اسرار احد حضرت خواجہ گل محمد صاحب احمد پوری رحمۃ اللہ علیہ است با جازت خاص قدس وہ لیس
زبدۃ الکاملین حضرت خواجہ محمد نجم الدین صاحب معروفی کرخی چشتی احمد پوری سجاد و نشین خانقاہ
شریف حضرت مصنف رحمۃ اللہ علیہ بہار مبارک جمادی الآخر سال۱۲۸۰ ہجری قدسی در مطبعہ
واقعہ دہلی بحین اہتمام بیچکارہ زمن سید میر حسن غفر اللہ ذلہ علیہ الطباع و دہر کشید امید کہ با اہل

این مطبعہ کسے دیگر صاحب مقصد لطباع نفرایند

اطلاع مندرجہ ذیل کتب درین مطبعہ عنقریب طبع خواہند شد ہر شخص کہ طالب باشد در خواست
کنج اسرار من کلام حضرت محین الدین چشتی اجیری رح فارسی منتخب لطایف سیرہ حالات حضرت
سلطان الاولیاء صاحب السیرہ اردو حیات اعظم سوانح عمری حضرت امام اعظم کونی رح اردو نقالیس الشوارق سخ حکما

